

การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่าง
ยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ทองสุข พามิ

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่าง
ยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ทองสุข พามี่

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

วิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนก
วิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิง
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม"

ของ ทองสุข พามี

ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... (ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา)	ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
..... (รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูปะชีวิน)	ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
..... (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร เขาวนชัย)	กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
..... (รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี)	กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

อนุมัติ

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.กรรองกาญจน์ ชูทิพย์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
ผู้วิจัย	ทองสุข พามี
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาติรูประชีวิน
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สธิพร เขาวนชัย
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ กศ.ด. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2565
คำสำคัญ	การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา, ระบบทวิภาคี, การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อถอดบทเรียนปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม วิธีดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และนักพัฒนา จำนวน 9 คน 2) ขั้นดำเนินงาน และ 3) ขั้นการถอดบทเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย นักพัฒนา สถานประกอบการ และชุมชน จำนวน 38 คน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1. ผลการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า กระบวนการในการดำเนินการ ได้แก่ โครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีกิจกรรมย่อย 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2. ผลการถอดบทเรียน พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ด้านปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี มีการมอบแนวทางนโยบายในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาที่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ครูผู้สอน มีความเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด ประสานงานความร่วมมือ และร่วมกันแก้ไขปัญหาผู้เรียนกับสถานประกอบการเป็นอย่างดี ผู้เรียน มีความประสงค์ และให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผู้ปกครอง มีความเข้าใจ และไว้วางใจในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีมากขึ้น สถานประกอบการ ให้ความร่วมมือในด้านบุคลากร ด้านวัสดุฝึก ด้านเทคโนโลยีการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะอาชีพ และทักษะที่จำเป็นในการทำงานเป็นอย่างดี หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ร่วมการทดสอบสมรรถนะอาชีพแก่ผู้เรียนเป็นอย่างดี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด มีนโยบายให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

Title	THE DEVELOPMENT OF ACTIVITY FOR SUPPORTING THE DUAL VOCATIONAL EDUCATION OF MECHANIC DEPARTMENT FOR HIGH VOCATIONAL CERTIFICATE OF INDUSTRIAL AND COMMUNITY EDUCATION COLLEGE BY USING PARTICIPATORY ACTION RESEARCH
Author	THONGSOOK PHAMEE
Advisor	Associate Professor Chalong Chatruprachewin, Ph.D.
Co-Advisor	Assistant Professor Sathiraporn Chaowachai, Ed.D.
Academic Paper	Ed.D. Dissertation in Educational Administration - (Type 2.1), Naresuan University, 2022
Keywords	The development of activity for supporting the vocational education students, bilateral vocational education, participatory action research

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) To develop the activity for supporting the bilateral education management system of the Mechanic department (High Vocational Certificate) of Industrial and Community Education College by using participatory action research (PAR). 2) To take lesson learning of success factors in the development of bilateral education management system of Mechanic department (High vocational certificate) of Industrial and Community Education College by using participatory action research (PAR). There are three steps of research methodologies: 1) Preparation step, information providers include: researcher, co-researcher and developer amount of 9 persons 2) Operating step and 3) Lesson learning step, information providers include researcher, co-researcher, developer, establishment, and community amount of 38 persons. The results of the research are indicated that follows.

1. The results of the development of activity for supporting the bilateral education management system development found that the operation process was a project of development of activity for supporting the bilateral management system of the Mechanic department (High vocational certificate students) of Industrial and Community Education College by using participative action research. There are six sub-activities. 1) participation in stakeholders 2) excellence in the agreed field of work 3) working skills 4) the performance of foreign language of students for the field of work 5) the development of moral and ethical aspects of vocational students and 6) the promotion of academic of students achievement.

2. The result of lesson learning was found the success factors of the development of activity for supporting the bilateral vocational education management system of Mechanic Department (High Vocational Certificate) of Industrial and Community Education college. By using participatory action research (PAR). Including the internal factors where the academy administrators have a great attitudes toward bilateral teaching-learning management. Give a solution and policy of development of activity for supporting the bilateral vocational education management system of institution. Instructors are attentive in teaching management with a follow-up supervision, coordinate to solve problems of learners with any establishment. The learners have the wishes and cooperate with learning. The external factors were parents' understanding and trust in teaching and learning in the bilateral vocational education management system. The Establishments have given a cooperation in terms of human resourcing, training materials, technology, and the development of learners in vocational skills and the necessary skills for working. The government is involved in supporting teaching and learning management and participating in professional competence testing for learners. The office of the Vocational Education Commission, continuously has a policy to support the bilateral vocational education management system.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เป็นอย่างดี ผู้ทำวิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลอง ชาตบุระชีวิน ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สถิรพร เขาวนชัย กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษาตลอดจน การปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์

กราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี และดร.ชาญทนต์ บุญรักษา ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาในการตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ และขอขอบพระคุณสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School: DVE ทั้ง 4 แห่ง และสถานประกอบการ 1 แห่ง ประกอบด้วย นายบุญลือ ทองเกตุแก้ว ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี นายสุชาติ กลั่นทอง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ นางทิพย์วรรณ อุทัยพันธ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม นางธลพร คงฉิม ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเกาะคา และนายไพรัช เพื่อนด้วง กรรมการบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการศึกษาดูงาน และการสัมภาษณ์แบบกลุ่มของข้อมูลในด้านต่าง ๆ ในดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ คณะครู บุคลากรของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม ซึ่งประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ ครูผู้สอน หัวหน้างานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานทะเบียน ผู้เกี่ยวข้องทุกคน และทีมงานนักพัฒนา ประกอบด้วย นายสุรัตน์ จันแยม ปรึกษาศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดร.ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ นางรุ่งนภา จิตต์ประสงค์ ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี และนายสมชาย นิลจินดา ประธานกรรมการสถานศึกษาวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม ที่ให้คำปรึกษา ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ครอบครัว ญาติ พี่น้อง และเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจ และให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน อย่างดีที่สุดเสมอมา ขอขอบคุณกำลังใจและแรงสนับสนุนที่มีค่ายิ่งจากนางเมธาวิ พามี เด็กชายทองเมธา พามี เด็กหญิงทองรวี พามี ภรรยาและบุตร ที่ให้การสนับสนุนด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

ทองสุข พามี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....ค	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....จ	
ประกาศคุุณูปการ.....ช	
สารบัญ.....ซ	
สารบัญตาราง.....ญ	
สารบัญภาพ.....ฎ	
บทที่ 1 บทนำ.....1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....1	
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....7	
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....7	
ขอบเขตของการวิจัย.....8	
นิยามศัพท์เฉพาะ.....13	
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....15	
หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....16	
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....48	
แนวคิดการถอดบทเรียน.....74	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....78	
กรอบแนวคิดการวิจัย.....84	
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....85	

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ.....	87
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ.....	90
ขั้นตอนที่ 3 การถอดบทเรียน.....	100
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	102
ตอนที่ 1 ผลการดำเนินงานในขั้นเตรียมการ.....	103
ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานในขั้นดำเนินการ	112
ตอนที่ 3 ผลการถอดบทเรียน.....	160
บทที่ 5 บทสรุป.....	162
สรุปผลการวิจัย.....	165
อภิปรายผล	171
ข้อเสนอแนะ	178
บรรณานุกรม	180
ภาคผนวก.....	186
ประวัติผู้วิจัย	270

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระบบ ทวิภาคี.....	44
ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ถูกนำมา ประยุกต์ใช้ในงานวิจัย	70
ตาราง 3 ขั้นตอนการวิจัยที่ประยุกต์ใช้ในเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม.....	73
ตาราง 4 สรุปผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชุมแบบไม่เป็นทางการใน การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	107
ตาราง 5 แสดงผลการดำเนินการ ขั้นที่ 1 ขันยอมรับชื่นชม (Appreciation)	118
ตาราง 6 การทำ PLC ในช่วงระยะเวลาดำเนินการตามโครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 6 กิจกรรม.....	139
ตาราง 7 ผลการสังเกตโครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 6 กิจกรรม.....	146
ตาราง 8 แสดงผลการสะท้อนการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม	154

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 การเริ่มต้นจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	31
ภาพ 2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษา/ สถาบันและสถานประกอบการภายในประเทศ MODEL A, B, C, D	33
ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษา/ สถาบันและสถานประกอบการในต่างประเทศประเทศ.....	38
ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	84
ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการวิจัย	85
ภาพ 6 แสดงขั้นตอนวางแผนในกระบวนการของ PAR ด้วยเทคนิค AIC	95
ภาพ 7 พิธีลงนามความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปี 2563 ณ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด	256
ภาพ 8 การประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่อง ข้อเสนอแนะแนวทาง และกิจกรรมของแต่ละด้านในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาระบบทวิภาคี	257
ภาพ 9 ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการบริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด	258
ภาพ 10 ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรม ในการส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี Excellent Model School ณ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์.....	259

ภาพ 11 ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี Excellent Model School ณ วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม.....	260
ภาพ 12 ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี Excellent Model School ณ วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา จังหวัดลำปาง	261
ภาพ 13 การจัดทำแนวทางแผนงานกิจกรรมโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วย เทคนิค AIC กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “ขั้นการทำเสนอผลการศึกษาบริบท ปัจจัย และ แนวทางของสถานศึกษาต้นแบบด้าน Excellent Model School”	262
ภาพ 14 การจัดทำแนวทางแผนงานกิจกรรมโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วย เทคนิค AIC กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “ขั้นการทำแนวทางกิจกรรมโครงการการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพพรณานิคม”	263
ภาพ 15 องค์ความรู้ใหม่	264
ภาพ 16 รูปแบบการดำเนินการสังเกต ปัจจัยที่สนับสนุน เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ PLC ด้วยเทคนิควิธีการ BAR, DAR.....	265
ภาพ 17 รูปแบบการดำเนินการสะท้อนผลกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการ PLC ด้วย เทคนิควิธีการ AAR.....	266
ภาพ 18 รูปแบบการดำเนินการถอดบทเรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการ PLC ใน ด้านปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก	267
ภาพ 19 ผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพพรณานิคมสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.....	268

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ให้การจัดการศึกษาเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในมาตรา 20 การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนสถานประกอบการ หรือ โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ มีความรู้ และทักษะที่สามารถปฏิบัติงานได้ทันทีและมีประสิทธิภาพ ซึ่งภายใต้การจัดการศึกษาในระบบอาชีวศึกษา อาจไม่สามารถทำได้ จึงได้ริเริ่มการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 1)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงความเป็นเลิศทางด้านวิชาชีพ โดยจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทย.บ.) และการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นการฝึกทักษะอาชีพในระยะสั้นหรือระยะยาว ที่ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ การผลิตและพัฒนาศักยภาพกำลังคนในด้านวิชาชีพสำหรับการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ หลักการสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษา คือจะต้องฝึกผู้เรียนให้มีประสบการณ์จนสามารถทำงานได้ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือกับชุมชน สังคม และสถานประกอบการ ภายใต้ปรัชญาของการจัดการอาชีวศึกษา คือจะต้องจัดให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานเพื่อเข้าสู่แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคคล ให้มีงานทำมีอาชีพ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป (สำนักมาตรฐาน การอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2555, น. 14) โดยจัดการศึกษาให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 กำหนดว่า การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดได้ โดยรูปแบบ ดังนี้ 1) การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษา

ในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลัก โดย มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน 2) การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของความสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหา และหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคล แต่ละกลุ่ม และ 3) การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดการหลักสูตร การเรียน การสอน การวัดและการประเมินผล โดยให้ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์ ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน สามารถจัดการศึกษาได้หลาย รูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบ ทวิภาคีเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 1-2)

การศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Education - DVE) ตามพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน และสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการ การจัดการเรียนการสอน การจัดการหลักสูตร การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบัน และ เรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐ กล่าวคือ เป็นการ จัดการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ ผู้เรียน ได้มีโอกาสฝึกภาคปฏิบัติในสถานประกอบการจริง เป็นความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยที่เป้าหมายอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี คือ เพื่อให้ผู้ที่ จะสำเร็จการศึกษา ออกไปเป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิคเต็มรูปแบบ มีทักษะฝีมือตรงความต้องการ ของตลาดแรงงาน การดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) Model A การจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) ในพื้นที่ คือมีสถานประกอบการ ในพื้นที่ตั้ง สถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชา ได้เข้าฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการ 2) Model B การจัดการศึกษาทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) นอกพื้นที่ คือไม่มีสถานประกอบการในพื้นที่ตั้ง สถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชาได้ เข้าฝึกวิชาชีพในสถานประกอบการ โดยจะต้องมีการจัด ที่พักใกล้กับสถานประกอบการ ที่ไปฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียนและมีครูควบคุมดูแล 3) Model C การจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี บางสาขาวิชา 4) Model D การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่ พนักงานของ สถานประกอบการ 5) Model E การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ ต่างประเทศ (ศูนย์อาชีวศึกษา, 2560, น. 1-2) จากรายงานการผลการผลิตและพัฒนาากำลังคน

ด้านอาชีวศึกษา ปี 2548 – 2556 ของประเทศไทย พบว่าอัตราส่วนของเยาวชนอายุ 15 ปี ที่เข้าเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้น ปีที่ 1 (ปวช.1) ลดลงอย่างต่อเนื่อง จากอัตราส่วนร้อยละ 31.98 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 27.93 ในปี 2556 ขณะที่ผู้เข้าเรียนสายสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 (ม.4) มีอัตราส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 41.36 เมื่อปี 2548 เพิ่มขึ้นอัตราส่วน ร้อยละ 56.59 ในปี 2556 ซึ่งเป็นมูลเหตุสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและภาคการผลิต กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดมาตรการสำคัญในการส่งเสริมการอาชีวศึกษา และสามัญศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการกำลังคน ในตลาดแรงงานสำหรับการพัฒนาประเทศ ตามนโยบายการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันและสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน และจากรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในช่วงระยะ 5 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2558 พบว่า จำนวนนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีจำนวนเพิ่มขึ้น จาก 35,181 คน (พ.ศ. 2554) เป็น 91,448 คน (พ.ศ. 2558) เพิ่มขึ้นเป็น 2.59 เท่า ซึ่งถือว่าการขยายตัวอย่างรวดเร็ว แม้ว่าสัดส่วนนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะยังอยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 20 ของจำนวนนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาทั้งหมดก็ตาม ฉะนั้นเพื่อให้การผลักดันนโยบายการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้เกิดการผลักดันเชิงนโยบาย และการผลักดันในระดับปฏิบัติในจุดเน้นที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการปรับปรุงและยกระดับระบบทวิภาคี (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 3) นอกจากนั้นยังมีประเด็นสำคัญในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้ 1) ระบบทวิภาคีเป็นระบบที่ดี เป็นทางออกของการยกระดับการศึกษาอาชีวศึกษา ทำให้ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะเพื่อการประกอบอาชีพมากขึ้นได้จริง นอกจากนี้ ยังเกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ บุคลากรของสถานศึกษา 2) ในปัจจุบันหลักเกณฑ์และมาตรฐานของการจัดการอาชีวศึกษา ใช้หลักเกณฑ์กลาง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละประเภท แต่ละสถานที่ตั้งจะมีบริบทการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และวิทยาลัยการอาชีพ ก็จะมี ความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายของการหาสถานประกอบการ หรือวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและวิทยาลัยตั้งอยู่นอกเขตเมือง ทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อ ระบบทวิภาคีก็มีความแตกต่างกันเป็นต้น จึงควรพิจารณาให้มีการจัดทำเกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มากที่สุด 3) สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องเน้นและให้ความสำคัญของ “แผนการฝึกอาชีพ” ทั้งนี้มีแค่จัดทำแผนการฝึกเท่านั้น แต่ต้องเริ่มตั้งแต่การเลือกสถานประกอบการที่สามารถให้ฝึกอาชีพตรงกับสาขาวิชาที่เรียน ซึ่งในปัจจุบัน พบว่า ยังมีนักศึกษาในระบบทวิภาคีจำนวนมากที่ไม่ได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการหรือในส่วนงานที่ตรงสาขาวิชาที่ตนเรียนอยู่ทำให้ได้เพียงการฝึกในส่วน

ทักษะชีวิตมากกว่าทักษะวิชาชีพเฉพาะ ทั้งนี้ข้อเสนอแนะในเรื่องแผนการฝึกอาชีพ 2 ประการ ได้แก่ 1) กำหนดให้การจัดทำแผนการฝึกอาชีพสำหรับระบบทวิภาคีทั้งหมดให้เป็นไปตามแผนการฝึก ที่ตรงกับสาขาวิชาเอกที่เรียน โดยสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ วางแผนการฝึกอย่างละเอียด กำหนดงานที่ตรงกับความรู้ ทักษะตามสาขาวิชาเอก วิชาที่เหลือสถานศึกษาทำการสอนเอง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างเต็มที่ครบถ้วน ซึ่งทำให้ผู้เรียนระบบทวิภาคีได้รับการฝึกทักษะวิชาชีพจากการเข้าฝึกในสถานประกอบการ มิใช่เพียงประสบการณ์ทำงานและทักษะชีวิต 2) ส่วนกลางควรร่วมกับสถานประกอบการจัดทำ “แผนการฝึกอาชีพมาตรฐาน” สำหรับ สถานประกอบการแต่ละแห่ง ในสาขาวิชาที่เป็นที่นิยม ตัวอย่างเช่น แผนกวิชาช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน เป็นต้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 90-109) และจากการสำรวจความต้องการกำลังคนอาชีวศึกษา แผนกวิชาช่างยนต์เป็นแผนกวิชาที่ได้รับความนิยมจากผู้สนใจอยากเข้าเรียน สูงสุดอันดับ 1 และเป็นสาขางานที่สถานประกอบการมีความต้องการแรงงานมาก นอกจากนั้นเมื่อสำเร็จการศึกษาแผนกวิชาช่างยนต์ยังสามารถไปทำงานเกี่ยวกับอาชีพที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เช่น ยานยนต์สมัยใหม่ และการบินและโลจิสติกส์ได้ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนด้านอาชีวศึกษา, 2561, น. 1-10)

วิทยาลัยการอาชีพ มีหน้าที่จัดการศึกษาวิชาชีพ ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2528 ในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้ง "วิทยาลัยการอาชีพ" ในพื้นที่จังหวัด มุกดาหาร และแม่ฮ่องสอน เป็นครั้งแรกเพื่อเป็นการดำเนินการนำร่อง ต่อมาในปี พ.ศ. 2531 ได้รับความช่วยเหลือจากเยอรมันเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาทวิภาคี ต่อมาผู้สนใจเรียนอาชีวศึกษามาก ในปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก จำนวน 148 แห่ง โดยการจัดการศึกษาวิชาชีพ 5 ประเภทวิชา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และหลักสูตรระยะสั้นตามความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรที่เปิดสอน ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทย.บ.) และการฝึกอบรมวิชาชีพซึ่งเป็นการฝึกทักษะอาชีพในระยะสั้นหรือระยะยาวที่ไม่ได้ รับวุฒิการศึกษา การบริหารภายในมี 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงาน และความร่วมมือ 3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ 4) ฝ่ายวิชาการ เปิดสอนระบบปกติ และระบบทวิภาคีในปัจจุบันวิทยาลัยการอาชีพมุ่งเน้นการเปิดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี เป็นหลักตามเจตนารมณ์ของการอาชีวศึกษา สภาพเศรษฐกิจ และสังคมการทำงานในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในปัจจุบันใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใช้หลักเกณฑ์กลาง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละประเภท แต่ละสถานที่ตั้งจะมีบริบทที่แตกต่างกัน เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเกษตร

และเทคโนโลยี และวิทยาลัยการอาชีพ ก็จะมี ความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายของการหาสถานประกอบการ หรือวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและวิทยาลัยตั้งอยู่นอกเขตเมือง ทศนคติของผู้ปกครอง ที่มีต่อระบบทวิภาคีก็มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงควรพิจารณาให้มี การจัดทำเกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลายให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษา ให้มากที่สุด (สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา, 2560, น. 91)

กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เป็นกระบวนการวิจัยที่ดี โดยการนำหลักการทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานร่วมกัน การพัฒนา หรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยให้ปัญหาของชุมชนนั้น ๆ เป็นฐานในการดำเนินการ โดยต้องอาศัยความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในชุมชน ได้แก่ ผู้ที่อยู่กับปัญหาในชุมชน นักพัฒนา และนักวิจัย มีลักษณะการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ การแสวงหาปัญหา แนวทาง การแก้ปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนนั้นอย่างประชาธิปไตย และเท่าเทียม ใช้หลักการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักการในการไขแก้ปัญหา เน้นการมีส่วนร่วม ของผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ใช้นำปัญหาของชุมชนจากคนในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการ อย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงและยั่งยืน โดยมีขั้นตอน กระบวนการที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparing) การสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาบริบท สภาพปัญหา และแนวทางการดำเนินการ การคัดเลือกพื้นที่ ทดลอง 2) ขั้นวางแผน (Planning) การวางแผนการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการพัฒนา งาน 3) ขั้นปฏิบัติการ (Action) การนำแผนงาน โครงการ กิจกรรม มาสู่การปฏิบัติ 4) ขั้นสังเกต (Observing) การร่วมสังเกต นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงาน 5) ขั้นการสะท้อนผล (Reflecting) การประชุมกลุ่มในการเตรียมความพร้อม และการพัฒนางาน กระบวนการขั้นตอนและรูปแบบ การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีกระบวนการวิจัยเหมือนการวิจัยแบบอื่น ๆ ดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการ (Preparing) การสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาบริบท สภาพปัญหา และแนวทางการ ดำเนินการ การคัดเลือกพื้นที่ทดลอง 2) ขั้นวางแผน (Planning) การวางแผน การจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการพัฒนางาน 3) ขั้นปฏิบัติการ (Action) การนำแผนงาน โครงการ กิจกรรมมาสู่ การปฏิบัติ 4) ขั้นสังเกต (Observing) การร่วมสังเกต นิเทศ ติดตามการปฏิบัติงาน 5) ขั้นการสะท้อนผล (Reflecting) การประชุมกลุ่มในการเตรียมความพร้อม และการพัฒนางาน (Kemmis & McTaggart, 1988 อ้างถึงใน มนตรี คงเจริญ, 2559, น. 55-63) การวิจัยแบบ PAR จึงเป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นแก้ปัญหา ที่เกิดในชุมชนต้องอาศัยคนที่อยู่กับชุมชนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการรวมพลังในการดำเนินงานอย่าง เป็นระบบอาศัย ความร่วมมือจากนักวิชาการ นักพัฒนาจากภายนอกของชุมชนเพื่อแก้ปัญหาของเขา ทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่เป้าหมาย การพัฒนาความสามารถ ของคนที่อยู่กับปัญหาให้แก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน

จากสภาพปัญหาในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีดังกล่าว ผู้วิจัยได้เล็งเห็นว่า การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาศึกษาระบบทวิภาคีเป็นแนวทางที่ดี ในการส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์ด้านอาชีพโดยตรง ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาชีพ โดยการจัดกิจกรรมดังกล่าวจะต้องได้รับความร่วมมือ จากหน่วยงาน ทั้งภายในและภายนอกในการจัดการศึกษาร่วมกัน จะต้องมีการวางแผนงานร่วมกันและการดำเนินการ ที่ครอบคลุมต่อเนื่อง ดังนั้นคุณภาพในการจัดการศึกษาทวิภาคีจึงขึ้นอยู่กับความร่วมมือกับหน่วยงาน ภายนอก ทั้งภาครัฐและเอกชน รัฐวิสาหกิจ และจะต้องเป็นหน่วยงาน ที่ดำเนินกิจการตรงตามสาขา วิชาเอกของผู้เรียน การดำเนินการดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จต้องใช้กิจกรรมกระบวนการ แนวทาง ในการร่วมมือกันดำเนินการเชิงปฏิบัติการ ลงมือปฏิบัติร่วมกับชุมชนในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหา โดยใช้คนเป็นศูนย์กลางในการแก้ปัญหาได้แก่ กลุ่มที่อยู่การมีส่วนกับปัญหา กลุ่มนักพัฒนา และ กลุ่มผู้วิจัย ดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และแสวงหาแนวทาง วิธีการ กระบวนการ หรือ องค์ความรู้ใหม่ในการแก้ปัญหาร่วมกัน เนื่องด้วยวิทยาลัย การอาชีพเป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดการเรียนการสอน ที่หลากหลาย ทั้งประเภทช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม และคอมพิวเตอร์ เป็นต้น มีหลายระดับ ได้แก่ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และวิชาชีพ ระยะสั้นที่หลากหลายตรงตามความต้องการของ ชุมชนเป็นหลัก แผนกวิชาช่างยนต์ เป็นแผนกวิชา ที่ผู้เรียนและผู้ปกครองให้ความสำคัญมากที่สุด จากยอดผู้สมัครเข้าเรียนในทุก ๆ ปีที่ผ่านมา และเมื่อผู้เรียนสำเร็จการศึกษาไปแล้วยังสามารถไป ทำงานเกี่ยวกับอาชีพที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ เช่น ยานยนต์สมัยใหม่ การบินและโลจิสติกส์ได้ นอกจากนั้นแผนกวิชาช่างยนต์ยังอยู่ในกลุ่ม 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายในอนาคตตามแนวทาง นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา (ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคน อาชีวศึกษา, 2561, น.1)

ดังนั้น ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม ได้แก่ แผนกวิชา ช่างยนต์ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยลักษณะการดำเนินการเน้นการ มีส่วนร่วมในทุก ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของภาคีเครือข่ายอาชีวศึกษาเข้ามาดำเนินการร่วมกันดำเนินการ ใช้คนในชุมชน เป็นศูนย์กลาง ใช้ปัญหาเป็นฐานในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำเอากระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) มาใช้เป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม โดยผลการวิจัยนอกจากจะก่อให้เกิดการพัฒนาการ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของแผนกวิชา

2422813965

NU 1Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ข้างยนต์แล้วยังสามารถเป็นต้นแบบให้กับแผนกวิชาอื่น ๆ ได้ และสามารถเป็นต้นแบบให้แก่สถานศึกษาที่บริบทใกล้เคียงกันในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พร้อมทั้งสามารถยกระดับคุณภาพ มาตรฐานในการจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพของวิทยาลัยการอาชีพสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
2. เพื่อถอดบทเรียนปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ ดังนี้

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จะเป็นต้นแบบในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ดี สามารถนำไปกำหนดเป็นเชิงนโยบาย ส่งเสริม สนับสนุนในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมาย และเจตนารมณ์ และเป็นการยกระดับในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้
2. เพื่อเป็นแนวทาง และต้นแบบให้กับแผนกวิชาอื่น ๆ ที่เปิดสอนในระดับเดียวกัน และประเภทแผนกวิชาที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะเดียวกัน มีบริบท และสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันของสถานศึกษาในสังกัดวิทยาลัยการอาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ตามขั้นตอนของการวิจัย 3 ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แหล่งข้อมูล

ได้แก่ หนังสือ คู่มือ วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ แหล่งข้อมูลออนไลน์ในอินเทอร์เน็ต กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเอกสารจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในระหว่าง วันที่ 1 เดือน กุมภาพันธ์ 2562 ถึง วันที่ 1 มีนาคม 2562

2. การประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง กับผู้เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย ที่ปรึกษาศูนย์อาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี ตัวแทนสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา สถานประกอบการ รวมทั้งสิ้น 10 คน

ขอบเขตเนื้อหา

แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

- 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
- 2) การพัฒนาความเป็นเลิศ ในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน
- 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน
- 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
- 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ
- 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในระหว่าง วันที่ 1 เดือน มีนาคม 2562 ถึงวันที่ 1 พฤษภาคม 2562

3. การคัดเลือกสถานที่ที่เป็นที่วิจัย ผู้วิจัย คัดเลือกสถานศึกษาที่จะเป็นพื้นที่วิจัย โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) มีสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาที่ทำ 2) มีด้านกายภาพ ที่สอดคล้องกับเรื่องวิจัย 3) บุคลากรในชุมชนมีความสนใจในเรื่องที่ทำวิจัย และ 4) บุคลากรยินดี ให้ความร่วมมือ

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในระหว่าง วันที่ 1 เดือน พฤษภาคม 2562 ถึง วันที่ 30 มิถุนายน 2562

4. การเตรียมทีมวิจัย ผู้วิจัยคัดเลือกทีมวิจัย โดยมีคุณสมบัติ ได้แก่ เป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับหลักการ บทบาทหน้าที่ แผนการวิจัย และจรรยาบรรณการวิจัยเกี่ยวกับ ระบบทวิภาคี และหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และมีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการในระหว่าง วันที่ 1 เดือน กรกฎาคม 2562 ถึง วันที่ 31 สิงหาคม 2562

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นดำเนินการ

1. ขั้นการวางแผน

1.1 โดยการศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบด้านทวิภาคี จำนวน 4 แห่ง และสถานประกอบการ 1 แห่ง โดยศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีการดำเนินการในครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่มตามภาระงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือผู้รับผิดชอบงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าแผนกวิชา หรือวิชาการแผนกวิชา ครูผู้สอนวิชาชีวะในแผนกวิชา และสถานประกอบการที่ทำข้อตกลงร่วมมือกันในการร่วมจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้จัดการหรือผู้แทนสถานประกอบการ หัวหน้างานผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และครู ฝึกในสถานประกอบการ

ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 6 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการวิจัย ในระหว่าง วันที่ 1 กันยายน 2562 ถึง วันที่ 31 ตุลาคม 2562

1.2 ขั้นตอนการจัดทำแนวทางการดำเนินการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา

อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการจัดการประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผน แบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ วิชาการแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน และครูฝึกในสถานประกอบการ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ ตัวแทนสถานประกอบการ และตัวแทนสถานศึกษาต้นแบบ

ขอบเขตเนื้อหา

ข้อมูลจากการศึกษาสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี ในเรื่อง บริบท ปัจจัย และแนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้ง 6 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการวิจัย ในระหว่าง วันที่ 1 พฤศจิกายน 2562 ถึง วันที่ 1 เมษายน 2563

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ

ผู้วิจัยนำโครงการ กิจกรรม ที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) สู่การปฏิบัติในสถานศึกษาพื้นที่วิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขั้นการให้ข้อมูลโครงการ กิจกรรม สู่การปฏิบัติ ในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจของการดำเนินงาน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ วิชาการแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน ครูฝึกในสถานประกอบการ และผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ได้แก่ ผู้เรียนแผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ครูที่ปรึกษาประจำห้องเรียน และสถานประกอบการที่ร่วมโครงการ

ขอบเขตเนื้อหา

โครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประจำปีการศึกษา 2563 โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ มีกิจกรรมการประชุมย่อยของทุกวันตอนเช้าของวันทำงาน ด้วยเทคนิควิธีการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) การติดตามระหว่างการทำงานด้วยเทคนิควิธีการ (During Action Review: DAR) ขั้นการสังเกต โดยการสังเกตการณ์ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์โครงการ กิจกรรม ขั้นการสะท้อนผลการดำเนินงานแต่ละกิจกรรมในโครงการ 3 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยใช้เทคนิควิธีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการวิจัย ในระหว่าง วันที่ 16 พฤษภาคม 2563 ถึง วันที่ 15 พฤษภาคม 2564

3. ขั้นสังเกต

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ ครูที่ปรึกษาประจำห้อง หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน และครูฝึก ในสถานประกอบการ

ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยดำเนินการการสังเกตผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการวิจัย ในระหว่าง วันที่ 16 พฤษภาคม 2563 ถึง วันที่ 15 พฤษภาคม 2564

4. ขั้นการสะท้อนผล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ วิชาการแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างาน ความร่วมมือ หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน และครูฝึกในสถานประกอบการ

และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ ตัวแทนสถานประกอบการ และตัวแทนสถานศึกษาต้นแบบ

ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน แต่ละ กิจกรรม ในโครงการ ในประเด็น ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการวิจัย ในระหว่าง วันที่ 16 พฤษภาคม 2563 ถึงวันที่ 15 พฤษภาคม 2564 เมื่อสิ้นในแต่ละภาคเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การถอดบทเรียนการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ผู้วิจัย ทีมวิจัย และกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการการประชุมแบบไม่เป็นทางการ แบ่งกลุ่มย่อยการวิพากษ์ ในประเด็นปัจจัยแห่งประเด็นความสำเร็จในการดำเนินการ ในครั้งนี้ สรุป แล้วนำเสนอภาพรวม เพื่อถอดบทเรียนปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ วิชาการแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 10 คน และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนนักศึกษาคณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนสถานประกอบการ ตัวแทนสถานศึกษาต้นแบบ และศึกษานิเทศก์ จำนวน 23 คน รวมทั้งหมด 33 คน

ขอบเขตเนื้อหา

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 6 กิจกรรม

ระยะเวลาดำเนินการ

ดำเนินการถอดบทเรียน ในระหว่าง วันที่ 1 - 30 กันยายน 2564

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนา หมายถึง ความพยายามในการเปลี่ยนแปลงอย่างมีแบบแผน และมีระบบ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การจัดกิจกรรม ต่าง ๆ ที่ส่งเสริม พัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยดำเนินการ อย่างละครึ่งของหลักสูตร โดยกิจกรรมครึ่งหนึ่งของหลักสูตรอยู่ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และ กิจกรรมอีกครึ่งของหลักสูตรอยู่ในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐที่ตกลงกัน

วิทยาลัยการอาชีพ หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ และวิชาชีพระยะสั้น ที่หลากหลาย ภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐ สังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ จัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ทางด้านวิชาชีพ โดยจัดการศึกษา ในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทย.บ.) และการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งเป็ นการฝึกทักษะอาชีพ

สถานประกอบการ หมายถึง บริษัท ห้างหุ้นส่วน ร้าน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐและ เอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ร่วมมือกับสถานศึกษาหรือสถาบันในการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสีย และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคี ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน ตัวแทนผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนสถานประกอบการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ หมายถึง การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การประชุม แบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง การคัดเลือกสถานที่ที่เป็นที่วิจัย และการเตรียมทีมวิจัย

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นศึกษาบริบท ปัจจัย และ แนวทางในการดำเนินงาน และวางแผนงานดำเนินโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ และใช้กระบวนการ AIC จัดทำโครงการกิจกรรมในการดำเนินงาน 2) ขั้นปฏิบัติการ โดยการนำโครงการ กิจกรรมลงสู่การปฏิบัติการ 3) ขั้นสังเกต ใช้เทคนิค วิธีการ DAR 4) ขั้นการสะท้อนผล ใช้เทคนิค วิธีการ AAR

ขั้นที่ 3 ขั้นการถอดบทเรียน ขั้นสรุปปัจจัยแห่งความสำเร็จ และองค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จาก การดำเนินการ

บริบท หมายถึง สภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอก ที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการดำเนินงานการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี สานพลังประชารัฐ Excellent Model School หมายถึง สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโดยจับคู่กับสถานประกอบการร่วมกันดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาตามเกณฑ์ และมีผลการประเมินผ่านในระดับดีเลิศ จากคณะกรรมการที่มาจากตัวแทนจากภาครัฐและภาคเอกชน จึงจะเป็นสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School

การประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC ย่อมาจากคำเหล่านี้ คือ Appreciation Influence Control หมายถึง กระบวนการประชุมที่มีวิธีหรือขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ข้อมูลข่าวสาร ซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหาข้อจำกัดความต้องการและศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นการระดมพลังสมองเพื่อแก้ไขปัญหาและแนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ซึ่งผลงานที่ได้รับจากความคิดของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน

โครงการและกิจกรรมในการดำเนินการ หมายถึง กิจกรรมในการส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีกิจกรรมย่อย 6 กิจกรรม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางาน ที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

การถอดบทเรียน หมายถึง การสรุปหรือทบทวนประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา เพื่อสืบค้นหาองค์ความรู้จากการปฏิบัติโดยใช้วิธีการถอดหรือสกัด เหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลของการปฏิบัติงานทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ พร้อมทั้งองค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัย หมายถึง ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาของพื้นที่วิจัย

ผู้ร่วมวิจัย หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน ตัวแทนผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนสถานประกอบการ และศึกษานิเทศก์

นักพัฒนา หมายถึง ศึกษานิเทศก์ ซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่จากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

1. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.1 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในต่างประเทศ
 - 1.2 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย
 - 1.3 แนวทางการศึกษาเอกสาร กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.4 แนวทางการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.5 นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเกี่ยวกับจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศด้านระบบทวิภาคีในสถานศึกษา Excellent Model School-DVE
 - 1.6 วิทยาลัยการอาชีพ
2. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.1 ความเป็นมาและความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.2 ลักษณะความสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.3 กระบวนการ ขั้นตอน และรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.4 การประเมินผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.5 คุณสมบัติของนักวิจัยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม
 - 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (AIC)
3. แนวคิดการถอดบทเรียน
 - 3.1 ความหมายของการถอดบทเรียน
 - 3.2 องค์ประกอบการถอดบทเรียน
 - 3.3 กระบวนการถอดบทเรียน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

จากการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ กฎ ระเบียบ คู่มือ บทความทางวิชาการ งานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต ได้ข้อมูลดังนี้

1. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในต่างประเทศ

จากการศึกษาข้อมูลบทความทางวิชาการ งานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ ศึกษาจากแหล่งข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ต พบว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในต่างประเทศ มีดังนี้

1.1 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

ในเรื่องนี้ บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 56-62) ได้กล่าวถึง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศเยอรมัน ไว้ว่า นักเรียนเมื่อเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นแล้ว ถ้าเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสายทั่วไป นักเรียนประมาณสามในสี่จะเข้ารับการฝึกอาชีพในระบบทวิภาคี (Dual System) ซึ่งเป็นการฝึกอาชีพที่นิยมกันมากในหมู่เยาวชน การฝึกอาชีพในระบบนี้เยาวชนต้องไปสมัครเป็นช่างฝึกหัด (Trainee) ในสถานประกอบการ ซึ่งอาจเป็นสถานประกอบการขนาดใหญ่ หรือขนาดเล็กที่เปิดรับสมัครช่างฝึกหัด เมื่อมีการทำสัญญากันระหว่างผู้ปกครองและ สถานประกอบการแล้ว การฝึกจึงจะเริ่มขึ้นโดยฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการนั้น ๆ เป็นหลัก ประมาณ 3-4 วันต่อสัปดาห์ ส่วนเวลาที่เหลืออีก 1-2 วัน สถานประกอบการจะส่งช่างฝึกหัดนั้น ไปเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาที่อยู่ใกล้ การฝึกอาชีพลักษณะนี้กระทำโดยมีกฎหมายรองรับ เฉพาะการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการจะเป็นไปตามกฎหมายของรัฐบาลสหพันธ์ (รัฐบาลกลาง) ซึ่งทุกรัฐต้องปฏิบัติตาม ส่วนการเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเป็นไปตามกฎหมายการศึกษาของแต่ละรัฐ ซึ่งอาจแตกต่างกันบ้าง ในรายละเอียด การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีใช้เวลาประมาณ 1-3 ปี ขึ้นอยู่กับแต่ละสาขา ดังนั้น ผู้จบการศึกษาจึงมีอายุมากกว่า 18 ปี ซึ่งพ้นการศึกษาภาคบังคับ และสามารถทำงานประกอบอาชีพในสถานประกอบการได้ตามปกติ

จากการศึกษาอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมันสรุปได้ว่า รัฐบาลกลางมีกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม รัฐบาลท้องถิ่นดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมแบบช่างฝึกหัด สถาบันเทคโนโลยี (Fachhochschule) จัดการศึกษาด้านเทคโนโลยี การฝึกอาชีพเริ่มจากการฝึกฝีมือพื้นฐาน ระบบทวิภาคี และ Cooperative Program การอาชีวศึกษา จัดในวิทยาลัยอาชีวศึกษาแบบไม่เต็มเวลาหรือในโรงเรียนอาชีวศึกษาชั้นสูง (FO) โดยเน้นการออกไปประกอบอาชีพ

1.2 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศออสเตรเลีย

บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 42-56) ได้สรุปสาระสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศออสเตรเลีย ไว้ว่า การเรียนอาชีวศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง ในออสเตรเลีย

ส่วนใหญ่ดำเนินการในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่องที่เรียกว่า "Technical and Further Education: TAFE" ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาของรัฐจำนวนกว่า 200 แห่ง กระจาย อยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เป็นหน่วยงานการศึกษาและวิชาชีพที่ใหญ่ที่สุด การอาชีวศึกษาทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปกรรม คหกรรม เกษตรกรรม วิทยาศาสตร์และความรู้ทั่วไป จะเปิดสอนในวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) มีหลักสูตร ดังนี้

1.2.1 ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (Certificate) เป็นหลักสูตรระยะสั้น โดยทั่วไปประมาณ 6 เดือน ถึง 1 ปี เป็นหลักสูตรวิชาชีพพื้นฐาน เน้นความรู้ ทักษะในระดับปฏิบัติงาน

1.2.2 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (Advanced Certificate) ระยะเวลาหลักสูตรประมาณ 1 ปี แล้วแต่สาขาวิชาและคุณสมบัติของผู้เรียนเน้นความรู้วิชาเทคนิค

1.2.3 อนุปริญญา (Diploma) ระยะเวลาหลักสูตรประมาณ 2 ปี เป็นหลักสูตรครอบคลุมทั้งระดับปฏิบัติการและวางแผน เหมาะสำหรับผู้ที่ต้องการก้าวหน้าไปสู่ตำแหน่งหัวหน้างาน

1.2.4 อนุปริญญาชั้นสูง (Advanced Diploma) ระยะเวลาหลักสูตรประมาณ 2-3 ปี ซึ่งเป็นหลักสูตรขั้นสูงสุดที่เปิดสอนใน TAFE

เนื่องจากวิทยาลัยเทคนิคและการศึกษาต่อเนื่อง (TAFE) เป็นสถาบันที่ผลิตบุคลากรระดับปฏิบัติการและระดับฝีมือให้กับหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนในสาขาต่าง ๆ จึงนับว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญมากที่สุดในการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ สนองความต้องการตลาดแรงงาน ดังนั้นในการเรียนการสอน จึงเน้นภาคปฏิบัติมากกว่าภาคทฤษฎี

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศออสเตรเลียสรุปได้ว่า มีความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับภาคอุตสาหกรรม สถานศึกษาและภาคอุตสาหกรรมร่วมมือกันพัฒนาหลักสูตรชั้นปีที่ 11 และ 12 ตามความต้องการของอุตสาหกรรม คณะกรรมการร่วมระหว่างโรงเรียน ชุมชน และภาคอุตสาหกรรม กำหนดแนวการประเมินผล และสถาบันฝึกอบรมเอกชนที่ลงทะเบียนมีสิทธิ์ได้รับการอุดหนุนเงินทุนสาธารณะ

1.3 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศฝรั่งเศส

ประเทศฝรั่งเศสมีระบบการจัดอาชีวศึกษาของกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบช่าง ฝึกหัด (apprenticeship) โดยใช้หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ผู้เรียนได้คุณวุฒิเช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันการอาชีวศึกษาโดยทั่วไป นอกจากนี้ ยังมีการจัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้ที่มีอายุครบ เกณฑ์การศึกษาภาคบังคับคือ 16 ปี ที่มิได้รับคุณวุฒิ การศึกษาจะมีการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณวุฒิและทำงานไปด้วย โดยมีสัญญาการทำงาน (Work contract) ระหว่าง 6 เดือนถึง 2 ปี โดยรัฐจะออกค่าใช้จ่ายให้ร้อยละ 30 และผู้ร่วมโครงการภาคเอกชนสนับสนุนร้อยละ 70 ทั้งนี้เป็นการสนับสนุนให้เยาวชนเข้าสู่ตลาด แรงงาน อย่างมีคุณภาพ และได้รับคุณวุฒิอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีชุดเด่น ได้แก่

1.3.1 ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนสายวิชาชีพได้ถึง 3 สาย ตามความถนัด ความสนใจ และศักยภาพ ของแต่ละบุคคล และสามารถเรียนต่อระดับสูงได้หากมีความพร้อม

1.3.2 มีกฎหมายกองทุนฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร โดยให้สถานประกอบการ ที่มีลูกจ้าง ตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป จ่ายร้อยละ 1.5 ของยอดเงินประจำที่จ่ายเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่าย ในการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานประกอบการศึกษาฝึกอบรม โดยให้แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม จัดให้มือกรบริการกองทุนเองตามกฎหมายเพื่อให้ เกิดความยืดหยุ่นและสร้างประสิทธิภาพ

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศฝรั่งเศสสรุปได้ว่า ระบบการจัดอาชีวศึกษาของ กลุ่มอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบช่างฝึกหัด (apprenticeship) โดยใช้หลักสูตรกระทรวง ศึกษาธิการ ผู้เรียนได้คุณวุฒิเช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษา จากสถาบันการอาชีวศึกษาโดยทั่วไป จัดการอาชีวศึกษาหลักสูตรเฉพาะสำหรับผู้ที่มีอายุครบ เกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ มีสัญญาการทำงาน (work contract) ระหว่าง 6 เดือนถึง 2 ปี โดยรัฐจะออกค่าใช้จ่ายให้ร้อยละ 30 และผู้ร่วมโครงการ ภาคเอกชนสนับสนุนร้อยละ 70 และผู้เรียนสามารถเลือกเรียนสายวิชาชีพได้ถึง 3 สาย ตามความถนัด ความสนใจและศักยภาพ ของแต่ละบุคคล และสามารถเรียนต่อระดับสูงได้หากมีความพร้อม

1.4 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศอังกฤษ

การจัดการฝึกอาชีพในประเทศอังกฤษ บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 62-70) ได้สรุป สารสำคัญของจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศอังกฤษ ไว้ว่า ความเป็นมาของ อาชีวศึกษาหรือการสอนวิชาชีพในประเทศอังกฤษนั้น เริ่มเมื่อประมาณเกือบ 300 ปีมาแล้ว ตั้งแต่ที่ ประเทศอังกฤษเริ่มมีการปฏิบัติอุตสาหกรรมในศตวรรษที่ 17 เกิดโรงงานขึ้นจำนวนมาก ความต้องการ แรงงานจึงทำให้เกิดการอพยพของประชากรจากชนบทเข้าสู่เมือง และเพื่อสนองความต้องการแรงงาน ที่มีฝีมือ แรงงานจำนวนหนึ่งจึงยอมเสียเงินเพื่อเรียนในตอนค่ำ เรียกว่า Twilight เพื่อให้ได้ความรู้ อันนำไปสู่ค่าจ้างที่สูงขึ้น โดยเรียนกับช่างที่ชำนาญการในพื้นที่ นั่นถือเป็นการเริ่มต้นของการเรียน วิชาชีพนั่นเอง ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศไทย ที่การจัดตั้งโรงเรียนการอาชีวศึกษาแห่งแรก เป็นการ จัดตั้งโดยภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ จึงเห็นความแตกต่างกันอย่างมากในแง่แรงจูงใจในการมี ส่วนร่วมของภาคเอกชนที่มีต่อการอาชีวศึกษาที่มีมาจนกระทั่งปัจจุบัน

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศอังกฤษสรุปได้ว่า มีระบบมาตรฐานการวิชาชีพ (OS) ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (NVQ) ให้บุคคลที่ทำงานแล้วได้รับการประเมินทักษะความสามารถ และ ระบบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติทั่วไป (GNVQ) การฝึกอาชีพจัดสำหรับผู้สำเร็จมัธยมศึกษาตอนต้น สายทั่วไปในลักษณะของช่างฝึกหัดในสถานประกอบการและเรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา ในระบบทวิภาคีโดยมีกฎหมายรองรับ การอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับผู้มีอายุ 16 ปี ที่จบการศึกษาภาคบังคับ (มัธยมศึกษาตอนกลาง) ที่ไม่ต้องการเข้าศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยแต่ต้องการ มีวุฒิทางวิชาชีพ สามารถเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และ มีองค์กรทดสอบคุณวุฒิวิชาชีพ

1.5 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศสิงคโปร์

บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 89-97) ได้สรุปสาระสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของประเทศสิงคโปร์ ไว้ว่า ผู้ที่จะเข้าเรียนด้านอาชีวศึกษาจะเริ่มเรียนได้ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษา โดยเรียนหลักสูตรปกติที่เลือกเรียนสายอาชีพ หรือเลือกเรียนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาแต่เปลี่ยนมาเรียนสายอาชีพในระดับหลังมัธยมศึกษาในวิทยาลัยโพลีเทคนิค หรือสถาบันเทคนิคสำหรับการจัดการอาชีวศึกษาโดยเฉพาะมีการจัดในสถานศึกษา 2 ประเภท คือ วิทยาลัยโพลีเทคนิค และสถาบันเทคนิคศึกษา (ITE)

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศสิงคโปร์สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาจัดในสถานศึกษา สถานประกอบการ และศูนย์ฝึกอาชีพ หลักสูตรกำหนดตามความต้องการของรัฐหรือเอกชน และสถานประกอบการ มีการศึกษาสายอาชีพตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับผู้ที่เลือกเรียนสายอาชีพในหลักสูตรปกติ และมีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

1.6 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศสหรัฐอเมริกา

บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 70-74) ได้สรุปสาระสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศสหรัฐอเมริกา ไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกามีหลาย ๆ รูปแบบในช่วงชั้นแตกต่างกัน ได้แก่

1.6.1 การจัดการศึกษาด้านอาชีพในประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินการอย่างเป็นระบบผนวกไว้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นอุดมศึกษา ในส่วนที่เรียกว่า "อาชีพศึกษา" (Career Education) ซึ่งแบ่งเนื้อหาไว้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นตระหนักในอาชีพ (Career Awareness) เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษา
- 2) ขั้นแนะนำอาชีพและการแบ่งหน้าที่ของแรงงานในสังคม (Career Orientation Systematization) เป็นการจัดการในระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) ขั้นการสำรวจบทบาทอาชีพที่สัมพันธ์กับแนวคิดของตน (Career Experimentation) เป็นการจัดการในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย
- 4) ขั้นเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ (Employability) เป็นการจัดการศึกษาในช่วงท้ายของมัธยมศึกษาตอนปลายต่อเนื่องไปถึงระดับอุดมศึกษา

1.6.2 จัดไว้ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในแผนการเรียนที่เรียกว่า "เตรียมเทคนิค" (Technical Preparation) ซึ่งนักเรียนสามารถเลือกเรียนได้

1.6.3 แผนการศึกษาอาชีพที่ผสมผสานในลักษณะแนวทางการเรียนรู้คู่การทำงาน (School-to-work Transitions)

1.6.4 แผนการจัดอาชีวศึกษาในลักษณะสหกิจอาชีวศึกษา (Vocational Cooperative Education) สำหรับผู้ที่จบมัธยมศึกษาตอนต้น ได้ผ่านการเตรียมความรู้ทางวิชาชีพมาระดับหนึ่ง แล้วเข้าเรียนในโปรแกรมนี้ในลักษณะเรียนทฤษฎีและฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการสลับกัน

1.6.5 การจัดอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคนิคหรือในวิทยาลัยชุมชน

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศสหรัฐอเมริกาสรุปได้ว่า มีกฎหมายกองทุนฝึกรวมและพัฒนาบุคลากร โดยให้สถานประกอบการที่ เพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมให้บุคลากรของสถานประกอบการศึกษาฝึกรวม กลุ่มอุตสาหกรรมจัดให้มีองค์กรบริการกองทุนเองตามกฎหมายเพื่อให้ เกิดความยืดหยุ่นและสร้างประสิทธิภาพ มีความร่วมมือระหว่างโรงเรียน มีการจัดสหกิจศึกษาที่มีการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการสลับกับการเรียนทฤษฎี และมีกฎหมายมาตรฐานทักษะแห่งชาติ (National Skill Standards Act of 1994) มีมาตรการคืนภาษีในการฝึกรวมอาชีพแต่ละภาครัฐร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมและสถานศึกษากำหนดมาตรฐานทักษะ แต่ละอาชีพเพื่อให้เป็นมาตรฐานของรัฐ

1.7 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศญี่ปุ่น

บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 76-82) ได้สรุปสาระสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศญี่ปุ่น ไว้ว่า การอาชีวศึกษาของประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่เลือกเรียนหลักสูตรสายอาชีพ หรือเรียนในหลักสูตรมัธยมแบบประสม ซึ่งมีการจัดสอนสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เช่น เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การประมง คหกรรม การพยาบาล เป็นต้น โดยมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในเวลา นอกเวลา และการศึกษาทางไกล ส่วนในระดับหลังมัธยมศึกษา มีการจัดการศึกษาวิชาชีพ ในวิทยาลัย ชั้ต้น รับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียน 2-3 ปี และวิทยาลัยเทคนิครับ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ใช้เวลาเรียน 5 ปี สำหรับการศึกษาวชิชีพเฉพาะทาง มีการจัดในวิทยาลัยฝึกรวมอาชีพเฉพาะทาง โดยรับผู้จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือสูงกว่า นอกจากนั้น ยังมีการจัดฝึกรวมวิชาชีพทั้งระยะสั้นและระยะยาวตามความสนใจของผู้เรียน ในโรงเรียนฝึกรวมวิชาชีพ

การอาชีวศึกษาในประเทศญี่ปุ่นเริ่มในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งอาจเป็น วิทยาลัยเทคนิค หรือสถานศึกษาเฉพาะทาง บางวิทยาลัยได้รับอนุญาตให้จัดการศึกษาได้ถึงระดับ ปริญญาตรี รวมทั้งมีการฝึกรวมวิชาชีพทั้งหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรระยะยาว ผู้จบจากระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายอาจเข้าเรียนวิชาชีพในวิทยาลัยชั้นต้น ซึ่งเป็นการศึกษาเฉพาะทาง นอกจากนี้

ยังมีกระทรวงแรงงานที่จัดฝึกอบรมวิชาชีพทั้งหลักสูตรเตรียมเข้าทำงานและหลักสูตรยกระดับฝีมือสถานประกอบการเอกชนยังจัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับพนักงานของตนอีกด้วย

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศญี่ปุ่นสรุปได้ว่า จัดทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ หลักสูตรมีหลากหลายและยืดหยุ่นตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานและความต้องการของผู้เรียน จัดฝึกอบรมวิชาชีพในวิทยาลัยฝึกอาชีพเฉพาะทาง และโรงเรียนฝึกอบรมวิชาชีพ และสถานประกอบการบางแห่งมีศูนย์ฝึกคนงานของตนเอง มีทั้งการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนทักษะเฉพาะ และการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนหรือเลื่อนตำแหน่ง

1.8 การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศเกาหลี

บรรเลง ศรีนิล (2548, น. 82-89) ได้สรุปสาระสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศออสเตรเลีย ไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นส่วนหนึ่งของระบบการศึกษา ที่เริ่มมีการจัดสอนวิชาชีพเบื้องต้นเป็นวิชาเลือกใน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และจัดสอนเป็นการเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับหลังมัธยมศึกษา โดยในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนักเรียนที่เลือกเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ จะมีการจัดการเรียนการสอนในสาขาอาชีพต่าง ๆ เป็นการจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับสถานประกอบการร่วมกันจัดทำระบบทวิภาคี (Dual System) หรือโปรแกรม 2+1 (Two-Plus-One Program) เป็นการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ 2 ปี และฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการอีก 1 ปี

ส่วนในระดับหลังมัธยมศึกษา มีการจัดการอาชีวศึกษาในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตกำลังคนที่มีความรู้ทางทฤษฎี และมีทักษะการปฏิบัติ มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้นและสถานประกอบการ เพื่อผลิตแรงงานฝีมือให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมหลายรูปแบบ เช่น โปรแกรมการฝึกงานของนักศึกษา การฝึกอบรมอุตสาหกรรมวิทยาลัยขั้นต้น และการศึกษาของลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรมในวิทยาลัยการอาชีพขั้นต้น เป็นต้น

จากการศึกษาอาชีวศึกษาประเทศเกาหลีสรุปได้ว่า จัดการอาชีวศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ โปรแกรมวิชาชีพ และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ จัดร่วมกับสถานประกอบการในลักษณะทวิภาคี การจัดการศึกษาเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ และภาคเอกชนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการฝึกงานของนักศึกษา

จากการศึกษาอาชีวศึกษาในต่างประเทศสรุปได้ว่า การจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคีเป็นการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาร่วมกันกับเอกชนภายนอก และสถานทีของรัฐและวิสาหกิจ ในด้านความร่วมมือในการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน ด้านหลักสูตรในการจัดการเรียน

การสอน แผนการเรียนรู้ แผนการฝึกทักษะวิชาชีพพร้อมกัน จัดการเรียนการสอนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยการจัดการจัดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่น เน้นผลิตและพัฒนากำลังคนสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้เรียน และผู้ประกอบการ ส่งเสริมการประกอบอาชีพเป็นหลัก เน้นผู้สำเร็จการศึกษาแบบมีงานทำ มีกฎหมายมาตรฐานทักษะวิชาชีพ ร่วมกันกำหนดมาตรฐานทักษะวิชาชีพ ระบบคุณวุฒิวิชาชีพ สำหรับบุคคลที่ทำงานแล้ว และระบบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ

จากแนวทาง วิธีการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาของต่างประเทศ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนประเทศไทย และเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายของผู้สำเร็จการศึกษา คือ การมีงานทำ การจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนาทักษะวิชาชีพ และทักษะอื่นที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการประกอบอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษา การพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีในปัจจุบัน การพัฒนาด้านระเบียบ วินัย ความเป็นมิตร และมีความคิดด้านเป็นผู้ประกอบการ

2. การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training: DVT) ในประเทศไทย เริ่มในปี พ.ศ. 2527 เมื่อคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษา ซึ่งปัจจุบันได้เปลี่ยนสถานะเป็นสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญการประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เป็นโครงการนำร่อง โดยความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสถานประกอบการ คือ บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัดซึ่งขณะนั้น เรียกว่า อาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน (Dual System) จัดขึ้น ที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอุดรธานี จังหวัดสระบุรี ในการดำเนินงานรัฐบาลไทยโดยกรมอาชีวศึกษา ได้จัดทำคำขอรับการสนับสนุนโครงการดังกล่าวจาก รัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันซึ่งได้รับการตอบรับและสนับสนุนเป็นอย่างดีทั้งในด้านผู้เชี่ยวชาญจากประเทศเยอรมนี เครื่องมือเครื่องจักร และทุนการฝึกอบรมและดูงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 เป็นต้นมา ได้เปิดรับช่างฝึกหัดรุ่นแรกในปีการศึกษา 2531 เฉพาะสาขาช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม การจัดการฝึกได้ประยุกต์จากระบบทวิภาคีของเยอรมันเพื่อให้เข้ากับ ส ี อ ก ร ณ์

ในประเทศไทย โดยการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนหรือผู้ฝึกหัด(Trainee) จะต้องเรียนรายวิชาสามัญ รายวิชาชีพพื้นฐาน โดยเรียนและฝึกปฏิบัติเบื้องต้นที่สถานศึกษาสัปดาห์ละ 1-2 วัน ส่วนรายวิชาชีพ สาขางานจะเรียนและ ฝึกปฏิบัติจริง ที่สถานประกอบการ 3-4 วันการจัดทำหลักสูตรจะพิจารณา เห็นชอบร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ การดำเนิน งานโครงการอาชีวศึกษาระบบ วิทยาลัย-โรงงาน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจ จึงได้มีการขยายการดำเนินงานไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้

โดยความร่วมมือจากสถานประกอบการที่มีความสนใจ รวมทั้งขยายการฝึกไปยังสาขาวิชาอื่นด้วย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, น. 95)

นอกจากนี้ ความก้าวหน้าของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศไทย ยังปรากฏในรายงานการประเมินการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของประเทศไทยที่กำลังพัฒนาของ The German Agency for Technical Cooperation ที่ระบุไว้ว่า ประเทศไทยเริ่มจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานนี้ในปี 1998 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากจากปี 1995 เพราะจากเดิมในปี 1995 มีเพียง 14 สถานศึกษาเท่านั้นที่มีการบูรณาการการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ส่วนใน ปี 1998 มีสถานศึกษาเพิ่มขึ้นเป็น 120 แห่ง ได้มีการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี ในรายงานการประเมินผล ระบุไว้ว่า การเปลี่ยนแปลงนี้มาจากรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี (Dual Vocational System) ซึ่งนี่คือสิ่ง ที่ยืนยันได้ว่าการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทยมีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ในรายงานยังได้ระบุเพิ่มไว้ว่า นอกจากความก้าวหน้าในตัวเลขของสถานศึกษาที่มีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เพิ่มขึ้น ยังไม่พบผลการรายงานความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา ในระบบนี้ในด้านอื่น ๆ (Stockman, 1999, pp. 133-134)

ชนะ กลสิภรณ์ (2548, น. 24) ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีว่า การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 หน่วยงานหลักที่นำการจัดการศึกษามาใช้ ได้แก่ สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปได้ ดังนี้ 1) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี ดังนี้ พ.ศ. 2527 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมอาชีวศึกษาดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญงาน ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมเป็นโครงการนำร่องด้วยความ ร่วมมือระหว่าง กรมอาชีวศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสถานประกอบการ คือ บริษัทปูนซีเมนต์ไทยจำกัด เรียกว่า "อาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน" จัดขึ้นที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ จังหวัดสระบุรี การดำเนินงานโครงการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงาน ได้ผลเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง จึงได้มีการขยายการดำเนินงานไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ ในกรมอาชีวศึกษา ผู้เกี่ยวข้อง มีหน้าที่รับผิดชอบร่วมกัน ได้แก่ สถานศึกษา สถานประกอบการ ผู้ปกครอง และช่างฝึกหัด และ 2) การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นโปรแกรมการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งนับเป็นการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาแนวทางใหม่จัดขึ้นตามความต้องการของฝ่ายผู้ใช้ การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีได้ช่วยให้ นักศึกษาจำนวนมากมีทักษะ ในการปฏิบัติงานและเพิ่มโอกาสการมีงานทำ

2422813965

NU 1Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ทวิภาคี) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ทวิภาคี) ได้กลายเป็นสิ่งที่ยืนยันสมรรถนะทางวิชาชีพ สิ่งสำคัญที่ส่งผลให้ประสบความสำเร็จก็คือ ความเป็นหุ้นส่วนกันระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่เชื่อมโยงการเรียนในสถานศึกษากับการฝึกหัดในสถานประกอบการ

ศิริพรรณ ชุมนุม (2546, น. 18) กล่าวว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นกระบวนการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อหล่อหลอมบุคคลให้มีความสามารถมีทักษะในงานอาชีพ สามารถทำมาหากินเลี้ยงชีพได้ ผู้จัดการอาชีวศึกษาจึงไม่สามารถทำงานแต่เพียงลำพังอย่างมีประสิทธิภาพได้ หากปราศจากความร่วมมือจากสถานประกอบการ จึงต้องประสานประโยชน์ ให้มากที่สุด

จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

กรมอาชีวศึกษา (2538, น. 14) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

1. สนองนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับการขยายโอกาสทางการศึกษาเนื่องจาก
 - 1.1 ผู้สำเร็จการศึกษาตอนต้น (ม.3) ทั้งจากในระบบและนอกระบบที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 1.2 ความต้องการในการศึกษาต่อและพัฒนาฝีมือแรงงานเพิ่มขึ้น อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของไทย
 - 1.3 การให้ความสำคัญต่อการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ในการให้โอกาสผู้ด้อยโอกาสในสังคม
2. เพื่อให้ความรู้ทักษะและประสบการณ์นำไปปฏิบัติงานในอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเลือกวิถีการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสมกับตน หรือสร้างสรรค์ความเจริญต่อชุมชน ท้องถิ่น และประเทศชาติ
3. เพื่อให้เป็นผู้มีปัญญา มีทักษะในการจัดการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและการประกอบอาชีพ สามารถสร้างอาชีพและพัฒนาอาชีพได้
4. เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีความมั่นใจและภาคภูมิใจในวิชาชีพที่เรียน รักงาน รักหน่วยงาน สามารถทำงานเป็นหมู่คณะได้ดี โดยมีความเคารพในสิทธิและหน้าที่ของตนเอง มีสุขภาพ พลานามัยสมบูรณ์ เหมาะสมกับงานอาชีพนั่น
5. เพื่อให้เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน การอยู่ร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว หน่วยงาน ท้องถิ่น และประเทศชาติ เข้าใจและเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6. เพื่อให้มีบุคลิกภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีคุณธรรม จริยธรรมและวินัยในตนเอง มีสุขภาพ อนามัยสมบูรณ์ เหมาะกับงานอาชีพนั่น ๆ

7. เพื่อให้มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม การเมืองของประเทศและของโลกในปัจจุบัน มีความรักชาติ สำนึกในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวม ดำรงรักษาไว้ ซึ่งความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

หลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

กรมอาชีวศึกษา (2538, น.15) ได้กำหนดหลักการการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนี้

1. เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตามความต้องการของสถานประกอบการ
2. นักเรียนจะเป็นคนของสถานประกอบการ ซึ่งสถานประกอบการเป็นผู้รับสมัคร และคัดเลือกเองหรืออาจทำร่วมกับสถานศึกษา
3. หลักสูตรที่ใช้จะต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง 2 ฝ่าย โดยสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตร
4. โดยทั่วไปหลักสูตรจะใช้เวลาในการเรียนและปฏิบัติ 3 ปี รับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี
5. สถานศึกษามีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสอนภาคทฤษฎี และปฏิบัติเบื้องต้น และสถานประกอบการจะดูแลรับผิดชอบในการฝึกภาคปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตร ซึ่งระยะเวลาเรียน และฝึกอบรมส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานประกอบการ เช่น ใน 1 สัปดาห์จะเรียนในสถานศึกษา 1-2 วัน และฝึกงานอยู่ในสถานประกอบการ 3-4 วัน
6. นักเรียนจะต้องทำข้อตกลงการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ และสำเนาให้สถานศึกษารับทราบด้วย
7. ในระหว่างการศึกษาอบรมจะต้องมีสมุดรายงานผลการศึกษาประจำตัว ซึ่งจัดทำโดยนักเรียนเอง แต่ครูอาจารย์ผู้สอนจากสถานศึกษาและครูฝึกจากสถานประกอบการจะต้องร่วมกันพิจารณาผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักสูตร ซึ่งสถานประกอบการได้เห็นชอบร่วมกันตั้งแต่ต้น
8. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาอบรมตามหลักสูตรแล้ว นักเรียนจะต้องผ่านการทดสอบ และประเมินผลด้วยข้อสอบของคณะกรรมการร่วมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ
9. เมื่อสำเร็จการศึกษาอบรมจะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและประกาศนียบัตรรับรองความสามารถจาก สถานประกอบการหรือสมาคมวิชาชีพที่เกี่ยวข้องถ้าจะศึกษาต่อระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จะต้องทำงานในสถานประกอบการ ก่อนอย่างน้อย 2 ปี หลังจากได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2546, น. 20) ได้ปรับระบบการเรียนรู้อยู่ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ กำหนดวัตถุประสงค์หลัก คือ การสร้างเสริม

ให้บุคคลมีความรู้ และทักษะในวิชาชีพพื้นฐานเฉพาะทาง พร้อมทั้งให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพและสามารถนำทักษะความรู้และประสบการณ์ไปใช้ประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพเพื่อเพิ่มพูนผลผลิตและรายได้โดยการขยายการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคและการฝึกงาน ในสถาน ประกอบการที่เน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการอาชีวศึกษาและ เป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปการเรียนรู้วิชาชีพ

แนวทางการจัดการเรียนโดยใช้ความร่วมมือของสำนักความร่วมมือ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ้นรัศกดิ์ โรจนากาศ (2548, น. 5) ได้กล่าวถึง แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาโดยใช้ความร่วมมือ ไว้ดังนี้ เพิ่มวุฒิให้กับบุคลากร ที่ทำงานในสถาน ประกอบการให้มีการศึกษาต่อในระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยสามารถเทียบโอน ประสบการณ์ได้คัดเลือกนักศึกษาและจัดการเรียนร่วมกัน ตลอดหลักสูตร สถานศึกษาคัดเลือกคุณสมบัติ ทั่วไปสถานประกอบการคัดเลือกคุณสมบัติเฉพาะ จัดสอนร่วมกันในบางรายวิชา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ร่วมจัดการเรียนกับสถานประกอบการเฉพาะทาง โดยสถานศึกษาเป็นผู้ ประสานงานจัดการสอนและฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้นร่วมกัน จัดเน้นสอนรายวิชาเฉพาะสาขาตาม ต้องการ

การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

ศิริพรรณ ชุมชุม (2543, น. 9) ได้กล่าวในเรื่องที่มีความสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ความร่วมมือด้านวิชาการ

สถานประกอบการมีบทบาทสำคัญด้านวิชาการในการพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียน การสอนที่ทันสมัย รวมทั้งชุดฝึกด้านเทคโนโลยีและคอมพิวเตอร์ โดยมีการจำลองเพื่อสร้างสิ่งแวดล้อม ที่เป็นจริง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และมีโอกาสฝึกปฏิบัติได้ หน่วยงานภาครัฐจะประสานงานกับสถาน ประกอบการให้ดำเนินการพัฒนาสื่อ รูปแบบ และระบบการเรียนการสอน โดยจัดให้มีการทดลองก่อน จนมั่นใจว่าเป็นสื่อที่มีคุณภาพ

2. ความร่วมมือในการฝึกงาน

การฝึกงานในสถานประกอบการเพื่อยกระดับฝีมือ เป็นกลไกความร่วมมือสำคัญ ในการพัฒนากำลังคน

3. ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์วิจัย

ความร่วมมือด้านการวิเคราะห์วิจัย โดยเฉพาะในประเทศที่พัฒนาแล้วมีความจำเป็น เพื่อใช้ศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี ตัวอย่างสถานประกอบการ ในประเทศ อิสราเอล จะมีความร่วมมือการวิจัยในอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีสูง

กล่าวได้ว่า การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาเพื่อสนองตอบแนวทางการปฏิรูปอาชีวศึกษาทั้งหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) มีการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎี และรายวิชาปฏิบัติพื้นฐานในวิทยาลัยก่อนออกฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ ทั้งนี้ สถานศึกษามีข้อตกลงประสานความร่วมมือโดยลงนามร่วมกับตัวแทนสถานประกอบการ มีสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างนักศึกษา กับสถานประกอบการ มีแผนการฝึกอาชีพตลอดระยะเวลา มีการประเมินมาตรฐานฝีมือ โดยดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการประเมินผล ประกอบด้วย คณะกรรมการความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ

3. แนวทางการศึกษาเอกสาร กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3.1 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ดังต่อไปนี้ มาตรา 20 การอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชนสถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3.2 พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

ได้ระบุเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีดังต่อไปนี้

มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดได้โดยรูปแบบดังต่อไปนี้

1. การศึกษาในระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เน้นการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักโดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลา การวัดและการประเมินผล ที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน
2. การศึกษานอกระบบ เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมายรูปแบบ วิธีการศึกษา ระยะเวลา การวัดและการประเมินผลที่เป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม
3. การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจหรือหน่วยงานของรัฐในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบัน

สามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่งในรูปแบบรวมกันได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

มาตรา 9 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพตามมาตรา 6 มาตรา 7 และมาตรา 8 ให้จัดตามหลักสูตรที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ดังต่อไปนี้

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง
3. ปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษาอาจกำหนดหลักสูตรที่จัดขึ้นเพื่อความรู้หรือทักษะ ในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ ซึ่งจัดขึ้นเป็นโครงการหรือสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะได้

มาตรา 51 ในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา อาชีวศึกษาหรือสถาบันและสถานประกอบการให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา หรือสถาบันและสถานประกอบการ

มาตรา 54 สถานประกอบการสมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือ ในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอาจได้รับสิทธิและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. การสนับสนุนด้านวิชาการและทรัพยากรตามความสมควรแก่กรณี
2. การเชิดชูเกียรติแก่สถานประกอบการ สมาคมวิชาชีพ หรือองค์กรอื่นที่ให้ความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ

3.3 ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563

ประกาศคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี พ.ศ. 2563 โดยมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษานำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา หรือปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และการจัดการคุณภาพการจัดการอาชีวศึกษา

การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งใน สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา และเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ

การศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึก ทำงาน การวัดและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และ

ระดับเทคโนโลยี ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสม ปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทาง วิชาการและวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงาน หรือประกอบอาชีพอิสระได้ ตามมาตรฐาน การศึกษาวิชาชีพ และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ

ครูผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องดำเนินการดังนี้

1. ครูสอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบ ต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า แปดสิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ต้องจัดให้ผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียน และครูผู้สอนไม่น้อยกว่าสองครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่าสองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน

สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษา สำหรับผู้เรียนเพียงพอต่อ การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ

สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะต้อง ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
 2. จัดการเรียนในสาขาวิชาตรงความต้องการสถานประกอบการ
 3. ทำบันทึกข้อตกลงข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ
 4. ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ
 5. ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการ
- ตลอดหลักสูตร
6. จัดให้มีการปฐมนิเทศก่อนการฝึกอาชีพ และปัจฉิมนิเทศหลังเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพ
 7. เตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ
 8. จัดให้มีครูนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
 9. มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ

10. ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับสถานประกอบการ ผู้เรียน และผู้ปกครองทราบ

สถานประกอบการที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องให้ความร่วมมือดังนี้ ดังนี้

1. ส่งเสริม และสนับสนุนการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์

2. จัดลักษณะงานที่ฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสาขาวิชาชีพที่ผู้เรียน กำลังศึกษา

3. ทำบันทึกข้อตกลงข้อตกลงความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษาหรือสถาบัน การอาชีวศึกษา

4. ทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างผู้เรียนกับสถานประกอบการ

5. ทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศร่วมกับสถานประกอบการ ตลอดหลักสูตร

6. ประเมินการฝึกอาชีพร่วมกับสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา

7. จัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการ

8. จัดให้มีผู้ประสานงานและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ การจัดการอาชีวศึกษา ระบบ ทวิภาคีของสถานประกอบการ

9. ประชาสัมพันธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและ ชุมชนทราบ

10. จัดให้มีสวัสดิการและหรือเบี้ยเลี้ยงที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน ตามข้อตกลง ครูฝึกในสถานประกอบการต้องมีคุณสมบัติและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. มีคุณสมบัติตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา

2. กำหนดจำนวนครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อการฝึกอาชีพระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพ และประกาศนียบัตรชั้นสูง ต้องมีครูฝึกหนึ่งคนต่อผู้เรียนไม่เกิน 10 คน ระดับปริญญาตรี สายเทคโนโลยี หรือสายปฏิบัติการ ต้องมีครูฝึกหนึ่งคน ต่อผู้เรียนไม่เกินแปดคน

3. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นครูฝึกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษา กำหนด

การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพของสถานประกอบการต้องเป็นไปตาม หลักเกณฑ์ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ สาขาวิชา และมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพของสาขาวิชาและสาขางาน

2. ผู้เรียนมีการบันทึกการฝึกอาชีพ แฟ้มสะสมงาน บันทึกคุณธรรม จริยธรรม และจิตอาสาให้เป็นไปตามแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด ประกาศ ณ วันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2563

4. แนวทางการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2557, น. 6-24) ได้เสนอสาระสำคัญในเรื่องนี้ไว้ว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพโดยความร่วมมือของ 2 ฝ่าย คือ สถานประกอบการและสถานศึกษา ซึ่งต้องมีความพร้อมทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งนี้การเริ่มต้นจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะเริ่มจากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ได้ โดยเริ่มติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของแต่ละฝ่าย พร้อมนำเสนอข้อมูลเบื้องต้น ดังแผนภาพ 1

ภาพ 1 การเริ่มต้นจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น. 6

ในปัจจุบันการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาครอบคลุมความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยแบ่งเป็น 5 model ดังนี้

Model A การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) ในพื้นที่ คือ มีสถานประกอบการในพื้นที่ตั้งสถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชา ได้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

Model B การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเต็มรูปแบบ (ร้อยเปอร์เซ็นต์) นอกพื้นที่ คือ ไม่มีสถานประกอบการในพื้นที่ตั้งสถานศึกษา ผู้เรียนทุกคนทุกสาขาวิชาได้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ โดยจะต้องมีการจัดที่พักใกล้กับสถานประกอบการที่ไปฝึกอาชีพให้แก่ผู้เรียนและมีครูควบคุมดูแล

Model C การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีบางสาขาวิชา

Model D การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่พนักงานของสถานประกอบการ

Model E การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการต่างประเทศ

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษา/สถาบัน และสถานประกอบการภายในประเทศ MODEL A, B, C, D แสดงดังภาพ 2

ภาพ 2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษา/สถาบันและ
สถานประกอบการภายในประเทศ MODEL A, B, C, D

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น. 8

รายละเอียดขั้นตอนในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีดังนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจความพร้อม

โดยสำรวจข้อมูลของสถานประกอบการและสถานศึกษาหรือสถาบัน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จากกระต๊อบรัฐบาล กระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา องค์การระหว่างประเทศ สถานศึกษา และบุคคล ในด้านกำลังคน (ครูนิเทศของสถานศึกษา ครูฝึกของสถานประกอบการ ผู้เรียน) ด้านงบประมาณที่ใช้ดำเนินการ ด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร ห้องสำนักงาน ห้องปฏิบัติการ ด้านการบริหารจัดการเช่น แผนการเรียน แผนการฝึกทักษะวิชาชีพ หากทำการสำรวจแล้วพบว่าหน่วยงานที่จะทำความร่วมมือยังขาดความพร้อมด้านใดด้านหนึ่ง ให้ดำเนินการพัฒนาความพร้อมก่อนลงนามบันทึกความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 2 การลงนามความร่วมมือ MOU มีขั้นตอน ดังนี้

1. คณะทำงานประชุมร่วมกันพิจารณากรอบการดำเนินงานและความร่วมมือ
2. คณะทำงานร่างบันทึกข้อตกลงความร่วมมือนำเสนอผู้มีอำนาจทั้ง 2 ฝ่าย พิจารณาในรายละเอียด
3. จัดเตรียมพิธีลงนาม โดยกำหนดการ สถานที่ หนังสือเชิญบันทึกข้อตกลง
4. ผู้มีอำนาจลงนาม ทั้ง 2 ฝ่ายและพยาน 2 ฝ่าย ผู้มีเกียรติร่วมงาน
5. รายงานผล โดยบันทึกข้อมูลลงใน web site ฐานข้อมูลความร่วมมือที่ <http://boc.vec.go.th> ของสำนักความร่วมมือ และ <http://www.d-vec.com> ของศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี

ขั้นตอนที่ 3 การประชาสัมพันธ์ แะแนะผู้เรียน ใช้รูปแบบการแนะแนว ดังนี้

1. การผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เช่น แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ สปอตโฆษณาทางวิทยุ/โทรทัศน์ CD ข้อมูล เว็บไซต์ ฯลฯ
2. การแนะแนวการจัดการเรียนระบบทวิภาคีในกลุ่มเป้าหมาย เช่น สถานศึกษา ในเครือข่าย บุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิ ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน บุคลากร

ขั้นตอนที่ 4 การจัดแผนการเรียนและแผนการฝึกอาชีพตลอดหลักสูตร โดยดำเนินการร่วมกัน 2 ฝ่าย มีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างหลักสูตร และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น การวัดผลและประเมินผล การนิเทศ ฯลฯ
2. ระยะเวลาเรียน เวลาฝึกอาชีพ
3. ดำเนินการในรอบข้อตกลงของทั้ง 2 ฝ่าย
4. จัดทำปฏิทินการศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นตอนที่ 5 การคัดเลือกผู้เข้าเรียน มีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดแผนการรับผู้เรียน

2. ประชุมร่วมกันวางแผนกำหนดขั้นตอน วิธีการรับสมัคร วิธีการคัดเลือก ได้แก่ การสอบข้อเขียน สอบสัมภาษณ์ สอบปฏิบัติ เป็นต้น

3. ดำเนินงานตามแผนงานที่กำหนด

4. ประกาศผล มอบตัว ลงทะเบียน

ขั้นตอนที่ 6 การทำสัญญาการฝึก มีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. สัญญาการฝึกอาชีพ ระหว่างสถานประกอบการกับผู้เรียนและผู้ปกครองสถานศึกษา/สถาบัน เป็นผู้ประสานงานและลงนามเป็นพยาน

2. สัญญาการฝึกอาชีพควรระบุเกี่ยวกับระยะเวลาการฝึกอาชีพ ข้อบังคับหรือระเบียบในการฝึกอาชีพ วันหยุดประจำสัปดาห์ สวัสดิการ เช่น เบี้ยเลี้ยง ที่พัก เครื่องแต่งกายเงื่อนไขการเลิกสัญญาการฝึกอาชีพ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 7 การปฐมนิเทศผู้เรียน การประชุมผู้ปกครอง

เพื่อชี้แจงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ระเบียบสถานศึกษา/สถาบัน ข้อบังคับสถานประกอบการ แนวทางการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการฝึกอาชีพในสถานประกอบการผู้รับผิดชอบและการดูแลผู้เรียน คู่มือผู้เรียน หลักเกณฑ์การปฏิบัติของผู้เรียนระบบทวิภาคี

ขั้นตอนที่ 8 การจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ มีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครูและบุคลากรของสถานศึกษา ได้แก่ ระเบียบหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ ตารางสอน

2. กำหนดหน้าที่ให้กับครูและบุคลากร ได้แก่ ครูนิเทศ ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึก

3. การอบรมสัมมนาครูผู้สอน ครูนิเทศ และ ครูฝึก

4. การจัดเรียนการสอนตามแผนการเรียนและการฝึกอาชีพตามแผนการฝึก

5. การอบรมสัมมนาผู้เรียนระบบทวิภาคี เช่น การเตรียมความพร้อมก่อน การฝึกอาชีพ การประชุมสัมมนาระหว่างการฝึกอาชีพ การประชุมนำเสนอสรุปผลการฝึกอาชีพ การอบรมความรู้เกี่ยวกับสถานประกอบการ การอบรมเสริมความรู้เฉพาะงานในสถานประกอบการ

ขั้นตอนที่ 9 การนิเทศการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ มีขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. การนิเทศการเรียนการสอน

1.1 แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการเรียนการสอน

1.2 การนิเทศการเรียนการสอน

1.3 รายงานผลการนิเทศ

2. การนิเทศการฝึกอาชีพ

2.1 หลักเกณฑ์การนิเทศ ติดตามผลการฝึกอาชีพ

2.2 มอบหมายครูนิเทศ

2.3 จัดทำแผนการนิเทศ

2.4 การตรวจสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ

2.5 รายงานผลการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 10 การวัดผลและประเมินผลรายวิชาและการฝึกอาชีพ รายละเอียดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การประเมินผลรายวิชา

1.1 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ปริญญาตรี

1.2 การประเมินรายวิชา ตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา/สถาบัน ประกอบด้วย ผู้ประเมิน ครูประจำวิชา

1.3 สรุปผล และดำเนินการตามขั้นตอนของสถานศึกษา/สถาบัน

1.4 การประเมินมาตรฐานวิชาชีพ โดยประเมินเมื่อครบตามโครงสร้างหลักสูตร

2. การประเมินผลการฝึกอาชีพ

2.1 ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ/ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง/ปริญญาตรี

2.2 การวัดผลและประเมินผลรายวิชาฝึกอาชีพ ประกอบด้วย ผู้ประเมิน คือ ครูฝึก/หัวหน้างาน/ผู้ที่ได้รับมอบหมาย

2.3 สรุปคะแนน และดำเนินการตามขั้นตอนของสถานศึกษา/สถาบัน

2.4 การประเมินมาตรฐานฝีมือ การประเมินมาตรฐานฝีมือ 2 ครั้ง คือ การประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) และการประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final) ผู้ประเมิน คือ คณะกรรมการประเมินผลมาตรฐานฝีมือ รวมกันไม่น้อยกว่า 7 คน ประกอบด้วย กรรมการร่วมของสถานประกอบการต่าง ๆ กรรมการของสถานศึกษา

2.5 เครื่องมือการประเมิน ประกอบด้วย สมุดบันทึกการฝึกอาชีพ แบบประเมินของสถานประกอบการแบบประเมินของสถานศึกษา

2.6 ผลการประเมิน เพื่อนำไปออกกฎบัตรการศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นตอนที่ 11 การสำเร็จการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และปริญญาบัตรในระดับปริญญาตรี หมายถึง เอกสารที่สถานศึกษาออกให้ตามระเบียบการวัดผลและประเมินผลเมื่อสำเร็จการศึกษา

2. ใบรับรองการผ่านงาน หมายถึง เอกสารที่สถานประกอบการออกให้เพื่อแสดงว่า ผู้เรียน ได้เข้ารับการฝึกและผ่านการฝึกทักษะวิชาชีพระบบทวิภาคีในสถานประกอบการตามสาขาวิชาชีพ

3. วุฒิบัตรรับรองการศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง เอกสารที่สถานศึกษา และสถานประกอบการร่วมกันรับรองผู้เรียนผ่านการฝึกอาชีพ และสำเร็จการศึกษาตาม ระบบทวิภาคี

4. ใบผ่านมาตรฐานวิชาชีพ หมายถึง เอกสารที่คณะกรรมการประเมินมาตรฐานวิชาชีพออกให้เมื่อผู้เรียนผ่านเกณฑ์

ขั้นตอนที่ 12 การติดตามผู้สำเร็จการศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

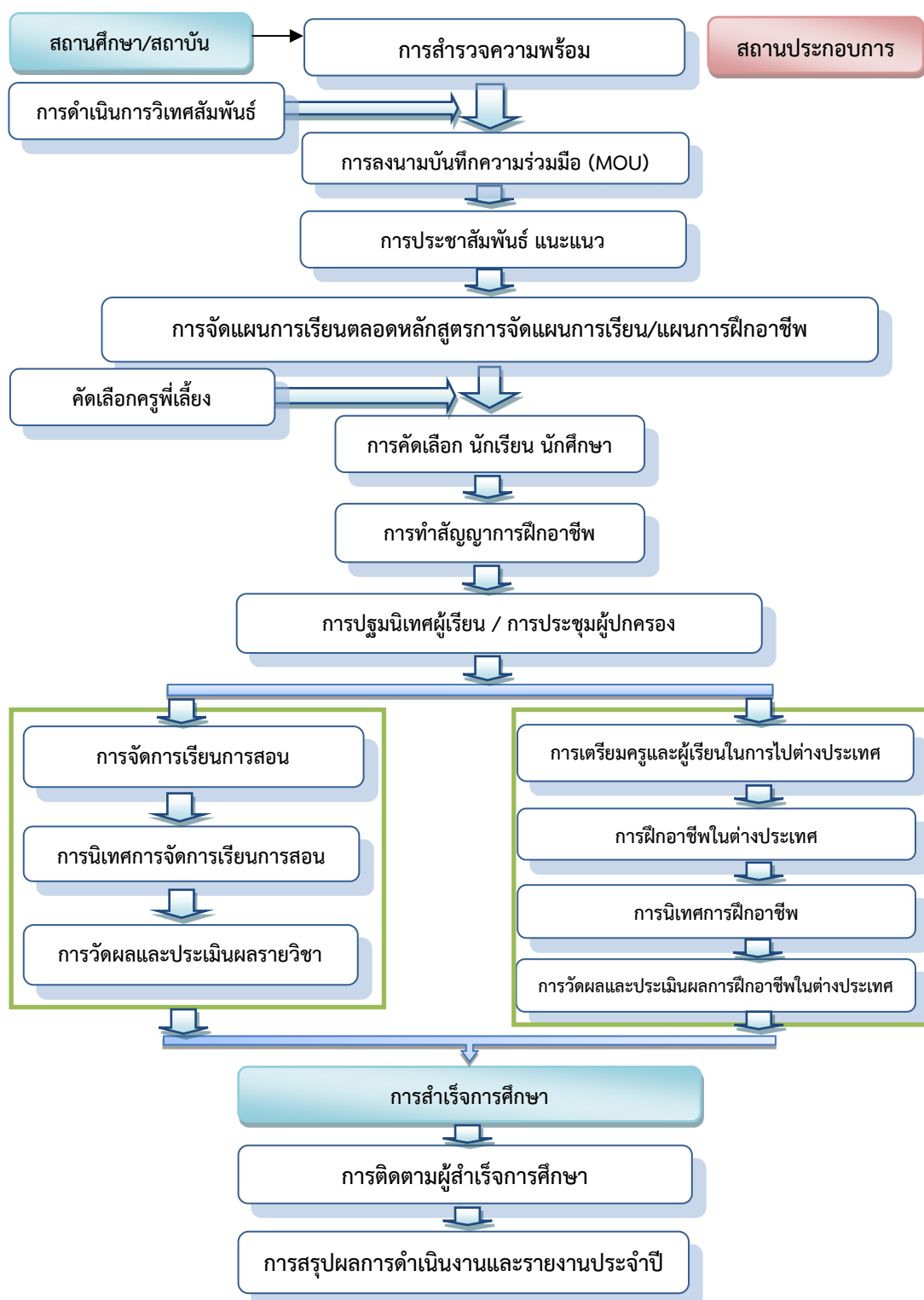
โดยการสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ หัวหน้างานในสถานประกอบการ ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ปกครอง ผู้สอนในสถานศึกษาที่รับเข้าศึกษาต่อ

ขั้นตอนที่ 13 การสรุปผลการดำเนินงานและการรายงานประจำปีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา มีขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการดำเนินงาน
2. รายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อประเมินการดำเนินงาน
3. นำผลการดำเนินงานไปใช้ในการปรับปรุง พัฒนา การจัดการศึกษาต่อไป

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระหว่างสถานศึกษา/สถาบัน และสถานประกอบการในต่างประเทศประเทศ MODEL E ดังภาพ 3

ภาพ 3 ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานศึกษา/สถาบันและสถานประกอบการในต่างประเทศ

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น. 58

ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระหว่างสถานศึกษา/สถาบัน และสถานประกอบการในต่างประเทศประเทศ (MODEL E) มีรายละเอียด ดังนี้

การดำเนินการวิเทศสัมพันธ์

แต่งตั้งคณะกรรมการโดยกำหนดให้มีหน้าที่ ดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ ทำหน้าที่ ให้คำปรึกษาในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบ ทวิภาคีในต่างประเทศ

2. คณะกรรมการหลักสูตร ทำหน้าที่ จัดทำแผนการฝึกทักษะวิชาชีพ พิจารณาเรื่องทักษะ ที่นักศึกษาจะได้รับ จัดอบรมภาษาที่ใช้ในการสื่อสารในลักษณะงาน หรือใช้ในชีวิตประจำวัน

3. คณะกรรมการประสานงานต่างประเทศ ทำหน้าที่จัดทำ MOU จัดการประชุมระหว่าง หน่วยงาน การจัดส่งนักศึกษา การดูแลนักศึกษาในขณะที่อยู่ต่างประเทศ

4. คณะกรรมการคัดเลือกนักศึกษา ทำหน้าที่พิจารณากำหนดคุณสมบัติคัดเลือกนักศึกษา ตามข้อกำหนดที่ตกลงร่วมกัน

5. คณะกรรมการคัดเลือกครู ทำหน้าที่ คัดเลือกครูผู้ควบคุมนักศึกษา/แปลภาษา/ แปลบทเรียน

6. คณะกรรมการด้านการเงิน ทำหน้าที่ จัดทำงบประมาณทั้งกระบวนการในการฝึก ทักษะวิชาชีพ

7. คณะกรรมการประเมินผลโครงการ ทำหน้าที่ ประเมินการฝึกทักษะวิชาชีพนักศึกษา และประเมินผล

ทั้งนี้การดำเนินงานของสถานศึกษา/สถาบันในการจัดทำเอกสารให้ประสานงานกับหน่วย วิเทศสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การคัดเลือกครูพี่เลี้ยง

แต่งตั้งคณะกรรมการโดยกำหนดให้มีหน้าที่ ดังนี้ 1) กำหนดคุณสมบัติของครูพี่เลี้ยง 2) กำหนดกระบวนการและวิธีการคัดเลือก 3) ดำเนินการคัดเลือกครูพี่เลี้ยง 4) สรุปผลและประกาศ ผลการคัดเลือก 5) ดำเนินการในขั้นตอนอื่น ๆ

การเตรียมครูและผู้เรียนในการไปต่างประเทศ โดยเตรียมความพร้อมของครูและผู้เรียน ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) เตรียมความพร้อมด้านร่างกาย/จิตใจ 2) การสื่อสารทางด้านภาษาและความรู้ เกี่ยวกับประเทศที่จะไปฝึกอาชีพ 3) ศึกษาแผนการฝึกอาชีพในต่างประเทศ 4) ดำเนินการเกี่ยวกับ เอกสารในการเดินทางไปต่างประเทศ หนังสือเดินทาง (Passport) และจัดทำหนังสือขออนุญาต (Visa) และข้อกำหนดของประเทศที่ไปฝึกอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2557, น. 6-60)

บรรจง พลจันทร์ (2561, น. ก) ได้กล่าวว่า รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ และมี 28 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) ด้านความร่วมมือ มี 4 ตัวชี้วัด 2) ด้านการจัดหลักสูตร มี 6 ตัวชี้วัด 3) ด้านสถานประกอบการ มี 6 ตัวชี้วัด 4) การบริหารจัดการ มี 3 ตัวชี้วัด 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน มี 6 ตัวชี้วัด และ 6) ด้านการวัดและประเมินผล มี 3 ตัวชี้วัด โดยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตามกรอบแนวคิดหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม และผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า สามารถดำเนินการตามรูปแบบ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และผลการประเมินรูปแบบ พบว่า โครงการมีการดำเนินการที่มีความสอดคล้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีรายการปฏิบัติตามตัวชี้วัดโครงการ

นิรุต์ บุตรแสนลี (2561, น. จ) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มุ่งเน้นประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาด้วยกระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมประกอบด้วย 6 องค์ประกอบหลัก และ 19 องค์ประกอบย่อย คือ 1) องค์ประกอบหลักด้านการจัดระบบโครงสร้างการบริหาร มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 2) องค์ประกอบหลักด้านการบริหารงานวิชาการ มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ 3) องค์ประกอบ หลักด้านการบริหารบุคลากร มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ 4) องค์ประกอบหลักด้าน การพัฒนาผู้เรียน มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ 5) องค์ประกอบหลักด้านการฝึกอาชีพ มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ และ 6) องค์ประกอบหลักด้านการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษา มีองค์ประกอบย่อย จำนวน 3 ตัวบ่งชี้

เดชวิชัย พิมพ์โคตร (2562, น. ข) ได้กล่าวว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารเครือข่าย ความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง การธำรงรักษาเครือข่ายความร่วมมือมีค่าเฉลี่ย มากที่สุด รองลงมาคือการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ ส่วนการขับเคลื่อนเครือข่าย ความร่วมมือและการวางกรอบของเครือข่ายความร่วมมือ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด สถานศึกษาส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือ และการประสานธำรงรักษาเครือข่าย ความร่วมมือ โดยเฉพาะการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร แผนฝึกอาชีพ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ระดับสถานศึกษา การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือ (Activation) มีประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการทั้งใน และต่างประเทศเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (SO) 2) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ กับสถานประกอบการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพที่ผู้เรียนกำลังศึกษา (SO) 3) เสริมสร้างความเป็น

หุ้นส่วนกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (WO) 4) เสริมสร้างภาพลักษณ์ของผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นที่ยอมรับของสังคม (ST) 5) พัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารครูและบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อยกระดับความร่วมมือ กับสถานประกอบการ และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (WT) การขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือ (Mobilization) มีประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 6 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพผู้เรียนให้สอดคล้องกับอาชีพใน สถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ (SO) 2) พัฒนาแผนฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการ ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของผู้เรียน (SO) 3) ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) (WO) 4) ส่งเสริมการรับเข้าผู้เรียนที่มีความสามารถด้านวิชาชีพและมีความสามารถพิเศษ (ST) 5) พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ด้านทักษะชีวิต ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ การวางกรอบของเครือข่ายความร่วมมือ (Framing) มีกลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการดำเนินการร่วมกันเพื่อวางแผนงานในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (SO) 2) พัฒนาโครงสร้างการทำงานสำหรับเครือข่ายความร่วมมือ (SO) 3) พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพพื้นฐานให้สอดคล้องกับอาชีพในสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ (WO) 4) สะท้อนผลการดำเนินงานและปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (ST) 5) แสวงหาความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ทันสมัยภายในสถานศึกษา (ST) และการธำรงรักษาเครือข่ายความร่วมมือ (Synthesizing) กลยุทธ์รอง ประกอบด้วย 1) เสริมสร้างความไว้วางใจ จัดกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่องเพื่อรักษาสัมพันธภาพดี (SO) 2) สร้างผู้นำรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี (WO) 3) สร้างโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ และแนวทางในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีอย่างมีคุณภาพ (WO) 4) ส่งเสริมการจัดหาและพัฒนาครู ครูฝึกในสถานประกอบการให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับสาขาวิชาชีพ (ST) 5) ขยายความร่วมมือ ทั้งภาครัฐ เอกชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำหรับ การผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา (WT)

5. นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเกี่ยวกับจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อความเป็นเลิศด้านระบบทวิภาคีในสถานศึกษา Excellent Model School-DVE

ด้วยนโยบายของรัฐบาลได้กำหนดให้ดำเนินการโครงการ “สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีสาขานักช่าง Excellent Model School-DVE” และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้นำมาเป็นนโยบายและจุดเน้นในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาเพื่อความเป็นเลิศทางด้านทวิภาคี Excellent Model School-DVE เพื่อกำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดทั้งภาครัฐ และเอกชนดำเนินการ เพื่อผลิตผู้เรียนที่มีคุณภาพและเชี่ยวชาญตรง

ตามความต้องการของสถานประกอบการ เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีที่หลากหลายรูปแบบ เป็นการยกระดับสถานศึกษาให้มีความเป็นเลิศ (Excellent) และเป็นต้นแบบ (Model) แก่สถานศึกษาอื่น โดย มีแนวปฏิบัติในการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ มีดังนี้

5.1 ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (Learning outcome)

การทดสอบผู้เรียนในด้านมาตรฐานวิชาชีพช่างยนต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ในระดับ Best Performance ก่อนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์ มีกิจกรรมดำเนินการทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ จากหน่วยงานภายนอก เช่น กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ก่อนผู้เรียน สำเร็จการศึกษาจัดให้มีการจัดกิจกรรมจัดประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียน

5.2 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประชุมกรรมการสถานศึกษาที่หลากหลายช่องทาง เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ แนวทางในการดำเนินการกิจการของสถานศึกษาแบบต่อเนื่อง การทำข้อตกลง MOU ครอบคลุม ทุกภารกิจทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ การทดสอบสมรรถนะต่าง ๆ ของสถาน ประกอบการ ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทนต่าง ๆ ในระหว่างฝึกประสบการณ์ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ร่วมกัน นอกจากนั้นต้องมีความร่วมมือด้านการพัฒนาบุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย และด้านสนับสนุน ผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการให้ความรู้ผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทักษะอาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการแก่ผู้เรียน จัดให้มีการเตรียม ความพร้อม การปฐมนิเทศ และประชุมผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนออกฝึก ประสบการณ์

5.3 ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยภารกิจกรรมการ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี และการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ในส่วนของสถานประกอบการ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในช่วงฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ สถานประกอบการเป็นผู้กำหนด และดำเนินการ

5.4 ด้านความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน (Excellence in Selected Profession)

สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยอ้างอิง จากหลักสูตรของสถานศึกษากับภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน มีการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน ตามข้อตกลง การประยุกต์จัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็น รูปแบบในการจัดการเรียนการสอน ให้ปรับตามสถานการณ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากการฝึกประสบการณ์ โดยการนำเสนอผลงาน แฟ้มสะสมงาน และชิ้นงาน เป็นต้น

5.5 ด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านสมรรถนะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนสำหรับสาขาวิชา/

สาขางาน

การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศตามสมรรถนะในสาขางาน และตามภารกิจของสถานประกอบการ โดยมุ่งเน้นทักษะด้านภาษาที่ใช้จริงในสถานประกอบการ โดยการใช้ครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา เจ้าของภาษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศในระหว่างเรียน มีการทดสอบก่อนเข้าไปฝึกประสบการณ์ ในขณะเรียน หรือฝึกประสบการณ์, และหลังจากฝึกประสบการณ์ พร้อมทั้งการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Online การใช้เทคโนโลยีในการค้นหาค้นคว้าความรู้ใหม่โลกเทคโนโลยี และจัดกิจกรรมมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบสมรรถนะทางด้านภาษา และการทดสอบทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

5.6 ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills)

สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ มีการทดสอบทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการฝึกประสบการณ์

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
สรุปได้ ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี

แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	เอกสาร กฎ ระเบียบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง								สรุป
	พรบ.การศึกษาแห่งชาติ, 2542	พรบ.อาชีวศึกษา, 2551	มาตรฐานระบบทวิภาคี, 2563	แนวปฏิบัติระบบทวิภาคี, 2557	สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี DVE., 2562	บรรจุ พลจันท์, 2561	นิรุจน์ บุตรแสนลี, 2561	เดวิดชัย พิมพ์โคตร, 2562	
1. ด้านนโยบายการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี			✓	✓	✓				3
2. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
3. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน			✓	✓	✓		✓		4
4. ด้านการพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางาน ที่ตกลงร่วมกัน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
5. ด้านความพร้อมของสถานประกอบการ			✓	✓	✓		✓	✓	5
6. ด้านการพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ ของผู้เรียนสำหรับสาขาวิชา/สาขางาน			✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
7. ด้านคณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคี ในสถานศึกษา				✓	✓		✓	✓	4
8. ด้านการวัดและประเมินผล					✓	✓	✓	✓	4
9. ด้านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	7
10. ด้านการบริหารจัดการ			✓	✓	✓	✓	✓		5
11. ด้านการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา			✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
12. ด้านการจัดการเรียนการสอน			✓	✓	✓	✓	✓		5
13. ด้านการฝึกงาน			✓	✓	✓	✓	✓		5
14. ด้านการจัดหลักสูตร			✓	✓	✓	✓	✓		5
15. ด้านการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้เรียนอาชีวศึกษา			✓	✓	✓	✓	✓	✓	6

จากตารางการวิเคราะห์แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สรุปเป็นแนวทางได้ 6 แนวทาง จากแนวทางที่มีความถี่ตั้งแต่ 6 ขึ้นไปได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนสำหรับสาขาวิชา/สาขางาน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งครอบคลุมแนวคิดการจัดกระบวนการกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดำเนินการประชุมกรรมการสถานศึกษาที่หลากหลายช่องทางทั้งทาง Onsite และทาง Online เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นแบบต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน การทำข้อตกลง MOU ครอบคลุมทุกภารกิจทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ เช่น ด้านวิชาการ ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการประเมินผล การฝึกประสบการณ์ ของผู้เรียน ด้านออกใบรับรองผลการปฏิบัติงาน และผลการทดสอบสมรรถนะต่าง ๆ ของสถานประกอบการ ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทนต่าง ๆ ในระหว่างฝึกประสบการณ์ด้านการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน นอกจากนั้นต้องมีความร่วมมือด้านการพัฒนาบุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย เช่น การส่งบุคลากรฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ และด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการให้ความรู้ผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทักษะอาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการแก่ผู้เรียน จัดให้มีการเตรียมความพร้อม การปฐมนิเทศ และประชุมผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์

2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน

สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยอ้างอิงจากหลักสูตรของสถานศึกษากับภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน ได้แก่ หลักสูตรประกอบรถยนต์ มีการพัฒนาบุคลากรร่วมกันตามข้อตกลง ได้แก่ 1) กิจกรรมการเขียนแผนฝึกอาชีพในสาขาที่ตกลงร่วมมือกัน 2) กิจกรรมการพัฒนาครูฝึกงานสถานประกอบการ 3) กิจกรรมการฝึกอบรมครูนิเทศของสถานศึกษา 4) กิจกรรมการมอบโล่เชิดชูเกียรติสถานประกอบการ การประยุกต์จัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา เช่นแบบ “Block Course” การบูรณาการสอนเป็นชิ้นงานแบบ PBL หรือ PJBK ที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำแบบ Active Learning รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนให้ปรับตามสถานการณ์ เช่นการจัดการเรียนการสอนแบบ On-site Online On Hand หรือแบบ On demand มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากการฝึกประสบการณ์ โดยการนำเสนอผลงาน แฟ้มสะสมงาน และชิ้นงาน เป็นต้น

3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน

สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี มีการทดสอบทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการฝึกประสบการณ์ และมีกิจกรรมการมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียน ที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบดังกล่าว

4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนสำหรับสาขาวิชา/สาขางาน

การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศตามสมรรถนะในสาขางาน และตามภารกิจ ของสถานประกอบการ โดยมุ่งเน้นทักษะด้านภาษาที่ใช้จริงในสถานประกอบการ โดยการใช้ครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา เจ้าของภาษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ทางการเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง เช่น การฝึกอบรมสมรรถนะด้านภาษาเฉพาะช่วงก่อนออกฝึกประสบการณ์แบบเข้ม ทางโปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรม Online ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา และเป็นการฝึกทักษะด้านภาษาอังกฤษแบบต่อเนื่อง มีการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศในระหว่างเรียน 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยการดำเนินการเป็น 3 ระยะคือ ทดสอบก่อนเข้าไปฝึกประสบการณ์ ในขณะเรียนหรือฝึกประสบการณ์, และหลังจากฝึกประสบการณ์ พร้อมทั้งการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Online การใช้เทคโนโลยีในการค้นหาองค์ความรู้ใหม่โลกเทคโนโลยี และจัดกิจกรรมมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบสมรรถนะทางด้านภาษา และการทดสอบทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยภารกิจกรมการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ ทักษะอาชีพ มาตรฐานสากล กิจกรรมบริการวิชาชีพ อาชีวอาสาพัฒนา ในส่วนของสถานประกอบการการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในด้าน 1) ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และวิชาชีพ 2) ด้านไม่โกหก 3) ด้านไม่ลักขโมย และด้านไม่ทุจริต 5) ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น 6) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาผลประโยชน์ 7) ด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ตลอดระยะเวลาในการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ

6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

การทดสอบผู้เรียนในด้านมาตรฐานวิชาชีพข้างยนต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ก่อนทำการให้เลื่อนระดับขั้นปีของผู้เรียน มีการดำเนินกิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ในระดับ Best Performance ก่อนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์ มีกิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ก่อนผู้เรียนสำเร็จการศึกษาจัดให้มีการจัดกิจกรรมจัดประกวดผลงานสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียน

6. วิทยาลัยการอาชีพ

วิทยาลัยการอาชีพ หมายถึงสถานศึกษาที่เปิดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม คหกรรม ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และวิชาชีพระยะสั้นที่หลากหลาย และบริหารงานกิจการสถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, น. 91) มีหน้าที่จัดการศึกษาวิชาชีพ ฝึกอบรมและส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ กฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของรัฐบาล และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2528 ในปี พ.ศ. 2530 ได้มีการจัดตั้ง "วิทยาลัยการอาชีพ" ในพื้นที่จังหวัด มุกดาหาร และแม่ฮ่องสอน เป็นครั้งแรกเพื่อเป็นการดำเนินการนำร่อง ต่อมาใน ปี พ.ศ.2531 รับความช่วยเหลือจากเยอรมัน เพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาทวิภาคี ต่อมาเมื่อผู้สนใจเรียนอาชีวศึกษามาก ในปัจจุบันได้มีการจัดตั้งวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก จำนวน 148 แห่ง โดยการจัดการศึกษาวิชาชีพ 5 ประเภทวิชา ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม คหกรรม พาณิชยกรรม ศิลปหัตถกรรม และหลักสูตรระยะสั้นที่หลากหลายตามความต้องการของผู้เรียน หลักสูตรที่เปิดสอน ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ (ทย.บ.) และการฝึกอบรมวิชาชีพ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะอาชีพในระยะสั้นหรือระยะยาวที่ไม่ได้รับวุฒิการศึกษา แบ่งการบริหารภายในออกเป็น 4 ฝ่าย ได้แก่ 1) ฝ่ายบริหารทรัพยากร 2) ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ 3) ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา และ 4) ฝ่ายวิชาการ เปิดสอนระบบปกติ และระบบทวิภาคี ในปัจจุบันวิทยาลัยการอาชีพมุ่งเน้นการเปิดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีเป็นหลักตามเจตนารมณ์ของการอาชีวศึกษา สภาพเศรษฐกิจ และสังคมการทำงานในปัจจุบัน สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพในปัจจุบันใช้หลักเกณฑ์และมาตรฐานของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีใช้หลักเกณฑ์กลาง ซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาต่อการดำเนินการในทางปฏิบัติ เนื่องจากสถานศึกษาอาชีวศึกษาแต่ละประเภท แต่ละสถานที่ตั้งจะมีบริบทการดำเนินงานที่แตกต่างกัน เช่น วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยสารพัดช่าง วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี และ

วิทยาลัยการอาชีพ ก็จะมี ความแตกต่างในเรื่องความยากง่ายของการหาสถานประกอบการ หรือ วิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองและวิทยาลัยตั้งอยู่นอกเขตเมือง ทศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อระบบ วิทยาลัยก็มีความแตกต่างกัน เป็นต้น จึงควรพิจารณาให้มีการจัดทำเกณฑ์ที่มีความยืดหยุ่น หลากหลาย ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มากที่สุด

วิทยาลัยการอาชีพพรณานิคม อาชีวศึกษาจังหวัดสกลนคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2540 ตั้งอยู่ เลขที่ 58 หมู่ 6 บ้านนาซอน ตำบลสว่าง อำเภอพรณานิคม จังหวัดสกลนคร โทร. 042-746-302 มีเนื้อที่ทั้งหมด ประมาณ 100 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระบบปกติและระบบทวิภาคี 2 ระดับ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีจำนวน ผู้เรียนรวมทั้งหมด 1,006 คน ครูและบุคลากรรวม 61 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 4 คน ข้าราชการครู 11 คน พนักงานราชการ 9 คน ครูจ้างสอน 16 คน และบุคลากรสายสนับสนุนการศึกษา 16 คน โทรศัพท์ 042707617 เว็บไซต์วิทยาลัย www.phannanikhon.ac.th สีประจำวิทยาลัย คือ น้ำเงิน เหลือง ต้นไม้ประจำวิทยาลัย คือ ต้นอินทนิล

แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

1. ความเป็นมาและความหมายของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ณัฐพฤต แก้วพิบูลย์ และคณะ (2547 อ้างถึงใน ภูสิทธิ์ ชันติกุล, 2552) ได้ให้ความหมาย ของการวิจัยแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นกระบวนการที่ผู้คนจำนวนหนึ่งในองค์กรหรือ ในชุมชนร่วมศึกษา ปัญหา โดยกระทำร่วมกับนักวิจัยเป็นกระบวนการที่คนในชุมชนไม่ใช่ผู้ถูกกระทำ แต่เป็นผู้กระทำ ที่มีส่วนร่วมและมีอำนาจร่วมกัน ในการวิจัยผ่านกระบวนการวิจัยตั้งแต่ต้นจนกระทั่งเสนอผลและ อภิปรายผล การวิจัยเริ่มต้นจากคนที่อยู่กับปัญหาค้นหาปัญหาร่วมกัน นักวิชาการซึ่งเป็นยุทธวิธี ที่จะช่วยให้ชาวบ้านสามารถรวมตัวกันในรูปองค์การชุมชนและสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้มแข็งทั้งโครงสร้างและการดำเนินงานโดยอาศัยเงื่อนไขการเพิ่มศักยภาพด้วยระบบข้อมูล ทำให้ชาวบ้านเห็นความสำคัญของข้อมูล เพราะจะช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน และ ทำการพัฒนาต่อไปได้ ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนให้ชาวบ้านทำวิจัยเป็นโดยการสร้างทีมวิจัยท้องถิ่น ขึ้นมา

Greenwood, D., & Levin, M. (2002 อ้างถึงใน พรณี บุญประกอบ และคณะ, 2549) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการทำงานร่วมกัน เพื่อศึกษา ปัญหาของคนในชุมชนหรือองค์กรกับนักวิจัยผ่านกระบวนการวิจัย ตั้งแต่การกำหนดปัญหาวิเคราะห์ สาเหตุเรียนรู้วิธีการที่จะแก้ปัญหาออกแบบ การวิจัยวิเคราะห์ผล พร้อมทั้งออกแบบและปฏิบัติตาม ความต้องการที่กำหนดไว้จนถึงการอภิปรายผลการวิจัยเป็นการร่วมมือกันของกลุ่มบุคคลเพื่อแก้ปัญหา

ที่พวกเขาได้รับผลกระทบโดยตรง โดยได้รับการสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญภายนอก ร่วมด้วยการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกระบวนการที่ผู้คนในองค์กรหรือชุมชนไม่ใช่ผู้ถูกกระทำ แต่เป็นผู้กระทำที่มีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นและมีอำนาจร่วมกันในการวิจัย

พรณี บุญประกอบ และคณะ (2549) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการวิจัยที่ต้องอาศัยกระบวนการกลุ่มสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของงานวิจัยร่วมกัน โดยการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตั้งแต่เริ่มตกลงที่จะทำวิจัยกำหนดปัญหาเลือกวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลการตัดสินใจจะปฏิบัติตามแผนและวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ นอกจากนี้ การวิจัยประเภทยังเน้นการปฏิบัติโดยเฉพาะการปฏิบัติที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคม

ณัฐพัชร ทองคำ (2549) ได้อธิบายความหมายของกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม คือ การจัดการชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เป้าหมายของกระบวนการก็คือ การส่งเสริมให้คนและให้สามารถนำทรัพยากรในชุมชนมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาให้มากที่สุด โดยมีนักวิจัยทำหน้าที่ช่วยประสานงานช่วยอบรมความรู้และพัฒนาทักษะของการทำวิจัยให้กับชุมชน

พะนอรรัตน์ ชุนหวานิช (2550) ได้ให้ความหมายของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (PAR) หมายถึง กระบวนการวิจัยที่ผู้มีส่วนร่วมหลายฝ่ายเข้ามาร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกกระบวนการวิจัยตามบทบาท หน้าที่ของผู้ร่วมวิจัยแต่ละคนตั้งแต่เริ่มการเลือกประเด็นปัญหาจนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย ซึ่งถือว่าทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความสำคัญเท่า ๆ กันให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมที่ได้ร่วมลงมือกระทำโดยยึดหลักประชาธิปไตย

ชัชวาล ทัดศิวัช (2552) กล่าวโดยสรุปว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมกันดำเนินกระบวนการวิจัยผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ทั้งที่เป็นชาวบ้านและนักพัฒนากับผู้วิจัยภายนอก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสภาพความเป็นจริงของสังคมนั้นและเพื่อให้เห็นภาพแห่งคุณลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่เด่นชัด

ครรชิต พุทธโกษา (2554) กล่าวว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นเทคนิคที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการเข้าศึกษาหาสาเหตุปัญหาของชุมชนเพื่อร่วมกันวิเคราะห์วางแผนดำเนินการแก้ไขปัญหาของชุมชนให้เบาบางลง ซึ่งมีวิธีการและขั้นตอนที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกันของชุมชนและนักวิจัย ผู้ศึกษาชุมชนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นเทคนิคที่เหมาะสมต่อยุคสมัยปัจจุบันที่ต้องการการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การร่วมกันพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยให้ปัญหาของชุมชนนั้น ๆ เป็นฐานในการดำเนินการ โดยต้องอาศัยความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในชุมชน ได้แก่ ผู้ที่อยู่กับปัญหาในชุมชน นักพัฒนา และนักวิจัย

2. ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

Orlando (n.d. อ้างถึงใน พันธุ์ทิพย์ งามสุต, 2545) ได้เสนอลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากประสบการณ์ของการเป็นนักพัฒนา ดังนี้ ประการแรกเกี่ยวกับความคิดของประชาชนนักพัฒนาต้องเดินไปในจังหวะเดียวกันกับชาวบ้านในการคิดสิ่งที่กำลังเผชิญอยู่แหล่งของการคิดมาทั้งข้างในข้างนอก คือ ตัวชาวบ้านเองและข้างนอก คือ ผู้วิจัยหรือนักพัฒนาก่อให้เกิดการวิพากษ์ที่ช่วยให้ถึงความเป็นจริงกระบวนการเหล่านี้ เน้นความเท่าเทียมกันในการแสวงหาความรู้เป็นความร่วมมือในการแสวงหาความจริง ประการที่สอง ความรู้เป็นเป็นผลสะท้อนทางวัฒนธรรมความรู้รับใช้เป็นเป้าหมายของมนุษย์ในเมื่อมนุษย์ไม่ได้อยู่อย่างเดี่ยวแต่เป็นการอาศัยร่วมกันด้วยผลประโยชน์ความรู้จึงเต็มไปด้วยความลาเอียงและคุณค่าแต่ จะมีคุณค่าต่อบางกลุ่มและมีโทษต่อบางกลุ่มความรู้จึงส่งผลต่อคนทั้งสองกลุ่มไปพร้อม ๆ กัน ดังนั้น ในการทำงานนักวิจัยจึงจำเป็นต้องปลุกกระตือรือร้นประชาชนให้เข้าร่วมเข้ามารับร่วมคิดร่วมตัดสินใจและหาทางออกการวิจัยจึงเป็นการสืบสวนทางสังคมร่วมกัน

Kemmis, & Wilkinson (n.d. อ้างถึงใน ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล, 2543; พรสันต์ เลิศวิทย์วิวัฒน์, 2550) ได้สรุปลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไว้ 6 ประเด็นหลักดังนี้

1. กระบวนการวิจัย PAR เป็นกระบวนการทางสังคมโดยเชื่อว่าการพัฒนาคนเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างสัมพันธ์กันไม่ว่าคนนั้น ๆ จะได้รับประโยชน์โดยส่วนตัวมากหรือน้อย เพื่อสร้างความเข้าใจผู้วิจัยจะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างส่วนบุคคลกับส่วนรวมเพื่อศึกษาการทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจจะเป็นลักษณะการทำงานของผู้ประกอบการในชุมชนอย่างมีส่วนร่วมและเกื้อหนุนกัน

2. การวิจัย PAR อาจเริ่มต้นหรือถูกจุดประกายโดยนักวิจัยภายนอก แต่กระบวนการวิจัยเน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านซึ่งเป็นเจ้าของการวิจัยร่วมกันไม่ใช่เพียงในฐานะผู้ให้ข้อมูลกับนักวิจัยภายนอกหรือในฐานะผู้ได้รับผลประโยชน์แต่ถือว่าทุกคนร่วมกันวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของตนเองไม่ใช่ไปวิจัยเรื่องของผู้อื่นกลุ่มอื่นทุกคนมีส่วนร่วมพินิจพิเคราะห์ศักยภาพและคุณค่าในตนเองการมีส่วนร่วมในการจัดการใช้ความรู้ความคิดของตนเพื่อการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งเรียนรู้ที่จะสะท้อนความคิดวิพากษ์ตนเองในสิ่งที่ได้กระทำร่วมกันระหว่างกระบวนการศึกษานี้ พวกเขาดำเนินการตรวจสอบว่าตนเองมีความเข้าใจอย่างไรมีทักษะค่านิยมรวมถึงความรู้ของตนเองในปัจจุบันทั้งในแง่ที่ดีและแง่ที่เป็นอุปสรรคนั้นมีอะไรบ้าง ทั้งนี้ PAR ในอุดมคตินั้นสมาชิกจะมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัยตั้งแต่การตกลงใจที่จะทำการวิจัยการกำหนดปัญหาวิจัยการเลือกวิธีการเก็บข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบข้อมูลการตัดสินใจที่จะปฏิบัติตามแผนและการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติ

3. การวิจัย PAR เป็นการวิจัยที่เน้นการลงมือปฏิบัติที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมโดยมุ่งทำความเข้าใจวิธีการและผลการปฏิบัติงานที่เป็นอยู่ศึกษาวิธีการที่จะปฏิบัติให้ดีขึ้น และเรียนรู้จากกระบวนการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยจะเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติตัวอย่างเช่นผู้ประกอบการอาจต้องทำงานร่วมกันเพื่อลดความเสี่ยงจากการคิดและปฏิบัติด้วยตนเองคนเดียว ซึ่งทำให้ขาดความคิดหรือแนวทางใหม่ ๆ ที่สร้างสรรค์ เป็นต้น

4. การวิจัยแบบ PAR เป็นกระบวนการวิจัยเพื่อสร้างอิสรภาพและจุดประกายที่สร้างสรรค์ คือ ปลุกจิตสำนึกเพื่อให้คนได้คลี่คลายและเอาชนะปัญหาอุปสรรค อันเนื่องจากการถูกเอารัดเอาเปรียบในสังคมที่มีโครงสร้างมาเป็นธรรมทำให้คนเรียนรู้ที่จะแบ่งปันและสร้างสังคม ที่เป็นธรรมและสงบสุขมากขึ้น ตัวอย่างเช่น จุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อมุ่งเปลี่ยนแปลงกระบวนการดำเนินงานของผู้ประกอบการผ่านมัยธรรมชาติดี โดยการปรับกระบวนการออกแบบการผลิตและการตลาดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เป็นต้น

5. การวิจัยแบบ PAR เน้นกระบวนการเชิงวิพากษ์เป็นการช่วยให้แต่ละบุคคลได้หลุดพ้นจากอุปสรรคที่พบในสื่อในภาษาในกระบวนการทำงาน เพื่อสะท้อนตนเองในขั้นตอนของการวิจัยทั้งก่อนและหลังการปฏิบัติ

6. การวิจัยแบบ PAR เป็นการสะท้อนถึงวงจรของการเรียนรู้แบบไตร่ตรองครุ่นคิดและเน้นในเรื่องของการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงในเชิงปฏิบัติที่เกิดขึ้นในรูปแบบของการไตร่ตรองอย่างต่อเนื่องควบคู่กับการลงมือกระทำเพื่อการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะช่วยให้เรียนรู้ต่อไปอีกจึงเป็นกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกัน

สมอาจ วงษ์ชมทอง (2536 อ้างถึงใน พะนอรรัตน์ ชุนหวานิช, 2550) ได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นการวิจัยที่มุ่งเน้นการนำหลักของวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ เพื่อแก้ปัญหาในสภาพการณ์เฉพาะไม่ได้มุ่งเน้นเพื่อนำผลไปใช้กับสภาพการณ์อื่น ๆ เป็นการวิจัยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในฐานะผู้ร่วมวิจัยและนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาในการทำงานจริง ๆ นักวิจัยหรือนักพัฒนาจะเข้าไปช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเริ่มพิจารณาปัญหาชุมชนไปพร้อม ๆ กับเป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งช่วยตรวจสอบปัญหาซึ่งกันและกัน เป็นกระบวนการวิจัยต่อเนื่องก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจต่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนตลอดเวลาในกระบวนการวิจัยแล้วจะนำประชาชนไปสู่การคิดเองทำเองและแก้ปัญหาเองได้

พะนอรรัตน์ ชุนหวานิช (2550) ได้สรุปคุณลักษณะของวิจัยในแนวทาง PAR บางประการที่เป็นจุดเด่น ดังนี้

1. คำถามวิจัย (Research Questions) ใน PAR จะไม่มีคำถามวิจัยที่ชัดเจนกำหนดไว้ก่อน โดยนักวิจัยภายนอกแต่คำถามวิจัยจะมีจุดกำเนิดจากปัญหาในกลุ่มหรือชุมชน ดังนั้น

กลุ่มจะร่วมกันกำหนดคำถามวิจัยที่จะนำไปสู่การศึกษาและปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาและคำถามวิจัยนี้อาจปรับเปลี่ยนได้อีกในระหว่างดำเนินการวิจัย

2. การเก็บข้อมูลด้วยเทคนิคสามเส้า (Triangulation) เทคนิคสามเส้ามีจุดกำหนดจากการวิจัยเชิงคุณภาพใช้เพื่อเสริมความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของวิจัยการใช้เทคนิคสามเส้ามีหลายระดับสำหรับการวิจัยแบบมีส่วนร่วมใช้ ดังนี้ 1) ใช้กลุ่มนักวิจัยสหวิทยาการ (Multidisciplinary Term) สมาชิกในกลุ่มวิจัย ควรประกอบด้วย ผู้ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจากต่างสาขา เพื่อให้สามารถมองเห็นปัญหาและแนวทางการศึกษา ได้ครอบคลุมทุกแง่มุมและลึกซึ้งซึ่งเป็นการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน 2) มีความหลากหลายของแหล่งข้อมูล (Diversity of Sources of Information) ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ทั้งจากคนเหตุการณ์และสถานที่โดยเน้นข้อมูลเชิงคุณภาพมากกว่าข้อมูลเชิงปริมาณข้อมูลต่าง ๆ จะตรวจสอบและยืนยันซึ่งกันและกัน เพื่อประกันความเชื่อถือได้ 3) มีความหลากหลายของเทคนิคการเก็บข้อมูล (Diversity of Information and Techniques) ใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลหลากหลายวิธีผสมผสานกัน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีนำเสนอการวิจัยแบบ PAR มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่มีความยืดหยุ่นให้มีความสำคัญกับการวิเคราะห์ร่วมกันในพื้นที่วิธีการวิเคราะห์ไม่จำกัดเทคนิค เช่น การวิเคราะห์เชิงปริมาณที่ใช้ค่าสถิติบางอย่างเป็นบรรทัดฐาน ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิค ที่ไม่ซับซ้อนและคนในชุมชนสามารถเข้าใจและมีส่วนร่วมได้ ตัวอย่างเช่น การจัดลำดับความสำคัญ (Ranking) การใช้แผนผังชนิดต่าง ๆ ด้วยสัญลักษณ์ที่เข้าใจง่ายการเขียนลำดับเหตุการณ์ (time line/Historical Profile) เป็นต้น ผลการวิเคราะห์ควรนำเสนอร่วมกันในทันที การนำเสนอผลการวิจัยไม่จำกัดเพียงรายงานแบบเป็นทางการ อาจนำเสนอในลักษณะการเสวนาที่ทุกคน มีส่วนร่วมในการพูดคุยเสนอความคิดเห็นและวิพากษ์ สุดท้ายผลการวิจัยและความรู้ที่ได้จากการวิจัยและการปฏิบัติเป็นของทุกคน และได้รับการยอมรับร่วมกัน

4. บทบาทของนักวิจัยภายนอกในงานวิจัยแบบ PAR จะมีผู้เกี่ยวข้องอยู่สองกลุ่มที่ทำงานร่วมกัน คือ กลุ่มคนใน ซึ่งได้แก่ กลุ่มคนที่อยู่ในชุมชนที่เผชิญสถานการณ์และปัญหานั้น ๆ โดยตรงและกลุ่มคนนอกหรือที่เรียกว่านักวิจัยภายนอก ซึ่งจะมีบทบาทที่ซับซ้อนมากกว่านักวิจัยโดยทั่วไปเพราะไม่ใช่เพียงแต่ดำเนินการเก็บข้อมูลตามแผนที่กำหนดไว้แล้วจากไปแต่จะมีสถานภาพเป็นทั้งผู้มีส่วนร่วมและผู้ประสานงานในกิจกรรมทั้งปวงบางครั้งจึงเรียกว่าเป็น “Catalytic Agent” คือ ผู้กระตุ้นให้กิจกรรมดำเนินไปได้ดีนักวิจัยภายนอก จึงต้องมีคุณลักษณะเฉพาะตัวมีประสบการณ์การทำงานภาคสนามมีทักษะทางมนุษยสัมพันธ์ ที่นักวิจัยต้องรับผิดชอบจึงมีหลากหลายผสมผสานทั้งงานของนักวิจัยและงานของนักพัฒนา

5. ประเด็นในเรื่องความเที่ยงตรงของนักวิจัยความเที่ยงตรง (Validity) เป็นเกณฑ์สำคัญในการพิจารณาคุณภาพของงานวิจัย โดยเฉพาะในงานวิจัยเชิงปริมาณสำหรับการวิจัยแบบ PAR ประเด็นปัญหาในเรื่องความเที่ยงตรงเกี่ยวข้องกับความรู้ที่ได้จากกระบวนการศึกษาจริงและการทำความเข้าใจเรื่องราวและการปฏิบัติของตนเองนั้นสามารถสะท้อนความเป็นจริงที่น่าเชื่อถือได้ ซึ่งนักวิจัยที่ใช้ PAR มักไม่สนประเด็นคำถามตามทัศนะของนักวิจัยเชิงปริมาณนักเพราะเชื่อมั่นในกระบวนการมีส่วนร่วมของกลุ่มชนว่าจะให้ได้ความรู้ที่ตรงตามจริง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการวิจัยแบบมีส่วนร่วมมีลักษณะสำคัญได้แก่ เป็นการแสวงหาปัญหา แนวทางการแก้ปัญหา และร่วมกันแก้ปัญหา ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชนนั้นอย่างประชาธิปไตยและเท่าเทียม ใช้หลักการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์มาเป็นหลักการในการไขปัญหา เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในชุมชน ใช้นำปัญหาของชุมชนจากคนในชุมชนเป็นฐานในการดำเนินการแก้ไขปัญหา เพื่อให้การแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการ อย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยง และยั่งยืน

3. กระบวนการขั้นตอนและรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ชัชวาล ทัดศิวัช (2552) มีลำดับขั้นตอนที่ได้กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

ก่อนทำการวิจัย

เป็นระยะการวิจัย (Pre-research Phase) ในการเตรียมชุมชนเพื่อให้มีความพร้อมในการมีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและเป็นแก่นหลักของการวิจัยขั้นนี้ โดยมีจุดมุ่งเน้นความสำคัญที่จะทำให้เกิดสัมพันธภาพดีระหว่างผู้วิจัยผู้นำชุมชนชาวบ้านรวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่าง ๆ ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาข้อมูลที่เป็นลักษณะทางการภาพและแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ภายในชุมชน รวมถึงการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และการเมือง ซึ่งโดยมากแล้วผู้วิจัยจะใช้แบบสังเกตสมมุติฐานตั้งและถ่ายภาพสถานที่ต่าง ๆ รวมถึงการศึกษาข้อมูลจากเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานราชการหรือจากองค์การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีบางโครงการวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนหรือผู้สูงอายุเพื่อทราบประวัติความเป็นมาของชุมชนด้วยส่วนการจัดเลือกชุมชนนั้น

1. คัดเลือกชุมชน หน้าที่ของผู้วิจัยในการสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนทุกด้าน นับตั้งแต่ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรในชุมชนลักษณะทางด้านชีวภาพข้อมูลทางด้านประชากร สังคม เศรษฐกิจ การสื่อสารในการศึกษา และรวบรวมข้อมูลดังกล่าวควรรวบรวมข้อมูลทั้งด้านเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยอาจอาศัยจากหน่วยงานราชการที่มีอยู่องค์การพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสำรวจเบื้องต้นในชุมชน ต่อจากนั้นจึงตัดสินใจเลือกชุมชนที่มีความเหมาะสมมีปัญหาที่สามารถดำเนินการวิจัยได้ ซึ่ง สิทธิณัฐ ประพุทธินิติสาร (2547) ได้เสนอความเห็นไว้ว่า โดยทั่วไปแล้วการคัดเลือกชุมชนจะยึดหลักการเลือกชุมชนด้วยโอกาสในการพัฒนา

เพื่อเป้าหมายในการยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างโอกาสความเท่าเทียม ในการพัฒนาชุมชนอื่น
อย่างไรก็ดี งานวิจัยจำนวนมากคัดเลือกชุมชนโดยยึดเอาประเด็นของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนและ
จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขเยียวยาโดยเร่งด่วน

2. การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนการสร้างความร่วมมือร่วมใจระหว่างสมาชิก
ของชุมชน โดยผู้วิจัยต้องเป็นผู้ที่คนในชุมชนไว้วางใจและให้การยอมรับซึ่งเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้วิจัย
มีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนเสียก่อนโดยวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่ดีที่สุด คือ การปฏิบัติตัว
ของนักวิจัยที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชน ทั้งนี้ นักวิจัยควรร่วมกิจกรรมทุกอย่างของชุมชน
ซึ่งเป็นเครื่องช่วยให้ นักวิจัยสามารถทำความเข้าใจโลกทัศน์ของชาวบ้านได้ดีมากขึ้น เนื่องจาก ใน
ปัจจุบันแทบจะไม่มีชุมชนใดที่ไม่เคยมีคนภายนอกนักวิจัยนักพัฒนาเข้าไป ทุกชุมชนต่างได้รับอิทธิพล
จากสังคมภายนอกมากบ้างน้อยบ้าง ดังนั้น บทบาทภาระหน้าที่ของผู้วิจัยในการดำเนินการคือ 1) เข้า
พื้นที่ด้วยความเชื่อมั่นว่า บุคคลในชุมชนมีความคิดมีความ สามารถในการวิเคราะห์แจกแจงปัญหา
ตลอดจนแก้ปัญหาได้ 2) เปิดโอกาสให้ชุมชนแสดงความคิดเห็นความรู้สึกปัญหานักวิจัยต้องรับฟังคน
ในชุมชนให้มาก 3) นักวิจัยจะเป็นเพียงผู้กระตุ้น ให้กลุ่มเป้าหมายเกิดแนวทางการคิดในการพัฒนา
เป็นผู้คอยประคับประคอง เกื้อหนุน ร่วมดำเนินกิจกรรมกับชุมชนและทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้
เตรียมความพร้อมให้ชุมชนรู้จักการบูรณาการตนเองให้เข้ากับวิถีชีวิตในชุมชนนั้น 4) ทำการติดต่อกับ
บุคคลในเพื่อแนะนำตนเองว่าท่านเป็นใครมาทำอะไร รวมทั้ง แนะนำโครงการซึ่งเป็นการเผยแพร่
แนวคิดเกี่ยวกับงานวิจัยนี้ 5) เปิดโอกาสให้มีการซักถามและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทุกขั้นตอน
เพื่อเป็นการเข้าใจสภาพปัญหาข้อจำกัดความต้องการและศักยภาพของทุกฝ่ายเพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา
ที่มีประสิทธิภาพ

3. การเตรียมคนการเตรียมเครือข่ายการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม นั้น มีผู้เกี่ยวข้อง
คือ นักวิจัยนักพัฒนาและชุมชนที่จะต้องมีความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อให้เกิดการประสานงานกัน
ในการปฏิบัติ 1) การเตรียมชุมชนควรกำหนดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ชุมชนได้เห็นกระบวนการวิจัย
ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมและการแก้ปัญหา รวมทั้ง ให้ความรู้เกี่ยวกับ
แนวคิดและหลักการของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมให้ทราบเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน
ให้สมาชิกในชุมชนเป็นกลุ่มหรือทีม ในการวิจัยจะทำให้ชุมชนรู้สึกว่าคุณคน ให้ชุมชนเป็นทรัพยากร
ที่สำคัญในการพัฒนาชุมชน 2) การเตรียมนักพัฒนาเปรียบเสมือน ผู้ประสานงานที่ต้องมีความรู้เกี่ยวกับ
ชุมชนและวัฒนธรรม รวมทั้งปัญหาในการพัฒนาชุมชนเป็นอย่างดี รวมทั้งเป็นผู้ขอความช่วยเหลือ
จากหน่วยงานภายนอกเช่นช่วยในการฝึกอบรมจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ 3) การเตรียมนักวิจัยนักวิจัย
ต้องเตรียมตัวเองให้มีความรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาและเรียนรู้หลักในการสร้างสัมพันธ์ภาพรับฟัง
ความคิดเห็นของชุมชนกระตุ้นให้ชุมชนเกิดแนวคิดในการพัฒนาตนเองและคอยสนับสนุนกิจกรรม
ต่าง ๆ 4) การเตรียมเครือข่ายนักวิจัยจะทำหน้าที่ประสานงานกับเครือข่ายทั้งภายในและนอกชุมชน

2422813965

NU 1Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

เพื่อร่วมกันดำเนินการวิจัยเพื่อช่วยกันหาทางแก้ไขให้เครือข่ายเข้าใจถึงหลักการของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อรู้ถึงหน้าที่ของตน ที่จะร่วมแก้ปัญหาในขั้นนี้

เทคนิควิธีการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) หมายถึง การทบทวนก่อนการปฏิบัติงาน เป็นการซักซ้อมก่อนการปฏิบัติงาน โดยการเชิญทีมงานเข้ามาร่วมพูดคุยกันเพื่อซักซ้อมความเข้าใจ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการเตรียมความพร้อมก่อนการดำเนินแผนงาน โครงการ กิจกรรม อันจะทำให้ผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามเป้าหมายของกิจกรรมที่ตั้งไว้โดยเริ่มจากการบรรยายภาพรวม และการนำผลจากการทำนั้นขึ้นขั้นตอน AAR มาชี้แจงเพื่อให้การปฏิบัติงานในครั้งนี้อุดหนุน และเป็นการป้องกันปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งในบางครั้งอาจมีการปรับแนวทางและกระบวนการทำงาน จากเดิมที่เตรียมไว้ก็ได้ โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ความคาดหวังอะไรในการดำเนินการในครั้งนี
2. มองภาพแห่งความสำเร็จในการทำกิจกรรมนี้เป็นอย่างไร
3. อะไรที่เป็นปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการในครั้งนี
4. หากมีปัญหา และอุปสรรคในช่วงที่เราดำเนินการเราควรทำอย่างไร

ระยะดำเนินการวิจัย (Research Phase)

1. การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน (Problem Identification and Diagnosis) ในขั้นนี้เน้นการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนและการให้การศึกษาแก่ชุมชน (Community Education Participation: CEP) โดยเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติโดยวิธีการใช้การอภิปรายถกปัญหาเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับชาวบ้านทั้งที่เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนระดับบุคคลและระดับกลุ่มบุคคล เพื่อเป็นการประเมินปัญหาและความต้องการของชุมชนพร้อมไปกับการประเมินความเป็นไปได้ด้านที่มีอยู่ในชุมชนทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพยากรธรรมชาติเพื่อที่จะนำทรัพยากรมาใช้ในการกำหนดแผนเพื่อการจัดโครงการ

2. การพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ (Project Appraisal and Identification) เมื่อมีการวิเคราะห์โครงการโดยการประเมินความต้องการของชุมชนหาแนวทางในการแก้ปัญหาในความเป็นจริงมักจะมีหลายแนวทางชาวบ้านและนักวิจัยจะต้องพิจารณาร่วมกันว่าวิธีการแก้ไขปัญหาคือที่เหมาะสมกับท้องถิ่นหรือมีความเป็นไปได้โดยชาวบ้านควรมีบทบาทหลักเข้ามีส่วนร่วมให้มากยิ่งขึ้นและกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินการ

3. การกำหนดแผนงานโครงการและการจัดการ (Planning Phase) กิจกรรมในช่วงนี้จะเป็นกระบวนการตัดสินใจร่วมกันเพื่อคัดเลือกโครงการและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนั้นเพื่อความมั่นใจว่าโครงการที่ได้รับการคัดเลือกเป็นโครงการและกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ดังนั้น

หลังจากที่ผ่านขั้นตอน 2 มาแล้วผู้วิจัยควรต้องใช้วิธีการกระตุ้นให้ชาวบ้านมีบทบาทหลักในการแก้ไขปัญหาการกำหนดโครงการและกิจกรรมที่จะดำเนินการ

4. การปฏิบัติตามโครงการ (Implementation phase) เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่ง โดยคำถามที่ผู้วิจัยจะต้องใช้ถามกันในกลุ่มหรือในคณะทำงานเพื่อการดำเนินการ ในขั้นตอนนี้คือใครทำอะไรที่ไหน เมื่อไร และอย่างไร ในแง่ปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในขั้นตอนนี้โดยทั่วไปมักเป็นประเด็นการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในกระบวนการวิจัยจากประสบการณ์ ของผู้เขียนพบว่า ความไม่สนใจมีส่วนร่วมของชาวบ้านจำนวนไม่น้อยนอกเหนือไปจาก การขาดความรู้ความเข้าใจอันดีต่อกระบวนการ และผลประโยชน์ของการทำวิจัยแล้ว ยังปรากฏ ด้วยว่าชาวบ้านมักมองเห็นการวิจัยเป็นเรื่องทางเทคนิคที่ต้องอาศัยความรู้เชี่ยวชาญเฉพาะและ ไม่เกี่ยวข้องไร่นากับปากท้องที่จะต้องทำมาหากินเป็นประจำวัน ประกอบกับธรรมชาติของการวิจัยแบบนี้ที่มักไม่มีการจ่ายตอบแทนเป็นเงินให้แก่ผู้เข้าร่วมกิจกรรม การวิจัยด้วยแล้วการมีส่วนร่วม ในกระบวนการวางแผนการวิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำผลของการวิจัยไปสู่การปฏิบัติ แล้วก็ยิ่งห่างไกลจากบริบทชีวิตประจำวันของเขาออกไปมากขึ้น การเข้าร่วมงานวิจัยของชาวบ้าน จึงเป็นไปโดยเน้นการรับฟังสิ่งที่ผู้วิจัยและนักพัฒนาพูดเป็นหลัก ผลสืบเนื่องประการต่อมา คือ บุคคลที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการวิจัยเชิงปฏิบัติการก็มักจะได้ชาวบ้านกลุ่มเดิมเพื่อย่อยต่อการวิจัยที่มักอยู่ในวงข่ายอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ภาครัฐหรือการเมืองท้องถิ่นมาเข้าร่วมกิจกรรมและส่งผลให้สุดท้ายแล้วผลของการวิจัยเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างความชอบธรรมให้แก่การดำเนินกิจกรรมโครงการพัฒนาของภาครัฐดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

เทคนิควิธีการทบทวนระหว่างการทำงาน (During Action Review: DAR) หมายถึง การทบทวนกิจกรรมระหว่างการทำงาน เป็นการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากทีมงาน ในขณะที่กิจกรรมดังกล่าวยังไม่เสร็จสิ้น แต่มีปัญหาที่เกิดขึ้น โดย จะต้องมีการแก้ไขเพื่อให้กิจกรรมสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างราบรื่น โดยการใช้แอปพลิเคชันไลน์ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์บนสมาร์ตโฟน เป็นตัวกลางในการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทาง การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วซึ่งเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็วที่สุดในการแก้ไขปัญหา เพราะการใช้แอปพลิเคชันไลน์ จะเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับทีมงานทุกคน ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้ทีมงาน สามารถแก้ไขปัญหาหน้างานที่เกิดขึ้น เช่น ปัญหาด้านเครือข่าย ที่ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถตัดสินใจที่จะแก้ไขปัญหาได้ต้องให้ผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ โดยหัวหน้าฝ่ายจะนำปัญหาที่เกิดขึ้นประสานไปยังกลุ่มไลน์ของกรรมการบริหารให้ผู้ตัดสินใจและนำผล ที่ได้จากการตัดสินใจมาแจ้งให้ทีมงานทราบเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไปโดยวิธีการนี้ จะสามารถเข้าแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที

ระยะการติดตามและประเมินผลโครงการ

เป็นขั้นตอนที่เกี่ยวกับการวัดผลสำเร็จของโครงการซึ่งหากโครงการมีความสามารถดำเนินการได้อย่างเหมาะสมและอย่างต่อเนื่องก็อาจจะเป็นข้อพิสูจน์ถึงความไม่ประสบผลสำเร็จของโครงการได้ในขั้นตอนนี้โดยมากแล้วคณะผู้วิจัยจะร่วมกับชาวบ้านที่เป็นผู้ร่วมงานวิจัย ทำการตรวจสอบข้อมูลที่เป็นผลงานการวิจัยว่าครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ จากนั้นจะมีการจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ และจัดเวทีชาวบ้านเพื่อนำเสนอผลการวิจัยเพื่อเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยกับชุมชนรวมถึงการสานต่อให้ชาวบ้านนำผลของการวิจัยไปดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาชุมชนต่อไปอย่างไรก็ดีระยะของการทำวิจัยและขั้นตอนของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมนั้นอาจมีความแตกต่างกันไปบ้างในรายละเอียดซึ่งไม่ถือว่าเป็นเรื่องผิด หรือ ถูกหากแต่เป็นความเหมาะสมในบริบทของการดำเนินงานวิจัยที่อาจมีข้อจำกัดที่คณะผู้วิจัยจำเป็นต้องรวมกิจกรรมหลายกิจกรรมไว้ดำเนินการในคาบเวลาที่ใกล้เคียงกันหรือเป็นความต้องการของชุมชนเองที่จะกระชับขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย เพื่อให้กระต่อการดำรงชีวิตประจำวันขั้นตอนการดำเนินการวิจัยจะสั้นหรือยาวมีรายละเอียดมากหรือน้อยเพียงใด จึงอาจไม่ใช่เรื่องใหญ่ หากแต่การมุ่งตอบสนองความต้องการและข้อจำกัดของชุมชน รวมถึงการทำให้ชุมชนได้มองเห็นปัญหาของตนเองเกิดความต้องการอย่างแท้จริงและมุ่งมั่นมีส่วนร่วม ทั้งในการปฏิบัติงานวิจัย และการผลของการวิจัยไปใช้เพื่อปรับปรุงชุมชนให้ดีขึ้นนั่นเองนับเป็นเรื่องที่สำคัญมากกว่าในขั้นตอนนี้ยังคงต้องอาศัยการมีความเข้าใจที่ถูกต้องและการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์และกระตือรือร้น ของฝ่ายต่าง ๆ โดยเฉพาะชาวบ้านไม่น้อยกว่าขั้นตอนก่อนหน้านี้การมีความเข้าใจที่ถูกต้องการสร้างช่องทางการตรวจสอบงานวิจัยและการมีเครื่องมือประเมินผลการวิจัยว่าประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้างนี่เองจะทำให้ทุกฝ่ายคาดหมายได้ว่าผลลัพธ์ของการวิจัยจะปรากฏออกมาสอดคล้องกับความต้องการพัฒนาหรือสามารถใช้ได้กับการแก้ไขปัญหาอย่างตรงจุดและเข้าร่วมกระบวนการวิจัยอย่างต่อเนื่องและบังเกิดผลประโยชน์ในภาพรวม

การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน After Action Review: AAR หมายถึง การทบทวนงานเป็นการประชุมเพื่อทบทวนหลังจากการปฏิบัติงานเสร็จสิ้น โดยการเชิญทีมงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุมพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ในการทำงานหลังจากการทำการกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อสรุปผลการดำเนินงานวิเคราะห์จุดที่ควร ปรับปรุง และแนวทางการแก้ปัญหา ไม่ใช่เพื่อค้นหาคนที่ทำงานผิดพลาด แต่เป็นการทบทวนกระบวนการในการทำงาน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำในขณะเดียวกันก็คงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีอยู่แล้ว และเป็นขั้นตอนหนึ่งในวงจรกระบวนการวิจัย เป็นการทบทวนวิธีการดำเนินการทั้งด้านความสำเร็จและปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นช่วงเวลา หรือเมื่อสิ้นสุดการดำเนินการงานนั้น ๆ ทั้งนี้ไม่ใช่เพื่อค้นหาคนที่ทำงานผิดพลาด ไม่ใช่การกล่าวโทษใครทั้งสิ้นแต่เป็นการทบทวน

เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ให้เกิดปัญหานี้ขึ้นอีก ในขณะเดียวกัน ก็คงไว้ซึ่งวิธีการที่ดีอยู่แล้ว โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การดำเนินการ (After Action Review: AAR) ทันทีทันใดหรืออย่างรวดเร็วที่สุดหลังจากจบการดำเนินการนั้น ๆ

2. ในขณะการดำเนินการ (After Action Review: AAR) จะไม่มีการกล่าวโทษ ชำแถม ตอกย้ำซึ่งกันและกัน ไม่มีความเป็นเจ้านายหรือลูกน้อง มีแต่บรรยากาศที่เป็นกันเอง รับฟังอย่างเปิดใจ การเริ่มต้นพูดคุยจึงควรเริ่มที่ผู้อาวุโสหน่อยที่สุดก่อน

3. ในการดำเนินการ (After Action Review: AAR) จะต้องมีการ “คุณอำนวย” คอยอำนวยความสะดวก กระตุ้น ตั้งคำถามให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะของตน และมี “คุณลิขิต” คอยบันทึกเรื่องที่แสดงความคิดเห็น ซึ่งข้อคำถามจะเป็นแนวกลาง ๆ คือ

- 3.1 สิ่งที่เราคาดหวังว่าจะได้รับการทำคืออะไร
- 3.2 สิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่สูงกว่าที่คาดหวังคืออะไร
- 3.3 สิ่งที่เกิดขึ้นจริงที่ต่ำกว่าที่คาดหวังคืออะไร
- 3.4 สิ่งที่เราได้เรียนรู้และเป็นประโยชน์คืออะไร
- 3.5 คิดว่าควรปรับปรุงอะไร วิธีการลด/แก้ความแตกต่างคืออะไร
- 3.6 หากต้องทำครั้งต่อไป จะปรับปรุงอะไรให้ดีขึ้น

4. ถามตัวคุณเองว่าสิ่งที่คุณควรได้รับคืออะไร

5. หันกลับมาดูว่าสิ่งที่เกิดขึ้นจริงคืออะไร

6. ความแตกต่างคืออะไร ทำไมจึงต่างกัน

7. จัดบันทึกเพื่อเตือนความจำว่าวิธีการใดบ้างที่คุณได้เคยนำมาแก้ปัญหาแล้ว

ในการดำเนินการกระบวนการ (After Action Review: AAR) พึงให้ตระหนักถึงระดับความไว้วางใจว่าการทบทวนหลังปฏิบัติงานเป็นการเรียนรู้ไม่ใช่การวิจารณ์หรือตำหนิและไม่ใช้การประเมินผลการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตาม ต้องเข้าใจว่าคำตอบหรือวิธีแก้ปัญหามาจากการทำ (After Action Review: AAR) คงไม่ใช่คำตอบสุดท้ายสำหรับงานที่ทำเพราะเมื่อเวลาเปลี่ยนไป บริบทเปลี่ยนไป ย่อมทำให้เกิดปัญหาใหม่ได้ตลอดเวลา ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาย่อมเปลี่ยนแปลงไปด้วย แต่อย่างไรก็ดี เท่าที่ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมมานอกจาก (After Action Review: AAR) แล้วเรายังมีอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องกัน คือ BAR = Before Action Review และ DAR = During Action Review ซึ่งจะต้องดำเนินหมุนวนต่อเนื่องต่อไป

จากการศึกษาสรุปได้ว่า กระบวนการขั้นตอนและรูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีกระบวนการวิจัยเหมือนการวิจัยแบบอื่น ๆ ดังนี้ 1) ขั้นตอนเตรียมการ (Preparing) การสังเคราะห์เอกสาร การศึกษาบริบท สภาพปัญหา และแนวทางการดำเนินการ การคัดเลือกพื้นที่ทดลอง

2) ขั้นวางแผน (Planning) การวางแผนการจัดทำแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการพัฒนางาน
 3) ขั้นปฏิบัติการ (Action) การนำแผนงาน โครงการ กิจกรรม มาสู่การปฏิบัติ 4) ขั้นสังเกต (Observing) การร่วมสังเกต นิเทศ ติดตาม การปฏิบัติงาน 5) ขั้นการสะท้อนผล (Reflecting) การประชุมกลุ่มในการเตรียมความพร้อม และการพัฒนางาน 6) การถอดบทเรียน การค้นหาปัจจัยแห่งความสำเร็จ

4. การประเมินผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

การประเมินคุณภาพของการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการให้พิจารณาประเด็น ต่อไปนี้ ซึ่งสามารถนำไปวิเคราะห์ได้ทั้งการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและเชิงการปฏิบัติ (See Mills, 2000; Kemmis, & Wilkinson, 1998 อ้างถึงใน พรสันต์ เลิศวิทย์วิวัฒน์, 2550)

1. การวิจัยเป็นประเด็นปัญหาในเชิงปฏิบัติที่ชัดเจนและต้องได้รับการแก้ไขหรือไม่
2. ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะไปสู่การกำหนดปัญหาหรือไม่
3. ผู้วิจัยได้ร่วมกับบุคคลอื่นในระหว่างทำการศึกษาค้นคว้าหรือไม่ได้ให้การยอมรับกับผู้ร่วมงานทุกคนหรือไม่
4. แผนปฏิบัติการเกิดขึ้นจากการศึกษาข้อมูลอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่
5. มีหลักฐานอะไรที่แสดงให้เห็นว่าแผนการปฏิบัติการเกิดขึ้นมาจากการคิดไตร่ตรองของผู้วิจัยอย่างเชี่ยวชาญ
6. งานวิจัยได้เพิ่มคุณภาพชีวิตของผู้ร่วมงานให้มีพลังอำนาจในตัวเองมากขึ้นเกิดการเปลี่ยนแปลงในตนเองหรือทำให้เกิดความเข้าใจใหม่หรือไม่
7. การวิจัยเชิงปฏิบัติการได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงจริง ๆ หรือวิธีการแก้ปัญหา ทำให้เกิดความแตกต่างขึ้นใหม่หรือไม่
8. ผลวิจัยเชิงปฏิบัติการได้ถูกรายงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้หรือไม่วิธีการและกระบวนการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนในการเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนในด้านต่าง ๆ ซึ่งนับว่ามีความสำคัญต่อผู้ที่เข้าไปศึกษาชุมชนเนื่องจากการเรียนรู้จากสภาพแท้จริง ของชุมชน การวางตัวที่เหมาะสม และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับคนในชุมชนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องนั้นจะเป็นต้องมีเทคนิควิธีการ และกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลของชุมชนโดยมีวิธีการศึกษาอยู่หลายวิธี

ณัฐพัชร ทองคำ (2549) ระบุถึงวิธีการสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลอีกประเภทหนึ่งที่นักวิจัยเชิงคุณภาพนิยมมาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการฝึกฝนวิธีการสังเกตอย่างเป็นระบบ และการวิเคราะห์ปรากฏการณ์ที่ทำการสังเกตการณ์นั้น วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการสังเกต คือ เพื่อจะเข้าใจลักษณะธรรมชาติและขอบเขตของการเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ

ของปรากฏการณ์ทางสังคม และพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในสังคม ดังนั้น การสังเกตจึงต้องอาศัยการสังเกตด้วยตาสัมผัสทั้ง 5 สามารถจะทำการสังเกตได้

2. การสัมภาษณ์ (Interview) คือ การสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ ข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ต้องการข้อมูลจากการสัมภาษณ์จะช่วยอธิบายสิ่งที่พบเห็นหรือสังเกต ได้จาก ความไม่เข้าใจของผู้วิจัยให้มีความเข้าใจมากยิ่งขึ้นการสัมภาษณ์จึงจำเป็นต้องมีโครงสร้างของคำถาม และควบคุมทิศทางในเนื้อหาให้เป็นเรื่องที่ต้องการทราบหรือปัญหาในการศึกษาชุมชนจุดสนใจ ของการสัมภาษณ์ คือ การหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎระเบียบหรือระบบในเหตุการณ์ หรือปรากฏการณ์ สังคมที่มีอยู่

3. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นวิธีการศึกษาชุมชนอีกวิธีหนึ่งที่ประหยัดเงิน และเวลาแต่ต้องมีการวางแผนเตรียมการอย่างเหมาะสมและเรื่องที่สนทนากลุ่มนั้นเป็นเรื่องที่กลุ่ม ให้ความสนใจการสนทนากลุ่มจึงเป็นการนั่งสนทนากันระหว่างผู้ให้สัมภาษณ์เป็นกลุ่มตามปกติ ประมาณ 6-12 คน แต่ในบางกรณีอาจมีข้อยกเว้นให้มีได้ประ 4-5 คน ในระหว่างการสนทนา จะมี ผู้ดำเนินการสนทนาเป็นผู้คอยจุดประเด็นการสนทนาเพื่อเป็นการชักจูงให้บุคคลกลุ่มนี้ ได้แสดง ความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางในการสนทนาให้ได้กว้างขวางลึกซึ้งและละเอียดที่สุดเท่าที่ จะทำได้และจะต้องสร้างบรรยากาศเป็นกันเองเพื่อให้ได้ข้อมูลในลักษณะที่มีเนื้อหาสาระ หรือเป็น ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. การใช้ข้อมูลเอกสารเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่งที่นักวิจัยผู้ศึกษาชุมชน ควรใช้แม้ว่าผู้ศึกษาวิจัยจะทำงานภาคสนามและได้ข้อมูลส่วนใหญ่จากการสัมภาษณ์ และการสังเกต แต่แหล่งข้อมูลเอกสารก็เป็นสิ่งที่จะละเลยมิได้เพราะมีข้อมูลบางอย่างที่ไม่อาจหาได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น

5. การเข้าสนามหรือการลงสู่ชุมชนมีความสำคัญต่อการวิจัยเชิงคุณภาพและการศึกษา ชุมชน เพราะว่าการเข้าสนามอย่างถูกต้องจะเป็นการกำหนดบทบาทที่เหมาะสมของนักวิจัยที่อยู่ใน สนามและการสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นในชุมชน ล้วนเป็นเงื่อนไขสำคัญของการทำงานวิจัย ชุมชนต่อไปเฉพาะเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่จำเป็นต่อการศึกษาวิจัย

6. การศึกษาแบบผสมผสาน คือ การนำเอาเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาวิเคราะห์ ชุมชนมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มต้นที่การเข้าสนามหรือลงสู่ชุมชน จากนั้นใช้การสังเกต ทั้งที่มีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การใช้ ข้อมูลเอกสารมือสองในการศึกษาหาประวัติของชุมชนการสนทนากลุ่ม เพื่อระดมความคิดร่วมกับชุมชน การจดบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างการศึกษาชุมชน เทคนิควิธีการแบบผสมผสานเหล่านี้ จะช่วยให้ ผู้ศึกษาวิจัยได้รับทราบข้อมูลเท็จจริงของชุมชนได้มาในมุมมองที่หลากหลาย

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การประเมินผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคที่หลากหลายแบบผสมผสานตามความเหมาะสมกับชุมชน เช่น การสังเกต (Observation) โดยต้องอาศัยการสังเกตด้วยตาหุ้สัมผัสทั้ง 5 ให้เห็นข้อมูลที่เป็นจริง การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการสนทนาซักถามอย่างมีจุดมุ่งหมาย การสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นวิธีการศึกษาชุมชนอีกวิธีหนึ่งที่ประหยัดเงินและเวลา การศึกษาแบบผสมผสาน เพื่อเป็นการนำเอาเทคนิควิธีการต่าง ๆ ในการศึกษาวิเคราะห์ชุมชนมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5. คุณสมบัติของนักวิจัยการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

โดยปกตินักวิจัยจะมีวิถีชีวิตที่แตกต่างกับชาวบ้านหรือบุคคลที่อยู่ในพื้นที่นั้น ๆ เป็นผู้ที่มีแนวคิดว่าวิชาการมีความรู้เชิงทฤษฎีและมีความเชี่ยวชาญในระเบียบวิธีการวิจัยไม่มากนักน้อยในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมถือนักวิจัยเป็นคนนอกชุมชน (ชัยวุฒิ คมประดิษฐ์, 2539 อ้างถึงใน พันธุ์ทิพย์ งามสุต, 2545, น. 35-39)

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนเองอยู่เสมอบทบาทของนักวิจัยในการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีผู้เสนอไว้ดังนี้ คือ

พันธุ์ทิพย์ งามสุต (2545) กล่าวถึง บทบาทของการวิจัยต่อการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจะต้องให้ความสำคัญในสิ่ง ดังต่อไปนี้

1. ความตั้งใจที่จะแสวงหาและเพิ่มความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ในชุมชนและสถานการณ์ที่กว้างขวางออกไปโดยการสังเกตการฟังการถามการอภิปรายและวิเคราะห์ในทุกโอกาสที่จะทำได้นักวิจัยจะต้องหาโอกาสที่จะร่วมทำงานเล่นกินอยู่ในชุมชนเพราะเป็นวิธีที่จะเรียนรู้สภาพแท้จริงของชุมชน
2. ความสนใจในสถานการณ์ทางการเมืองสังคมเศรษฐกิจเพื่อจะได้รู้ว่าเรากำลังทำกับใครในชุมชนใครคือคนที่ทำงานวิจัยเข้าถึงได้ง่ายที่สุดใครคือคนที่งานวิจัยจะเข้าถึงได้น้อยที่สุด
3. ความยินดีที่พร้อมจะประเมินและวิจารณ์เป็นการยอมรับฟังข้อวิจารณ์หรือการประเมินจากผู้อื่นทั้งในและนอกโครงการวิจัย
4. มีความสามารถที่จะตั้งคำถามมีวิจารณ์ญานให้ชาวบ้านได้ตัดสินใจเองโดยนักวิจัยอาจจะนำเอามุมมองใหม่ ๆ มาเสนอแนะให้กับชาวบ้าน
5. มีความยึดมั่นในการพัฒนาในระยะยาวกับท้องถิ่นหรือชุมชนที่ทำวิจัยอย่างต่อเนื่องและผูกพันเพราะเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันตลอดกระบวนการวิจัย
6. มีความแน่วแน่ที่จะร่วมกับชาวบ้านในการเสี่ยงต่อปฏิกิริยาหรือการต่อต้านจากกลุ่มอำนาจ ซึ่งกระบวนการวิจัยอาจจะพัวพันถึงนักวิจัยที่ละทิ้งงานเมื่อมีสถานการณ์ซับซ้อนเกิดขึ้น

7. มีความเต็มใจในการถ่ายทอดทักษะของตนเองแก่เข้าร่วมโครงการวิจัยพยายามทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกว่าการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งทักษะและวิทยาการต่าง ๆ นั้น เป็นสิ่งที่ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และเข้าถึงได้ง่าย

8. มีพันธกรณีที่ขอมอบหรือพิจารณาให้ความสนใจของชาวบ้านผู้ร่วมโครงการวิจัย อยู่ลำดับแรกก่อนความสนใจของนักวิจัยเองและก่อนความสนใจของนักวิชาการในชุมชนหรือ แม้กระทั่งความต้องการของผู้ให้ทุนสนับสนุนนักวิจัยจะต้องสุ่มรอบคอบในการเจรจาต่อรองลำดับ ความสำคัญเพื่อประชาชนได้ประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาบทบาท หน้าที่ของนักวิจัย พบว่า ผู้วิจัย ต้องให้ความสำคัญและสนใจต่อผู้ร่วมวิจัยหรือบุคคลในชุมชนนั้น ๆ เช่น การเข้าไปศึกษา ผู้ประกอบการในชุมชน

เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ผู้วิจัยควรพบปะพูดคุยให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดความรู้สึก ว่าเป็นเรื่องปกติที่เป็นชีวิตประจำวันของตนเองเคารพในความคิดสนใจที่จะแสวงหาความรู้เกี่ยวกับ ชุมชนมุ่งหวังพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและกระตุ้นให้ชุมชนเข้าร่วมคิดร่วมทำร่วมเป็นเจ้าของ อย่างแท้จริง

สิทธิณัฐ ประพุทธนิติสาร (2547) ได้กล่าวว่า บทบาทของนักวิจัยในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีข้อตกลงเบื้องต้น ดังนี้

ประการแรก การตระหนักในข้อจำกัดของผู้วิจัยคือการไม่รู้เกี่ยวกับปัญหาในท้องถิ่นนั้น ได้ดีกว่าประชาชนหรือคนในชุมชนโดยต้องตระหนักถึงระบบคุณค่าของระบบประชาชนในท้องถิ่น ที่แตกต่างกันไปจากตนเอง

ประการที่สอง การยอมรับการไม่รู้และพยายามเรียนรู้จากคนในชุมชนโดยผ่านมิตรภาพ และความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ประการที่สาม หลังจากที่ได้ข้อมูลพอสมควรหรือเข้าใจปัญหาของท้องถิ่นจาก การสนทนากลุ่มต้องร่วมกันกับชาวบ้านหาทางออกหรือแก้ไขปัญหอย่างมีจังหวะโดยการกระตุ้น ให้ชาวบ้านตระหนักและเปิดใจกว้างและช่วยให้ชาวบ้านได้เรียนรู้และเห็นทางออกที่ไม่จำเป็นต้อง มีการปะทะหรือนำไปสู่ความขัดแย้งเสมอไปโดยให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเป็นระบบ และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาไปด้วย

ประการสุดท้าย คนนอกที่เข้ามาไปเรียนรู้ในชุมชนจะต้องเตรียมเรียนรู้เกี่ยวกับ สถานการณ์ความขัดแย้งของชนชั้นนำในชุมชนความสัมพันธ์ระหว่างพวกเขากับอำนาจภายนอก อิทธิพลของเขาต่อนโยบายและการปฏิบัติในการพัฒนา เป็นต้น

จากการศึกษาสรุปได้ว่า คุณสมบัติของนักวิจัยที่ดีในการปฏิบัติการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วมโดยการให้เกียรติต่อชุมชนหรือบุคคลที่เราทำงานผู้วิจัยควรสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้วยการยิ้มแย้มให้เกียรติกันและกันมีใจกว้างยอมรับสภาพเกิดมีความเป็นกันเองสร้างความไว้วางใจ

ทำตัวให้เป็นที่ยอมรับของคณะผู้ร่วมวิจัยเปรียบเหมือนคนในครอบครัวเดียวกันร่วมทุกข์ร่วมสุข และ
ดำเนินงานวิจัยด้วยความทุ่มเทเปรียบเสมือนเป็นงานของตนเอง

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการวิจัยที่เน้น
คนในชุมชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) ประกอบด้วย 1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยศึกษาจากหนังสือ คู่มือ บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลออนไลน์
ทางอินเทอร์เน็ต 2) การคัดเลือกสถานที่วิจัย 3) การเตรียมทีมวิจัย

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 ขั้นวางแผน (Planning) โดยการศึกษาบริบท สภาพปัญหา และแนวทาง
ในการดำเนินการของสถานศึกษาด้านแบบทวีภาคี Excellent Model School จำนวน 4 แห่ง สังกัด
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสถานประกอบการที่ร่วมการจัดการเรียนการสอนระบบ
ทวีภาคีด้วย 1 แห่ง

2.2 ขั้นปฏิบัติการ (Action) จัดทำแผนงาน โครงการ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ
ใช้เทคนิค AIC กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย จากนั้นนำแผนงาน โครงการ สู่การปฏิบัติในพื้นที่วิจัย 1 ภาคเรียน

2.3 ขั้นสังเกต (Observing) โดยการเข้าไปสังเกต นิเทศ ติดตาม ประเมิน การทำงาน
ในพื้นที่วิจัยรายสัปดาห์ รายเดือนอย่างต่อเนื่องประกอบด้วย 1) การประชุมกลุ่มย่อยก่อนเข้าปฏิบัติงาน
ประจำวัน โดยใช้เทคนิคการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน BAR 2) การทบทวน แลกเปลี่ยน
เรียนรู้การทำงานในแต่ละสัปดาห์ของการปฏิบัติงาน โดยใช้เทคนิคการทบทวนระหว่างการทำงาน
DAR ตามเทคนิคกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC

2.4 ขั้นการสะท้อนผล (Reflecting) โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ที่มีส่วนได้
ส่วนเสียเพื่อสรุปผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ

3. ขั้นการถอดบทเรียน โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อถอดบทเรียนปัจจัยที่ส่งผลต่อ
ความสำเร็จในขั้นดำเนินการ การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

6. แนวคิดเกี่ยวกับเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (AIC)

เทคนิคการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่นำมาใช้เสมอเป็นเทคนิค AIC
เป็นกระบวนการประชุมที่มีวิธีหรือขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสสื่อสาร
แลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ข้อมูลข่าวสารซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหาข้อจำกัด
ความต้องการและศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นการระดมพลังสมองเพื่อแก้ไขปัญหาและ
แนวทางในการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ซึ่งผลงานที่ได้รับจากความคิดของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนเทคนิค
AIC ย่อมาจากคำเหล่านี้ คือ Appreciation Influence Control เป็นเครื่องมือในการจัดการประชุม
เพื่อระดมความคิดในระดับหมู่บ้านโดยที่การศึกษาโครงการนี้ คาดว่ากระบวนการ AIC จะมีความ

เหมาะสมกับพื้นฐานของสังคมไทย เพราะหลักปรัชญาของกระบวนการเป็นหลักการ ที่สอดคล้องกับ ค่านิยมไทยและมีพื้นฐานมาจากวัฒนธรรมของคนในเอเชีย (สิทธิณัฐ ประพุทธนิตินสาร, 2547, น. 50)

ความหมายของ AIC การทำความเข้าใจกระบวนการ AIC ต้องทำความเข้าใจระหว่าง ผู้ที่อยู่ข้างในหรือชาวบ้านและผู้ที่มีมาจากข้างนอก คือ นักวิจัยหรือนักพัฒนาซึ่งมักจะมีความคิด เป็นคู่ขนานกัน เพราะผู้มาจากข้างนอกมักจะเป็นผู้คิดแบบแยกส่วนมองด้านเดียวคิดแทนชาวบ้าน และยังมีความแตกต่างในเรื่องของความรู้และการเรียนรู้ความต่างในทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมใด ๆ ร่วมกันต้องอาศัยการปฏิบัติกร่วมด้วยความรัก หรือเห็นคุณค่า

(Appreciation) ซึ่งกันและกัน กระบวนการ AIC คำนึงถึงปัญหาดังกล่าวและสร้าง วิธีการที่ให้ทั้งระบบเข้ามาเรียนรู้และทำงานร่วมกันในทัศนะของ สุกัญญา อธิปอนันต์ (2542) ความหมายของ AIC คือ

A (Appreciation) หมายถึง รับรู้เห็นค่าเข้าใจและชื่นชมยกย่อง คือ การให้ทุกคนยอมรับ และชื่นชมคนอื่น โดยไม่รู้สึกหรือแสดงการต่อต้านหรือวิพากษ์วิจารณ์เน้นการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนอย่างเท่าเทียม ซึ่งจะทำให้ทุกคนมีโอกาสใช้ทั้งข้อเท็จจริงเหตุผลความรู้สึก เมื่อทุกคน ได้แสดงออกและได้รับการยอมรับจะมีความรู้สึกดีอบอุ่นและเกิดพลังร่วมกันขึ้น ระหว่างผู้ที่มาร่วม ประชุมด้วยกัน

I (Influence) หมายถึง ปฏิสัมพันธ์การส่งผลกระทบก็คือการใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ของแต่ละคนที่มีอยู่มาช่วยกันกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะบรรลุวิสัยทัศน์ร่วมหรืออุดมการณ์ร่วมของกลุ่ม และเมื่อทุกคนได้แสดงความคิดเห็นแล้วจะนำวิธีการที่เสนอแนะทั้งหมดมาจัดหมวดหมู่แยกแยะ พิจารณาร่วมกันจนกระทั่งได้วิธีการสำคัญที่กลุ่มเห็นพ้องต้องกันว่าจะนำไปสู่ความสำเร็จที่กลุ่มต้องการ

C (Control) หมายถึง การจัดการควบคุมคือการนำวิธีการมากำหนดเป็นแผนปฏิบัติ อย่างละเอียดว่าทำอะไรอย่างไรเป้าหมายผู้รับผิดชอบคือใครจะต้องใช้งบประมาณเท่าไร (สิทธิณัฐ ประพุทธนิตินสาร, 2547, น. 50; สุกัญญา อธิปอนันต์, 2542, น. 18-19)

อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2548) ให้ความหมายของเทคนิค AIC หรือ Appreciation Influence Control คือ การมีส่วนร่วมวิธีและกระบวนการคิดการตัดสินใจเพื่อนำไปสู่การวางแผน การวางโครงการการดำเนินงานการติดตามและประเมินผล อันจะก่อให้เกิดความยั่งยืนของโครงการ และคุณภาพชีวิตของกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเจ้าของโครงการและกิจกรรมนั้น ๆ โดยตรงแนวคิด AIC ได้รับการยอมรับทั่วไปในกลุ่มนักวิชาการภาคสนามว่าค่อนข้างเหมาะสมในการใช้แก้ปัญหาการขาด ความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายเพราะสามารถช่วยผู้เกี่ยวข้องในการสรรหาข้อมูลในทุกระดับของ การจัดการการสำรวจวางแผนและดำเนินการอันจะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายในระดับ ปัจเจกบุคคลและมวลชนได้

เทคนิคและกระบวนการ AIC สามารถนำมาประยุกต์สำหรับการประชุมเพื่อระดมความคิดในการพัฒนาหมู่บ้านเป็นเทคนิคการระดมความคิดการระดมความคิดที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารกัน ในทุกขั้นตอนอย่างมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนบนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันกระบวนการนี้ นำเอาคนเป็นศูนย์กลาง โดยคนเป็นผู้ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดในชุมชนมาช่วยกันและทำงานร่วมกันทำให้สมาชิกเข้าใจสภาพปัญหาข้อจำกัดความต้องการและศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นการประชุม ที่ระดมพลังสมองเพื่อแก้ปัญหาและหาแนวทางพัฒนาเชิงสร้างสรรค์เทคนิคนี้ จึงเป็นกระบวนการประชุมเพื่อระดมความคิดรวมพลังสร้างสรรค์ของแต่ละคนเข้ามาเพื่อเป็นพลัง ในการพัฒนาโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมอย่างประชาธิปไตย

ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการของเทคนิค AIC โดยจะกล่าวแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนของการดำเนินการเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control)

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยประยุกต์ใช้ขั้นตอนการดำเนินการของ ประชาชน สำนึกดี ในการดำเนินการด้วยกระบวนการ A-I-C ซึ่งเป็นการประชุมที่ก่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำแผนโดยเป็นวิธีการที่เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีเวทีพูดคุยแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์นำเสนอข้อมูลข่าวสารที่จะทำให้เกิดความเข้าใจถึงสภาพปัญหาความต้องการข้อจำกัดและศักยภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ เป็นกระบวนการที่ช่วยให้มีการระดมพลังสมองในการศึกษาวิเคราะห์พัฒนาทางเลือกเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาเกิดการตัดสินใจร่วมกันเกิดพลังของการสร้างสรรค์และรับผิดชอบต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นเพราะกระบวนการ AIC มีขั้นตอน คือ

ขั้นตอนการสร้างความรู้ (Appreciation: A) คือ ขั้นตอนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ขั้นตอนนี้จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมทุกคนแสดงความคิดเห็นรับฟังและหาข้อสรุปร่วมกันอย่างสร้างสรรค์เป็นประชาธิปไตยยอมรับในความคิดของเพื่อนสมาชิก โดยใช้การวาดรูปเป็นสื่อในการแสดงความคิดเห็นและแบ่งเป็น 2 ส่วน

A1 การวิเคราะห์สภาพการของหมู่บ้านชุมชนตำบลในปัจจุบัน

B2 การกำหนดอนาคตหรือวิสัยทัศน์อันเป็นภาพพึงประสงค์ในการพัฒนา ว่าต้องการอย่างไร โดยการวาดภาพมีความสำคัญ คือ

1. การวาดภาพจะช่วยให้ผู้เข้าร่วมประชุมสามารถสร้างจินตนาการคิดวิเคราะห์จนสรุปมาเป็นภาพและช่วยให้ผู้ไม่ถนัดในการเขียนสามารถสื่อสารได้

2. ช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมคิดและพูดเพื่ออธิบายภาพซึ่งตนเองวาด นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมประชุมอื่น ๆ ได้ซักถามข้อมูลจากภาพเป็นการเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนและกระตุ้นให้คนที่ไม่ค่อยกล้าพูดให้มีโอกาสนำเสนอ

3. การรวมภาพของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นภาพรวมของกลุ่มจะช่วยให้มีความง่ายต่อการรวบรวมแนวคิดของผู้เข้าร่วมประชุมและสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของภาพ (ความคิด) และส่วนรวมในการสร้างภาพพึงประสงค์ของกลุ่ม

4. จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศการประชุมให้มีความสุขและเป็นกันเอง ในบางครั้งผู้เข้าร่วมประชุมมักมองว่าการวาดภาพเป็นกิจกรรมสำหรับเด็ก ดังนั้น วิทยากรต้องมีการสร้างความเข้าใจและนำเกมต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนการละลายพฤติกรรมกลุ่มหรือการวาดภาพเพื่อการแนะนำตนเองหรือวาดภาพสิ่งที่ตนเองชอบ ไม่ชอบ มาใช้อุ่นเครื่อง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เข้าร่วมประชุม

ขั้นตอนการสร้างแนวทางการพัฒนา (Influence: I) คือ ขั้นตอนการหาวิธีการและเสนอทางเลือกในการพัฒนาตามที่ได้สร้างภาพพึงประสงค์หรือที่ได้ช่วยกันกำหนดวิสัยทัศน์ (A2) เป็นขั้นตอนที่จะต้องช่วยกันหามาตรการวิธีการและค้นหาเหตุผลเพื่อกำหนดทางเลือกในการพัฒนาเป้าหมายกำหนดกิจกรรมและจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

1. การคิดเกี่ยวกับกิจกรรมโครงการที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามภาพพึงประสงค์
2. การจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมโครงการ
3. กิจกรรมหรือโครงการที่หมู่บ้านชุมชนท้องถิ่นทำเองได้เลย
4. กิจกรรมหรือโครงการที่บางส่วนต้องการความร่วมมือหรือการสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่ร่วมทำงานสนับสนุนอยู่
5. กิจกรรมที่หมู่บ้านชุมชนตำบลไม่สามารถดำเนินการได้เองต้องขอความร่วมมือ เช่น ดำเนินการจากแหล่งอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน

ขั้นตอนการสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control: C) คือ ยอมรับและทำงานร่วมกัน โดยนำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ มาสู่การปฏิบัติและจัดกลุ่มผู้ดำเนินการซึ่งจะรับผิดชอบโครงการ โดยขั้นตอนกิจกรรม ประกอบด้วย

C1 หน้า การแบ่งความรับผิดชอบ

C2 หน้า การตกลงใจในรายละเอียดของการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติ นอกจากนี้ผลลัพธ์ที่ได้จากการประชุม คือ

1. รายชื่อกิจกรรมหรือโครงการที่กลุ่มองค์การชุมชนดำเนินการได้เองภายใต้ความรับผิดชอบและเป็นแผนปฏิบัติการของหมู่บ้านชุมชน
2. กิจกรรมโครงการที่ชุมชนหรือองค์การชุมชนหรือองค์การชุมชนเสนอขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานภาครัฐที่ทำงานหรือสนับสนุนชุมชน
3. รายชื่อกิจกรรมโครงการที่ชาวบ้านต้องแสวงหาทรัพยากรและประสานงานความร่วมมือจากภาคีความร่วมมือต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐหรือองค์การพัฒนาเอกชน เป็นต้น

จุดแข็งและข้อจำกัดในเทคนิค AIC

เทคนิค AIC มีจุดแข็งและข้อจำกัดบางประการในการประยุกต์ใช้กับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบส่วนร่วมในแง่ของจุดแข็ง ดังนี้

ประการแรกปรัชญาและหลักการของ AIC มีความประนีประนอมสูงเชื่อในพลังสร้างสรรค์ของคนในชุมชนว่าการสร้างวิสัยทัศน์ที่ดีผ่านขั้นตอนของ A (Appreciation) จะทำให้ ผู้ที่เข้าร่วมกระบวนการมีความซาบซึ้งในคุณค่าซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายไปสู่การสร้างสิ่งที่ดีกว่าสำหรับผู้ร่วมกระบวนการกระบวนการ AIC จะเป็นกระบวนการที่มีศักยภาพสูงมากจะช่วยให้กลุ่ม ในชุมชนที่มีความเข้มแข็งมีการกิจที่ชัดเจนแล้วนำไปกำหนดยุทธศาสตร์วางแผนที่จะมีพันธกิจ มีกิจกรรมมีแผนที่มีประสิทธิภาพสูงตามขั้นตอนของ I-Influence รวมไปถึง การช่วยกันจัดการควบคุมตามแผนปฏิบัติหรือแผนดำเนินการตามขั้นตอนของ C-Control โดยทุกคนมีส่วนร่วมด้วยความเต็มใจด้วยความรักสมัครสมานสามัคคีกัน

ประการที่ 2 ของเทคนิค AIC ถือว่าเป็นกระบวนการการใช้วิธีการที่เรียบง่าย เป็นที่เข้าใจโดยทั่วไปกันในกลุ่มผู้ที่เข้าร่วมกระบวนการผู้ที่เป็นวิทยากรก็สามารถดำเนินการกระบวนการได้อย่างราบรื่น ซึ่งทำให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อกันมีส่วนร่วมและการเป็นประชาธิปไตยความสัมพันธ์ของทุกฝ่ายที่มาร่วมกระบวนการเป็นไปอย่างราบรื่น (สิทธิณัฐ ประพุทธนิธินสาร, 2547, น. 54-55)

ข้อดีของ AIC มีดังนี้

1. ให้โอกาสแก่ผู้คนในกลุ่มผู้ที่เข้าร่วมในกิจกรรมโดยมีบทบาทในการกำหนดประเด็นปัญหาเรียงลำดับความสำคัญและจำแนกแนวทางที่เหมาะสมอย่างเป็นระบบด้วยความเข้าใจอันดี
2. สามารถจัดการกับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและบริบทของชุมชน
3. ไม่เป็นการแสวงหาโอกาสและเป็นการเอาเปรียบชุมชนเพราะว่าชุมชนจะคิดอย่างเป็นระบบด้วยวิธีการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม
4. คำนึงต่อการเสียเวลาที่ใช้ไปในการทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างนักวิจัยกับผู้มีส่วนเสียเพราะเป็นกระบวนการที่นำไปสู่การทำความเข้าใจประเด็นปัญหาและสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มวางแผนดำเนินการตัดสินใจแบ่งปันความรู้ความเข้าใจ และผลประโยชน์ที่พึงมีพึงได้และการติดตามประเมินผล (อนรรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2548)

ข้อจำกัดของเทคนิค AIC

ประการแรก ข้อจำกัดไม่ได้อยู่ที่ตัวเทคนิคและกระบวนการแต่อยู่ที่บริเวณในชุมชนมากกว่าไม่ว่าจะเป็นเรื่องส่วนตัวเรื่องกลุ่มเรื่องอำนาจและผลประโยชน์ในชุมชนแม้แต่เรื่องของการได้ประโยชน์เสียประโยชน์ของคนในชุมชนที่เชื่อมโยงกับอำนาจของรัฐและของทุน จากภายนอกกับผู้ที่ไม่สามารถเข้าถึงอำนาจรัฐและอำนาจทุนได้ AIC เปรียบเสมือนกิจกรรมอบรมอย่างหนึ่งที่อาจจะประสบความสำเร็จในช่วงประชุมแต่การวิเคราะห์วิสัยทัศน์สู่ยุทธศาสตร์พันธกิจแผนและการควบคุม

จัดการตามแผนอาจมีไม่มากเท่าที่ควรและปัญหาสำคัญ คือ หลังประชุมกลุ่มแล้วจะเกิดผลต่อเนื่องจนเกิดการเปลี่ยนแปลงตามผลของ AIC ได้หรือไม่เป็นเรื่องที่จะต้องคิดอย่างจริงจังสำหรับผู้ที่จะนำเทคนิค AIC ไปใช้ (สิทธิรัฐ ประพุทธนิตสาร, 2547, น. 55-56)

ประการที่ 2 การกำหนดความสัมพันธ์บทบาทของวิทยากรกับผู้เข้าร่วมกระบวนการในการหาข้อมูลข้อเท็จจริงที่ทำให้วิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์แผนและการปฏิบัติตามแผนสามารถเกิดผล แต่หลังกระบวนการอาจมีปัญหากกเงื่อนใจที่เป็นลบมีมากมายหรือหากปัญหาที่กลุ่ม/ชุมชนเผชิญมีความรุนแรงมากซึ่งจะอย่างไรถึงจะให้กระบวนการ AIC เป็นกิจกรรมของชาวบ้านแบบต่อเนื่องและเกิดการกระทำในวงจรของกระบวนการ (สิทธิรัฐ ประพุทธนิตสาร, 2547, น. 55-56)

การวิจัยแบบ PAR คือ การพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดในชุมชนต้องให้คนอยู่กับปัญหาเป็นศูนย์กลาง โดยมีการรวมพลังในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบอาศัยความร่วมมือจากนักวิชาการและนักพัฒนาจากภายนอกของชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหามาทั้งระยะสั้น และระยะยาวให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาความสามารถของคนที่อยู่กับปัญหาให้แก้ไขปัญหาด้อย่างยั่งยืนโดยมีผู้เกี่ยวข้องอย่างน้อย 3 ฝ่าย ฝ่ายแรกผู้กระทำการ คือ กลุ่มผู้ที่อยู่กับปัญหาฝ่ายที่สองนักพัฒนา คือ คนที่มีประสบการณ์และความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับกระบวนการวิจัยฝ่ายที่สามนักวิจัยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านแนวคิดทฤษฎีระเบียบวิจัยต้องการแสวงหาองค์ความรู้แบบใหม่เพื่อแก้ปัญหาในการออกแบบและพัฒนาชุมชน โดยมีขั้นตอนในการดำเนินงานเป็นกระบวนการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้ คือ

1. การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน
2. การศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหา
3. การวางแผนดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา
4. การปฏิบัติตามแผน
5. การติดตามและประเมินผล

โดยแต่ละขั้นตอนจะมีกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้วิจัยและผู้มีส่วนร่วมเกี่ยวข้อง โดยมีวงรอบของการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทำงานที่สืบเนื่องกันช่วง ๆ ตั้งแต่การกำหนดความต้องการวางแผนปฏิบัติตามการประเมินสะท้อนกลับโดยนำเทคนิค AIC มาใช้สำหรับการประชุมเพื่อระดมความคิดในการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบ มีส่วนร่วม มี 3 ขั้นตอน คือ

1. การเรียนรู้ (Appreciation) เป็นขั้นรับรู้และเรียนรู้สภาพของปัญหา อุปสรรคความต้องการและแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคีที่ดี ของวิทยาลัยการอาชีพในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการการศึกษาข้อมูลจากหนังสือ คู่มือ เอกสาร

แหล่งข้อมูลออนไลน์อินเทอร์เน็ต งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งไทยและต่างประเทศ และจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ทั้งสถานประกอบการ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน และจัดทำสัมภาษณ์กลุ่มย่อย

2. การสร้างการพัฒนา (Influence) หาวิธีการแก้ปัญหาเพื่อกำหนดกิจกรรมการปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยการอาชีพในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสร้างกระบวนการความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมในการดำเนินการในครั้งนี้ โดยการจัดตั้งกลุ่มผู้วิจัยและทีมผู้ร่วมวิจัยวิจัยในครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน บุคลากรสนับสนุน ตัวแทนผู้เรียน คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนสถานประกอบการ ศึกษาดูงาน สถานศึกษาต้นแบบในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาศึกษา ที่มีผลการดำเนินงานการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีที่ดี เป็นที่ยอมรับนำมาถอดบทเรียนความสำเร็จ เพื่อจัดทำกระบวนการ แนวทาง วิธีการกิจกรรม โครงการเป็นแผนงานในการนำไปสู่การปฏิบัติและพัฒนาการจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. การสร้างแนวทางปฏิบัติ (Control) เป็นขั้นตอนการนำแผนงาน โครงการสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลการดำเนินงาน โดยการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาศึกษา

จากการศึกษาแนวคิดและขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังแสดงในตาราง 2 ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติตามแนวคิดของนักวิจัย ต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการวิจัยที่ผ่านมาศึกษา และประยุกต์ใช้ให้เข้ากับบริบทของการวิจัยในเรื่องการพัฒนาการจัดการเรียนร่วมระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 2 แสดงการเปรียบเทียบขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ถูกนำมา
ประยุกต์ใช้ในงานวิจัย

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Kemmis, & Metaggart (1988)	ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เชิงประยุกต์ ตามแนวคิดของ ขอบ เข้มกลัด, และโกวิท พวงงาม (2547)
1. การวางแผนงาน (Planning) - วิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุ แนวทางแก้ไข - ยุทธวิธีปฏิบัติ กิจกรรม โครงการ	1. ระยะก่อนทำวิจัย - การเข้าสู่ชุมชนและการสร้างสัมพันธภาพ - การสำรวจและการศึกษาชุมชน - การเตรียมคน การเตรียมเครือข่าย
2. การลงมือปฏิบัติ (Action) - ปฏิบัติตามแผนที่กำหนด - ยึดหยุ่น ตามสถานการณ์ขณะปฏิบัติ	2. ระยะของการทำวิจัย - ศึกษา และการวิเคราะห์ปัญหาของชุมชน - ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโครงการ
3. การสังเกตผลการปฏิบัติงาน (Observation) - ร่วมสังเกต และรวบรวมข้อมูลผล ของการปฏิบัติงาน	3. ระยะของการจัดทำแผน - การคัดเลือก การตัดสินใจร่วมของชุมชน
4. การสะท้อนกลับ การปฏิบัติงาน (Reflection) - นำผลจากการปฏิบัติมาวิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย - สรุปผล สะท้อนกลับวางแผนในรอบต่อไป	4. ระยะการนำแผนไปปฏิบัติ - การปฏิบัติตามแผนที่กำหนด
	5. ระยะติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน - การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
1. ก่อนทำวิจัย 1.1 คัดเลือกชุมชน 1.2 สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน 1.3 การเตรียมคนเตรียมเครือข่ายการวิจัย	1. การเตรียมการ (Preparation) 2. การวางแผน 3. การปฏิบัติ (Action)
2. ระยะดำเนินการวิจัย 2.1 ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาชุมชน 2.2 พิจารณาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ของโครงการ 2.3 การกำหนดแผนโครงการ และการจัดการ 2.4 การปฏิบัติตามโครงการ	4. การสังเกตผล (Observing) 5. การสะท้อนผล (Reflecting) 6. การวางแผนใหม่ (Re-planning) นำผลการสะท้อนจากขั้นตอนที่ 5 มาทำใหม่ 7. การปฏิบัติใหม่ (Re - Action)
3. ระยะการติดตามและประเมินโครงการ	8. การสังเกตผลใหม่ (Re - Observing)
4. การประผลการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	9. การสะท้อนผล (Re - Reflecting) 10. การสรุปผล (Conclusion)

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Kemmis, & Metaggart (1988)	ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เชิงประยุกต์ ตามแนวคิดของ ชอบ เข้มกล้า, และโกวิท พวงงาม (2547)
1. การศึกษาองค์ประกอบ - ศึกษาบทความ งานวิจัย และข้อมูลออนไลน์ - ศึกษาองค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	1. ขั้นเตรียมการ (Preparing) - ศึกษาปัญหา โดยวิเคราะห์เอกสารขององค์กร - ศึกษาบริบท 4 ด้าน - การคัดเลือกโรงเรียนที่ใช้เป็นพื้นที่การวิจัย - เตรียมผู้ร่วมวิจัย
2. การดำเนินการ - ศึกษาบริบทของชุมชนที่ทำวิจัย - เตรียมทีมวิจัย อาสาสมัคร ชุมชนผู้ร่วมวิจัย - ศึกษา วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ ชุมชน - ขั้นปฏิบัติ จัดทำแผน นำแผนไปปฏิบัติ และ ประเมินผลการปฏิบัติงาน	2. การวางแผน (Planning) - การวิเคราะห์ปัญหาของโรงเรียน - หาแนวทางการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ด้วยเทคนิคการประชุมเชิงปฏิบัติการ Future Search Conference - ได้กิจกรรมแผนงานโครงการส่งเสริมนิสัย รักการอ่านในโรงเรียน
3. การถอดบทเรียน - ประชุมแบบไม่เป็นทางการ - การใช้คำถามแบบปลายเปิด - ระดมความคิดเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จ	3. การปฏิบัติการวางแผน (Action) - นำแผนงานโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ในโรงเรียน - ผลการปฏิบัติงาน ผลการปรับปรุงงาน ผลการเรียนรู้ร่วมการปฏิบัติงาน
	4. การสังเกต (observing) - การสังเกต ประเมินผล - การบันทึกผลการดำเนินงาน - การประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ - การพัฒนากิจกรรม
	5. ขั้นสะท้อนผล (Reflecting) - การประชุมกลุ่มรวม แบบไม่เป็นทางการ - สรุปผลการดำเนินงาน กระบวนการรวม ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค - สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการสะท้อนผล
1. ขั้นเตรียม - ศึกษาองค์ประกอบ - สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์	1. ขั้นศึกษาคุณลักษณะ - การศึกษาคุณลักษณะของเรื่องในงานวิจัย - การศึกษาบริบทพื้นที่การวิจัย
2. ขั้นการปฏิบัติ - เตรียมทีมวิจัย	2. ขั้นการสร้างแนวทาง 2.1 ขั้นเตรียมการ (Preparing)

ขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Kemmis, & Metaggart (1988)	ขั้นตอนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เชิงประยุกต์ ตามแนวคิดของ ชอบ เข้มกล้า, และโกวิทย์ พวงงาม (2547)
- ศึกษาบริบทสถานศึกษา วิเคราะห์แวดล้อม - พัฒนาแผนกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา - นำแผนสู่การปฏิบัติ	- เตรียมทีมวิจัย
	2.2 ขั้นวางแผน (Planning)
	- การจัดทำแผนงาน กิจกรรม โครงการ
	โดยใช้เทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (AIC)
3. ขั้นติดตามและประเมิน	3. ขั้นการดำเนินการพัฒนา
- ประเมินโครงการ - การถอดบทเรียน	3.1 ขั้นปฏิบัติ (Acting)
	- การนำแผนไปการปฏิบัติ
	3.2 ขั้นสังเกต (Observation)
	- การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล กิจกรรม
	โครงการ ตามแผนงาน
	3.3 ขั้นสะท้อนผล (Reflecting)
	- การประชุมเชิงปฏิบัติการ สะท้อนผล
	การดำเนินการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนา
	4. ขั้นการถอดบทเรียน
	จัดประชุมแบบไม่เป็นทางการ ระดมความคิดเห็น
	เกี่ยวกับบทเรียนที่ได้จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้
	ได้แก่ สิ่งที่ได้เรียนรู้ และปัจจัยแห่งความสำเร็จ
	ในการวิจัยในครั้งนี้

ตาราง 3 ขั้นตอนการวิจัยที่ประยุกต์ใช้ในเรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.)
ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ การวิจัย	ขั้นตอนการวิจัย	กิจกรรม
1. เพื่อพัฒนาการจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนก วิชาช่างยนต์ ระดับ ประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการ อาชีพ โดยใช้การวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมี ส่วนร่วม	ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ	
	1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง	- ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	2. การประชุมแบบไม่เป็นทางการ กับผู้เกี่ยวข้อง	- ประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
	3. การคัดเลือกสถานที่เป็นที่วิจัย	- คุณสมบัติสถานที่ 4 ข้อ
	4. การเตรียมทีมวิจัย	- แบบประเมินคุณสมบัติทีมวิจัย
	ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ	
	1. ขั้นการวางแผน	- สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา 4 แห่ง และ สถานประกอบการที่จัดการศึกษาาระบบทวิ ภาคีร่วมกัน 1 แห่ง
	2. ขั้นปฏิบัติการ	- จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เทคนิค AIC
	- จัดทำ โครงการ กิจกรรม โดยการจัด ประชุมเชิงปฏิบัติการผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	- ปฏิบัติการตามโครงการ กิจกรรม การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1 ปีการศึกษา
	- นำแผนงาน โครงการ สู่การปฏิบัติ	
	3. ขั้นสังเกต	- การนิเทศ อย่างต่อเนื่องโดยใช้เทคนิค กระบวนการ PLC
	4. ขั้นสะท้อนผล	- ผู้วิจัยร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน แต่ละ กิจกรรม ในโครงการ 3 ประเด็น ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ต่อความสำเร็จ และสิ่งที่ได้เรียนรู้

วัตถุประสงค์ การวิจัย	ขั้นตอนการวิจัย	กิจกรรม
2. เพื่อถอดบทเรียน	ขั้นที่ 3 ขั้นการถอดบทเรียน โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อถอดบทเรียนปัจจัยที่ส่งผล ต่อความสำเร็จในขั้นดำเนินการ	จัดการประชุมแบบไม่เป็นทางการ ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์บทเรียน ที่ได้จากการดำเนินการวิจัยทั้งผลจาก การเปลี่ยนแปลง ปัจจัยแห่งความสำเร็จ และสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

แนวคิดการถอดบทเรียน

1. ความหมายของการถอดบทเรียน

วิจารณ์ พานิช (2548, น. 163) กล่าวว่า การถอดบทเรียนจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากความสำเร็จหรือความผิดพลาดจากการทำงาน กล่าวคือ การถอดบทเรียนจะช่วยให้เราสามารถสกัดบทเรียนออกมาว่า เพราะอะไรหรือเพราะเราทำอย่างไรจึงทำงานสำเร็จ หรือมีปัจจัยอะไรบ้างที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในแนวเดียวกันจะได้หยิบเอาบทเรียนหรือความรู้นี้ไปใช้เพื่อให้ปฏิบัติงานได้สำเร็จเช่นกัน รวมทั้งอาจพัฒนาการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ในขณะเดียวกันหากการปฏิบัติงานเกิดความผิดพลาด หรือไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การถอดบทเรียน จะช่วยให้เราทราบว่าเราพลาดตรงจุดใด พลาดเพราะอะไรและควร ปรับปรุงอย่างไร การถอดบทเรียนจึงช่วยให้เราไม่เกิดความผิดพลาด ซ้ำซาก และยังช่วยต่อยอดความรู้ ที่มีอยู่ให้ลึกซึ้งหรือกว้างขวางยิ่งขึ้น

ประภาพรณ อุณอบ (2552, น. 42) กล่าวว่า การถอดบทเรียน คือ วิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่งที่เน้นเสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบเพื่อสกัดความรู้ฝังลึกในตัวตนและองค์ความรู้ของท้องถิ่นออกมาเป็น บทเรียนที่สามารถนำไปสรุปและสังเคราะห์เป็นชุดความรู้คู่มือสื่อรูปแบบต่าง ๆ โดยผลที่ได้จากการถอดบทเรียนนอกจากสื่อชุดความรู้แล้ว สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้ร่วมกระบวนการถอดบทเรียนจะต้องเกิดการเรียนรู้ ร่วมกันอันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และวิธีการทำงานที่สร้างสรรค์ และมี คุณภาพยิ่งขึ้นการสรุปหลังปฏิบัติกิจกรรม

พัฒนจิตา โยคะนิตย์ (2553, น. 134-139) กล่าวว่า การถอดบทเรียน คือ การทบทวนหรือการสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาในแง่มุมต่าง ๆ เพื่อให้เห็นถึงรายละเอียดของเหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ซึ่งทำให้เกิดผลอย่างที่เป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลว หรืออาจกล่าวได้ว่า เราถอดบทเรียนเพื่อสืบค้นความรู้จากการปฏิบัติงานโดยวิธีการสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากกลุ่มเป้าหมายที่ได้ร่วมการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งบันทึกรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ผลการปฏิบัติงานและความรู้ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานทั้งที่สำเร็จหรือล้มเหลวเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายและสามารถเผยแพร่ศึกษาเรียนรู้

วรจกณ จันทรคอง (2557, น. 105) กล่าวว่า การถอดบทเรียน (Lessons Learned) เป็นทั้งแนวคิดและเครื่องมือเพื่อสร้างการเรียนรู้ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งของการจัดการความรู้ โดยเป็นกระบวนการ “สกัด” หรือ “ตกผลึก” ข้อมูลความรู้จากการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่พิจารณาแล้วเห็นว่า จะก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อสาธารณะหรือกลุ่มบุคคลอื่นในอนาคตจึงนำเอาองค์ความรู้ดังกล่าว มาประมวลและสร้างสรรค์ให้เป็นเอกสารสนเทศที่จับต้องได้ในรูปแบบของบทความหนังสือตำรา คู่มือ หรือรูปแบบอื่น ๆ สำหรับใช้ เป็นแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สุตาวรรณ มีบัว (2555, น. 5) กล่าวว่า การถอดบทเรียน คือ วิธีการจัดการความรู้ รูปแบบหนึ่งที่เน้นการเสริมสร้างการเรียนรู้ในกลุ่มที่เป็นระบบ สกัดความรู้ ที่ฝังลึกในตัวคนและความรู้ท้องถิ่น ออกมาเป็นบทเรียนที่สามารถนำไปสรุปสังเคราะห์ฝังลึกในตัวคนและความรู้ สิ่งที่สำคัญ คือ ผู้ร่วมกระบวนการต้องเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำมาซึ่งการปรับวิธีคิด และวิธีทำงาน ที่สร้างสรรค์และมีคุณภาพมากขึ้น โดยบทเรียนนั้นเป็นสิ่งที่เราเรียนรู้ได้จากสิ่งที่ทำมาก่อน ทั้งจากที่เรากระทำหรือผู้อื่นกระทำให้เป็นบทเรียนที่เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น กระบวนการถอดบทเรียนที่เหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญ

พิสิฐ โอ่งเจริญ (2560, น. 3) การถอดบทเรียน คือ กระบวนการสกัดความรู้ ประสบการณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นอย่างมีส่วนร่วมและสร้างสรรค์ แล้วนำมาเขียนรายงานเกิดเป็นองค์ความรู้หรือชุดความรู้สำหรับการดำเนินการต่อไป และมีการติดตามการนำผลการถอดบทเรียนไปใช้

จากการศึกษาสรุปได้ว่า การถอดบทเรียน เป็นทั้งแนวคิดและเครื่องมือในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ และเป็นการทบทวนหรือสรุปประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมา เพื่อสืบค้นหาองค์ความรู้จากการปฏิบัติโดยใช้วิธีการถอดหรือสกัด เหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอก ทั้งที่สำเร็จและไม่สำเร็จ พร้อมทั้งรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ผลของการปฏิบัติงาน

2. องค์ประกอบการถอดบทเรียน

พิสิฐ โอ่งเจริญ (2560, น. 4-5) ในการถอดบทเรียนมีองค์ประกอบหลายปัจจัยที่ทำให้ องค์ประกอบของการถอดบทเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ประเด็นที่ต้องการถอดบทเรียน ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ในการถอดบทเรียน
2. บุคคลที่เกี่ยวข้องในการถอดบทเรียน ได้แก่ 1) ผู้ถอดบทเรียน ต้องมีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ พูดคุย สนทนา และการจับประเด็น มีความพร้อมในประเด็นในการตั้งคำถาม วัตถุประสงค์ในการถอดบทเรียน กรอบแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

สังเคราะห์ข้อมูล 2) ผู้ถูกถอดบทเรียน มีความตั้งใจและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน และสามารถเล่าเรื่องในสิ่งที่ตนเองได้ทำอย่างเต็มที่

3. กิจกรรมที่ดำเนินการ มีกิจกรรมอะไรบ้างและผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร

4. ความสัมพันธ์ของคน กลุ่มคนที่เราทำการถอดบทเรียนควรมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมีความเท่าเทียม มีความเป็นกันเอง

5. สิ่งแวดล้อม ซึ่งบรรยากาศรอบข้างต้องเอื้อต่อการพูดคุย ไม่เสียงดังรบกวน

3. กระบวนการถอดบทเรียน

รัตนา ดวงแก้ว โอ่งเจริญ (2553, น. 43) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการถอดบทเรียนว่า ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการถอดบทเรียน

1.1 สร้างทีมการถอดบทเรียนที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานได้จริง ประมาณ 3-6 คน โดยมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรและประชาสัมพันธ์ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

1.2 เรียนรู้ทีมงาน โดยการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นภายในทีมงานเน้นการเคารพซึ่งกันและกัน และมีความเท่าเทียมกันภายในทีม

1.3 วิเคราะห์โครงการเพื่อให้ทีมงานมีความเข้าใจตรงกันในแต่ละหัวข้อในโครงการ ได้แก่ หลักการและเหตุผลของโครงการ วัตถุประสงค์ของโครงการ กลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนการดำเนินงาน และกิจกรรมในโครงการ ระยะเวลาในการดำเนินการ และงบประมาณ

1.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ของทีมงานถอดบทเรียน ซึ่งประกอบด้วย ดังนี้ 1) หัวหน้าทีมงานผู้เอื้อ มีหน้าที่เป็นผู้ที่ทำให้การถอดบทเรียนดำเนินงานได้อย่างราบรื่นและบรรลุเป้าหมายที่กำหนด 2) ผู้อำนวยการกระบวนการ เป็นผู้กระตุ้นให้ผู้ร่วมถอดบทเรียนได้วิเคราะห์สาเหตุของความสำเร็จและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน 3) ผู้จัดบันทึก เป็นผู้จัดบันทึกการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ การอภิปรายของผู้ร่วมการถอดบทเรียน พร้อมทั้งเขียนเรียบเรียงเป็นเรื่องราวที่น่าสนใจตั้งแต่เริ่มต้นจนสิ้นสุดโครงการ 4) ผู้ประสานงาน เป็นผู้ช่วยเหลือให้ทีมงานถอดบทเรียนมีความสะดวกในการติดต่อระหว่างสมาชิกทีมงานถอดบทเรียนเพื่อให้สามารถทำงานร่วมกัน รวมทั้งประสานความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการถอดบทเรียน

1.5 จัดทำแผนภูมิร่างกระบวนการถอดบทเรียนซึ่งประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ดังหัวข้อต่อไปนี้

1.5.1 กิจกรรมที่ต้องการถอดบทเรียน

1.5.2 กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการถอดบทเรียน

1.5.3 เลือกวิธีการถอดบทเรียนที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

1.5.4 กำหนดขั้นตอนในการถอดบทเรียนตามลำดับก่อนหลัง

1.5.5 กำหนดประเด็นคำถามที่มีความชัดเจนโดยเรียงลำดับตั้งแต่ต้นจนกระทั่ง
สิ้นสุด

1.5.6 กำหนดผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นหลังจากการถอดบทเรียน พร้อมทั้งจัดทำเอกสาร
การถอดบทเรียน

1.6 การเลือกเทคนิคการถอดบทเรียน ควรเป็นเทคนิคที่ช่วยให้ทีมงานถอดบทเรียน
และผู้ร่วมถอดบทเรียนเกิดการเรียนรู้ในระหว่างการทำงานและได้บทเรียนในการพัฒนาวิธีการทำงาน
ให้ดีขึ้น เช่น เทคนิคการวิเคราะห์หลังการปฏิบัติงาน (After Action Review, AAR)

1.7 จัดทำปฏิทินการถอดบทเรียน เพื่อวางแผนในการดำเนินการ ถอดบทเรียนของ
แต่ละกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน โดยหัวข้อที่ปรากฏในปฏิทินการถอดบทเรียน
ได้แก่ ลำดับที่ของกิจกรรม ประเด็นกิจกรรม ระยะเวลาในการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม ผู้รับผิดชอบ
กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรม

2. ขั้นตอนการถอดบทเรียน

ทีมงานแจ้งกำหนดการ ระยะเวลา และสถานที่ที่จะดำเนินการถอดบทเรียนให้กลุ่ม
เป้าหมายที่ร่วมถอดบทเรียนทราบล่วงหน้า ในขั้นนี้ประกอบไปด้วย 2 ขั้นตอนย่อย คือ การถอดบทเรียน
และการบันทึกการถอดบทเรียน

2.1 ขั้นตอนการถอดบทเรียน

ขั้นตอนการถอดบทเรียนเป็นการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติงานที่ทำมาโดย
การวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค อะไรคือสิ่งที่ติดอยู่แล้วและควรทำต่อไป อะไรที่ควรพัฒนาปรับปรุงแก้ไข
ให้ดีขึ้น โดยมีการดำเนินการดังนี้

2.1.1 ช่วงเริ่มต้น การถอดบทเรียนควรเริ่มจากการสร้างบรรยากาศ เพื่อให้
ผู้เข้าร่วมการถอดบทเรียนมีความผ่อนคลายเป็นกันเอง มีสัมพันธภาพดี ซึ่งอาจทำเป็นกิจกรรมหรือ
เกมในการละลายพฤติกรรม รวมทั้งผู้อำนวยความสะดวก ควรกำหนดกติกาในการถอดบทเรียน
อย่างมีส่วนร่วม ชี้แจงเป้าหมายหรือกำหนดวัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน สิทธิและความเสมอภาค
ในการร่วมแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมการถอดบทเรียน ในการระดมความคิดเห็น เน้นการแลกเปลี่ยน
ความคิดเห็นไม่ได้เถียง ควรระวังคำพูดเชิงตำหนิ เชิงลบ ซึ่งกันและกัน

2.1.2 ช่วงเปิดประเด็นคำถาม โดยมีรูปแบบเป็นการเล่าเรื่องจากผู้รู้ หรือกลุ่ม
เป้าหมาย ผู้ศึกษาเป็นผู้ฟังและผู้ซักถาม ทั้งนี้ผู้จัดบันทึกรายละเอียดของข้อมูลทุกขั้นตอน บันทึกเสียง
พร้อมสังเกตบรรยากาศในระหว่างการถอดบทเรียนและจดบันทึกไว้ประกอบการจัดทำรายงาน
การถอดบทเรียน ผู้จัดบันทึกความพร้อมทั้งด้านเอกสารและทางร่างกาย จิตใจ โดยมี
ข้อมูลสำคัญที่ต้องจดบันทึกระหว่างการถอดบทเรียน ได้แก่

1) อะไรคือสิ่งที่ได้อยู่แล้วและควรทำต่อไปเพื่อกลับไปวางแผนพัฒนา
ลงมือทำ แล้วตามด้วยการวิจัยให้มีการพัฒนาต่อเนื่อง ลักษณะ R&D (Development and
Research)

2) อะไรคือสิ่งที่ยังบกพร่องเป็นจุดอ่อน ควรปรับปรุงหรือไม่ หรือควรนำ
วิจัยแบบ R&D (Development and Research) มาช่วยในการปรับปรุงและพัฒนา ทั้งนี้ การวิจัย
แบบ R&D, D&R ควรเป็นการวิจัยแบบ PAR (Participatory Action Research)

3. ขั้นสรุปผลการดำเนินการถอดบทเรียน

ในขั้นตอนนี้เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียน โดยพิจารณาตั้งแต่
ความเป็นมาของกิจกรรม โครงการที่จะถอดบทเรียน วัตถุประสงค์ของการถอดบทเรียน โดยการเล่า
รายละเอียดของขั้นตอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการไว้แล้วมาทบทวนความถูกต้อง ความสมบูรณ์
จากนั้นนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์

4. ขั้นตอนการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์

ในขั้นตอนนี้ควรให้ความสำคัญกับการนำบทเรียนหรือความรู้ที่ได้จากการถอดบทเรียน
ไปปรับใช้ เพื่อให้การปฏิบัติงานต่อไปมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ดังนั้น หัวหน้าทีม
หรือผู้เฝ้าอำนาจควรมีการนิเทศ กำกับติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเป็นระยะ ๆ เพื่อตรวจสอบ
ว่าได้มีการนำบทเรียนไปใช้ประโยชน์หรือไม่ ใช้มากน้อยเพียงใด

จากการศึกษาสรุปได้ว่า กระบวนการถอดบทเรียน เป็นกระบวนการจัดการความรู้อย่าง
เป็นระบบขององค์กร โดยเป้าหมายเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยการถอดบทเรียนจากข้างบน
ลงล่าง ได้แก่ การเชิญวิทยากรมาบรรยายร่วมด้วย เชิญผู้รู้มาช่วยตั้งคำถาม ความรู้จากข้างล่างสู่บน
เชิญกลุ่มเป้าหมายในโครงการมาเข้าร่วมถอดบทเรียน และความรู้จากข้าง ๆ คือ การเรียนรู้จากเพื่อน
ร่วมงาน เป็นการเรียนรู้ในระนาบเดียวกัน ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการจัดการความรู้ที่มี
ประสิทธิภาพ ส่งผลให้สามารถเข้าถึงต้นตอของข้อมูล เป็นที่มาของการเกิดแนวคิด ทฤษฎีใหม่ขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

เพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญชนิกิจ (2557, น. 115) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษา
การดำเนินการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาเอกชนในประเทศไทย ผลการวิจัย พบว่า
การจัดการศึกษาผลการดำเนินการส่วนใหญ่ประสบผลสำเร็จในระดับมาก ทั้งในแง่ปัจจัยนำเข้า
กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ สภาพแวดล้อม และในภาพรวม ขณะที่ในการดำเนินการมีปัญหา
อุปสรรคในการดำเนินการจัดการศึกษา ในระบบทวิภาคี ซึ่งประเมินจากผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด
ถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ และอุปสรรคที่ทำให้ยังไม่สามารถดำเนินการจัดการศึกษา

ในระบบทวิภาคี ผลการศึกษา พบว่า ความไม่เหมาะสมของหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ความพร้อมของสถานประกอบการ ความพร้อมของสถานศึกษา ความพร้อมของผู้เรียน เป็นต้น ส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับปานกลาง แต่ปัญหาการขาดการส่งเสริมสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ประสบปัญหาในระดับมาก

ธานินทร์ ศรีชมภู (2557, น. 118) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผลวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คณะกรรมการบริหารงานระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย ดังนี้ 1.1) คณะกรรมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งกำหนดให้มีเครือข่ายภายนอกที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน 1.2) ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ความ สามารถในด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยกำหนดทิศทางการบริหารงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี โดยมีการกำหนดหน้าที่การปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีหน้าที่ ดังนี้ 1) กำหนดเป้าหมาย นโยบาย ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) บริหารจัดการหลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 3) จัดทำระเบียบการดำเนินการด้านสิทธิประโยชน์ในการฝึกอาชีพของนักศึกษา (ศูนย์พัฒนาฝีมือ) 4) จัดทำบันทึกข้อตกลงในการจัดการงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา 5) จัดทำสัญญาการฝึกอาชีพของสถานศึกษากับนักศึกษา 6) เสนอวิธีการจัดการเรียนการสอน และ 7) ติดตามและประเมินผลในภาพรวม องค์ประกอบที่ 2 ขอบข่ายงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในสถานศึกษา ดังนี้ 2.1) งานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามวิธีการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.2) งานวางแผนการรับนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.3) งานประชาสัมพันธ์ และงานแนะแนวตามหลักวิธีการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.4) งานความร่วมมือการสร้างความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการและครูฝึก 2.5) งานนิเทศติดตามการฝึกอาชีพของนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.6) งานวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามหลักวิธีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (การฝึก) 2.7) งานสวัสดิการผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และการสร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 3.1) การวางแผน (Planning) 3.2) การจัดองค์การ (Organizing) 3.3) การนำหรือการสั่งการ (Leading/Directing) 3.4) การลงมือปฏิบัติ (Doing) 3.5) การควบคุมตรวจสอบและประเมิน (Controlling) และ 3.6) การปรับปรุง (Acting) โดยมีรายละเอียดในแนวทางกระบวนการบริหาร ที่กล่าวถึงเนื้อหาการจัดองค์กรที่มีความชัดเจน เพิ่มผู้แทนศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด และจำนวนของผู้แทนของสถานประกอบการไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของคณะกรรมการ

ทั้งหมดเข้ามา ในคณะกรรมการ เพื่อมีส่วนร่วมในการกำหนดผลตอบแทนที่จะได้รับทั้งฝ่ายสถานศึกษา (นักศึกษา) และสถานประกอบการ และมีผู้รับผิดชอบในการกิจได้อย่างเต็มความสามารถ โดยมีปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จเป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ นโยบายที่เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ รูปแบบการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และรูปแบบของการวัดผลและประเมินผล องค์ประกอบที่ 4 สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ 4.1) ความรู้ 4.2) ทักษะ และ 4.3) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และองค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยเงื่อนไขความสำเร็จ ได้แก่ 5.1) การกำหนดหลักสูตรร่วมกัน 5.2) การมีส่วนร่วมในการคัดเลือกนักเรียนนักศึกษาเข้าเรียน 5.3) การประเมินผลการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ 5.2) การพัฒนาบุคลากรของสถานประกอบการให้มีศักยภาพสูงขึ้นและได้เพิ่มคุณวุฒิทางการศึกษา 5.3) ร่วมกับสถานประกอบการในการวัดผลและประเมินผลในรายวิชา/การฝึกอาชีพ

วรวิทย์ ศรีตระกูล (2556, น. 164) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย ผลวิจัยพบว่า การพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย พบว่า มีองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยในด้านต่าง ๆ ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1.1) การวางแผน 1.2) การจัดหน่วยงาน 1.3) การจัดบุคลากร 1.4) การอำนวยการ 1.5) การประสานงาน 1.6) การรายงาน และ 1.7) การจัดงบประมาณ 2) ด้านหลักสูตร มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 2.1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2.2) คู่มือการเรียนการสอน 2.3) การให้ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร และ 2.4) การปรับปรุงหลักสูตร 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 3.1) วิธีการจัดการเรียนการสอน 3.2) วิธีการวัดผลและประเมินผล 3.3) เนื้อหาวิชา/สาระการเรียนรู้ 3.5) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ และ 3.6) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ 4) ด้านการฝึกงาน มีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 4.1) สถานศึกษา 4.2) สถานประกอบการ และ 5) ด้านความร่วมมือระหว่าง สถานประกอบการมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 5.1) ความร่วมมือก่อนฝึกงาน 5.2) ความร่วมมือระหว่างฝึกงานในสถานประกอบการ และ 5.3) ความร่วมมือหลังฝึกงานในสถานประกอบการ

พิศณุ ทองเลิศ (2555, น. 230) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของนวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษาอาชีวศึกษา มีทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 การบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 10 ตัวแปร ได้แก่ 1) การบูรณาการหลักการบริหารต่าง ๆ นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น นำสู่การปฏิบัติที่สามารถทำได้จริง 2) การปฏิบัติการเชิงรุก คำนึงสถานประกอบการ ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) เข้ามามีส่วนร่วมการจัดอาชีวศึกษา 3) มีแนวปฏิบัติให้ครู ผู้เกี่ยวข้อง เครือข่ายปฏิบัติงานได้ถูกต้อง รวดเร็ว 4) สร้างความความเข้าใจการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้ตรงกัน

ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ 5) การกำกับติดตาม (Controlling) และให้ทำอย่างต่อเนื่องนำไปสู่การบริหารจัดการที่ยั่งยืน (Sustainable) 6) การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่าย (Network) ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ให้ขยายวงกว้าง ครอบคลุมทุกสาขางานที่เปิดสอน 7) การเชิดชูเกียรติ และพัฒนาบุคลากร เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานประกอบการ 8) การประชาสัมพันธ์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างแพร่หลาย 9) กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูเครือข่ายระบบทวิภาคีในการนิเทศ และ 10) การประสานงานกับสถานประกอบการ มีการสนับสนุนงบประมาณ อุปกรณ์ในระดับสถานศึกษา หรืออาชีวศึกษาจังหวัด องค์ประกอบที่ 2 ระบบการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) การกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุก (Strategy) ให้ภาครัฐเปลี่ยนมุมมองส่งเสริมให้เรียนในระบบทวิภาคีมากขึ้น 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาเป็นศูนย์การเรียนรู้ ฝึกอบรม ให้พนักงานของสถานประกอบการ 3) พัฒนาบุคลากร หลักสูตร สื่อ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ 4) คำนึงถึงส่วนได้ส่วนเสียของผู้ดำเนินงาน ในเชิงธุรกิจ และการศึกษา สร้างแรงจูงใจโดยเปิดโอกาสให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดอาชีวศึกษา 5) การติดต่อสื่อสารทำได้หลายช่องทาง สามารถสืบค้นข้อมูลได้สะดวก รวดเร็ว มีการจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ เป็นระบบด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย 6) องค์กรหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ตระหนักถึงความสำคัญ ให้ความร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพราะได้ประโยชน์ร่วมกัน ทั้งยังส่งเสริมสนับสนุนให้มีมาตรฐาน ด้านการบริหารจัดการทักษะวิชาชีพของบุคลากร รวมทั้งมีนโยบายลดภาษีให้กับสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี องค์ประกอบที่ 3 นโยบายการจัดอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี มี 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) ให้ทุกสถานศึกษาจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกสาขางาน ทุกประเภทวิชา 2) ความพร้อมและความต้องการของสถานประกอบการ 3) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับพันธกิจในการพัฒนากำลังแรงงาน ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยีให้มีคุณภาพ 4) การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีควรจัดในระดับ ปวส. เพราะผู้เรียนมีวุฒิภาวะ มีความพร้อม รับผิดชอบ มีทักษะสูง มีความตั้งใจในการทำงาน และเป็นที่ต้องการของสถานประกอบการ 5) การประกันการมีงานทำและได้รับค่าตอบแทนสูง องค์ประกอบที่ 4 ความร่วมมือ การจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) สถานศึกษากับสถานประกอบการร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ (Strategy) เป้าหมายให้ชัดเจน 2) จัดประชุมสัมมนาพัฒนาบุคลากร มีการประเมินผลเป็นระยะ 4) ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์เชิงรุกในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4) หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขับเคลื่อนการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เป็นไปตามนโยบาย 5) การทำบันทึกข้อตกลงเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทุกฝ่าย เป็นที่ยอมรับ ควรมีรูปแบบที่ชัดเจน องค์ประกอบที่ 5 การวัดและประเมินผลมี 6 ตัวแปร ได้แก่ 1) การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) เพื่อพิจารณาพัฒนาการในการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ทั้งความรู้ ทักษะ การปฏิบัติงาน 2) มีเกณฑ์การวัดผลประเมินผลในการฝึกงาน ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้

ด้านทักษะและ ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 3) การรายงานผลความก้าวหน้าการฝึกงานเป็นระยะ 4) การสร้างข้อตกลงในการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน ระหว่างครูฝึกและครูนิเทศ 5) การตรวจสอบการบันทึกการฝึก และ 6) การมอบหมายงานของสถานประกอบการ องค์ประกอบที่ 6 หลักสูตร มี 4 ตัวแปร ได้แก่ 1) การตกลงร่วมกันระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในการจัดทำหลักสูตรร่วมกัน 2) ผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งเรียนในสถานศึกษาเป็นภาคทฤษฎี และฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งมีระยะเวลาการจบหลักสูตรที่แน่นอน และสามารถยืดหยุ่นได้ มีหลากหลายรูปแบบ วิธีการ เพื่อตอบสนองความต้องการทางวิชาชีพ 3) การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ โดยให้สถานประกอบการมีส่วนร่วม มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นสมรรถนะในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ร่วมจัดทำหลักสูตร และองค์ประกอบที่ 7 คุณลักษณะผู้เรียน มี 5 ตัวแปร ได้แก่ 1) การมีวินัย ขยัน ซื่อสัตย์ อดทน สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี 2) การทำงานเป็นทีม 3) มีทักษะในการสื่อสาร สามารถคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ 4) การเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี มีจิตอาสา สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี 5) สามารถใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้

2. งานวิจัยต่างประเทศ

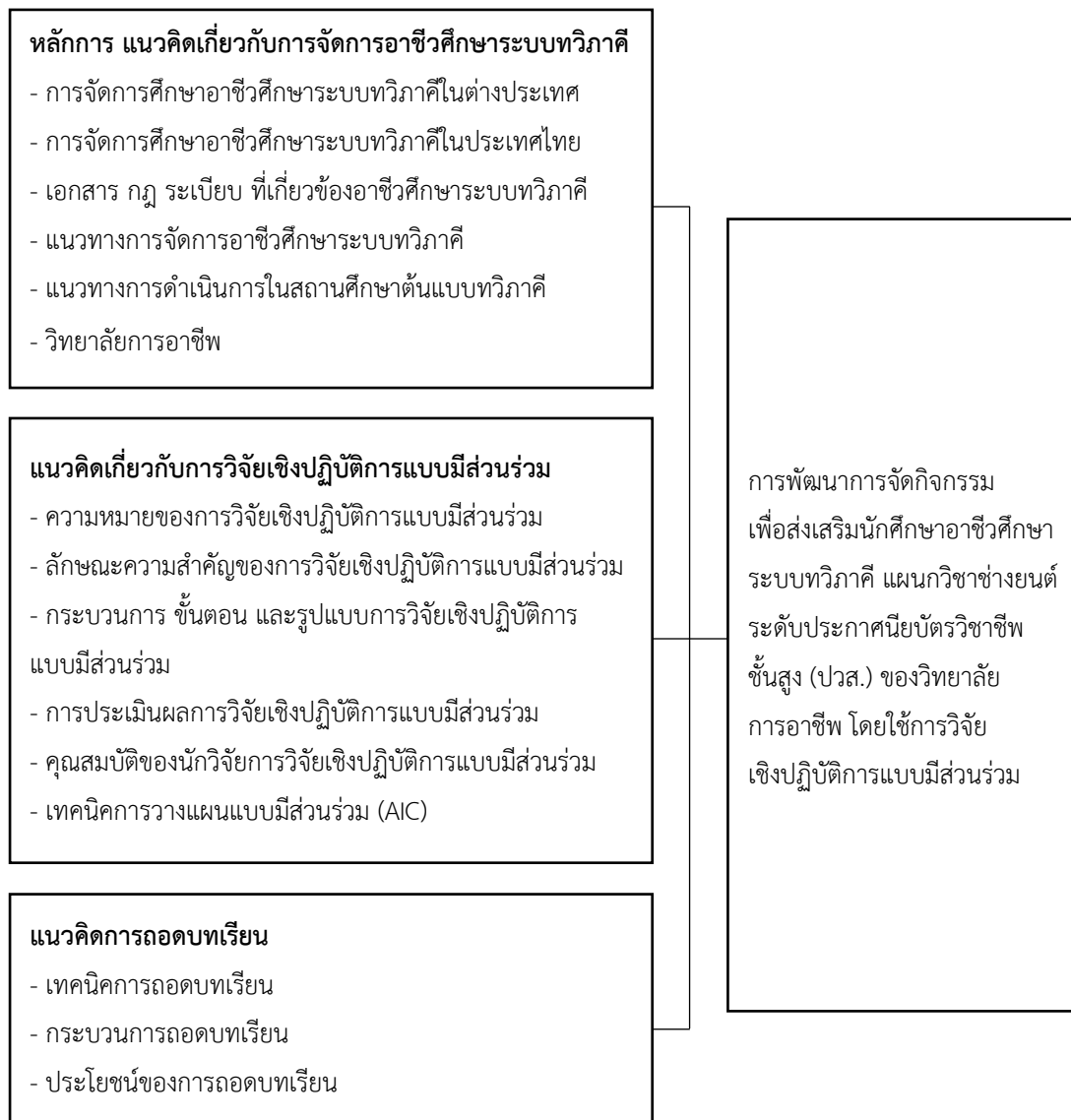
Laurent Filliettaz (2011, p. 485) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การให้คำแนะนำในที่ทำงาน เกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ฝึกงาน” (Collective guidance at work: A resource for apprentices) ผลการวิจัย พบว่า การฝึกอบรมของระบบ VET ในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม การให้คำแนะนำในที่ทำงาน ให้เพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์ คอยให้คำแนะนำ สนับสนุน ในการผลิตและเป็นระบบฝึกเป็นคู่เพื่อเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพของงาน นอกจากนี้ OCED (Organization for Economic Co-operation and Development) องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการรายงานเรื่อง “The German Vocational Training System” ว่า ระบบการฝึกงานอาชีวศึกษาในประเทศเยอรมัน เป็นระบบทวิภาคี เป็นการฝึกอาชีพด้วยวิธีการผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดความรู้ ทักษะ ทางวิชาชีพ เกิดการเรียนรู้และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Othman et al. (2011, pp. 154-160) ได้ทำการวิจัย เรื่อง บทบาทของครูฝึกในการฝึกอบรมระบบทวิภาคีในมาเลเซีย การฝึกหัดระบบทวิภาคีในมาเลเซียได้นำรูปแบบมาจากประเทศเยอรมันนี้ บทบาทหน้าที่ใหม่ของบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมในการฝึกหัดระบบทวิภาคีแห่งชาติ (NDTS) ในมาเลเซียถือว่าเป็นแนวคิดใหม่ที่มีการริเริ่มในการฝึกอบรม k-workers ซึ่งการตัดสินใจนำระบบนี้เข้ามาใช้โดย Malaysian Cabinet ในวันที่ 19 พฤษภาคม 2004 ด้วยความหวังว่าจะเป็น การแก้ปัญหาทักษะการผลิตของแรงงานที่ไม่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม การฝึกหัด

ระบบนี้ได้มีการเริ่มต้นในปี 2005 ใน 4 ทักษะ ได้แก่ เครื่องมือการผลิต (เครื่องมือและแม่พิมพ์) กระบวนการควบคุมการผลิตโดยอัตโนมัติ กลศาสตร์ยานยนต์ และการดำเนินงานของโรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญ การดำเนินการฝึกโดย 70 เปอร์เซนต์จะดำเนินการในสถานประกอบการ และอีก 30 เปอร์เซนต์ จะดำเนินการฝึกในสถาบันการฝึกอบรม หลังจากเสร็จสิ้นการฝึกอบรม ทั้ง 4 ทักษะ ผู้ฝึกหัดจะได้รับใบประกาศ NDTs k-Worker Certificate ผลการศึกษา พบว่า ตั้งแต่ นำระบบการฝึกนี้เข้ามาทำให้บุคลากร ในภาคอุตสาหกรรมมีบทบาทหน้าที่มากขึ้นกว่าแต่ก่อน ความเข้าใจในงานใหม่ของบุคลากร ผู้ฝึกหัดในภาคอุตสาหกรรม คือ การสำรวจ นอกจากนี้ ในการศึกษา ยังพบว่า มีระดับความแตกต่างของบุคลากร เช่น ผู้บริหาร หัวหน้างาน และช่าง ชำนาญการ จะต้องใช้ชุดฝึกทักษะ ที่แตกต่างกันในการดำเนินการฝึก จากการศึกษาสรุปได้ว่า โครงการนี้มีความสำคัญในการ เพิ่มศักยภาพของบุคลากรในการพัฒนาทักษะที่มีความจำเป็น

Munch Joachim (1991, p. 234) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การฝึกงานในอาชีวศึกษาของ เยอรมัน : Vocational Training the Federal Republic of Germany” กล่าวว่า การจัด อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศเยอรมัน เป็นความรับผิดชอบของภาครัฐที่จะต้องคอยดูแล และการฝึกอบรมจะต้องเป็นความร่วมมือกับระหว่างสถานประกอบการและโรงเรียน เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพตามความต้องการของตลาดแรงงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

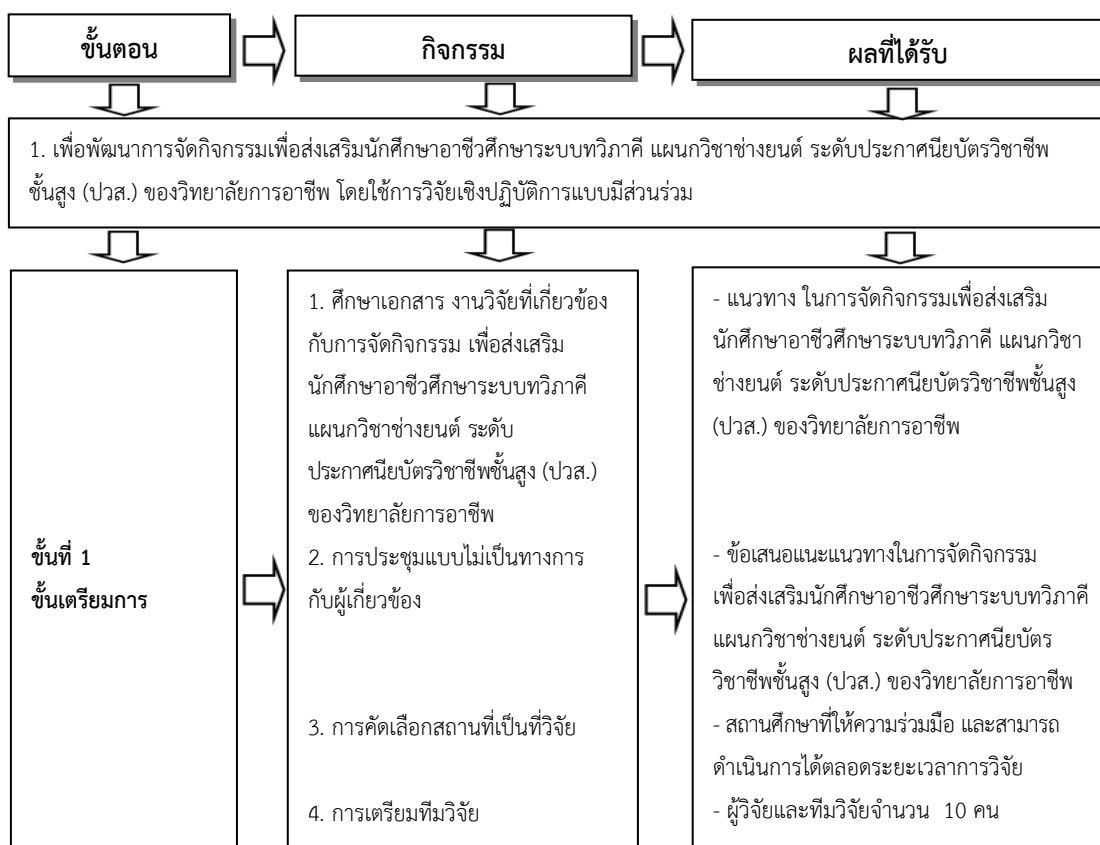

ภาพ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

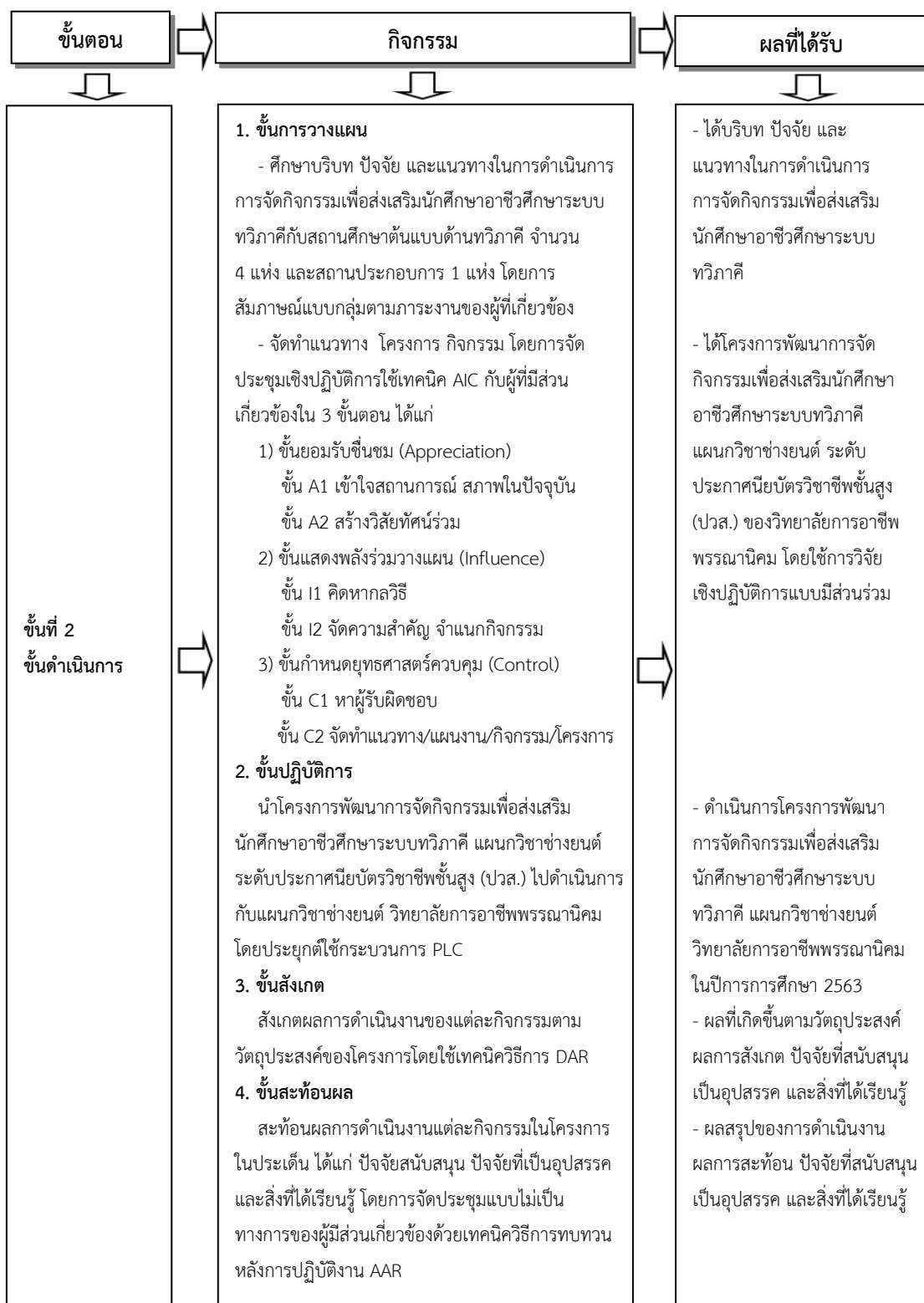
บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

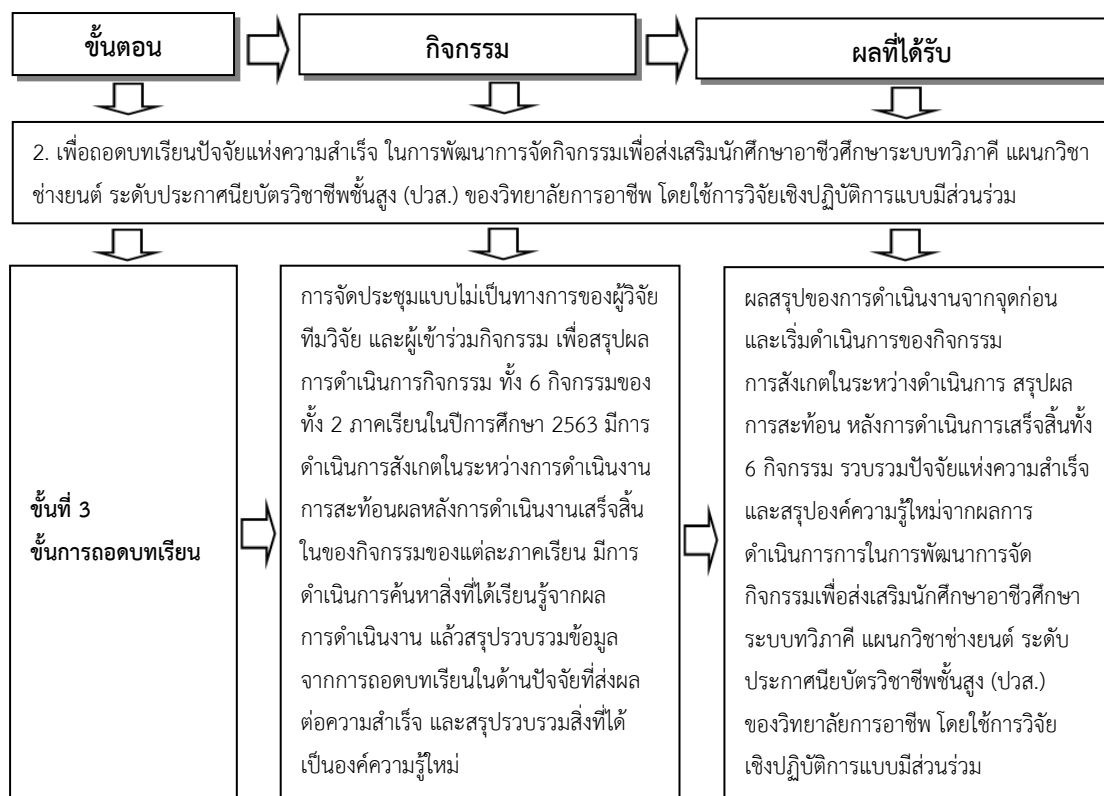
การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 2) เพื่อถอดบทเรียนปัจจัย แห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพ 5 แสดงขั้นตอนการวิจัย

ภาพ 5 (ต่อ)

ภาพ 5 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ

ซึ่งกำหนดไว้ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารจากแหล่งข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ หนังสือ คู่มือ วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ แหล่งข้อมูลออนไลน์ในอินเทอร์เน็ต กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเอกสารจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ กฎ ระเบียบ หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของแนวทางวิธีการดำเนินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี หนังสือมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แนวทาง นโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการ การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศ

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา เรื่อง มาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และการวิจัยแบบมีส่วนร่วม PAR ทั้งในและต่างประเทศ และจากแหล่งข้อมูลออนไลน์ในอินเทอร์เน็ต

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่เครื่องมือฉบับที่ 1 แบบบันทึก ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพจาก การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1.2.1 นำผลจากการศึกษา การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ นำมาเป็นกรอบในการกำหนดประเด็นในการรวบรวมข้อมูล

1.2.2 จัดทำเครื่องมือฉบับที่ 1 แบบบันทึกการศึกษาเอกสารของแนวทาง โครงการ และกิจกรรมในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่าง ยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ

1.2.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและแหล่งข้อมูลทั้ง ปฐมภูมิและทุติยภูมิ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสรุป จัดบันทึกลงในแบบฟอร์มที่สร้างขึ้น และสรุป เป็นหัวข้อเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในขั้นต่อไป

1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากนั้นทำการวิเคราะห์ แนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี

2. การประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง ประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ผู้วิจัย ที่ปรึกษาศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐาน การอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี จำนวน 1 คน ตัวแทนสถาน ประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 10 คน เพื่อให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และให้เพิ่มเติมแนวทาง วิธีการกระบวนการในการดำเนินการจัด การศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลแนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

2.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประธานผู้เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการดำเนินการระบบทวิภาคี แจ้งวัตถุประสงค์การดำเนินการในครั้งนี้ จัดสถานที่ เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการประชุมมอบหมายผู้บันทึกการประชุม และจัดการประชุมอย่างไม่เป็นทางการทั้ง Onsite และ Online โดยการนำเสนอในด้านบริบท ปัจจัย แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้ง 6 แนวทาง แล้วให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้คำแนะนำ และเสนอแนะเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 2 แบบบันทึกการประชุม ประเด็นการประชุมการศึกษาด้านบริบท ปัจจัย แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการบันทึกการประชุมแบบไม่เป็นทางการ โดยการนำแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจากการศึกษาเอกสาร กฎ ระเบียบต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบในการสร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.3.1 นำผลจากการศึกษา การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพนำมาเป็นกรอบในการกำหนดประเด็นในการประชุม

2.3.2 จัดทำเครื่องมือฉบับที่ 2 ประเด็นการประชุม การศึกษาแนวทาง โครงการ และกิจกรรมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ ฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

2.3.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการบันทึกการประชุม และการถอดเทปของการประชุม

3. การคัดเลือกสถานที่ที่เป็นที่วิจัย ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาที่จะเป็นพื้นที่วิจัย โดยการกำหนดคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาในการดำเนินการวิจัย 2) มีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษา 3) มีสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาที่ทำ 4) มีด้านกายภาพสอดคล้องกับเรื่องวิจัย 5) บุคลากรในชุมชนมีความสนใจในเรื่องที่ทำวิจัย และ 6) บุคลากรยินดีให้ความร่วมมือ

4. การเตรียมทีมวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการสรรหา คัดเลือกทีมวิจัย ที่ปฏิบัติงานตรงตามภารกิจ ในการดำเนินงานวิจัยให้ความร่วมมือตลอดการดำเนินการวิจัย จากนั้นชี้แจง ทำความเข้าใจ เกี่ยวกับ หลักการ บทบาทหน้าที่ แผนการวิจัย และจรรยาบรรณการวิจัย เกี่ยวกับการดำเนินการของระบบ ทวิภาคี และหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัย ทีมวิจัย ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการ ฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาประจำห้อง จำนวน 1 คน หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 1 คน หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดผล จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน และครูฝึกในสถาน ประกอบการ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนดำเนินการ

แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน

1.1 โดยการศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และสถานประกอบการ โดยกำหนดคุณสมบัติของสถานศึกษา ดังนี้ 1) เป็นสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานด้านอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีระดับดีเลิศของ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี 2) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ 3) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม และ 4) วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา

สถานประกอบการกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้เป็นสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ บริษัท ฮอนด้า ออโต โมบิล (ประเทศไทย) จำกัด

1.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ที่รับผิดชอบหน้าที่เกี่ยวกับงานระบบทวิภาคี ในแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือผู้รับผิดชอบงานอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี จำนวน 1 คน หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 1 คน หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา หรือวิชาการแผนกวิชา จำนวน 1 คน ครูผู้สอนวิชาชีพในแผนกวิชา จำนวน 1 คน

สถานประกอบการที่ทำข้อตกลงร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี โดยมีผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้จัดการหรือผู้แทน สถานประกอบการ หัวหน้างานผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และครูฝึก ในสถานประกอบการ จำนวน 3 คน

1.1.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบกลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี จำนวน 4 แห่ง โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview) เพื่อสอบถามด้านบริบท ปัจจัย แนวทางการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ดำเนินการแล้วประสบผลสำเร็จเป็นเลิศ ได้ผลเป็นที่ยอมรับ ในการดำเนินการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการโดยการตั้งคำถามแบบไม่เจาะจงคนใดคนหนึ่งเป็นการถามแบบภาพรวม โดยให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลช่วยกันตอบ และเพิ่มเติมประเด็นที่ขาดหายไปสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้น ผู้วิจัยสอบถามเชิงแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติมในส่วนที่ผู้ให้ข้อมูลรับผิดชอบดำเนินการให้ละเอียดมากขึ้น ส่วนการสัมภาษณ์สถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีสถานศึกษาต้นแบบในครั้งนี้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเป็นกลุ่ม ทั้ง 6 แนวทาง เช่นเดียวกับสถานศึกษา แต่เป็นชุดคำถามที่เน้นรายละเอียดเรื่องความร่วมมือที่ทำงานร่วมกันเป็นหลัก สัมภาษณ์โดยรวมในคราวเดียวกัน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสามารถเพิ่มเติมข้อมูลประเด็นที่ขาดหายของด้านอื่นเพิ่มเติมเพื่อให้เนื้อหาครอบคลุมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.1.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลจากการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 6 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางาน ที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มากำหนดเป็นกรอบในการสร้าง แบบสัมภาษณ์

1.1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม

เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 3 แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview) สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กับสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินการที่ดี เป็นสถานศึกษาต้นแบบระบบทวิภาคี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ การสังเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรม 6 แนวทาง มากำหนดเป็นกรอบในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2. จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

3. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะและจัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับจริง

การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) และความเหมาะสมของภาษาของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาค่าความสอดคล้อง มีดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

-1 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดไม่ตามเนื้อหา/จุดประสงค์

จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

1. ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทร์ศิลา รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยนเรศวร

2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติมา วรรณศรี อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

3. ดร.ชาญณรงค์ บุญรักษา ผู้อำนวยการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

ผู้วิจัยนำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญประมวลผลหาค่า IOC ผลการประมวลค่า IOC รายข้อมีค่าเท่ากับ 1.00

1.1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล นำแบบสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview)

ไปสัมภาษณ์กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้แก่ 1) วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี สัมภาษณ์ในวันที่ 25 กันยายน พ.ศ. 2562 2) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ สัมภาษณ์ในวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2562 3) วิทยาลัยเทคนิคควาปีปทุม สัมภาษณ์ในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2562 และ 4) วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา สัมภาษณ์ในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2562 สถานที่ประกอบกิจกรรมที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 1 แห่ง คือ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด สัมภาษณ์วันที่ 26 กันยายน พ.ศ. 2562

1.1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์เนื้อหา ข้อมูลในด้านบริบท ปัจจัย แนวทาง และโครงการ กิจกรรมในการดำเนินการของสถานศึกษาต้นแบบทั้ง 6 แนวทาง เพื่อเปรียบเทียบ และเทียบเคียง แล้วนำมาดำเนินการต่อไป

1.2 ขั้นตอนจัดทำแนวทาง โครงการ กิจกรรม ผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้ร่วมกิจกรรม ดำเนินการ ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแนวทาง ในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ผ่านโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการใช้การวางแผนแบบมีส่วนร่วมตามกระบวนการ AIC ในระหว่างวันที่ 27-28 มิถุนายน 2563 ณ ห้องประชุมหนองชุมแซ่ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ดำเนินการ โดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการ เป็นผู้ดำเนินรายการ 2 ท่าน ได้แก่ 1) นายเอกวิทย์ ธาตุไชย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี 2) นายชัชวาล สาระภูมิ ตำแหน่งผู้อำนวยการ อาชีวศึกษาบัณฑิต สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

1.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและดำเนินจัดทำโครงการ กิจกรรม ผู้วิจัย นำข้อมูลในด้าน บริบท ปัจจัย และแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากการสัมภาษณ์สถานศึกษาต้นแบบ และสถานประกอบการ เพื่อกำหนดเสนอมาจัดทำเป็นแนวทาง ในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย การอาชีพพรหมานิคม ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย จำนวน 9 คน และกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนประจำแผนกวิชา จำนวน 5 คน ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน ตัวแทน สถานประกอบการ จำนวน 2 คน ตัวแทนสถานศึกษาต้นแบบ จำนวน 4 คน ที่ปรึกษาด้านทวิภาคี จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน รวมทั้งหมด 40 คน

1.2.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ส่องหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมประชุม และ ผู้ดำเนินการ ผ่านหน่วยงานต้นสังกัดและแจ้งขออนุญาตผู้บังคับบัญชาของทุกคน พร้อมทั้งประสาน ในการใช้สถานที่สำหรับจัดประชุม ณ ห้องประชุมหนองชุมแซ่ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม อำเภอ พรหมานิคม จังหวัดสกลนคร จัดเตรียมเอกสาร วัสดุอุปกรณ์สำหรับ จัดกิจกรรมแล้วดำเนินการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) ตามที่ได้วางแผนไว้ ณ ห้องประชุมหนองชุมแซ่ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม อำเภอ พรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ในระหว่างวันที่ 27-28 มิถุนายน 2563 โดยการนำเสนอความคิด ผ่านกิจกรรม ใน 3 ลำดับขั้นตอนหลัก 6 ขั้นตอนย่อย คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นยอมรับชื่นชม (Appreciation) ได้แก่

ขั้น A1 เข้าใจสถานการณ์สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน (Reality) โดยให้ทุกคนบอกลักษณะการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ผ่านมา ที่ประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จ และในปัจจุบันการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคีเป็นอย่างไร และวาดภาพในอนาคตอยากให้เป็นอย่างไร

ขั้น A2 สร้างวิสัยทัศน์ร่วม สภาพคาดหวังในอนาคต (Ideal vision scenario) ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวงสนทนา และสรุป รวบรวมข้อมูลกำหนดลักษณะแนวทาง แผนงานโครงการ กิจกรรม เพื่อจัดทำเป็นแนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในครั้งนี้

ขั้นที่ 2 ขั้นแสดงพลังร่วมวางแผน (Influence) ได้แก่

ขั้น I1 คิดหาทลวิธี (Solution design) โดยให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็น และการเล่าประสบการณ์ในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ผ่านมาอย่างอิสระ และช่วยกันเพิ่มประเด็นที่ขาดหาย จากนั้นร่วมกันกำหนดทลวิธีในการจัดทำเป็นแนวทาง โครงการ กิจกรรม ในแต่ละด้านให้บรรลุวัตถุประสงค์ในครั้งนี้

ขั้น I2 จัดเรียงความสำคัญ จำแนกกิจกรรม (Priority) ร่วมกันวิพากษ์ ทลวิธี แนวทางการดำเนินการของ โครงการ กิจกรรมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในความเป็นไปได้ในแต่ละด้าน และเลือกลำดับความสำคัญว่าอะไรควรทำอะไรก่อน หลัง อะไรควรทำให้เร็ว อะไรควรทำแบบช้าก็ได้ อะไรแบบหนักให้ความสำคัญมาก และอะไรทำแบบเบา ทำเมื่อไรก็ได้ เพื่อระบุไว้เป็นแนวทาง โครงการ กิจกรรม ในการดำเนินการในครั้งนี้

ขั้นที่ 3 ขั้นกำหนดยุทธศาสตร์ควบคุม (Control) ได้แก่

ขั้น C1 หาผู้รับผิดชอบ (Responsibility) โดยการวิเคราะห์ภารกิจงานของตนเอง วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการ และร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกันทำทั้งสองฝ่าย เพื่อระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน โครงการ กิจกรรมในการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สำเร็จ

ขั้น C2 จัดทำแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ระบุรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมย่อย ครอบคลุมครบทั้ง 6 ด้าน เพื่อนำไปใช้ในการจัดทำโครงการ กิจกรรมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีบรรจุไว้แผนปฏิบัติการประจำปีของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ประจำปีการศึกษา 2563

ภาพ 6 แสดงขั้นวางแผนในกระบวนการของ PAR ด้วยเทคนิค AIC

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 4 แบบ

บันทึกผลการประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) การจัดทำแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัย การอาชีพพรหมานิคม ในปีการศึกษา 2563 การสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1) กำหนดกรอบเนื้อหาและบันทึกผลในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วย เทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) ในแต่ละขั้นตอนย่อย พร้อมเอกสารประกอบ

2) จัดทำแบบบันทึกผลการประชุมฉบับร่างเพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

3) ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอของอาจารย์ที่ปรึกษา

4) จัดเตรียมเครื่องบันทึกเทปบันทึกเสียงของการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control)

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อมูลจากเครื่องมือ แบบบันทึกเทปบันทึกเสียง

ของการประชุมกลุ่ม การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control)

1) ผู้วิจัยทำหนังสือเชิญผู้เกี่ยวข้องที่จะเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control)

2) ผู้วิจัยประสานงานผู้เกี่ยวข้อง ขออนุญาตผู้บังคับบัญชา หรือผู้ที่สามารถ อนุญาตให้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) ในครั้งนี้ได้

3) ผู้วิจัยเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินการมาเป็นผู้ดำเนินการร่วมกับ ทีมวิจัย กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งหมด 40 คน ณ ห้องประชุมหนองชุมแซ่ วิทยาลัยการอาชีพ พรหมานิคม อำเภอพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ในระหว่างวันที่ 27-28 มิถุนายน 2563 โดยส่ง เอกสารประกอบการประชุมไปพร้อมหนังสือเชิญ เพื่อให้ผู้ร่วมประชุมในครั้งนี้ได้ศึกษารายละเอียด และกระบวนการในการประชุมด้วยเทคนิคดังกล่าวล่วงหน้า

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเทปและการบันทึกผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ

นำโครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม โดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม สู่การปฏิบัติในพื้นที่วิจัยได้แก่ แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยการอาชีพ

พรณานิคม จังหวัดสกลนคร สถานประกอบการภายนอก ได้แก่ บริษัท ฮอนด้า ออโต โมบิล ประเทศไทย จำกัด ดำเนินการในปีการศึกษา 2563 ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการดำเนินการขั้นปฏิบัติโครงการในครั้งนี้ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผลการปฏิบัติงาน แบบกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย โดยเริ่มจากทุกเช้าของวันทำงานจะทำการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) ในช่วงเวลา 07.30-08.00 ถ้าวันใดไม่สามารถทำ PLC แบบปกติให้ดำเนินการโดยทาง Online ด้วยโปรแกรม Google Meet ก่อนเริ่มทำงานของทุกวัน เพื่อเป็นการทบทวนการดำเนินงานระหว่างการปฏิบัติงาน

2.1 ผู้ดำเนินการ ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ครู บุคลากรของวิทยาลัยการอาชีพพรณานิคม

2.2 แนวทางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายละเอียด ดังนี้

2.2.1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีประเด็น ดังนี้

- 1) แนวทางการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ระดับ ปวส. แผนกวิชาช่างยนต์
- 2) การทำพิธีข้อตกลง MOU ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ
- 3) การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ
- 4) การสอบคัดเลือกผู้เรียนเข้าร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี วิชาช่างยนต์ร่วมกับสถานประกอบการ

2.2.2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน มีประเด็นดังนี้

- 1) การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน
- 2) การดำเนินตามโครงการ กิจกรรมที่ตกลงกัน
- 3) การจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา
- 4) การนำเสนอผลงาน ชิ้นงานหรือผลงานที่ภาคภูมิใจ และแฟ้มสะสมงาน หลังการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ

2.2.3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน มีประเด็นดังนี้

- 1) การพัฒนาทักษะผู้เรียนที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills)
- 2) การมอบวุฒิบัตรของสถานประกอบการให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills)

2.2.4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน มีประเด็นดังนี้

- 1) การพัฒนาทักษะด้านภาษาและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

2) การทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ ตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด

3) การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

4) การมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

2.2.5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา มีประเด็น ดังนี้

1) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดีมี 5 แผนงานหลัก ในด้าน การสุภาพบุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2) การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่งมี 5 แผนงานหลัก ในด้านพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ และทักษะอาชีพ

3) การอาชีวอาสา พัฒนาทักษะวิชาชีพในการบริการ

4) การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ

2.2.6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีประเด็นดังนี้

1) การดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพช่วงย่นต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพ

2) การดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ

3) การดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ประจำจังหวัด

4) การจัดประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียน

ในการดำเนินการของแต่ละโครงการ กิจกรรม จะดำเนินในห้วงที่มีการดำเนินงานของโครงการกิจกรรมนั้น ในช่วงเข้าที่ดำเนินการในการบวนการ PLC

3. ขั้นสังเกต เป็นการติดตามประเมินผลโครงการ กิจกรรม ตามแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรม โดยการใช้กระบวนการทวนระหว่างกาปฏิบัติงาน (During Action Review: DAR) โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละวันของการดำเนินการ

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและดำเนินการ ได้แก่ ผู้วิจัย ทีมวิจัย และกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าแผนก ครูประจำรายวิชา หัวหน้าที่เกี่ยวข้องบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่เกี่ยวข้อง

3.2 วิธีการใช้ในการเก็บข้อมูล การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสะท้อนผลการดำเนินงาน ในแต่ละวันของแต่ละสัปดาห์

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการทบทวนระหว่าง การปฏิบัติงาน (During Action Review: DAR) ในแต่ละวัน ของแต่ละสัปดาห์

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุป รวบรวมผลการดำเนินการสังเกตด้วยกระบวนการ ทบทวนระหว่างการปฏิบัติงาน (During Action Review: DAR) ในแต่ละวันของแต่ละสัปดาห์เพื่อให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึก การสังเกตด้วยกระบวนการทบทวนระหว่างการปฏิบัติงาน (During Action Review: DAR) ในแต่ละวัน ทุกสัปดาห์ ภาพนิ่ง และถอดเทปบันทึกเสียง

4. ขั้นตอนการสะท้อนผล เป็นการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการของ โครงการ กิจกรรม ของแต่ละภาคเรียน โดยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้วยเทคนิควิธีการทบทวน หลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ของปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ในวันที่ 6 กันยายน 2563 และภาคเรียนที่ 2 ในวันที่ 4 เมษายน 2564 ณ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม เพื่อสรุปปัจจัยที่สนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินการโครงการ กิจกรรม ของการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการสะท้อนผล ในรายโครงการ กิจกรรม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในปีการศึกษาต่อไป

4.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและดำเนินการสะท้อนผล ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ ครูที่ปรึกษาประจำห้อง หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างาน ทะเบียน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 10 คน กลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ตัวแทนนักเรียน นักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ และตัวแทน สถานประกอบการ จำนวน 16 คน

4.2 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดยประชุมแบบไม่เป็นทางการ ด้วยเทคนิควิธีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) โดยเน้นการสะท้อนผล การดำเนินการตามโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

4.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมโครงสร้าง ด้วยเครื่องมือขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 4.3.1 กำหนดกรอบเนื้อหาในการสะท้อนผลการดำเนินการตามโครงการ กิจกรรม
- 4.3.2 จัดทำแบบบันทึกผลการประชุมปฏิบัติการฉบับ เพื่อเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 4.3.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ทีมวิจัย และกลุ่มผู้ร่วมกิจกรรม ประชุมปฏิบัติการ ของปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ในวันที่ 6 กันยายน 2563 และภาคเรียนที่ 2 ในวันที่ 4 เมษายน 2564 ณ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคมนำผลการประชุมไปเป็นข้อมูลในการปรับโครงการ กิจกรรม ในการพัฒนาการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในปีต่อไป

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ (Content Analysis) จากการถอดเทป และการบันทึกผลการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการในประเด็น ได้แก่ ปัจจัย สนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การถอดบทเรียน

จากการดำเนินงานโครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัย ทีมวิจัย และกลุ่มผู้เข้าร่วม กิจกรรม ดำเนินการการประชุมแบบไม่เป็นทางการ แบ่งกลุ่มย่อยการวิพากษ์ ในประเด็นปัจจัยแห่ง ความสำเร็จในการดำเนินการในครั้งนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้า แผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ วิชาการแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน และครูฝึกในสถาน ประกอบการ จำนวน 10 คน และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา คณะกรรมการ สถานศึกษา ตัวแทนสถานประกอบการ ตัวแทนสถานศึกษาต้นแบบ และศึกษานิเทศก์ จำนวน 23 คน รวมทั้งหมด 33 คน

2. วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จัดประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องแบบกลุ่มย่อยเพื่อถอดบทเรียนปัจจัยแห่งความสำเร็จ และเกิดสิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ เครื่องมือฉบับที่ 5 แบบบันทึกการถอด บทเรียน เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชา ช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ของโครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ พรหมานิคมน ในปีการศึกษา 2563 ซึ่งการสร้างเครื่องมือมีขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 กำหนดข้อคำถามที่ต้องการในแบบบันทึกการประชุม และประเด็นในการประชุม
- 3.2 นำข้อคำถามและประเด็นการประชุมฉบับร่างเสนออาจารย์ที่ปรึกษา
- 3.3 ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล จัดการประชุมแบบไม่เป็นทางการถอดบทเรียน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ วิชาการแผนกวิชาช่างยนต์ หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานทวิภาคี หัวหน้างานหลักสูตร หัวหน้างานวัดผล หัวหน้างานทะเบียน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 10 คน และผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนสถานประกอบการ ตัวแทนสถานศึกษาต้นแบบ และศึกษานิเทศก์ จำนวน 23 คน รวมทั้งหมด 33 คน ในวันที่ 27 กันยายน 2564 ณ วิทยาลัยการอาชีพพรหมนาค

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ (Content Analysis) จากการถอดเทปบันทึกเสียง และการบันทึกการประชุม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยนำเสนอเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินงานในขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

1. ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ

2. ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง
3. ผลการคัดเลือกสถานที่วิจัย
4. ผลการเตรียมทีมวิจัย

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานในขั้นดำเนินการ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน

1.1 ผลการศึกษาริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาต้นแบบด้านทวิภาคี จำนวน 4 แห่ง และสถานประกอบการ 1 แห่ง

1.2 ผลการดำเนินการจัดทำแนวทาง โครงการ กิจกรรม โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้เทคนิค AIC กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม

2. ขั้นปฏิบัติการ

ผลการปฏิบัติการโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ พรหมนิคม ในปีการศึกษา 2563 โดยประยุกต์ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC ในการดำเนินการขับเคลื่อนในครั้งนี้

3. ขั้นสังเกต

ผลการสังเกตผลการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยใช้เทคนิควิธีการ DAR

4. ขั้นตอนผล

ผลการสะท้อนผลการดำเนินงาน แต่ละ กิจกรรม ในโครงการ ในประเด็น ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยการจัดประชุมแบบไม่เป็นทางการของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเทคนิควิธีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน AAR

ตอนที่ 3 ผลการถอดบทเรียน จากการจัดประชุมแบบไม่เป็นทางการ ของผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อสรุปผลการดำเนินการ โครงการ กิจกรรม ทั้ง 6 กิจกรรมที่ผ่านมาทั้ง 2 ภาคเรียน ใน 1 ปีการศึกษา การสังเกตในระหว่างการดำเนินงาน และการสะท้อนผลหลังการดำเนินงานเสร็จสิ้น ของโครงการ กิจกรรม การค้นหาสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินการ แล้วสรุปรวบรวมข้อมูลเพื่อถอดบทเรียน ในด้านปัจจัยแห่งความสำเร็จ และสรุปองค์ความรู้ใหม่

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินงานในขั้นเตรียมการ

1. ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ

ผลการศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การประชุมกรรมการสถานศึกษาที่ การทำข้อตกลง MOU การพัฒนาหลักสูตร ร่วมกัน การพัฒนาบุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ ให้ความรู้ผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทักษะอาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสายอาชีพ ที่สถานประกอบการต้องการแก่ผู้เรียน และการเตรียมความพร้อม การปฐมนิเทศ และประชุมผู้ปกครอง เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์

1.2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน

ร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยอ้างอิงจากหลักสูตรของสถานศึกษา กับ ภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน การประยุกต์จัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องการบูรณาการสอน เป็นชิ้นงานที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำแบบ Active Learning รูปแบบในการจัดการเรียนการสอน ให้ปรับตามสถานการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากการฝึกประสบการณ์ โดยการนำเสนอ ผลงาน แฟ้มสะสมงาน และชิ้นงาน

1.3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน

สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในขณะ ฝึกประสบการณ์ ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะ

ในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี มีการทดสอบทักษะที่ในสถานประกอบการก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการฝึกประสบการณ์ และมีกิจกรรมการมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบดังกล่าว

1.4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศตามสมรรถนะในสาขางาน และตามภารกิจของสถานประกอบการ การทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศในระหว่างเรียน 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาคำศัพท์ความรู้ใหม่โลกเทคโนโลยี จัดการมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบสมรรถนะทางด้านภาษา และการทดสอบทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

1.5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยภารกิจกรมการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี 5 แผนงานหลัก การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง 5 แผนงานหลัก กิจกรรมอาชีวอาสาพัฒนา กิจกรรมของสถานประกอบการการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

1.6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

การทดสอบผู้เรียนในด้านมาตรฐานวิชาชีพช่างยนต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาการดำเนินกิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ก่อนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ก่อนผู้เรียนสำเร็จ และการจัดกิจกรรม จัดประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมของผู้เรียน

2. ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง

ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ให้มีการประชุมกรรมการสถานศึกษาที่หลากหลายช่องทางทั้งทาง เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการดำเนินการกิจการของสถานศึกษาให้เป็นแบบต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน การทำข้อตกลง MOU ครอบคลุมทุกภารกิจทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ เช่น ด้านวิชาการ ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการประเมินผลการฝึกประสบการณ์ของผู้เรียน ด้านออกใบรับรองผลการปฏิบัติงาน และผลการทดสอบสมรรถนะต่าง ๆ ของสถานประกอบการ ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทนต่าง ๆ ในระหว่างฝึกประสบการณ์ ด้านการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน มีความร่วมมือด้านการพัฒนาบุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย เช่น การส่งบุคลากรฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการ และด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการให้ความรู้ผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านเทคโนโลยี

สมัยใหม่ ทักษะอาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสายอาชีพ ที่สถานประกอบการต้องการแก่ผู้เรียน และจัดให้มีการเตรียมความพร้อม การปฐมนิเทศ และประชุมผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์

2.2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน

ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ โดยอ้างอิงจากหลักสูตรของสถานศึกษากับภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน ได้แก่ หลักสูตรประกอบรถยนต์มีการพัฒนาบุคลากรร่วมกันตามข้อตกลง ได้แก่ 1) กิจกรรมการเขียนแผนฝึกอาชีพในสาขาที่ตกลงร่วมมือกัน 2) กิจกรรมการพัฒนาครูฝึกงานสถานประกอบการ 3) กิจกรรมการฝึกอบรมครูนิเทศของสถานศึกษา 4) กิจกรรมการมอบโล่เชิดชูเกียรติสถานประกอบการ มีการประยุกต์จัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง การบูรณาการสอนเป็นชิ้นงานที่เน้นให้ผู้เรียน ลงมือทำแบบ Active Learning รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนให้ปรับตามสถานการณ์ และจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากการฝึกประสบการณ์ โดยการนำเสนอผลงาน แฟ้มสะสมงาน และชิ้นงาน

2.3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน

สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี และมีการทดสอบทักษะที่ในสถานประกอบการก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการฝึกประสบการณ์ และ มีกิจกรรมการมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบดังกล่าว

2.4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศตามสมรรถนะในสาขางาน และตามภารกิจของสถานประกอบการ การทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศในระหว่างเรียน 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาคำความรู้ใหม่โลกเทคโนโลยี จัดการมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบสมรรถนะทางด้านภาษา และการทดสอบทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

2.5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ ทักษะอาชีพ มาตรฐานสากล กิจกรรมบริการวิชาชีพ อาชีวะอาสาพัฒนา กิจกรรมของสถานประกอบการการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน

อาชีวศึกษาในด้าน 1) ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และวิชาชีพ 2) ด้านไม่โกหก 3) ด้านไม่ลักขโมย และด้านไม่ทุจริต 5) ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น 6) ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาผลประโยชน์ 7) ด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

2.6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

มีการทดสอบผู้เรียนในด้านมาตรฐานวิชาชีพข้างยนต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ก่อนทำการให้เลื่อนระดับชั้นปีของผู้เรียน มีการดำเนินกิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ก่อนสิ้นสุดการฝึกประสบการณ์ มีกิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ก่อนผู้เรียนสำเร็จ และมีการจัดกิจกรรมจัดประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียน

จากผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ และผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง จึงสรุปได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 สรุปผลการศึกษาดังกล่าว งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประชุมแบบไม่เป็นทางการในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาที่มีภาวะบกพร่องทางการได้ยิน

แนวทาง	ผลการศึกษาดูเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง	สรุปผลที่ได้
1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	การประชุมกรรมการสถานศึกษาที่ การทำข้อตกลง MOU การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน การพัฒนาบุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย การสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการให้ความรู้ผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านการให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนด้านสายอาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการให้ผู้เรียน	1. ให้มีการประชุมกรรมการสถานศึกษาที่หลากหลายช่องทางทั้งทาง เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นแบบต่อเนื่อง เชื่อมโยงกัน 2. การทำข้อตกลง MOU ครอบคลุมทุกภารกิจ ทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้านวิชาการ ด้านครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการประเมินผล การฝึกประสบการณ์ของผู้เรียน ด้านออกใบรับรองผลการปฏิบัติงาน และผลการทดสอบสมรรถนะต่าง ๆ ของสถานประกอบการ ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทนต่าง ๆ ในระหว่างฝึกประสบการณ์ ด้านการพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน 3. มีความร่วมมือด้านการพัฒนาบุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย เช่น การส่งบุคลากรฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ และด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการให้ความรู้ผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ทักษะอาชีพ คุณลักษณะของผู้เรียนด้านสายอาชีพที่สถานประกอบการต้องการให้ผู้เรียน	1. การทำพิธีข้อตกลง MOU ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการครอบคลุมทุกภารกิจทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการ 2. แนวทางการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ระดับ ปวส. แผนกวิชาช่างยนต์ ให้เป็นแบบต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกัน 3. การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ และประชุมผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์ 4. การสอบคัดเลือกผู้เรียนเข้าร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี วิชาช่างยนต์ ร่วมกับสถานประกอบการ

แนวทาง	ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง	สรุปผลที่ได้
		4. จัดให้มีการเตรียมความพร้อม การประชุมในitech และประชุมผู้ปกครองเพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์	
2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน	ร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยอ้างอิงจากหลักสูตรของสถานศึกษากับภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน การประยุกต์จัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง การบูรณาการเรียนการสอนเป็นชิ้นงานที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำ	1. ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะโดยอ้างอิงจากหลักสูตรของสถานศึกษากับภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน ได้แก่ หลักสูตรประกอบบรรณคดี 2. มีการพัฒนาบุคลากรร่วมกันตามข้อตกลง ได้แก่ 1) กิจกรรมการเรียนรู้แผนฝึกอาชีพในสาขาที่ตกลงร่วมมือกัน 2) กิจกรรมการพัฒนาครูฝึกงานสถานประกอบการ 3) กิจกรรมการฝึกอบรมครูนิเทศของสถานศึกษา 4) กิจกรรมการมอบใบเชิญเกียรติสถานประกอบการ 3. มีการประยุกต์จัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง การบูรณาการเรียนการสอนเป็นชิ้นงานที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำแบบ Active Learning รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนให้รับตามสถานการณ์ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังจากการฝึกประสบการณ์ โดย การนำเสนอผลงาน แฟ้มสะสมงาน และ ชิ้นงาน	1. การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกัน โดยอ้างอิงจากหลักสูตรของสถานศึกษากับภารกิจของสถานประกอบการร่วมกัน 2. การดำเนินตามโครงการ กิจกรรมที่ตกลงกัน เช่น 1) กิจกรรมการเรียนรู้แผนฝึกอาชีพในสาขาที่ตกลงร่วมมือกัน 2) กิจกรรมการพัฒนาครูฝึกงานสถานประกอบการ 3) กิจกรรมการฝึกอบรมครูนิเทศของสถานศึกษา 4) กิจกรรมการมอบใบเชิญเกียรติสถานประกอบการ 3. การจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง เป็นรายวิชา การบูรณาการเรียนการสอนเป็นชิ้นงานที่เน้นให้ผู้เรียนลงมือทำแบบ Active Learning 4. การนำเสนอผลงาน ชิ้นงานหรือผลงานที่ภาคภูมิใจ และแฟ้มสะสมงาน หลังการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ

แนวทาง	ผลการศึกษาคเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง	สรุปผลที่ได้
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	สถานศึกษาร่วมมือกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ มีประสบการณ์การทำงานก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการฝึกประสบการณ์ และ มีกิจกรรมการมอบวุฒิต่อให้ผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบดังกล่าว	1. สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี	1. การพัฒนาทักษะผู้เรียนที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) เช่น 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี
4. การพัฒนาสมรรถนะในสาขางาน และตามภารกิจต่างประเทศ	การจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศ ตามสมรรถนะในสาขางาน และการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศในระหว่างเรียน 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เทคโนโลยี	1. มีการจัดการเรียนรู้ด้านภาษาต่างประเทศตามสมรรถนะในสาขางาน และตามภารกิจของสถานประกอบการ โดยมุ่งเน้นทักษะด้านภาษาที่ใช้จริงในสถานประกอบการ โดยการใช้ครูผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษา สื่อ วัสดุอุปกรณ์ทางการเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง เช่น การฝึกอบรมสมรรถนะด้านภาษาเฉพาะช่วงก่อนออกฝึกประสบการณ์แบบเข้ม ทางโปรแกรมสำเร็จรูป โปรแกรม Online ต่าง ๆ	2. การทดสอบทักษะที่ในสถานประกอบการก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการฝึกประสบการณ์ 3. การมอบวุฒิต่อของสถานประกอบการให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills)

แนวทาง	ผลการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	ผลการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง	สรุปผลที่ได้
	ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และการใช้เทคโนโลยีในการค้นหาองค์ความรู้ใหม่! เทคโนโลยี จัดการมอบใบวุฒิบัตร	ที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และเป็นภารกิจระดับนานาชาติ	3. การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน การใช้เทคโนโลยีในการค้นหาองค์ความรู้ใหม่โลกเทคโนโลยี
	สำหรับการทดสอบสมรรถนะทางด้านภาษา และการทดสอบทักษะทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	2. มีการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ ในระหว่างเรียน 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ทดสอบก่อนเข้าไปฝึกประสบการณ์ ในขณะเรียน หรือฝึกประสบการณ์ และหลังจากฝึกประสบการณ์	4. การมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
		3. มีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยี ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กิจกรรมการเรียนการสอน แบบ Online การใช้เทคโนโลยีในการค้นหา องค์ความรู้ใหม่โลกเทคโนโลยี	
		4. จัดกิจกรรมมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบ สมรรถนะทางด้านภาษา และการทดสอบทักษะ ทางด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	
5. การพัฒนา	การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม	1. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	1. การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี
คุณธรรมและ	ของผู้เรียนอาชีวศึกษา โดยกิจกรรม	อาชีวศึกษา โดยกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน	มี 5 แผนงานหลัก ในด้าน การสุขภาพ
จริยธรรม	การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี 5 แผนงาน	ให้เป็นคนดี 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนา	บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และ
ของผู้เรียน	หลัก การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง	สุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และ	สิ่งแวดล้อม
อาชีวศึกษา	5 แผนงานหลัก กิจกรรมอาชีพอาสา	สิ่งแวดล้อม	2. การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง
	พัฒนา กิจกรรมของสถานประกอบการ	2. การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง 5 แผนงานหลัก	มี 5 แผนงานหลัก ในด้านพัฒนาวิชาชีพ

2.3 ผลการคัดเลือกสถานที่ที่เป็นที่วิจัย

ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และทีมนักพัฒนา ร่วมกันคัดเลือกสถานศึกษาพื้นที่วิจัย โดยการกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาในการดำเนินการวิจัย 2) มีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษา 3) มีสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาที่ทำ 4) มีด้านกายภาพที่สอดคล้องกับเรื่องวิจัย 5) บุคลากรในชุมชนมีความสนใจในเรื่องที่ทำวิจัย และ 6) บุคลากรยินดีให้ความร่วมมือ ผลการเลือกได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร

2.4 ผลการเตรียมทีมวิจัย

ผลการเตรียมทีมวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้วิจัย และทีมวิจัย ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการจำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาประจำห้อง จำนวน 1 คน หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 1 คน หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดผล จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินงานในขั้นดำเนินการ

แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นวางแผน

1.1 ผลการศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี จำนวน 4 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม และวิทยาลัยการอาชีพเกาะคา โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการให้สัมภาษณ์ในแต่ละสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือผู้รับผิดชอบงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าแผนกวิชาหรือวิชาการแผนกวิชา ครูผู้สอนวิชาชีพในแผนกวิชา จำนวนสถานศึกษาละ 9 คน และ 2) สถานประกอบการที่ทำข้อตกลงร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาต้นแบบ ทวิภาคี คือ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด โดยมีผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ครั้งนี้ จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้จัดการหรือผู้แทนสถานประกอบการ หัวหน้างานผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และครูฝึกในสถานประกอบการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านบริบท ประกอบด้วย 1) ผู้ปกครอง ผู้เรียน และชุมชนส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีฐานะยากจน 2) สถานศึกษามีที่ตั้งห่างไกลกับสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ ทำให้ยากลำบากต่อการประสานงาน และติดตามผู้เรียน 3) สถานประกอบการประกอบกิจการด้านเดียว ภาระงานจึงไม่ตอบสนองครอบคลุมทักษะของผู้เรียนทั้งหมด และมีครูฝึกรับผิดชอบ ดูแลผู้เรียนไม่ครบจำนวนตามระเบียบ 4) สภาพแวดล้อมของผู้เรียนขณะฝึกประสบการณ์เป็นชุมชนของผู้ทำงานประชาชนทั่วไป 5) ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้บริหารสถานประกอบการมีวิสัยทัศน์ตรงกัน 6) มีนโยบายจากส่วนกลางทุกระดับสนับสนุน และส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างดี 7) มีหลักสูตรสำหรับจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีแผนการเรียน แผนการฝึกที่ชัดเจน 8) สถานศึกษากำหนดเป็นแนวทาง นโยบายการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ทุกสาขาวิชา และเตรียมแผนรับผู้เรียนด้านนี้เพิ่มมากขึ้น 9) สถานประกอบการจัดให้มีครูฝึกในสถานประกอบการเพื่อดูแลผู้เรียนตลอดหลักสูตร 10) สถานศึกษากับสถานประกอบการมีข้อตกลงร่วมกับครบทุกด้านของการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี 11) มีการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายเข้าถึงชุมชนกลุ่มเป้าหมาย

ด้านปัจจัย ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย 1) สถานศึกษามีแนวนโยบายจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทุกแผนกวิชา 100 เปอร์เซ็นต์เต็ม มีโครงสร้าง ผู้รับผิดชอบในการบริหารงานชัดเจน 2) แผนกวิชาช่างยนต์ มีความต้องการที่จะร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 3) ครูผู้สอนผ่านการฝึกอบรมครูนิเทศ 30 ชั่วโมง ดูแลผู้เรียนตลอดหลักสูตร และ 4) ผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีการสอบคัดเลือกตอนเข้าเรียนคัดเลือกและอบรมก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย 1) บริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด 2) ชุมชน ผู้ปกครอง มีความปรารถนาให้ลูกเรียนในระบบทวิภาคี ช่วยแบ่งเบาภาระทางครอบครัว ชุมชนมีความเข้มแข็ง 3) คณะกรรมการสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นทำการเรียนการสอนระบบทวิภาคี 4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีนโยบายสนับสนุนในเรื่องนี้อย่างชัดเจน และ 5) สถานประกอบการตรงกับสาขาวิชาเอก มีครูฝึกดูแลและช่วยสอนซ่อมเสริมความรู้ ทักษะ ที่ผู้เรียนขาดหายไป

ด้านแนวทางในการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของ 6 แนวทาง ได้แก่

1.1.1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย สถานศึกษาร่วมกับ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับ ปวส. การจัดทำข้อตกลง MOU กับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ในด้านสวัสดิการตามสิทธิเสมือนพนักงาน ตามแบบฟอร์มความร่วมมือของ สอศ. ในด้านความปลอดภัย

ด้านสวัสดิการ ที่พัก การรักษาพยาบาล ค่าตอบแทน ห้องสำหรับการจัดการเรียนรู้ และจัดทำข้อตกลง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านครูฝึก ด้านการประเมินผล ด้านออกใบรับรอง ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน ด้านพัฒนาหลักสูตร และด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ผู้เรียน ร่วมกันจัดทำแผนการฝึกร่วมกันก่อนออกฝึกประสบการณ์ ฝึกอบรม อบรมการเรียนการสอน (E-Learning) หลักสูตรประกอบรถยนต์ 4) จัดการอบรมครูฝึกในสถานประกอบการ 30 ชั่วโมง ให้กับครูผู้ดูแลผู้เรียนในโครงการของบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ตามระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การนิเทศติดตามผู้เรียนผ่านช่องทางดิจิทัล เช่น Facebook Line ของสถานศึกษา และไลน์กลุ่มแต่ละแผนกวิชา และผู้ปกครอง มีกลุ่ม Line กลุ่ม Facebook ระบบปิดสำหรับการร่วมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษาไปเยี่ยมบ้านเด็กถึงบ้านด้วยตัวเอง ประสานผู้ปกครองกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและทันเวลาในการแก้ไขปัญหาผู้เรียน หลีกเลี่ยงการประจานผู้เรียน และการเชิญผู้ปกครองมาที่สถานศึกษา เพราะจะไม่ใช่ผลดีต่อผู้เรียน การเพิ่มเติมสมรรถนะบางอย่างในหลักสูตรสถานประกอบการไม่มีให้ฝึก หรือสอนให้ผู้เรียนทำในส่วนนี้ขาดหายไป สถานศึกษาต้องจัดสอนซ่อมเสริมก่อนสำเร็จการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ครบถ้วนสมบูรณ์ การร่วมกันพัฒนาครูผู้สอนด้านสมรรถนะอาชีพตรงตามวิชาที่สอน ด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง โดยจัดอบรมสัมมนาวันนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ พร้อมทั้งให้ฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ การเชิญผู้เชี่ยวชาญจากบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด มาให้ความรู้ ทักษะอาชีพ เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในสถานศึกษาให้กับครูและผู้เรียน และการประชุมกรรมการสถานศึกษาทุกครั้ง เมื่อมีประเด็นในการพิจารณาดำเนินการในสถานศึกษา และพิจารณาเห็นชอบแนวทาง โครงการ กิจกรรม ในการดำเนินการ จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1.2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน ประกอบด้วยสถานศึกษาร่วมกับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะหลักสูตรการประกอบรถยนต์ ร่วมกันจัดทำแผนการฝึกร่วมกัน จัดฝึกอบรม การเรียนการสอน (E-Learning) ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน โดยการจัดการเรียนการสอนแบบ Online ในวันที่ไม่ได้ฝึกประสบการณ์ ผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Line Facebook (E-Learning) และช่องทางโปรแกรมทางอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ การจัดการเรียนการสอนแบบ Vocational Based โดยให้นำเอาสมรรถนะรายวิชา ของหลักสูตรของสถานศึกษามาร่วมกับสมรรถนะของสถานประกอบการมาจัดการเรียนการสอนแบบเน้นทักษะอาชีพเป็นฐาน เรียนแบบ Block Course จัดการเรียนการสอนในรายวิชาแบบบูรณาการ เรียนเป็นชิ้นงาน โครงการ ด้วยการลงมือทำ PjBl เรียนจบแล้วได้งานทำ การจัดทำ โครงการ สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม หลังจากฝึกประสบการณ์วิชาชีพเสร็จ และนำเสนอชิ้นงาน ผลของการฝึกงาน สถานศึกษาร่วมกับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด

กำหนดให้ผู้เรียนที่ร่วมหลักสูตรนี้ได้ตระหนักในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านทักษะการทำงาน เป็นทีม โดยให้ผู้เรียนรู้จักกับการปรับตัวในการอยู่ต่างสถานที่ ปรับตัวให้สามารถอยู่ได้ในวัฒนธรรมองค์กรนั้น ๆ ด้านทักษะการสื่อสาร ทาง Line, Facebook, Website ก่อนออกและหลังการฝึกประสบการณ์ทุกคนต้องสามารถใช้แอปพลิเคชัน เหล่านี้ได้ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ได้กำหนดหัวข้อและเกณฑ์การวัด ติดตามและประเมินผลของทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ให้กับผู้เรียน และการจัดให้มีการมอบวุฒิบัตรของผู้ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงานของสถานประกอบการมอบที่ สถานประกอบการ และมอบหน้าเสาธงเพื่อเป็นตัวอย่างให้รุ่นต่อไป

1.1.3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน ประกอบด้วย สถานศึกษาร่วมกับ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด กำหนดให้ผู้เรียนที่ร่วมหลักสูตรนี้ได้ตระหนักในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม โดยให้ผู้เรียนรู้จักกับการปรับตัวในการอยู่ต่างสถานที่ ปรับตัวให้สามารถอยู่ได้ในวัฒนธรรมองค์กรนั้น ๆ และด้านทักษะการสื่อสารทาง Line Facebook Website ก่อนและหลังการฝึกประสบการณ์ ทุกคนต้องสามารถใช้แอปพลิเคชันเหล่านี้ได้ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ได้กำหนดหัวข้อ และเกณฑ์การวัด ติดตามและประเมินผลของทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ให้กับผู้เรียน และมีการจัดมอบวุฒิบัตรของผู้ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน ของสถานประกอบการมอบที่สถานประกอบการ และมอบหน้าเสาธงเพื่อเป็นตัวอย่างให้รุ่นต่อไป

1.1.4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วย สถานศึกษาร่วมกับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ได้ออกแบบร่วมกัน เรื่องแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศร่วมกันกับสถานประกอบการเน้นภาษาอังกฤษที่นำไปใช้ในการฝึกในสถานประกอบการ การจัดทำแผนการฝึกที่เน้นการฝึกทักษะด้านภาษา และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายรวมทั้งออนไลน์ โดยผ่าน โปรแกรม Google classroom ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Line Facebook (E-Learning) และช่องทางอื่น ๆ ให้การอบรมด้านภาษาอังกฤษแก่ผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์โดยจัดเป็นแคมป์ เป็นค่ายภาษาต่างประเทศ ทุกคนต้องเข้าร่วมก่อนออกฝึกประสบการณ์ และมีการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ โดยที่สถานศึกษาและสถานประกอบการก่อนเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ โดยการทดสอบ 4 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน การศึกษา และหลังการฝึกประสบการณ์ พร้อมมอบเกียรติบัตรให้สำหรับผู้ผ่านการทดสอบ

1.1.5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา ประกอบด้วย สถานศึกษานำแผนงาน โครงการ กิจกรรมของ อวท. กิจกรรม 5 แผนดี 5 แผนเก่ง มาเป็นกิจกรรมโครงการ ในการดำเนินพัฒนาผู้เรียนในด้านนี้ โดยการดำเนินการในวันศุกร์ตลอดทั้งวัน การจัดกิจกรรมเริ่มต้นของวันเน้นเรื่องวินัยการแต่งกายโดยมีครูประจำวันคอยทักทายและให้คำแนะนำ

เบื้องต้นก่อนเข้ามาในสถานศึกษา กิจกรรมหน้าเสาธงเน้นการให้ทุกคนสงบ เคารพซึ่งกันและกัน โดยผ่านกิจกรรม เพื่อนไหว้เพื่อน น้องไหว้พี่ ทุกคนไหว้ครู ก่อนเข้าชั้นเรียนประจำทุกวัน การอบรม ด้านจิตใจ โดยการสวดมนต์ยาวประจำสัปดาห์ และกิจกรรมพัฒนาจิตใจ การประเมินคุณธรรม จริยธรรม จากในแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนเข้าเรียน ประเมินจากครูที่ปรึกษา แผนกวิชา สถานศึกษา และสถาน ประกอบการรวมผลและตัดสินด้านคุณธรรมจริยธรรม 7 ด้านทาง Facebook Line และหลากหลาย ช่องทางเพื่อให้แก้ปัญหาได้ทันทั่วถึง การดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนผ่านการทดสอบในระดับ Best Performance ครบทุกคน และการแก้ไข ปัญหาในขณะฝึกถ้ามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ โดยผู้บริหารจะลงไปแก้ปัญหาเป็นอันดับแรก และ ถ้าผิดร้ายแรงให้ส่งกลับสถานศึกษาทันที

1.1.6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ประกอบด้วย สถานศึกษา

กำหนดเป็นยุทธศาสตร์จัดการศึกษาอาชีวศึกษาแบบใหม่ โดยเน้นทักษะวิชาชีพเป็นฐานเรียน เพื่อมีงานทำทุกระดับ และทุกแผนกวิชา โดยกำหนดเป็นนโยบายให้ทุกแผนกวิชาดำเนินการจัดการเรียน การสอนระบบระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทวิภาคีครบทุกแผนกวิชา และก่อนทำความร่วมมือ กับสถานประกอบการทุกแผนกวิชาไปศึกษาลักษณะกิจการของสถานประกอบการในสภาพจริง และ เลือกดำเนินการคัดเลือกสถานประกอบการที่มีการดำเนินกิจการตรงกับสาขาวิชาเอก กิจกรรม ดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพช่วงย่นต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ก่อนทำการเลื่อนระดับขั้นปี กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของ สถานประกอบการ ในระดับ Best Performance กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และการดำเนินกิจกรรมนำเสนอผลงาน และจัดการประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา

1.2 ผลการดำเนินการจัดทำแนวทาง โครงการ กิจกรรม การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของการประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้เทคนิค AIC โดยการผู้วิจัย ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกลุ่มกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4 แห่ง และข้อมูลจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 1 แห่ง ในด้านบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมานำเสนอให้ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ เพื่อเป็นมูลในการจัดทำ แนวทาง โครงการ กิจกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัย การอาชีวศึกษาพระนครศรีอยุธยา จากนั้นผู้เชี่ยวชาญด้านกระบวนการ 2 ท่าน ได้แก่ 1) นายเอกวิทย์ ธาตุไชย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี 2) นายชัชวาล สาระภูมิ ตำแหน่งผู้อำนวยการ

อาชีวศึกษาบัณฑิต สถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เป็นผู้ดำเนินรายการ
 การจัดทำ โครงการ กิจกรรม การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้ให้ข้อมูล
 ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้วิจัย ทีมวิจัย และกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ประกอบด้วย
 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนประจำแผนกวิชา จำนวน 5 คน ตัวแทนนักเรียน
 นักศึกษา จำนวน 7 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน ตัวแทนสถานประกอบการ จำนวน
 2 คน ตัวแทนสถานศึกษาด้านแบบ จำนวน 4 คน ที่ปรึกษาด้านทวิภาคี จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการ
 ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี จำนวน 1 คน ศิษยานุศิษย์ จำนวน 1 คน โดยมีผลการดำเนินการ ดังตาราง 5

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ตาราง 5 แสดงผลการดำเนินการ ชั้นที่ 1 ชื่นชมรับชื่นชม (Appreciation)

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 1 ชื่นชมรับชื่นชม (Appreciation)	ขั้น A1 เข้าใจสถานการณ์ สภาพความเป็นจริง ในปัจจุบัน (Reality)	- ให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาแบ่งกลุ่ม ตามภารกิจงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือรวมกลุ่มที่มี จำนวนใกล้เคียงกัน แล้วให้ช่วยกัน ระดมความคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันในเรื่องการจัดการเรียน การสอนอาชีพศึกษาระบบวิชาชีพ ของสถานศึกษาที่ผ่านมา สิ่งทีประสบ ผลสำเร็จมีอะไร และสิ่งที่ไม่ประสบ ผลสำเร็จ ว่ามีอะไรบ้างเป็นกลุ่ม จากนั้นให้แต่ละกลุ่มนำเสนอเป็น รายการกลุ่มจนครบทุกกลุ่ม จากนั้น สรุปในแต่ละกลุ่ม และสรุปเป็น ภาพรวมทั้งหมด	ผลการดำเนินการในขั้น A1 พบว่าระบบวิชาชีพที่ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้ 1. ผู้เรียนได้เรียนรู้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน ได้ใช้เครื่องมือและเรียนรู้ จากสถานการณ์จริง ระบบวิชาชีพทำให้ผู้เรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบมากขึ้น ได้ฝึกนิสัยผู้ประกอบการ และสามารถทำงานได้ 2. การจัดการศึกษาระบบวิชาชีพ เป็นระบบที่ดีที่สุดในการจัดการเรียนการสอน ด้านอาชีพศึกษาในปัจจุบัน เป็นหลักสูตรนี้ทำให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้ว มีงานทำ นำทักษะวิชาชีพประกอบอาชีพอิสระ และสามารถเป็นผู้ประกอบการได้จริง 3. การจัดการเรียนการสอนในระดับประกาศนียบัตรทุกแผนกวิชา ทุกสถานศึกษา ที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ทำให้ผู้เรียนเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และระบบวิชาชีพที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้ 3.1 สถานประกอบการมีน้อย อยู่ห่างไกล กิจกรรม ภารกิจไม่ตรงกับสาขาวิชาเอก ที่เรียน ทำให้ผู้เรียนมีทักษะด้านเดียว ไม่ครบถ้วน 3.2 สถานประกอบการในพื้นที่ไม่มีมาตรฐาน และไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ในการจัดการศึกษาระบบวิชาชีพ 3.3 ผู้เรียนคาดหวังค่าตอบแทนในการฝึกประสบการณ์มากกว่าองค์ความรู้ ในสาขา วิชาตน ไม่มีความพร้อม ไม่อดทน ไม่ปรับตัว ขาดความรับผิดชอบ หนักก่อนกำหนด 4. ที่พักของผู้เรียนระหว่างฝึกงานไม่ถูกสุขอนามัย ไม่ปลอดภัยในการดำรงชีวิต

กระบวนการ AIC	ขั้นตอน/วิธีการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
			5. การจัดการเรียนการสอนในช่วงฝึกประสบการณ์มีความลำบาก ยากในการจัดการเรียนรู้รายวิชาจากทางวิทยาลัย ผู้เรียนมีเวลาพักผ่อนน้อย ไม่สามารถทำงานด้านการเรียนส่งครูได้ 6. การสื่อสารกับผู้เรียน ผู้ปกครอง ขาดความต่อเนื่อง ทำให้ผู้ปกครองมีความกังวล ไม่มั่นใจว่าลูกจะสำเร็จการศึกษา
	ขั้น A2 สร้างวิสัยทัศน์ร่วม สภาพที่คาดหวัง ในอนาคต (Ideal vision scenario)	ให้ทุกคนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกันในการจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษาระดับปริญญาตรี และทุกแผนกวิชา เน้นการฝึกทักษะอาชีพในสถานที่จริง เพื่อให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วได้ทำงานทุกคน”	วิสัยทัศน์ร่วม ได้แก่ “วิทยาลัยการอาชีพพรหมานานิคมจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีทุกระดับชั้นปี และทุกแผนกวิชา เน้นการฝึกทักษะอาชีพในสถานที่จริง เพื่อให้ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วได้ทำงานทุกคน”
ขั้นที่ 2 ขั้นแสดงพลัง ร่วมวางแผน (Influence)	ขั้น I1 คิดหากลวิธี (Solution design)	ผู้วิจัยและคณะผู้ร่วมงานวิจัยนำเสนอสรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview) เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีพศึกษา ระบบปวทศ ของสถานศึกษาที่มี	ผลสรุปการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview) ของสถานศึกษาต้นแบบ 4 แห่ง ได้แก่ จำนวน 4 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคปราชญ์บุรี วิทยาลัยเทคนิคทวีปทุม และวิทยาลัยการอาชีพเกาะคา และสถานประกอบการ 1 แห่ง คือบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ได้แนวทางการดำเนินงานในครั้งนี้ ทั้ง 6 แนวทาง ดังนี้

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้น 12 จัดเรียงความสำคัญ จำแนกกิจกรรม (Priority)		ผลการดำเนินการเป็นสถานศึกษา ต้นแบบ 4 สถานศึกษา และ 1 สถาน ประกอบการที่ร่วม โดยให้ผู้เข้าร่วม ประชุมสัมมนาของแต่ละกลุ่มช่วยกัน วิพากษ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นกลุ่ม ย่อย ในแต่ละแนวทาง เสร็จแล้วสรุป นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามแนวคิด ของกลุ่ม จากนั้นร่วมกันสรุปแนว ทางการดำเนินการทั้ง 6 แนวทาง	1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา 6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเรียน
		สรุปเรียงเป็นลำดับความสำคัญของ กิจกรรม โครงการ ร่วมกันหาแนวทาง วิธีการ กระบวนการในการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ วิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม	1. แนวทางการดำเนินการในเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สรุปได้ดังนี้ 1.1 กิจกรรมประชุมกรรมการสถานศึกษา เรื่องการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ระดับ ปวส. แผนกวิชาช่างยนต์ 1.2 กิจกรรมการทำพิธีข้อตกลง MOU ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีร่วมกันกับบริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ครอบคลุมทุกด้าน 1.3 กิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ การปฐมนิเทศ ผู้เรียน และประชุมผู้ปกครอง 1.4 กิจกรรมการสอบคัดเลือกผู้เรียนเข้าร่วมหลักสูตรอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี วิชาช่างยนต์ร่วมกับสถานประกอบการ

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
			2. แนวทางการดำเนินการในเรื่อง การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน สรุปได้ดังนี้ 2.1 วิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคมร่วมกับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักสูตรการประกอบรถยนต์ 2.2 กิจกรรมการพัฒนาพัฒนาร่วมกันตามข้อตกลง ได้แก่ 1) โครงการเขียนแผนฝึกอบรมในสาขาที่ตกลงร่วมกัน 2) โครงการพัฒนาศูนย์ฝึกงานสถานประกอบการ 3) โครงการฝึกอบรมครูนิเทศ และ 4) โครงการมอบใบเชิญเกียรติสถานประกอบการ 2.3 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” บูรณาการการสอนเป็นชิ้นงานแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning รูปแบบ On-site, Online, On Hand, On demand 2.4 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อถอดบทเรียน และนำเสนอผลงาน ชิ้นงานหรือผลงานที่ภาคภูมิใจ และนำเสนอผลงาน หลังการฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการ 3. แนวทางการดำเนินการในเรื่อง การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน สรุปได้ดังนี้ 3.1 สถานประกอบการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ทั้ง 5 ทักษะ ได้แก่ 3.1.1 ทักษะการทำงานเป็นทีม 3.1.2 ทักษะการสื่อสาร 3.1.3 ทักษะในการแก้ปัญหา

การประเมินการ AIC	ขั้นปฏิบัติ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
			3.1.4 ทักษะในการตัดสินใจ
			3.1.5 ทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี
			3.2 กิจกรรมการมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) หลังสำเร็จจากการฝึกประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ
			4. แนวทางการดำเนินงานในเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน สรุปได้ดังนี้
			4.1 สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามข้อกำหนดในสาขางาน โดยมุ่งเน้นการนำไปใช้ในการฝึกในสถานประกอบการและการปฏิบัติงานจริง
			4.2 กิจกรรมการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ ตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด ทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนเข้าไปฝึกประสบการณ์ ขณะเรียน หรือฝึกประสบการณ์ และหลังจากฝึกประสบการณ์
			4.3 การพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
			4.4 กิจกรรมมอบใบวุฒิบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
			5. แนวทางการดำเนินการในเรื่อง การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา สรุปได้ดังนี้
			5.1 การพัฒนาคนดี 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

การประเมินการ AIC	ฉบับแก้ไข	เก็บ	ได้รับแปล
			5.2 การพัฒนาคนเก่ง 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาวิชาชีพ ความคิด สร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ ทักษะอาชีพ มาตรฐานสากล
			5.3 กิจกรรมอาชีพอาสา พัฒนาทักษะวิชาชีพ
			5.4 การพัฒนาผู้เรียน 7 ด้าน ของสถานประกอบการ ได้แก่
			5.4.1 ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และวิชาชีพ
			5.4.2 ด้านไม่โกหก
			5.4.3 ด้านไม่ลักขโมย
			5.4.4 ด้านไม่ทุจริต
			5.4.5 ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น
			5.4.6 ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาผลประโยชน์
			5.4.7 ด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง
			6. แนวทางการดำเนินการในเรื่อง การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สรุปได้ดังนี้
			6.1 กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพช่างยนต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ก่อนทำการเลื่อนระดับชั้นปี
			6.2 กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ในระดับ Best Performance
			6.3 กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนา ฝีมือแรงงาน
			6.4 กิจกรรมจัดการประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียน

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 3	ขั้น C1	ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการเขียน	จากการร่วมกันจัดทำรายละเอียดกิจกรรมในการพัฒนาของแต่ละแนวทาง
ขั้นกำหนด	หาผู้รับผิดชอบ	กิจกรรม โครงการในแต่ละด้านของ	ทั้งหมด 6 แนวทาง สามารถสรุปได้ดังนี้
ยุทธศาสตร์	หาผู้รับผิดชอบ (Responsibility)	การพัฒนาการจัดการโครงการเพื่อส่งเสริม	1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีดังนี้
ควบคุม (Control)		นักศึกษาอาชีพศึกษาระบบวิชาชีพ	1.1 กิจกรรมประชุมกรรมการสถานศึกษา เรื่องการจัดการเรียนการสอน
		แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตร	อาชีพศึกษา ระบบวิชาชีพ ระดับ ปวส. แผนกวิชาช่างยนต์ ระยะเวลาดำเนินการ
		วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัย	ประชุม 3 ครั้งต่อภาคเรียน ผู้รับผิดชอบ คืองานบุคลากร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย
		การอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ	คณะกรรมการสถานศึกษา และวัตถุประสงค์ ปริญญา และเสนอแนะในการดำเนินงาน
		แบ่งมีส่วนร่วม โดยระบุผู้รับผิดชอบ	โครงการ กิจกรรม ต่าง ๆ ในการพัฒนาสถานศึกษา
		แบ่งกันรับผิดชอบ	1.2 กิจกรรมการทำพิธีข้อตกลง MOU ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา
			ระบบวิทยากรร่วมกันกับบริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ในด้าน
			สวัสดิการตามสิทธิเสมือนพนักงาน ในด้านความปลอดภัย ด้านสวัสดิการ ที่พัก
			การรักษาพยาบาล ค่าตอบแทน ห่วงสำหรับจัดการการเรียนรู้ และจัดทำข้อตกลง
			7 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านครูฝึก ด้านการประเมินผล ด้านออกไปรับรอง
			ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน ด้านพัฒนาหลักสูตร และด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญ
			ให้ความรู้ผู้เรียน ระยะเวลาดำเนินการก่อนเปิดทำการเรียนการสอนของภาคเรียน
			ที่ 1 ของปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ งานวิทยากร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ
			สมุดบันทึกความร่วมมือ MOU และวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตกลงระหว่างสอน
			หน่วยงานที่ครอบคลุมการทำงานทุกมิติ
			1.3 กิจกรรมเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนการฝึกอาชีพ การปฐมนิเทศผู้เรียน
			และประชุมผู้ปกครอง ระยะเวลาดำเนินการ ภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา

ประเภทเอกสาร	ผู้แต่ง	ผู้เรียบเรียง	ผู้ตรวจ
ก่อนออกข้อสอบประเภทย่อยวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหาและใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา 1.4 กิจกรรมการสอบข้อสอบเลือกผู้เรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 วิชาคณิตศาสตร์ร่วมกับการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ของปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานเทคนิค โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียนแผนกวิชาช่างยนต์ ระดับ ปวส.และระดับอุดมศึกษา เพื่อคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี ได้เลือกสถานประกอบการตามความสนใจ 2. การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหา 2.1 วิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม ร่วมกับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ร่วมกันจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะ หลักสูตรการประกอบรถยนต์ระยะเวลาดำเนินการในเวลาหลังทำ MOU ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ แผนกวิชาช่างยนต์ งานเทคนิค โดยมีกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรประกอบรถยนต์ แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม และบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด และมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะร่วมกัน และเพื่อจัดทำหลักสูตร การประกอบรถยนต์			

กระบวนการ A/C	ขั้นปฏิบัติ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
			2.2 กิจกรรมการพัฒนาความร่วมมือกันตามข้อตกลง ได้แก่ 1) โครงการเขียนแผนฝึกอาชีพในสาขาที่ตกลงร่วมมือกัน 2) โครงการพัฒนาศูนย์ฝึกงานสถานประกอบการ 3) โครงการฝึกอบรมครูนิเทศ และ 4) โครงการมอบโล่เชิดชูเกียรติสถานประกอบการ ระยะเวลาดำเนินการใน 1 ปีการศึกษาผู้รับผิชอบ คือ แผนกวิชา ช่างยนต์ งานหลักสูตร และงานทวิภาคี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ครูผู้สอน ครูฝึกและสถานประกอบการ มีวัตถุประสงค์เพื่อเขียนแผนฝึกอาชีพในสาขาวิชาประกอบรถยนต์ เพื่อพัฒนาครูฝึกปฏิบัติงาน ประกอบการ เพื่อฝึกอบรมครูนิเทศของสถานศึกษา เพื่อจัดพิมพ์มอบโล่เชิดชูเกียรติสถานประกอบการ 2.3 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” บูรณาการการสอนเป็นชิ้นงานแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning รูปแบบ On-site, Online, On Hand, On demand ระยะเวลาดำเนินการในตลอดปีการศึกษาผู้รับผิชอบ คือ ฝ่ายวิชาการ งานหลักสูตร แผนกวิชาช่างยนต์ และงานทวิภาคีโดยมีกลุ่มเป้าหมาย หลักสูตรแบบ Block Course ครูผู้สอน ครูฝึก ในสถานประกอบการ และวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนแบบต่อเนื่อง เน้นสมรรถนะอาชีพ เพื่อจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน แบบ Block Course และการเรียนที่เน้นลงมือทำเป็นชิ้นงาน 2.4 กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อถอดบทเรียน และนำเสนอผลงาน ชิ้นงานหรือผลงานที่ภาคภูมิใจ และเพิ่มประสบการณ์ หลังการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ ระยะเวลาดำเนินการในภาคเรียนสุดท้ายของปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ

การประเมินการ	ขึ้น	การบริการ	ผลที่ได้รับ
			ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน และนวัตกรรม เพิ่มประสบการณ์ และจัดเวทีสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อตอบทเรียนร่วมกัน 3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน มีดังนี้ 3.1 สถานประกอบการจัดทำและพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี ระยะเวลาดำเนินการในช่วงเวลาฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานทวิภาคี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน สถานประกอบการ และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนและเพื่อประเมินทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนหลังจบการฝึกประสบการณ์ 3.2 กิจกรรมการมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) หลังสำเร็จจากการฝึก ประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษาศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ระยะเวลาดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์, งานทวิภาคี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และ วัตถุประสงค์เพื่อมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะ ที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills), เพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติและ เป็นตัวอย่างในรุ่นต่อไป

การประเมินการ	ขึ้น	ปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน มีดังนี้ 4.1 สถานศึกษาร่วมกับสถาบันประกอบการร่วมกันออกแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามข้อกำหนดในสาขางาน โดยมุ่งเน้นการนำไปใช้ในการฝึกในสถานประกอบการและการปฏิบัติงานจริง ระยะเวลาดำเนินการในตลอดภาคเรียน ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานหลักสูตร งานวิภาคี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ในการใช้งาน เพื่อเรียนรู้ศัพท์ทางเทคนิคของบริษัท 4.2 กิจกรรมการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ ตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด ทั้ง 3 ระยะ คือ ก่อนเข้าไปฝึกประสบการณ์ระยะเรียน หรือฝึกประสบการณ์ และหลังจากฝึกประสบการณ์ ระยะเวลากำเนินการในตลอดปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานหลักสูตร หมวดภาษาต่างประเทศ งานวิภาคี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษผู้เรียน เพื่อทดสอบความรู้ระดับภาษาอังกฤษ 4.3 กิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ระยะเวลาดำเนินการในตลอดปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานหลักสูตร แผนกวิชาคอมพิวเตอร์, งานวิภาคี โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อวัดความรู้ทักษะ ผู้เรียนด้านเทคโนโลยี 4.4 กิจกรรมมอบใบคุณบัตรสำหรับผู้ผ่านการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ระยะเวลาดำเนินการก่อนออกฝึกประสบการณ์และหลังฝึกประสบการณ์ ผู้รับผิดชอบ คือ แผนกวิชาช่างยนต์ งานหลักสูตร แผนกวิชาคอมพิวเตอร์				

การประเมินผล	ผู้รับผิดชอบ	สรุป	ประเด็น
งานทวิภาคีโดยมีกลุ่มเป้าหมาย และวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบองค์ความรู้ด้านทักษะเทคโนโลยีเพื่อเตรียมความพร้อมรองรับการศึกษามีดังนี้ 5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน 5.1 การพัฒนาคน 5 แผนพัฒนาหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม ระยะเวลาดำเนินการตลอดปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา งานกิจกรรม ช่างยนต์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี มีความสุข สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 5.2 การพัฒนาคน 5 แผนงานหลัก ได้แก่ แผนพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ ทักษะอาชีพ ระยะเวลาดำเนินการตลอดปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา งานกิจกรรม แผนกวิชาช่างยนต์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง มีความสุข สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข 5.3 กิจกรรมการอาชีวศึกษา พัฒนาทักษะวิชาชีพ ระยะเวลาดำเนินการตลอดปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา งานโครงการพิเศษ แผนกวิชาช่างยนต์ โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง มีจิตอาสาช่วยเหลือผู้อื่น เพื่อฝึกทักษะวิชาชีพในการบริการ 5.4 การพัฒนาผู้เรียน 7 ด้าน ของสถานประกอบการ ได้แก่ 1) ด้านความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่และวิชาชีพ 2) ด้านไม่โกหก 3) ด้านไม่ลักขโมย 4) ด้านไม่ทุจริต 5) ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น 6) ด้านการปฏิบัติตามหน้าที่และรักษาประโยชน์			

การประเมินผล	ผู้ประเมิน	สรุป	ประเด็นที่พบ
7) ด้านเนื้อหาเพื่อย่อยสิ่งที่ไม่ถูกต้อง ระยะเวลาดำเนินการในตลอดปีการศึกษา ผู้รับผิดชอบ คือ สถานประกอบการ แผนกวิชาช่างยนต์ทางภาคใต้ โดยมี กลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ 6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีดังนี้ 6.1 กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพช่างยนต์ตามคุณวุฒิวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ก่อนทำการเลื่อนระดับชั้นปี ระยะเวลา ดำเนินการในสัปดาห์สุดท้ายของภาคเรียนก่อนเลื่อนระดับชั้นปี ผู้รับผิดชอบ คือ ฝ่ายวิชาการ แผนกวิชาช่างยนต์ งานหลักสูตร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และ วัตถุประสงค์เพื่ออบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะความรู้ทางวิชาชีพช่างยนต์ก่อน ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อทดสอบมาตรฐานผู้เรียน ในวิชาชีพช่างยนต์ของ อาชีวศึกษาก่อนเลื่อนขั้นในแต่ละระดับชั้นปี 6.2 กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ในระดับ Best Performance ระยะเวลาดำเนินการในการศึกษาเพื่อฝึก ประสบการณ์ ผู้รับผิดชอบ คือ สถานประกอบการ ฝ่ายวิชาการ แผนกวิชา ช่างยนต์ งานหลักสูตร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบ ทักษะวิชาชีพช่างยนต์ ตามมาตรฐานสถานประกอบการ การทดสอบเพื่อยกระดับ ทักษะฝีมือช่างยนต์เป็นระดับสูงสุด Best Performance 6.3 กิจกรรมดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน ผู้รับผิดชอบ คือ กรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด ฝ่ายวิชาการ แผนกวิชา			

กระบวนการ AIC	ขั้นตอนปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
			ช่างยนต์ งานหลักสูตร โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบมาตรฐานวิชาชีพจากกรมพัฒนาฝีมือแรงงานแห่งชาติ, เพื่อให้สามารถนำผล การทดสอบเข้าทำงาน และประเมินค่าตอบแทนเป็นรายเดือนได้ 6.4 กิจกรรมจัดประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียน ผู้รับผิดชอบ คือ ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ งานสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรม โดยมีกลุ่มเป้าหมาย ผู้เรียน และวัตถุประสงค์เพื่อจัดประกวดสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมของผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา สถานประกอบการผู้เรียน สามารถต่อยอดสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมไปใช้จริงได้ โครงการการพัฒนาการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ พรหมนิคม โดยให้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประจำปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา 6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
	ขั้น C2 จัดทำ เป็นแนวทาง กิจกรรม โครงการ (Action Plan)	รวบรวม เรียบเรียง แนวทาง โครงการ กิจกรรม ในการดำเนินการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม ประจำปีการศึกษา 2563	

โครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม
โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประจำปีการศึกษา 2563

หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 8 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึก
อบรมวิชาชีพการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่างสถานศึกษา
อาชีวศึกษาหรือสถาบัน กับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร
การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่งในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
หรือสถาบันและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์
ในการผลิตและพัฒนากำลังคน สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันสามารถจัดการศึกษาตามวรรคหนึ่ง
ในหลายรูปแบบรวมกันก็ได้ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันนั้น ต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษา
ระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ

ในปัจจุบันวิวัฒนาการยานยนต์สมัยใหม่เน้นวันจะพัฒนาด้านเทคโนโลยีที่สูงขึ้น และ
ในอนาคตยานยนต์จะไปใช้พลังงานทดแทนเพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมกำลัง ในด้านนี้
วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ร่วมกับบริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ได้ทำข้อตกลง
ร่วมกันในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชา
ช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ในความร่วมมือ
ในครั้งนี้ 6 กิจกรรม ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศ
ในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษา
ต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
อาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ในรายละเอียดการดำเนินงาน
มีการกำหนดแนวทาง กิจกรรม โครงการร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การดำเนินงานในครั้งนี้
ได้มีการประยุกต์ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ PLC มาใช้ในการดำเนินการ การสังเกตของ
แต่ละกิจกรรมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการโดยใช้เทคนิควิธีการ DAR และมีการสะท้อน
ผลการดำเนินงาน แต่ละกิจกรรม ในโครงการ ในประเด็น ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค
และสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยการจัดประชุมแบบไม่เป็นทางการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้วยเทคนิควิธีการ
ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน AAR พร้อมทั้งสุดท้ายให้ผู้เกี่ยวข้องมาถอดบทเรียนร่วมกันในด้านปัจจัย
ที่ส่งผลต่อความสำเร็จ และสรุปรวบรวมเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการดำเนินการโครงการในครั้งนี้ พบว่า
กระบวนการที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ ทั้ง 6 กิจกรรมประสบผลสำเร็จควรมีการดำเนินการร่วมกันตั้งแต่ต้น
จนสิ้นสุด ในการดำเนินการดังกล่าวนี้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory

Action Research) จึงเป็นกระบวนการที่ดีและเหมาะสมในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ในครั้งนี้ และในการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการดำเนินการในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต่อไป

วัตถุประสงค์โครงการ

1. เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. เพื่อพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน
3. เพื่อพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงานของผู้เรียน
4. เพื่อพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
5. เพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา
6. เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

เป้าหมาย นักศึกษาแผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ได้มีทักษะ วิชาชีพตรงตามความต้องการตลาดแรงงาน มีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ

กิจกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 6 กิจกรรม ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังนี้

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาร่วมกัน 2. เพื่อสร้างความร่วมมือ ในการพัฒนาครู บุคลากร ร่วมกันทั้งสองฝ่าย 3. เพื่อสร้างความร่วมมือ ในการพัฒนาผู้เรียนในด้าน ทักษะวิชาชีพ และ เทคโนโลยีสมัยใหม่	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้และจัดทำบันทึกความร่วมมือ MOU ที่ครบและครอบคลุม ใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครู ผู้สอน และครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและ เทคโนโลยี ด้านสวัสดิการผู้เรียน และ ด้านออกใบรับรองทักษะการทำงาน	งานทวิภาคี และ สถานประกอบการ
2. การพัฒนา ความเป็นเลิศ ในสาขา งาน ที่ตกลงร่วมกัน	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสอน ร่วมกัน 2. เพื่อจัดทำแผนการฝึก ร่วมกัน	1. จัดประชุมสัมมนาการจัดทำหลักสูตร ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถาน ประกอบการ 2. จัดประชุมสัมมนาการเขียนแผน	- งานหลักสูตร, สถานประกอบการ - ฝ่ายวิชาการ, งานทวิภาคี

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
	3. เพื่อเชิดชูเกียรติสถานประกอบการ	การฝึกร่วมกัน 3. จัดงานเชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการ	- งานทวิภาคี
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	1. เพื่อพัฒนาพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียน 2. เพื่อพัฒนาครูผู้สอน และครูฝึกในสถานประกอบการ ให้มีทักษะในด้านการพัฒนาผู้เรียน 3. เพื่อมอบเกียรติบัตรผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	1. สถานประกอบการดำเนินการการจัดทำแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) 5 ด้าน ได้แก่ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน ด้านทักษะการแก้ปัญหา ด้านทักษะการตัดสินใจ และด้านทักษะการใช้ IT โดยมีครูฝึกเป็นผู้ดำเนินการประจำในสถานประกอบการ 2. ครูผู้สอนฝึกอบรมครูนิเทศ 30 ชั่วโมง และเข้าฝึกทักษะวิชาชีพที่สถานประกอบการในช่วงปิดภาคเรียน สถานศึกษาจัดอบรม 30 ชั่วโมง ให้ครูฝึกในสถานประกอบการ 3. สถานประกอบการมอบเกียรติบัตรสำหรับผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบทักษะที่เอื้อในการทำงาน	- งานทวิภาคี, สถานประกอบการ - งานทวิภาคี, สถานประกอบการ - งานทวิภาคี, สถานประกอบการ
4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับผู้เรียนที่ตรงตามทักษะของสาขาวิชาและตรงกับสถานประกอบการ 2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นและผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอนที่สถานประกอบการและภายในสถานประกอบการได้	1. สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผนการเรียนด้านภาษาอังกฤษที่มีสมรรถนะ ทักษะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ แล้วนำไปจัดการเรียนรู้นอกจากจัดในห้องเรียนปกติยังจัดการเรียนรู้หลายช่องทาง เช่นโปรแกรมสำเร็จรูป และโปรแกรม Online ต่าง ๆ เรียนกับเจ้าของภาษา 2. จัดการอบรมและฝึกทักษะด้านทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	- งานหลักสูตร, หมวดภาษาต่างประเทศ - งานทวิภาคี, แผนกคอมพิวเตอร์

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผู้รับผิดชอบ
5. การพัฒนา คุณธรรมและ จริยธรรม ของผู้เรียน อาชีวศึกษา	1. เพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดี สามารถใช้ชีวิตได้ ในสังคมปัจจุบันอย่างมี ความสุข 2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี ทักษะวิชาชีพ และความคิด สร้างสรรค์เป็นคนเก่ง สามารถประยุกต์ใช้ องค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพ ไปต่อยอดเชิงธุรกิจ ในอนาคตได้ 3. เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามคุณลักษณะของ สถานประกอบการ ต้องการ	1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านคนดี 5 กิจกรรมงานหลัก ได้แก่ การพัฒนา สุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม 2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านคนเก่ง 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรม การพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนรู้แบบบูรณาการ ทักษะอาชีพ มาตรฐานสากล 3. สถานประกอบการดำเนินการ พัฒนาผู้เรียน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และ วิชาชีพ ด้านไม่โกงกิน ด้านไม่ลักขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่แอบอ้างผลงาน ของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติหน้าที่และ รักษาผลประโยชน์ และด้านไม่เพิกเฉย ต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และผ่านการประเมิน	- ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา, งานกิจกรรม - ฝ่ายพัฒนากิจการ นักเรียนนักศึกษา, งานกิจกรรม - งานทวิภาคีและ สถานประกอบการ
6. การส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ของผู้เรียน	1. เพื่อทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของสถานศึกษา ก่อนเลื่อนระดับชั้นปี 2. เพื่อทดสอบทักษะ มาตรฐานวิชาชีพของ สถานประกอบการ 3. เพื่อทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของกรมพัฒนา ฝีมือแรงงานแห่งชาติ 4. เพื่อนำเสนอผลงาน ของผู้เรียนก่อนสำเร็จ การศึกษา	1. ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบ และ ดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานศึกษาในสัปดาห์สุดท้าย ของภาคเรียน 2. ดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานประกอบการระดับสูงสุด Best Performance ทุกคน 3. ดำเนินการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานประจำ จังหวัด 4. จัดนิทรรศการ นำเสนอผลงาน และจัดการประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม ในภาคเรียนสุดท้าย	- แผนกวิชา ช่างยนต์, งานหลักสูตร - งานหลักสูตร, สถานประกอบการ - งานหลักสูตร, แผนกวิชา ช่างยนต์ - งานสิ่งประดิษฐ์, งานทวิภาคี

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. ตัวชี้วัดความสำเร็จกิจกรรมพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ มีสมุดบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ครอบคลุมทั้งสองฝ่าย 7 ด้าน ได้แก่ ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและเทคโนโลยี ด้านสวัสดิการผู้เรียน และด้านออกใบรับรองทักษะการทำงาน ฝ่ายละ 1 ฉบับ
2. ตัวชี้วัดความสำเร็จกิจกรรมการพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน ได้แก่ มีหลักสูตรการประกอบรถยนต์ จำนวน 1 หลักสูตร มีแผนการฝึกตลอดหลักสูตร สำหรับ 1 สถานประกอบการ และจัดงานเชิญเกียรติสถานประกอบการปีการศึกษาละ 1 ครั้ง
3. ตัวชี้วัดความสำเร็จกิจกรรมการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน ได้แก่ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้ง 5 ด้าน ครบทุกคนตลอดหลักสูตร และผ่านการประเมินทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 ครูผู้สอนได้รับการฝึกทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ภาคเรียนละ 1 คน และครูฝึกผ่านการฝึกอบรมครบ 30 ชั่วโมง ตามระเบียบตามเกณฑ์ 1 ต่อ 10 ของครูฝึกในสถานประกอบการ และผู้เรียนได้รับเกียรติบัตร ทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) กับสถานประกอบการ ครบทุกคนคิดเป็นร้อยละ 100
4. ตัวชี้วัดความสำเร็จกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนผ่านการอบรมภาษาอังกฤษในสถานประกอบการ 100 เปอร์เซ็นต์ และผู้เรียนสอบผ่านภาษาอังกฤษสำหรับใช้งานในสถานประกอบการ ก่อนออกฝึกประสบการณ์ทุกคน และผู้เรียนร้อยละ 100 เปอร์เซ็นต์ผ่านการฝึกอบรมทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และผ่านการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนร้อยละ 100 เปอร์เซ็นต์
5. ตัวชี้วัดความสำเร็จกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนผ่านการพัฒนากิจกรรมด้านพัฒนาคนดีครบทุกคน 100 เปอร์เซ็นต์ ผู้เรียนผ่านการพัฒนากิจกรรมด้านพัฒนาคนเก่ง ครบทุกคน 100 เปอร์เซ็นต์ และผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของสถานประกอบการ 7 ด้าน ครบทุกคน 100 เปอร์เซ็นต์
6. ตัวชี้วัดความสำเร็จกิจกรรมการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ ผู้เรียนร้อยละ 100 ผ่านทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานศึกษา ผู้เรียนร้อยละ 93.62 ผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ในระดับ Best Performance ผู้เรียนร้อยละ 100 ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และผู้เรียนร้อยละ 100 ผ่านการนำเสนอผลงาน และเข้าร่วมประกวดสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมก่อนสำเร็จการศึกษาคบทุกคน

ระยะเวลาดำเนินการ ปีการศึกษา 2563

สถานที่ดำเนินการ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ตำบลสว่าง อำเภอพรหมานิคม
จังหวัดสกลนคร

การวัดและประเมินผล

1. ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย นักพัฒนา สังเกต สะท้อนผล และบันทึกผล
2. การใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ PLC ในการนิเทศ ติดตาม

งบประมาณ ประมาณการค่าใช้จ่าย 150,000 บาท

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้เรียนมีความรู้ด้านภาษา และเทคโนโลยี มีทักษะด้านวิชาชีพตามวิชาเอก มีรายได้ระหว่างเรียน สำเร็จแล้วมีงานทำ
2. ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งสถานศึกษา และสถานประกอบการเรื่องความปลอดภัย การมีทักษะวิชาชีพตรงสาขา ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนจากค่าใช้จ่ายเล่าเรียนบุตร ลูกมีงานทำเมื่อสำเร็จการศึกษา
3. ชุมชนมีความปลอดภัยเรื่องการมั่วสุม ยาเสพติด และการทะเลาะวิวาทเนื่องด้วยวัยรุ่นในกลุ่มนี้ฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจชุมชน เป็นกำลังคนที่มีคุณภาพของชุมชน
4. สถานศึกษามีเครือข่ายความร่วมมือด้านการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีที่เข้มแข็งตรงตามสาขาวิชาเอก เป็นสถานศึกษาที่ดี มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของ ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสีย
5. ครูผู้สอน และครูฝึกในสถานประกอบการ ครูผู้สอนได้ฝึกประสบการณ์ตรง เพิ่มความรู้ทักษะและเทคโนโลยี ครูฝึกในสถานประกอบการที่เข้าในระบบมีเพิ่มมากขึ้น

ผู้รับผิดชอบโครงการ ทีมวิจัย

2. ขั้นตอนปฏิบัติการ

ผลการปฏิบัติการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้ร่วมปฏิบัติ ประกอบด้วย ผู้วิจัย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาประจำห้อง จำนวน 1 คน หัวหน้างานความร่วมมือ จำนวน 1 คน หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดผล จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 1 คน กลุ่มผู้ร่วมปฏิบัติ ได้แก่ คณะครู บุคลากร วิทยาลัยการอาชีพ

พรณานิคมทุกคน ตัวแทนนักเรียน นักศึกษา ตัวแทนบริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด ได้ร่วมกันดำเนินการกระบวนการ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในโครงการ และบันทึกข้อมูล ด้วยการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มาประยุกต์ใช้ ในทุกเช้าของวันทำงาน เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการ และประสานงาน ที่จะเกิดขึ้นประจำวัน และภายในสัปดาห์ โดยเริ่มตั้งแต่เวลา 07.30-08.00 น. เป็นเวลา 30 นาที ของทุกวัน ขั้นการสังเกตด้วยกระบวนการติดตามงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน (During Action Review: DAR) หลังการดำเนินโครงการ กิจกรรม สัปดาห์ละ 1 ครั้ง การทบทวน สะท้อนผล หลังการปฏิบัติงานใช้กระบวนการทบทวนงาน (After Action Review: AAR) เมื่อเสร็จสิ้น โครงการ กิจกรรมในแต่ละภาคเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนางานในครั้งต่อไป ดังแสดงในตาราง 6

2422813965

NU iThesis 59030619 thesis / rev: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ตาราง 6 การทำ PLC ในช่วงระยะเวลาดำเนินการตามโครงการพัฒนากิจการกรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีพศึกษาาระบบวิชาชีพ แผนก
 วิชาช่างยนต์ ระดับภาคศึนย์ปตรีวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 6 กิจกรรม

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผลการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	สิ่งที่ได้เรียนรู้
1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัด 2. เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาครู บุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย 3. เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาครูผู้เรียนในด้านทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยีสมัยใหม่	ประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำบันทึกความร่วมมือ MOU ที่ครอบคลุมและครอบคลุมใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการด้านการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและเทคโนโลยี ด้านสวัสดิการผู้เรียน และด้านออกไปรับรองทักษะการทำงาน	สมุดบันทึกความร่วมมือ แนวทางการพัฒนาการจัด การศึกษาอาชีพศึกษาระบบ วิชาการร่วมกันทั้งสองฝ่าย มี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการด้านการสนับสนุน ผู้เชี่ยวชาญและเทคโนโลยี ด้านสวัสดิการผู้เรียน และด้านออกไปรับรองทักษะการทำงาน	มีการประชุมแบบพบหรือ การประสานงานกันกับ ผู้เกี่ยวข้องเป็นแบบ Online โดยใช้เทคโนโลยี ทำให้ไม่ต้องเดินทางไปไกล ลดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง	1. การประชุมแบบพบหรือ การประสานงานกันกับ ผู้เกี่ยวข้องเป็นแบบ Online โดยใช้เทคโนโลยี ทำให้ไม่ต้องเดินทางไปไกล ลดเวลา ประหยัดค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง 2. การจัดทำบันทึกความร่วมมือ MOU ที่ครอบคลุม สามารถทำแบบ Online ได้โดยไม่ต้องเดินทาง 3. มีข้อตกลงที่ครอบคลุมและเป็นหลักฐานและแนวปฏิบัติในการแลกเปลี่ยน ในด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีกัน ทั้งสองฝ่ายตลอดหลักสูตร

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผลการทำงาน	ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	สิ่งที่ได้เรียนรู้
2. การพัฒนา ความเป็นเลิศใน สาขางานที่ตก ลงร่วมกัน	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตร สอนร่วมกัน	1. จัดประชุมสัมมนา การจัดทำหลักสูตรร่วมกัน	1. ได้หลักสูตรในการจัด การเรียนการสอน คือ	1. มีหลักสูตรการประกอบ รถยนต์ จำนวน 1 หลักสูตร	1. การวิเคราะห์หลักสูตร การถอดสมรรถนะวิชาชีพ ที่ตรงกับทักษะวิชาชีพที่
	2. เพื่อจัดทำแผนการฝึก ร่วมกัน	ระหว่างสถานศึกษากับ สถานประกอบการ	การประกอบรถยนต์ ที่สอดคล้องกับหลักสูตร	2. มีแผนการฝึกตลอด หลักสูตร สำหรับ	สถานประกอบการต้องการ และตามหลักสูตรของ
	3. เพื่อเชิญเกียรติ สถานประกอบการ	2. จัดประชุมสัมมนา การเขียนแผนการฝึก ร่วมกัน	ของสถานศึกษาและตรง กับกิจการของสถาน ประกอบการ	1 สถานประกอบการ 3. จัดงานเชิญเกียรติ สถานประกอบการ	สถานศึกษาได้ 2. มีแผนการฝึกที่สอดคล้อง กับแผนการเรียนรู้ของ
3. การพัฒนา ทักษะที่เอื้อ ในการทำงาน	1. เพื่อพัฒนาพัฒนา ทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียน	3. จัดงานเชิญเกียรติ ให้กับสถานประกอบการ	2. มีแผนการฝึกตลอด หลักสูตร	ปีการศึกษาละ 1 ครั้ง	3. การจัดงานเชิญเกียรติ ให้กับสถานประกอบการ โดยการมอบโล่ เกียรติบัตร เพื่อเป็นการขอบคุณ และ ทำให้ความร่วมมือกันเป็น อย่างต่อเนื่อง
	2. เพื่อพัฒนาครูผู้สอน และ		3. มีการมอบรางวัล เชิญเกียรติให้กับสถาน ประกอบการ		

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผลการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	สิ่งที่ได้เรียนรู้
ครูฝึกในสถานประกอบการ ให้มีทักษะในด้านการพัฒนา ผู้เรียน	ด้านการทำงานเป็นทีม	ด้านการสื่อสารกับ	การสื่อสาร ด้านทักษะ ในการแก้ปัญหา ด้านทักษะ	2. ครูผู้สอนได้รับการฝึก	โดยครบ 5 ด้าน
	เพื่อนร่วมงาน ด้านทักษะ	เพื่อการร่วมงาน ด้านทักษะ	ในการตัดสินใจ และด้าน ทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี	ทักษะวิชาชีพและเทคโนโลยี สมัยใหม่ ภาคเรียนละ 1 คน	2. ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ และมีลักษณะนิสัยเป็น
ผู้เรียน	3. เพื่อมอบเกียรติบัตร	การแก้ปัญหา ด้านทักษะ	ทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี	และครูฝึกผ่านการฝึกอบรม	ผู้ทำงาน หรือนิสัยของ
	ผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนา	การตัดสินใจ และด้านทักษะ	ครบทุกคน	ครบ 30 ชั่วโมง ตามระเบียบ	นักประกอบการในส่วน
ทักษะที่เอื้อในการทำงาน	การใช้ IT โดยมีครูฝึกเป็น	การใช้อินเทอร์เน็ต	2. ครูผู้สอนผ่านการฝึกอบรม	ตามเกณฑ์ 1 ต่อ 10 ของ	ของสถานประกอบการได้
	ผู้ดำเนินการประจำ	ในสถานประกอบการ	ครูฝึก และได้ฝึกทักษะ	ครูฝึกในสถานประกอบการ	กำลังคนแบบที่ตัวเอง
2. ครูผู้สอนฝึกอบรม	ครูฝึกทักษะวิชาชีพ	เข้าฝึกทักษะวิชาชีพ	วิชาชีพ และเทคโนโลยี	3. ผู้เรียนได้รับเกียรติบัตร	ต้องการ
	ที่สถานประกอบการ	ในช่วงปิดภาคเรียน	สมัยใหม่ในสถานประกอบการ	ทักษะที่เอื้อในการทำงาน	3. ผู้เรียนได้รับเกียรติบัตร
30 ชั่วโมง และ	ในสถานประกอบการ	30 ชั่วโมง ให้ครูฝึก	ในช่วงปิดภาคเรียนภาคเรียน	(Employability skills)	ทักษะที่เอื้อในการทำงาน
	สถานศึกษา จัดอบรม	30 ชั่วโมง ให้ครูฝึก	ละ 1 คน และสถานศึกษา	กับสถานประกอบการ	(Employability skills)
ในสถานประกอบการ	3. สถานประกอบการมอบ	เกียรติบัตรสำหรับผู้เรียน	จัดอบรม 30 ชั่วโมง ให้ครูฝึก	ครบทุกคน คิดเป็น	จากสถานประกอบการ
	ที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบ	ทักษะที่เอื้อในการทำงาน	ในสถานประกอบการครบ	ร้อยละ 100	เป็นผลงานในการทำงาน
			ตามระเบียบ		ต่อไป

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผลการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	สิ่งที่ได้เรียนรู้
4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ	1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับผู้เรียนที่ตรงตามทักษะของสาขาวิชาและตรงกับสถานประกอบการ	1. สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการร่วมกันจัดทำแผนการเรียนด้านภาษาอังกฤษที่มีสระสถานะตรงตามหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของสถานประกอบการ	1. ผู้เรียนได้ผ่านการทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการครบทุกคน	1. ผู้เรียนผ่านการอบรมภาษาอังกฤษในสถานประกอบการ 100 เปอร์เซนต์ และผู้เรียนสอบผ่านภาษาอังกฤษ สำหรับใช้งานในสถานประกอบการ ก่อนออกฝึกประสบการณ์	1. มีการพัฒนาการจัดแผนการเรียนภาษาอังกฤษที่มีสระสถานะตรงตามหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของสถานประกอบการ
2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะเทคโนโลยีที่ใช้ในการเรียน และผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอนที่สถานประกอบการ	1. จัดการเรียนรู้ออกจากห้องเรียนไปติดตั้งจัดการเรียนรู้หลายช่องทาง	2. ผู้เรียนสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนได้ เช่น โปรแกรม Google classroom ระบบอีเล็คทรอนิกส์ เช่น Line Facebook (E-Learning) และโปรแกรมอื่น ๆ	2. ผู้เรียนร้อยละ 100 ผ่านการฝึกอบรมทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน และผ่านการทดสอบผู้เรียน และผ่านการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนร้อยละ 100	2. มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และการทดสอบวัดความรู้ความสามารถ เป็นระยะ	2. มีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย และการทดสอบวัดความรู้ความสามารถ เป็นระยะ
3. มีการใช้โปรแกรม	3. มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนรู้ให้สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลาย เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา	3. มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนรู้ให้สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลาย เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา	3. มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนรู้ให้สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลาย เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา	3. มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนรู้ให้สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลาย เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา	3. มีการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการเรียนรู้ให้สะดวก รวดเร็ว มีความหลากหลาย เรียนได้ทุกที่ทุกเวลา
5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน	1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม	1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรม 5 กิจกรรมงานหลัก ได้แก่ การพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	1. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม และผ่านกิจกรรมด้านพัฒนาคุณธรรม 100 เปอร์เซนต์	1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกิจกรรมด้านพัฒนาคุณธรรม 100 เปอร์เซนต์	1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนกิจกรรมที่อยากด้วยตัวเองโดยผ่านตัวแทนองค์การนักเรียน นักศึกษา ทำให้มีความสุขในการทำ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผลการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	สิ่งที่ได้เรียนรู้
	2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาชีพ และความคิดสร้างสรรค์เป็นคนเก่ง	2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านคนเก่ง 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ ทักษะอาชีพ มาตรฐานสากล	3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมของสถานประกอบการ 7 ด้าน ได้แก่ ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และวิชาชีพ ด้านไม่โกง และวินัย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่ลักขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติหน้าที่ และรักษาสภาพประโยชน์ และด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และผ่าน	ครบทุกคน 100 เปอร์เซ็นต์	กิจกรรม และส่งผลให้ ผู้เรียนผ่านกิจกรรมตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด
	3. เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามคุณลักษณะของสถานประกอบการ	3. สถานประกอบการ ดำเนินการพัฒนาผู้เรียน ด้านเงินการพัฒนาผู้เรียน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และ	3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณลักษณะของสถานประกอบการ 7 ด้าน ครบทุกคน 100 เปอร์เซ็นต์	2. ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ตามวัฒนธรรมในการทำงานของสถานประกอบการทำให้เกิดพฤติกรรม นิสัยในด้านพฤติกรรม เมื่อสำเร็จ การศึกษาสามารถทำงานได้ทันที หรือเปิดกิจการด้วยตัวเองและมี มีการรับ การรับรองด้านพฤติกรรม การทำงานเป็นลายลักษณ์อักษร	

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	การดำเนินงาน	ผลการปฏิบัติงาน	ตัวชี้วัดตามวัตถุประสงค์	สิ่งที่ได้เรียนรู้
6. การส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน ของผู้เรียน	1. เพื่อทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของสถานศึกษา ก่อนเลื่อนระดับชั้นปี 2. เพื่อทดสอบทักษะ มาตรฐานวิชาชีพของ สถานประกอบการ	1. ดำเนินการจัดทำแบบ ทดสอบ และดำเนินการ ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานศึกษาในสัปดาห์ สุดท้ายของภาคเรียน 2. ดำเนินการทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของสถานประกอบการ ระดับสูงสุด Best Performance ทุกคน	1. ผู้เรียนผ่านการทดสอบ มาตรฐานวิชาชีพของ สถานศึกษาและได้เลื่อนชั้นปี ครบทุกคน 100 เปอร์เซนต์ 2. ผู้เรียนผ่านการทดสอบ ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของ สถานประกอบการระดับสูงสุด Best Performance คิดเป็น ร้อยละ 93.62 เปอร์เซนต์	1. ผู้เรียนร้อยละ 100 ผ่านทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของสถานศึกษา 2. ผู้เรียนร้อยละ 93.62 ผ่านการทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของสถาน ประกอบการในระดับ Best Performance	1. ผู้เรียนสามารถรู้ระดับ องค์ความรู้ และทักษะ วิชาชีพของตัวเองเพื่อพัฒนา ในครั้งต่อไป 2. ครูผู้สอนสามารถรู้แนวทาง กระบวนการในการจัดการเรียน การสอนเพิ่มเติมให้ผู้เรียน 3. สถานศึกษามีภาคี เครือข่ายในการพัฒนา ทักษะวิชาชีพสำหรับผู้เรียน 4. สามารถนำผลการทดสอบ มาตรฐานในระดับต่าง ๆ ไปใช้ประโยชน์ได้ 5. ผู้เรียนสามารถประมวล ความรู้ ทักษะออกมาใช้เป็น ชิ้นงานที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันได้

3. ชั้นสังเกต

ผลการดำเนินการชั้นสังเกต ประกอบด้วย การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลในการดำเนินงานแต่ละแผนงาน กิจกรรม โครงการ ของภาคเรียนทั้ง 2 ภาคเรียน โดยในการดำเนินการครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มาประยุกต์ใช้เป็นกระบวนการในการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ในครั้งนี้ โดยมีผู้ร่วมดำเนินการ และให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ครูผู้สอนประจำแผนกวิชา หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ โดยเริ่มจากการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) โดยการพูดคุย และเปลี่ยน รายงาน ติดตามงานเบื้องต้นของทุกเช้าในวันทำงานเป็นการเตรียมความพร้อมของทีมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) ใช้เวลา 30 นาที โดยการให้ครูบุคลากรทุกชั้นล้อมวงเป็นวงกลม เริ่มกิจกรรมด้วยการกล่าวสวัสดีงานยามเช้าทุกคน แล้วให้งาน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้กล่าวขอบคุณในความร่วมมือนในการทำงานที่ผ่านมาแก่สมาชิกทุกคน ในการกล่าวคำขอบคุณจะเป็นสิ่งแรกที่ทุกคนในวงได้ยิน และรู้สึกยินดี ผ่อนคลายก่อนเริ่มดำเนินการอย่างอื่นของวัน หรือแจ้งเรื่อง ที่จะดำเนินการในวันนี้ วันพรุ่งนี้ ภายในอาทิตย์นี้ โดยเป็นการแจ้งให้ทุกคนทราบก่อนล่วงหน้าว่าจะมีกิจกรรมอะไรเกิดขึ้น และจะขอความร่วมมือกับงาน หรือบุคคลใดจะได้มีการเตรียมตัว และเตรียมความพร้อมนั่นเอง ในกรณีมีเรื่องจำเป็น เร่งด่วนให้สามารถแจ้งก่อนทุกงานของการทำงานปกติได้เลย เป็นการทำงานที่ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ทันเวลาของทางราชการ ถ้าวันใดในการดำเนินงานไม่สามารถมาทำวง PLC แบบปกติวงกลมได้ ก็มีการดำเนินการโดยทาง Online แทนด้วยโปรแกรม Google Meet แทน ซึ่งกิจกรรมเหมือนปกติที่ยืนทำวงเช่นกัน ในการดำเนินงาน ทั้งสองรูปแบบมีการทบทวนระหว่างการปฏิบัติงาน (During Action Review: DAR) มีการติดตามงานที่กำลังดำเนินการ สอบถามความคืบหน้า ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไขจากเจ้าของงาน หรือมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการทำงานซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงงานให้งานออกมาดี การทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ดำเนินการทบทวน สะท้อนผล สาเหตุ ปัจจัยใดที่ทำให้การดำเนินการในครั้งนี้เป็นอุปสรรค ปัจจัยส่งเสริม สนับสนุน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ของการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี รวมทั้งสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการดำเนินการในครั้งนี้เป็นรายกิจกรรมในโครงการ เป็นรายภาคเรียนทั้ง 2 ภาคเรียน ดังตาราง 7

ตาราง 7 ผลการสังเกตโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีพการงานวิชาชีพ แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ทั้ง 6 กิจกรรม

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลกาส่งเกต	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	1. เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถานประกอบการในการจัดการศึกษา 2. เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาครู บุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย 3. เพื่อสร้างความร่วมมือในการพัฒนาครู บุคลากรร่วมกันทั้งสองฝ่าย 3. เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยีสมัยใหม่	1. ผู้บริหารสถานศึกษา กับเจ้าของกิจการสถานประกอบการมีทัศนคติที่ดีด้านการให้ความร่วมมือ 2. มีการเพิ่มข้อตกลงในการพัฒนาครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ และผู้ควบคุม ผู้ประสานงานและผู้ควบคุม ผู้เรียน 3. ผู้เรียนมีโอกาสที่ดีในการจะได้ฝึกประสบการณ์ตรงกับบริษัทชั้นนำ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย 4. มีการประชาสัมพันธ์ การเรียนการสอนระบบทวิภาคีที่หลากหลาย เช่น Line Facebook เป็นต้น	1. มีสมุดบันทึกข้อตกลงที่ครอบคลุมภารกิจงานทุกด้านตลอดหลักสูตร 2. สถานศึกษามีแนวทางนโยบายที่ชัดเจนและสนับสนุน ครูผู้สอนยินดีไปร่วมฝึกประสบการณ์กับผู้เรียน 3. สถานประกอบการให้ความร่วมมือทุกด้านเป็นอย่างดี มีการประสานงานในเรื่องอย่างต่อเนื่อง และเชื่อมโยงกัน 4. ผู้เรียน ผู้ปกครองให้ ความสนใจ และส่งลูกหลานมาเรียน ในระบบนี้มากขึ้น	1. มีสภาวะโรคระบาดเกิดขึ้น คือ ไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้การติดต่อประสานงาน การประชุมต่าง ๆ เป็นไปด้วยความลำบาก และกลัวในการติดเชื้อโรคนี้ 2. การฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการของผู้เรียน ผู้เรียนมีปัญหา อุปสรรคในการฝึก ได้แก่ การปรับตัว ผู้เรียนในช่วงแรก เกิดอาการคิดถึงบ้าน อายากลับก่อนกำหนด 3. สถานประกอบการอยู่ห่างไกลจากพื้นที่ตั้งของสถานศึกษา และในการรับ	1. สมุดบันทึกความร่วมมือที่ต่อเนื่องจากความร่วมมือทั้งสองฝ่ายและครอบคลุมทุกภารกิจงาน 2. ครูผู้สอนได้พัฒนาทักษะความรู้ วิชาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ และครูฝึกได้พัฒนาทักษะความรู้ ความมาเป็นครู ผู้เรียนจะพัฒนามาตามลำดับ 3. ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้ฝึกทักษะความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพจริงที่ไม่มีสอนในสถานศึกษา สามารถนำทักษะวิชาชีพไปทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลกาสิ่งส่งต	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
		ทำให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน		ผู้เรียนเข้าฝึกประสบการณ์น้อย	
2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน	1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรสอนร่วมกัน 2. เพื่อจัดทำแผนการฝึก ร่วมกัน 3. เพื่อเชิญเกียรติสถานประกอบการ	1. สถานศึกษากับสถานประกอบการมีการพัฒนาหลักสูตรเฉพาะร่วมกัน มีการจัดทำแผนการเรียน และแผนการฝึกร่วมกัน ในสาขาวิชานั้นตลอดหลักสูตร 2. การจัดการเรียนการสอนแบบ ต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” สอนแบบบูรณาการเป็นชิ้นงานแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning ทำให้ครูผู้สอนและผู้เรียนพัฒนาไปพร้อมกันอย่างต่อเนื่อง ครูและผู้เรียน มีการปรับตัวต่อการเรียนรู้ในภาวะที่ไม่ได้เรียนแบบเจอหน้ากัน	1. สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ 3. สถานประกอบการ 4. ผู้เรียน 5. สถานศึกษา สถานประกอบการ มีแนวทางนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน ทำ MOU ร่วมกันฝึกอบรมครูฝึกในสถานประกอบการ 6. สถานประกอบการให้การสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน	1. หลักสูตรในปัจจุบันที่เน้นวิชาทฤษฎีมากเกินไป 2. ผู้เรียนมีเวลาเรียน เวลาฝึกวิชาชีพของตัวเองน้อย ทำให้ไม่เกิดทักษะวิชาชีพเท่าที่ควร 3. มีสภาวะโรคระบาดไวรัสโควิด 2019 (Covid-19) ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความยากลำบาก 4. ครู และผู้เรียนยังไม่ชำนาญในเรื่องการจัด การเรียนการสอนแบบใหม่ และแบบ Online และยังคงวัสดุอุปกรณ์ในการติดต่อสื่อสารกับครู	1. สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำหลักสูตรเฉพาะของสองแห่งนี้ได้ และจัดทำแผนการเรียน และแผนการฝึกตลอดหลักสูตร 2. ครูผู้สอนมีการนิเทศติดตามที่หลากหลายรูปแบบ ผู้เรียนได้เรียนรู้การปฏิบัติงาน การฝึกความรับผิดชอบแบบต่อเนื่อง 3. ผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ฝึกทักษะความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพจริง ได้ศึกษาเทคโนโลยีสมัยใหม่ สามารถทำงานจริง และนำไปทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลกาส่งเกต	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	1. เพื่อพัฒนาพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียน	3. มีการพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึกงานสถานประกอบการร่วมกัน	1. ผู้เรียนบางคนใช้เวลาในการปรับตัวทำให้การพัฒนาทักษะด้านนี้ล่าช้าและประเมินไม่ผ่าน	1. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน	1. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน
	2. เพื่อพัฒนาครูผู้สอน และครูฝึกในสถานประกอบการให้มีทักษะในด้านการพัฒนาผู้เรียน	4. ทำพิธีมอบโล่รางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติให้สถานประกอบการ	2. ครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ	2. ครูผู้สอน ครูฝึกมีความยุ่งยากในการประสานงานในเรื่องนี้เนื่องจากสถานศึกษากับสถานประกอบการอยู่ห่างไกลกัน	
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	3. เพื่อมอบเกียรติบัตรผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	5. มีการจัดทำ MOU ร่วมกันในเรื่องการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills)	3. สถานประกอบการ	3. มีสภาวะโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยความยากลำบาก	2. ผู้เรียนได้ไปประกาศรับรองสามารถนำไปประกอบการทำงานได้
	4. เพื่อมอบเกียรติบัตรผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	6. มีการมอบใบรับรองผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	4. ผู้เรียน	4. สถานประกอบการมีแนวทางนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน	
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	5. เพื่อพัฒนาครูผู้สอน และครูฝึกในสถานประกอบการให้มีทักษะในด้านการพัฒนาผู้เรียน	7. มีการจัดทำ MOU ร่วมกันในเรื่องการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills)	5. สถานศึกษา	5. มีการจัดทำ MOU ร่วมกันในเรื่องการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills)	3. สถานประกอบการได้มีโอกาสนำผลการคัดเลือกคน
	6. เพื่อมอบเกียรติบัตรผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	8. มีการมอบใบรับรองผู้เรียนที่ผ่านการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	6. สถานประกอบการ	6. สถานประกอบการมีแนวทางนโยบายไปในทิศทางเดียวกัน	

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลการสังเกต	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและคนไทยที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	1. เพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้กับผู้เรียนที่ตรงตามทักษะของสาขาวิชาและตรงกับสถาบันประกอบการ	เข้าทำงาน (Employability skills) ทั้ง 5 ด้าน หลังสำเร็จจากการฝึกประสบการณ์ระหว่างสถานศึกษา และมอบให้กับสถานศึกษาที่มีผู้เรียนผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ของสถานประกอบการ	เป็นผู้ดำเนินการตั้งแต่ต้นจนดำเนินการมอบให้ผู้เรียนทุกคนผ่าน การทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills)	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	เข้าทำงานตามทักษะที่ทางบริษัทต้องการ
	2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นและผู้ใช้ได้จริง และผู้เรียนสามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ในการเรียนการสอนที่สถานประกอบการและภายในสถานประกอบการได้	1. การจัดแผนการเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะด้านภาษาอังกฤษตรงกับหลักสูตรในสาขาวิชาเอก และตรงกับภาระงานกับสถานประกอบการผู้เรียนนำไปใช้ได้จริงในสถานประกอบการ	1. สถานศึกษา ผู้บริหาร 2. ครูผู้สอน ครูฝึกในสถานประกอบการ 3. สถานประกอบการ 4. ผู้เรียน 5. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาที่เป็นคนไทย 6. วิทยกรเจ้าของภาษา และผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาที่เป็นคนไทย 7. มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เพียงพอสำหรับการจัด	1. แผนการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศในหลักสูตรไม่ตรงกับภาษาทักษะกับสถานประกอบการ	1. ครรมีแผนการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศในหลักสูตรให้ตรงกับทักษะภาษา กับสถานประกอบการ 2. การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปด้านภาษาอังกฤษควรร่วมมือกับน้ำทักษะทั้งสองฝ่ายมารวมกัน 3. การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นให้กับ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลการสังเกต	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
		และภาคปฏิบัติ	ฝึกอบรม สัมมนา ทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	ภาษาอังกฤษไม่ตรงกัน ระหว่างทักษะในหลักสูตร กับทักษะของสถานประกอบการ	ผู้เรียนเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งครูและผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอนภายนอกสถานศึกษา
		เพิ่มเติมในวันศุกร์ช่วงบ่ายที่จำเป็นให้กับผู้เรียน		4. ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เพียงพอสำหรับการจัดฝึกอบรม สัมมนา	4. ผู้เรียนสามารถนำทักษะที่ได้ไปค้นหา เพื่อศึกษาเพิ่มเติมในหลายด้านต่อไป
		4. มีการทดสอบทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับการใช้ชีวิตประจำวัน และการใช้ในการเรียนการสอน			
5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา	1. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นคนดี สามารถใช้ชีวิตได้เป็นสังคมปัจจุบันอย่างมีความสุข	1. จัดกิจกรรมในวันศุกร์ตลอดทั้งวัน โดยการนำเอากิจกรรมพัฒนาคนดีคนเก่ง มาดำเนินการ	1. มีตัวแทนผู้เรียนที่เลือกมาในนาม องค์การนักเรียนนักศึกษา เป็นคณะกรรมการดำเนินการในเรื่องนี้โดยตรง	1. คณะกรรมการการองค์กรนักเรียน นักศึกษาต้องออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพทำให้การทำงานขาดช่วงไป	1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมที่อยากทำเองได้ผ่านตัวแทนองค์กรนักเรียน นักศึกษาทำให้อยากทำ และมีความสุขในการทำกิจกรรม
	2. เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะวิชาชีพ และความคิดสร้างสรรค์เป็นคนเก่ง สามารถประยุกต์ใช้	3. มีกิจกรรมสวดมนต์ยาวเช้าวันศุกร์ นั่งสมาธิ ฝึกอยู่กับตัวเองเพื่อพัฒนาจิตใจให้รู้ตัว	2. มีงบประมาณประมาณสนับสนุนจากส่วนกลางในการดำเนินกิจกรรมนี้	2. มีสภาวะโรคระบาดไวรัสโควิด 2019 (Covid-19) ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก	2. มีกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่อง และ

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ผลการสังเกต	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
	องค์ความรู้ ทักษะวิชาชีพ ไปต่อยอดเชิงธุรกิจ ในอนาคตได้	4. สถานประกอบการ ร่วมพัฒนาผู้เรียนในเรื่อง คุณธรรมจริยธรรมทั้ง 7 ด้าน ด้านความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่และวิชาชีพ ด้านไม่โกหก ด้านไม่ลัก ขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่ แอบอ้างผลงานของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติหน้าที่และ รักษาผลประโยชน์ และ ด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ ถูกต้องและผู้เรียนได้เรียนรู้ วัฒนธรรมการทำงานจริง	อย่างเพียงพอ	3. การปรับตัวผู้เรียนในช่วง แรกเริ่มฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการ อากาศคิดถึงบ้าน	ดำเนินการในวันศุกร์เต็มวัน
	3. เพื่อพัฒนาผู้เรียน ตามคุณลักษณะของ สถานประกอบการ ต้องการ		3. มีการประเมินอย่าง ต่อเนื่องจากภายในและ ภายนอก	4. การดูแลความปลอดภัย เป็นเรื่องยากเนื่องจาก ผู้เรียนอยู่สถาน ประกอบการห่างไกล	3. เรียนได้พัฒนาด้าน คุณธรรม จริยธรรมจาก สถานประกอบการ ภายนอก ได้รับการรับรอง ด้านพฤติกรรม มีโอกาส ได้งานทำเมื่อสำเร็จ การศึกษาทั้งกับบริษัทเอง และบริษัทอื่น
6. การส่งเสริม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	1. เพื่อทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพของสถานศึกษา ก่อนเลื่อนระดับชั้นปี	1. ได้มีการฝึกทบทวน ความรู้ทักษะของวิชาชีพ ของตนเองก่อนทดสอบ เป็นการเพิ่มความรู้อีก ทักษะ ให้มากขึ้น ทำให้ผู้เรียน มีความมั่นใจ และทำให้ การทดสอบมาตรฐานผ่าน	1. แผนการจัดทำ แบบทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพกับผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก และหน่วยงาน ภายนอกที่เกี่ยวข้องเป็น ข้อสอบมาตรฐานของ แต่ละหลักสูตรในแผนกวิชา	1. แผนกวิชาผู้เชี่ยวชาญ ในทักษะบางด้านและเครื่องมือ ทดสอบบางอย่างที่ต่ออาศัย จากภายนอก	1. การทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพช่วงต้นของอาชีวศึกษา เป็นการประเมินผลเชิง ประจักษ์ ตามความเป็นจริง ทำให้ผู้เรียนได้รู้ขีดความสามารถตัวเอง ครูผู้สอน ได้เรียนรู้ในสิ่งที่สอนและ
	2. เพื่อทดสอบทักษะ มาตรฐานวิชาชีพของ สถานประกอบการ			2. ข้อสอบ แบบทดสอบ และเครื่องมือในการสอบ ยังไม่เป็นที่ยอมรับทั่วไป	

กิจกรรม	วัตถุประสงค์	ประเภทสิ่งพิมพ์	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
วิชาชีพของกรมแรงงาน ฝีมือแรงงานแห่งชาติ 4. เพื่อนำเสนอผลงาน ของผู้เรียนก่อนสำเร็จ การศึกษา	ได้เลื่อนระดับขั้นปีที่สี่สูงขึ้น มากขึ้น 2. ผู้เรียนได้ทดสอบความรู้ ทักษะวิชาชีพกับมาตรฐาน ของสถานประกอบการ เป็นการันตีในความรู้ ทักษะด้านอาชีพนั้น ๆ 3. การทดสอบกับทักษะ วิชาชีพกับกรมพัฒนา ฝีมือแรงงานแห่งชาติ แบบทดสอบ ทักษะวิชาชีพ ไม่ตรงกับกรเรียนการสอน ในสถานศึกษาทำให้ผู้เรียน บางคนไม่สามารถผ่าน การทดสอบได้ ทำให้มีการ อบรม ความรู้ ทักษะใหม่ จึงสามารถผ่านได้		2. ผู้เรียนสามารถใช้ผลสอบ มาตรฐานวิชาชีพไปเป็น ผลการเรียนในรายวิชา ปฏิบัติได้ 3. สถานประกอบการ เป็นผู้ออกแบบทดสอบ และทำการทดสอบ ให้เป็นกลางและเป็นจริง ตามทักษะ ความสามารถ 4. สถานประกอบการให้ การสนับสนุนผู้เรียนทำวิจัย สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม ในด้านวัสดุอุปกรณ์ และ งบประมาณ	และบางสถานประกอบการ 3. ผู้เรียนทำชิ้นงานไม่เสร็จที่ การประเมินผลภาคเรียน สุดท้ายจนไม่สามารถสำเร็จ การศึกษได้ หรือต้องเรียน เพิ่มเติมทำให้เสียเวลาการ ทำงานจริง	ฝึกทักษะให้ผู้เรียน เพิ่มเติมได้ 2. ผู้เรียนต้องได้รับการฝึก เพื่อเตรียมตัวให้มีความรู้ ทักษะ วิชาชีพได้มาตรฐาน ก่อนดำเนินการทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงาน แห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน และสามารถนำ ผลการทดสอบไปเพิ่ม เงินเดือนได้ตามระดับขั้น ที่สอบได้จริง

4. ขั้นตอนผล

ผลการดำเนินการขั้นตอนผลเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ กิจกรรมในแต่ละกิจกรรม โครงการของแต่ละภาคเรียนในปีการศึกษา 2563 โดยมีผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้วิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ร่วมวิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ครูผู้สอนประจำแผนกวิชา หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องในเรื่องระบบทวิภาคี ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝึกในสถานประกอบการ ตัวแทนสถานประกอบการ และนักพัฒนา มาร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานโดยการจัดประชุมแบบไม่เป็นทางการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) ของแต่ละกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ในแต่ละภาคเรียน ทั้ง 2 ภาคเรียน ของปีการศึกษา 2563 โดยการจัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการของทีมวิจัย ทีมนักพัฒนา ประเด็นการสะท้อนผล ได้แก่

1. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. ด้านความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน
3. ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน
4. ด้านสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
5. ด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา
6. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

การสะท้อนความสำเร็จของกิจกรรม โครงการ ของแต่ละภาคเรียน ทั้ง 2 ภาคเรียน มีการดำเนินการโดยการนำปัจจัยสนับสนุน ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้ในการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม โครงการ โดยการมาร่วมกันสะท้อนผลร่วมกัน แล้วช่วยกันแยกแยะปัจจัยของแต่ละกิจกรรม โครงการที่สนับสนุนให้เกิดผลสำเร็จ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการในครั้งนี้ แล้วร่วมกันสรุปรวบรวมสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการดำเนินงาน ดังตาราง 8

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม

กิจกรรม	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ประชุมผู้เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำบันทึกความร่วมมือ MOU ที่ครบและครอบคลุมใน 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาศูนย์เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอน และครูฝึกในสถานฝึกในสถานประกอบการ	สมุดบันทึกความร่วมมือและแนวทางการพัฒนาการจัดการการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกันทั้งสองฝ่ายมี 7 ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอน และครูฝึกในสถานฝึกในสถานประกอบการ	- สถานศึกษาแสดงความรู้ทักษะวิชาการให้กับผู้เรียน ก่อนออกฝึกประสบการณ์ - สถานประกอบการ ฝึกทักษะด้านอาชีพ ให้ผู้เรียน ฝึกความเป็นระเบียบวินัย ฝึกทักษะการใช้ชีวิตการทำงาน	- หลักสูตรมีการเรียนทักษะด้านอาชีพน้อยเกินไปทำให้ผู้เรียนไม่มีทักษะวิชาชีพ - สถานศึกษาขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย เป็นปัจจุบันทำให้ไม่สามารถสอนผู้เรียนด้านนี้ได้	- ผู้เรียนก่อนออกฝึกประสบการณ์ มีทักษะวิชาชีพ ในสถานประกอบการนั้น ไม่เพียงพอทำให้ไม่สามารถฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการนั้นได้ ต้องใช้เวลาในการฝึกทักษะนี้ก่อนเข้าทำงานจริง ควรมีการสอนทักษะนี้ในสถานศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์ โดยทำความร่วมมือ ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา
2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางาน	1. จัดประชุมสัมมนา การจัดทำหลักสูตรร่วมกัน ระหว่างสถานศึกษากับ	1. ได้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน คือ การประกอบรถยนต์	- สถานศึกษากับสถานประกอบการจัดทำหลักสูตร ชี้นำให้มาภายใต้หลักสูตร	- การจัดการเรียนการสอน มีข้อจำกัดที่หลักสูตรแกนกลางกำหนดรายวิชา	- หลักสูตรแกนกลาง กำหนดหมวดหมู่ รายวิชา และหน่วยกิตในหลักสูตร

กิจกรรมที่ตกลงร่วมกัน	งบประมาณ	ผล	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
ที่ตกลงร่วมกัน	สถานประกอบการ	ที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาและตรงกับกิจการของสถานประกอบการ	แกนกลางของสถานศึกษา เช่น หลักสูตร Vocational Based ที่มีการจัดการเรียนการสอนด้วยกัน และแบ่งความรับผิดชอบอย่างชัดเจน	ที่เป็นภาษาถิ่นเกินไป ทำให้ผู้เรียนด้านอาชีพ มีทักษะทางอาชีพน้อยลง	ทำให้การจัดการศึกษา ด้านอาชีพยุ่งยากมากขึ้น ควรจัดรายวิชาที่เกี่ยวข้อ เป็นหมวดหมู่เท่านั้นไม่ควรกำหนดรายวิชา ควรเป็นสถานศึกษาและสถานประกอบกิจการเป็นผู้กำหนด
	2. จัดประชุมสัมมนา การเขียนแผนการฝึก ร่วมกัน	2. มีแผนการฝึกตลอดหลักสูตร	- สถานประกอบกรยินดีสอนในรายวิชา หรือทักษะที่หายไป โดยผ่านครูฝึก ในสถานประกอบการ และผู้เชี่ยวชาญที่สถานประกอบกรจัดหาให้	เรียนด้านอาชีพต่อเนื่อง - ครูฝึกในสถานประกอบการบางแห่งไม่มี เพราะต้องรออบรม	การจัดการเรียนการสอน ควรเรียนเป็นเรื่อง ๆ หรือจบเป็นรายวิชา หรือจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเข้าด้วยกัน
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	1. สถานประกอบการดำเนินการจัดทำ	1. ผู้เรียน ผ่านการประเมินทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะในการแก้ปัญหา ด้านทักษะ	- สถานศึกษากับสถานประกอบการมีการทำ MOU ร่วมกัน ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนี้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกงานร่วมกัน	- หลักสูตรแกนกลางด้วยหลักสูตรแกนกลางทั้งรายวิชา และหน่วยกิต	- หลักสูตรแกนกลาง ควรเป็นหลักสูตรสำหรับระบบ ทวิภาคีโดยเฉพาะ ทั้งรายวิชาและหน่วยกิต
	5 ด้าน ได้แก่ ด้านการทำงาน	การสื่อสาร ด้านทักษะในการแก้ปัญหา ด้านทักษะ	- สถานศึกษากับสถานประกอบการมีการทำ MOU ร่วมกัน ในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนี้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกงานร่วมกัน	- ทักษะ สมรรถนะในสถานประกอบการไม่ตรงกับหลักสูตรแกนกลางและไม่มีหลักสูตรแกนกลางและในแต่ละหลักสูตรควรจัดทำระหว่าง	ที่แตกต่างจากหลักสูตรแกนกลาง และในแต่ละหลักสูตรควรจัดทำระหว่าง

กิจกรรม	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
เป็นทีม ด้านการสื่อสาร กับเพื่อนร่วมงาน	ด้านทักษะการแก้ปัญหา	ในการตัดสินใจ และด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีครบทุกคน	แหล่งฝึกประสบการณ์ ครูผู้สอน และแหล่งการฝึกใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ของครูและผู้เรียน	- บางทักษะ สมรรถนะ เป็นความลับเชิงธุรกิจของทางสถานประกอบการ	สถานศึกษากับสถานประกอบการและเสนอเป็นหลักสูตรอาชีพศึกษา
ด้านทักษะการใช้ IT โดยมีครูฝึกเป็นผู้ดำเนินการประจำ	ด้านทักษะการใช้ IT โดยมีครูฝึกเป็นผู้ดำเนินการประจำ	ครูผู้สอนผ่านการศึกษาอบรมครูเน็ต และได้ฝึกทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยีสมัยใหม่	ของครูและผู้เรียน	ทำให้จัดแผนการศึกษา	ระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการนี้โดยเฉพาะแต่สำเร็จการศึกษาได้เช่นเดียวกัน
2. ครูผู้สอนฝึกอบรมครูเน็ต 30 ชั่วโมง และเข้าฝึกทักษะวิชาชีพ	ที่สถานประกอบการในช่วงปิดภาคเรียน	ภาคเรียนละ 1 คน และสถานศึกษาจัดอบรม 30 ชั่วโมงให้ครูฝึก	ในสถานประกอบการ		
3. สถานประกอบการมอบเกียรติบัตรสำหรับผู้เรียนที่ผ่านเกณฑ์การทดสอบทักษะที่เอื้อในการทำงาน	ในสถานประกอบการ	ครบตามระเบียบ			

กิจกรรม	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	1. สถานศึกษาเข้าร่วมกับสถาบันประกอบการร่วมกันจัดทำแผนการเรียนด้านภาษาอังกฤษที่มีสมรรถนะ ทักษะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ครอบคลุม การสอบ การออกฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการ	1. ผู้เรียนได้ผ่านการทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ ตรงกับความ ต้องการของสถานประกอบการ ครอบคลุม การสอบ การออกฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการ	- มีการเชิญวิทยากรภายนอกที่เป็นเจ้าของภาษา มาช่วยสอน - มีการ English Camp ทุกภาคเรียน ทำให้ผู้เรียนสนุกสาน - มีเครือข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ตพร้อมให้บริการผู้เรียนในสถานศึกษา	- ครูที่เป็นเจ้าของภาษา ไม่ประจำสถานศึกษาไม่มี ทำให้งานการเรียนการสอน ไม่ต่อเนื่อง -งบประมาณในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพราะเขาใช้ประจำทุกวัน	- การเรียนภาษาอังกฤษ สายอาชีพควรเน้นการใช้ ภาษาอังกฤษทางช่าง ให้มากทำให้ผู้เรียน ไม่เครียดและสนุก
5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา	1. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านคนดี 5 กิจกรรมงานหลัก ได้แก่ การพัฒนาสุขภาพ บุคลิกภาพ คุณธรรม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม	1. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาคนดี และผ่านกิจกรรม ด้านพัฒนาคนดีครบทุกคน 2. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรม พัฒนาคนเก่ง ครบทุกคน	- สถานศึกษาจัดให้มีชั่วโมง ในจัดกิจกรรมนี้ 1 วัน ต่อสัปดาห์ - มีคณะกรรมการนักเรียน ที่ดำเนินการโดยนักเรียน	- การมีชั่วโมงกิจกรรม ทำให้ผู้เรียนต้องเสียเวลา ในการเรียนทักษะอาชีพ - ผู้เรียนไม่ผ่านกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถออกฝึก	- สถานศึกษา ส่วนกลาง ควรกำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียน ทำน้อยลง การที่นำผู้เรียน ไปแข่งขันกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กีฬา แข่งขันทักษะ

กิจกรรม	หน่วยงาน	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
2. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ด้านคนเก่ง 5 กิจกรรมหลัก	ได้แก่ กิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ ความคิดสร้างสรรค์ การเรียนแบบบูรณาการ	3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมของสถานประกอบการ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ด้านวิชาชีพ ด้านไม่โกงกฏ และวิชาชีพ ด้านไม่ลักขโมย	ประสบความสำเร็จการศึกษาในที่สุด จึงทำให้สูญเสียทรัพยากร บุคลากร และเวลา	วิชาชีพต่าง จะทำให้ผู้เรียน มีเวลาเรียนทักษะอาชีพมากขึ้น
	ทักษะอาชีพมาตรฐานสากล	3. สถานประกอบการดำเนินการพัฒนาผู้เรียน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ และวิชาชีพ ด้านไม่โกงกฏ ด้านไม่ลักขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น	ผู้เรียนให้การสนับสนุนกิจกรรม - ผู้เรียนให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำกิจกรรมเอง เช่น กิจกรรม กีฬาสี เป็นต้น	ในการเรียนการสอน	- สถานประกอบการ มีการจัดกิจกรรมยามว่าง กิจกรรมกีฬาภายใน แบบต่อเนื่องประจำ ทุกสัปดาห์ เพื่อเป็นการออกกำลังกายและผ่อนคลายของผู้เรียน
6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบ และดำเนินการทดสอบ	1. ผู้เรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานศึกษา และได้เลื่อนชั้นปี	- สถานศึกษาทำความร่วมมือกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ประจำจังหวัดในการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพให้กับผู้เรียน	- ความรู้ ทักษะ สมรรถนะ ในการดำเนินการทดสอบ ผู้เรียนไม่ตรงกันในหลักสูตร การเรียนการสอนทำให้	- สถานศึกษา และ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ควรจัดหลักสูตร รายวิชา ความรู้

กิจกรรม	การดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยสนับสนุน	ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค	สิ่งที่ได้เรียนรู้
สถานศึกษาในสังกัด	2. ผู้เรียนผ่านการทดสอบ	2. ผู้เรียนผ่านการทดสอบ	- สถานประกอบดำเนินงาน	ต้องเสียเวลาในการฝึกใหม่	และทักษะ ให้ตรงกับ
สุดท้ายของภาคเรียน	ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ	ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ	ทดสอบผู้เรียนในสาขาวิชา	และฝึกเพิ่มก่อนการทดสอบ	ภารกิจของสถาน
2. ดำเนินการทดสอบ	ของสถานประกอบการ	ของสถานประกอบการ	ที่ฝึกประสบการณ์ และ	- การทำงานร่วมกับ	ประกอบอาชีพ
มาตรฐานวิชาชีพของ	ระดับสูงสุด Best	ระดับสูงสุด Best	มอบเกียรติบัตรสำหรับ	หน่วยงานภายนอก	ประสบการณ์นั้น จะทำให้
สถานประกอบการระดับ	Performance คิดเป็น	Performance คิดเป็น	ผู้ทดสอบผ่าน Best	มีความลำบากเนื่องจาก	ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพ
สูงสุด Best Performance	ร้อยละ 93.62	ร้อยละ 93.62	Performance	เป็นหน่วยงานเอกชน	เฉพาะ และเมื่อสำเร็จ
ทุกคน	3. ผู้เรียนผ่านทดสอบ	ผู้เรียนผ่านทดสอบ		ที่มุ่งเน้นด้านผลกำไร	การศึกษาแล้วได้งานทำ
3. ดำเนินการทดสอบ	มาตรฐานฝีมือแรงงาน	มาตรฐานฝีมือแรงงาน		ไม่ได้มุ่งเน้นการศึกษา	ทันที
มาตรฐานวิชาชีพของ	แห่งชาติ ครอบคลุม	แห่งชาติ ครอบคลุม		โดยตรง	- ผู้เรียนเมื่อผ่าน
กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	คิดเป็นร้อยละ 100	คิดเป็นร้อยละ 100			การทดสอบมาตรฐาน
ประจำจังหวัด	4. ผู้เรียนร่วมจัด	ผู้เรียนร่วมจัด			ฝีมือแรงงานแล้วจะได้รับ
4. จัดนิทรรศการ นำเสนอ	นิทรรศการ เพื่อนำเสนอ	นิทรรศการ เพื่อนำเสนอ			ใบประกาศนียบัตร และ
ผลงาน และจัดการประกวด	ผลงาน และร่วมประกวด	ผลงาน และร่วมประกวด			สามารถนำไปใช้
ผลงาน สิ่งประดิษฐ์ และ	สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม	สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม			ในการทำงานได้ และ
นวัตกรรม ในภาคเรียน	ครบทุกคน คิดเป็น	ครบทุกคน คิดเป็น			เพิ่มเงินเดือนได้ตาม
สุดท้าย	ร้อยละ 100	ร้อยละ 100			กฎหมาย

ตอนที่ 3 ผลการถอดบทเรียน

ผู้วิจัยและทีมผู้ร่วมวิจัย จัดประชุมอย่างไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินการในครั้งนี้ โดยมีผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ครูผู้สอนประจำแผนกวิชา หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องในเรื่องระบบทวิภาคี ตัวแทนนักเรียนนักศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษา ครูฝึก ในสถานประกอบการ ตัวแทนสถานประกอบการ ตัวแทนสถานศึกษาด้านแบบ และนักพัฒนา การประชุมในรูปแบบ Online และใช้โปรแกรม Google Meet เนื่องจากเกิดโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 Covid-19 ไม่สามารถจัดประชุมแบบรวมกลุ่มได้ ในการประชุมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ในการดำเนินการเพื่อศึกษาผลการวิจัย ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิมิต ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ เป็นผู้มีทัศนคติที่ดีในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี มีการมอบแนวทาง นโยบายในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาที่ชัดเจน และต่อเนื่องให้กับรองผู้อำนวยการที่รับผิดชอบ หัวหน้างาน และหัวหน้าแผนกวิชาที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ การจัดทำหลักสูตรใหม่ หลักสูตร “ประกอบรถยนต์” เป็นการจัดทำร่วมกันระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา โดยนำหลักสูตรแกนกลางของสถานศึกษามาประยุกต์ใช้กับภารกิจของสถานประกอบการ จัดทำแผนการฝึกตลอดหลักสูตรร่วมกัน สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” โดยบูรณาการสอนเป็นชิ้นงานเน้นสมรรถนะอาชีพแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning ครูผู้สอนมีการฝึกอบรมทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการเพิ่มเติม มีความรู้ทักษะในด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่จากสถานประกอบการเพื่อนำองค์ความรู้มาพัฒนาผู้เรียน มีความเอาใจใส่ในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศ ติดตาม ประสานงานความร่วมมือ และร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านการสอนกับด้านผู้เรียนกับสถานประกอบการเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความประสงค์ และให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน และฝึกประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพเฉพาะทาง ผู้เรียนให้มีรายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดค่าใช้จ่ายทางครอบครัว และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำ ในด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความสนใจในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และไว้วางใจในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามากขึ้น โดยการมีจำนวนผู้เรียนให้ความสนใจเข้ามาเรียนในระบบทวิภาคีมีจำนวนมากขึ้น กรรมการสถานศึกษาให้ความสำคัญเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาระบบนี้ โดยมีการให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุนในการดำเนินการเป็นอย่างดี ร่วมแก้ปัญหา และร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สถานประกอบการ มีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ จำเป็นในการจัด

การเรียนการสอนระบบทวิภาคีในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในยุคปัจจุบัน มีความร่วมมือในด้านบุคลากร โดยเฉพาะครูฝึกในสถานประกอบการได้สนับสนุนการฝึกอบรม ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาเป็นอย่างดี ให้การสนับสนุนด้านวัสดุฝึก ด้านเทคโนโลยี สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญมาร่วมให้ความรู้ผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา การพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะอาชีพ และทักษะที่จำเป็นในการทำงานเป็นในการทำงานในปัจจุบัน และการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ (Best Performance) ให้กับผู้เรียน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการทดสอบสมรรถนะอาชีพเฉพาะทาง เช่น การสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบาย มีการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพตามคุณวุฒิวิชาชีพ ให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และเพื่อถอดบทเรียนปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การดำเนินการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ขั้นเตรียมการ แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จากหนังสือ คู่มือ วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ แหล่งข้อมูลออนไลน์ในอินเทอร์เน็ต กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง เอกสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และเอกสารจากแหล่งข้อมูลทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ขั้นตอนย่อยที่ 2 การประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้อง ให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และให้เพิ่มเติมแนวทาง วิธีการกระบวนการในการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้วิจัย ที่ปรึกษาศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการสำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี จำนวน 1 คน ตัวแทนสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 10 คน เครื่องมือ ได้แก่ การบันทึบทักการประชุม แบบสรุปคำแนะนำ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขั้นตอนย่อยที่ 3 การคัดเลือกสถานที่เป็นที่วิจัย ผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกสถานศึกษาที่จะเป็นพื้นที่วิจัย โดยการกำหนดคุณสมบัติดังนี้ 1) เป็นสถานศึกษาที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย ปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาในการดำเนินการวิจัย 2) มีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีภายในสถานศึกษา 3) มีสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับปัญหาที่ทำ 4) มีด้านกายภาพที่สอดคล้องกับเรื่องวิจัย 5) บุคลากรในชุมชนมีความสนใจในเรื่องที่ทำวิจัย และ 6) บุคลากรยินดีให้ความร่วมมือ เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกการคัดเลือกสถานศึกษาพื้นที่วิจัย

ขั้นตอนย่อยที่ 4 การเตรียมทีมวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัยดำเนินการสรรหา คัดเลือกทีมวิจัย ที่ปฏิบัติงานตรงตามภารกิจงานในการดำเนินงานวิจัย ให้ความร่วมมือตลอดการดำเนินการวิจัย จากนั้นชี้แจง ทำความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการ บทบาท หน้าที่ แผนการวิจัย และจรรยาบรรณการวิจัย การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ผู้วิจัย ทีมวิจัย ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาประจำห้อง จำนวน 1 คน หัวหน้างาน ความร่วมมือ จำนวน 1 คน หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดผล จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน และครูฝึก ในสถานประกอบการ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินคุณสมบัติ เกณฑ์ของผู้ร่วมวิจัย ที่สอดคล้อง ครอบคลุมกับงานวิจัย

ตอนที่ 2 ขั้นตอนการ โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนย่อย ดังนี้

ขั้นตอนย่อยที่ 1 ขั้นการวางแผน

1. การศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการจัดการกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และสถาน ประกอบการ โดยกำหนดคุณสมบัติของสถานศึกษา ดังนี้ เป็นสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงาน ด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ผ่านเกณฑ์การประเมินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ระดับดีเลิศของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ 1) วิทยาลัยเทคนิค ปราจีนบุรี 2) วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ 3) วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม และ 4) วิทยาลัยการอาชีพ เกาะคา และสถานประกอบการได้กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้เป็นสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือ จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ บริษัท ฮอนด้า ออโต โมบิล (ประเทศไทย) จำกัด เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview) เรื่อง การพัฒนา การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. การดำเนินการจัดทำแนวทาง โครงการ กิจกรรม โดยการจัดประชุมสัมมนาเชิง ปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้เทคนิค AIC โดยมีผู้วิจัย ทีมวิจัย และผู้ร่วมกิจกรรม ดำเนินการ ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการจัดทำแนวทางในการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ผ่านโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ โดยการจัดประชุม เชิงปฏิบัติการใช้การวางแผนแบบมีส่วนร่วมตามกระบวนการ AIC ในระหว่างวันที่ 27-28 มิถุนายน 2563 ณ ห้องประชุมหนองชุมแซ่ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ดำเนินการโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ ด้านกระบวนการ เป็นผู้ดำเนินรายการ 2 ท่าน ได้แก่ 1) นายเอกวิทย์ ธาตุไชย ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการ

วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี 2) นายชัชวาล สาระภูมิ ตำแหน่งผู้อำนวยการอาชีวศึกษามณฑลสถาน การอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากเทปและการบันทึกผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ขั้นตอนย่อยที่ 2 ขั้นปฏิบัติการ โดยให้นำโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม โดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม สู่การปฏิบัติในพื้นที่วิจัย ได้แก่ แผนกวิชาช่างยนต์ วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร สถานประกอบการภายนอก คือ บริษัท ฮอนด้า ออโต โมบิล ประเทศไทย จำกัด ดำเนินการในปีการศึกษา 2563 ด้วยกระบวนการชุมชน แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินการดำเนินการขั้นปฏิบัติโครงการในครั้งนี้ โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผลการปฏิบัติงานแบบกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย เริ่มจากทุกเช้าของวันทำงาน จะทำการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) ในช่วงเวลา 07.30-08.00 ถ้าวันใดไม่สามารถมาทำ PLC แบบปกติให้ดำเนินการโดยทาง Online ด้วยโปรแกรม Google Meet ก่อนเริ่มทำงานของทุกวัน เพื่อเป็นการทบทวน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อน หลังการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนย่อยที่ 3 ขั้นสังเกต ดำเนินการโดยการติดตามประเมินผลโครงการ กิจกรรม ตามแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามวัตถุประสงค์ ของโครงการ กิจกรรม โดยการใช้กระบวนการทบทวนระหว่างการทำงาน (During Action Review: DAR) โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของแต่ละสัปดาห์ เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกต ด้วยเทคนิค วิธีการทบทวนระหว่างการทำงาน (During Action Review: DAR)

ขั้นตอนย่อยที่ 4 ขั้นการสะท้อนผล โดยการประชุมร่วมกันแบบไม่เป็นทางการโดยใช้เทคนิค วิธีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เมื่อสิ้นสุดในแต่ละกิจกรรมโครงการ และในแต่ละภาคเรียนทั้ง 2 ภาคเรียน ของปีการศึกษา 2563 เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกประเด็นสำคัญ ในการสะท้อนผล ด้วยเทคนิควิธีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR)

ตอนที่ 3 ขั้นการถอดบทเรียน ดำเนินการโดยการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เมื่อสิ้นสุด การดำเนินการของโครงการ กิจกรรม ประจำปีการศึกษา โดยการจากการดำเนินงานโครงการ การจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในปีการศึกษา 2563 ผู้วิจัย ทีมวิจัย และกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม ดำเนินการการประชุมแบบไม่เป็นทางการ แบ่งกลุ่มย่อย การวิพากษ์ ในประเด็นปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการดำเนินการ เครื่องมือ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ (Content Analysis) จากการถอดเทปบันทึกเสียง และการบันทึก การประชุม

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการดำเนินการในขั้นเตรียมการ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี 6 แนวทาง ได้แก่ 1) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา 4) การพัฒนา ความเป็นเลิศในสาขางาน ที่ตกลงร่วมกัน 5) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ 6) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน

ผลจากการประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้คำแนะนำ โดยให้นำเทคโนโลยี ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนเพิ่มเติมเป็นอีกสมรรถนะหนึ่ง จากสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และให้มีการเรียงลำดับแนวทางใหม่ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศ ในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะ ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

สถานที่ที่เป็นที่วิจัย ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม จังหวัดสกลนคร ซึ่งเป็นสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยมีความคุ้นเคย และพร้อมในการปฏิบัติงานได้ตลอดเวลาในการดำเนินการวิจัย

การเตรียมทีมวิจัย ได้แก่ ผู้วิจัย ทีมวิจัย ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 1 คน หัวหน้าแผนกวิชา จำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษาประจำห้อง จำนวน 1 คน หัวหน้างาน ความร่วมมือ จำนวน 1 คน หัวหน้างานทวิภาคี จำนวน 1 คน หัวหน้างานหลักสูตร จำนวน 1 คน หัวหน้างานวัดผล จำนวน 1 คน หัวหน้างานทะเบียน จำนวน 1 คน และครูฝึกในสถานประกอบการ จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ตอนที่ 2 ผลการดำเนินการในขั้นดำเนินการ

1. ผลการวางแผน

ผลการศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการกับสถานศึกษาต้นแบบ ด้านทวิภาคี จำนวน 4 แห่ง และสถานประกอบการ 1 แห่ง พบว่า ด้านบริบทภายนอกเน้นเรื่อง ความร่วมมือในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเฉพาะด้าน จัดทำหลักสูตรร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียน การแก้ปัญหาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง การกำหนดสวัสดิการให้ผู้เรียนเปรียบเสมือน พนักงานประจำทำให้ผู้เรียน ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ และความปลอดภัยของผู้เรียนทุกด้านอย่าง ครอบคลุม ในด้านปัจจัยมีปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา มีแนวคิด ทศนคติที่ดีต่อ การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีแนวทาง นโยบายในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอน มีความเอาใจใส่ร่วมแก้ปัญหาเกี่ยวกับครูฝึกในสถานประกอบการเป็นอย่างดี ผู้เรียนให้ความสนใจ เอาใจใส่ ในการเรียนและกฎระเบียบของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด ส่วนปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

นโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา การให้ความร่วมมือจากสถานประกอบการ ที่ร่วมโครงการ คณะกรรมการสถานศึกษาให้การสนับสนุน ผู้ปกครองให้ความไว้วางใจ และชุมชน ให้การสนับสนุน แนวทางในการดำเนินการ มีทั้งหมด 6 แนวทาง ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 2) การพัฒนาความเป็นเลิศ ในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 3) การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 4) การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 5) การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และ 6) การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ผลการดำเนินการการจัดทำแนวทาง กิจกรรม โครงการ ตามกระบวนการการประชุมเชิงปฏิบัติการใช้เทคนิค AIC ของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดทำให้ได้ โครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประจำปีการศึกษา 2563

2. ผลการดำเนินการ โครงการ กิจกรรม ในการดำเนินการโครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม ครั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC มาเป็นกระบวนการในการดำเนินงานในครั้งนี้ โดยการเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน เน้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแก้ปัญหาร่วมกันแบบต่อเนื่อง โดยเริ่มจากทุกเช้าของวันทำงานมีการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) ในขณะที่ปฏิบัติงานมีการทบทวนการดำเนินการระหว่างการทำงาน (During Action Review: DAR) และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันด้วยเทคนิควิธีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) เมื่อเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรมในโครงการ พบว่า

2.1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีผลการดำเนินการดังนี้ มีสมุดบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ครอบคลุมทั้งสองฝ่าย 7 ด้าน ได้แก่ ด้าน ประกอบด้วย ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการ ด้านการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและเทคโนโลยี ด้านสวัสดิการผู้เรียน และด้านออกใบรับรองทักษะการทำงาน ฝ่ายละ 1 ฉบับ

2.2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน มีผลการดำเนินการ ดังนี้ ได้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน คือ การประกอบรถยนต์ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษา และตรงกับกิจการของสถานประกอบการ มีแผนการฝึกตลอดหลักสูตร และมีการมอบรางวัลเชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการ

2.3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน มีผลการดำเนินการดังนี้ ผู้เรียน ผ่านการประเมินทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะในการแก้ปัญหา ด้านทักษะในการตัดสินใจ และด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี ครอบคลุม และครูผู้สอนผ่านการฝึกอบรมครูนิเทศ และได้ฝึกทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในสถานประกอบการในช่วงปิดภาคเรียน ภาคเรียนละ 1 คน และสถานศึกษาจัดอบรม 30 ชั่วโมง ให้ครูฝึกในสถานประกอบการครบตามระเบียบ

2.4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน มีผลการดำเนินการ ดังนี้ ผู้เรียนได้ผ่านการทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ครอบคลุมก่อนออกฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ และผู้เรียนสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนได้ เช่น โปรแกรม Google classroom ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Line Facebook (E-Learning) และโปรแกรมอื่น ๆ ครอบคลุม

2.5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา มีผลการดำเนินการ ดังนี้ ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคนดี และผ่านกิจกรรมด้านพัฒนาคนดีครบทุกคน ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านพัฒนาคนเก่ง ครอบคลุม และผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมของสถานประกอบการ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และวิชาชีพ ด้านไม่โกงกิน ด้านไม่ลักขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาผลประโยชน์ และด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และผ่านการประเมินครบทุกคน

2.6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน มีผลการดำเนินการ ดังนี้ ผู้เรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานศึกษา และได้เลื่อนชั้นปี ครอบคลุม 100 เปอร์เซ็นต์ ผู้เรียนผ่านการทดสอบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ระดับสูงสุด Best Performance คิดเป็นร้อยละ 93.62 เปอร์เซ็นต์ ผู้เรียนผ่านทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซ็นต์ และผู้เรียนร่วมจัดนิทรรศการ เพื่อนำเสนอผลงาน และร่วมประกวดสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซ็นต์

3. ผลการสังเกต พบว่า การดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม โดยการประยุกต์ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC เป็นกระบวนการในการดำเนินงานในครั้งนี้ ในแต่ละภาคเรียน ของปีการศึกษา 2563 ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าแผนกวิชา ครูผู้สอนประจำแผนกวิชา หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตัวแทนนักเรียน นักศึกษา และครูฝึกในสถานประกอบการ โดยเริ่มจากการเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน (Before Action Review:

BAR) โดยเน้นการพูดคุย การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรายงานผลการดำเนินงาน การประสานงาน การขอบคุณผู้เกี่ยวข้องเบื้องต้นของทุกเช้าในวันทำงานเป็นการเตรียมความพร้อมของทีมก่อน การปฏิบัติงาน (Before Action Review: BAR) ใช้เวลา 30 นาที โดยการให้ครูบุคลากรทุกชั้นล้อมวง เป็นวงกลม เริ่มกิจกรรมด้วยการกล่าวสวัสดิ์งานยามเช้าทุกคน แล้วให้งาน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ได้กล่าวขอบคุณในความร่วมมือในการทำงานที่ผ่านมาแก่สมาชิกทุกคน ในการกล่าวคำขอบคุณ จะเป็นสิ่งแรกที่ทุกคนในวงได้ยิน และรู้สึกยินดี ผ่อนคลายก่อนเริ่มดำเนินการอย่างอื่นของวัน หรือ แจ้งเรื่องที่จะดำเนินการในวันนี้ วันพรุ่งนี้ ภายในอาทิตย์นี้ โดยเป็นการแจ้งให้ทุกคนทราบก่อนล่วงหน้าว่าจะมีกิจกรรมอะไรเกิดขึ้น และจะขอความร่วมมือกับงาน หรือบุคคลใดจะได้มีการเตรียมตัว และเตรียมความพร้อมนั่นเอง ในกรณีมีเรื่องจำเป็นเร่งด่วนให้สามารถแจ้งก่อนทุกงานของการทำงาน ปกติได้เลย เป็นการทำงานที่ทันเหตุการณ์ปัจจุบัน ทันเวลาของทางราชการ ถ้าวันใดในการดำเนินงาน ไม่สามารถมาทำวง PLC แบบปกติวงกลมได้ ก็มีการดำเนินการโดยทาง Online แทนด้วยโปรแกรม Google Meet แทน ซึ่งกิจกรรมเหมือนปกติที่ยืนทำวงเช่นกัน โดยมีผลการดำเนินการบรรลุตาม วัตถุประสงค์ตามกิจกรรม โครงการ ในทุก ๆ ด้าน

4. ผลการสะท้อนผล พบว่า โครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัย การอาชีวพรรณานิคม โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประจำปีการศึกษา 2563 กิจกรรม โครงการในแต่ละด้านตอบสนองต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีวพรรณานิคม ดำเนินการขึ้นสะท้อนผลการดำเนินการเมื่อเสร็จสิ้นโครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของแต่ละภาคเรียน ทั้ง 2 ภาคเรียนในปีการศึกษานั้น พบว่า ปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา สถาน ประกอบการ ผู้ปกครองมีความผู้เรียน ครูผู้สอน สถานศึกษากับสถานประกอบการทำการพัฒนา หลักสูตรร่วมกัน การพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึกงานสถานประกอบการร่วมกัน การจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแบบต่อเนื่อง การสอนเป็นรายวิชา “Block Course” สอนแบบ บูรณาการเป็นชิ้นงานแบบ PjBl และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning ให้เสร็จเป็นรายวิชา ทำให้ครูผู้สอนและผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และพัฒนาการเรียนการสอนไปพร้อมกัน ผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านทักษะเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในครั้งนี้ ภาษาต่างประเทศ มีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ที่เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแบบทดสอบมาตรฐานวิชาชีพกับผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อสอบมาตรฐาน สำหรับทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ โรคระบาด ไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) ทำให้การประชุมทาง Online ทำให้การประชุมเป็นไปด้วยความลำบาก สถานประกอบการอยู่ห่างไกลจากพื้นที่สถานศึกษา

และครูเดินทางไปราชการเป็นเวลานานไม่มีงบประมาณสนับสนุนโดยตรงจากส่วนกลางทำให้มีเวลาน้อยในการศึกษาดูงาน และฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ หลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในปัจจุบันเน้นการจัดการเรียนการสอนในภาควิชาทฤษฎีมากเกินไป รายละเอียดบางอย่างของการจัดทำหลักสูตร และเทคโนโลยีบางอย่างของสถานประกอบการ การจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ และแบบ Online ที่ไม่ได้สอนแบบต่อหน้าผู้เรียน ผู้เรียนไม่คุ้นเคยกับการเรียนการสอนแบบใหม่ แบบ Online และยังขาดวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนทำให้บางครั้งการติดต่อสื่อสารลำบาก ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนลดลง แผนการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาต่างประเทศในหลักสูตรไม่ตรงกับภาษาทักษะกับสถานประกอบการ สิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้แก่ ในสภาวะโรคระบาดไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19) มีความลำบากในการติดต่อประสานงานเพราะไม่สามารถเดินทางไปพบกันได้ ผู้เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนการสอนของผู้เรียนทุกคนได้เรียนรู้การใช้สื่อหลากหลาย เช่น Line Facebook และโปรแกรมสำเร็จรูปอื่น ๆ เช่น Meet Zoom มากขึ้น และผู้เรียนได้เรียนรู้ได้ฝึกทักษะความรู้ ความสามารถด้านวิชาชีพจริงที่ไม่มีสอนในสถานศึกษา สามารถนำผลการทดสอบไปทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา และสามารถได้งานทำจริง ควรมีหลักสูตรเกี่ยวข้อง และเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษากับสถานประกอบการจัดทำขึ้นร่วมกันขึ้นมาใหม่เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนครั้งนี้ โดยเฉพาะไม่ควรกำหนดมาจากส่วนกลางแต่อย่างใด หรือไม่ก็ต้องมีระเบียบรองรับเพื่อเปิดโอกาสให้มีการจัดทำ ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริง เกิดทักษะตรงตามสาขาวิชาเอกที่เรียน มีรายได้ระหว่างเรียน สำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำ ทำงาน สถานประกอบการได้พัฒนาทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ของผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะ การสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี ควรมีแผนการพัฒนาทักษะทางภาษาต่างประเทศในหลักสูตรให้ตรงกับทักษะภาษากับสถานประกอบการ การจัดทำโปรแกรมสำเร็จรูปภาษาอังกฤษควรร่วมมือกัน นำทักษะทั้งสองฝ่ายมารวมกัน การจัดกิจกรรมการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นให้กับผู้เรียนเป็นการเตรียมความพร้อมทั้งครูและผู้เรียนที่จะทำการเรียนการสอนภายนอกสถานศึกษาแบบ Online ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมที่อยากทำเองได้ผ่านตัวแทนนักเรียน นักศึกษา ทำให้มีความต้องการอยากทำกิจกรรมและมีความสุขในการทำ มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่องทุกวันศุกร์ การทดสอบมาตรฐานวิชาชีพช่วงย่นต์ของอาชีวศึกษาเป็นการประเมินผลเชิงประจักษ์ ตามความเป็นจริง ทำให้ผู้เรียนได้รู้ขีดความสามารถตัวเอง ผู้เรียนได้รับการฝึกเพื่อเตรียมตัวให้เป็นผู้มีความรู้ทักษะวิชาชีพที่ได้มาตรฐานก่อนดำเนินการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน ผู้เรียนได้มีการประมวลความรู้ ทักษะออกมาใช้เป็นชิ้นงานที่เป็น และสามารถนำสิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมไปใช้งานได้จริง และต่อยอดเป็นธุรกิจได้

2422813965

NU 1Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ตอนที่ 3 ผลการถอดบทเรียน เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม

ผลการถอดบทเรียน พบว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ปัจจัยภายใน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาทุกระดับเป็นผู้มีทัศนคติที่ดีในเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี มีการมอบแนวทางนโยบายให้กับผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาที่ชัดเจน และต่อเนื่อง การจัดทำหลักสูตรใหม่จากหลักสูตรของสถานศึกษาประยุกต์รวมกับภารกิจของสถานประกอบการเป็น หลักสูตร “ประกอบรถยนต์” จัดทำแผนการฝึกตลอดหลักสูตรร่วมกัน การจัดการเรียนการสอนจัดแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” บูรณาการสอนเป็นชิ้นงานเน้นสมรรถนะอาชีพแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาในด้านทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยีสมัยใหม่จากสถานประกอบการ มีความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน มีการนิเทศ ติดตาม ประสานงานความร่วมมือ และร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านการสอนกับด้านผู้เรียนกับสถานประกอบการเป็นอย่างดี ผู้เรียนมีความประสงค์ และให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน และฝึกประสบการณ์ ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะวิชาชีพเฉพาะทาง ผู้เรียนให้มีรายได้ระหว่างเรียนเพื่อลดค่าใช้จ่ายทางครอบครัว และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำในด้านปัจจัยภายนอก ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และไว้วางใจในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามากขึ้น โดยการมีจำนวนผู้เรียนด้านระบบทวิภาคีมีจำนวนมากขึ้น กรรมการสถานศึกษาเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาแบบนี้ ให้คำปรึกษาและให้การสนับสนุนในการดำเนินการเป็นอย่างดี กรรมการบริหารสถานศึกษา ให้ความร่วมมือให้คำปรึกษา ร่วมแก้ปัญหา และร่วมพัฒนาการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สถานประกอบการมีความเข้าใจ เห็นความสำคัญ จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ในการจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษาในยุคปัจจุบัน มีความร่วมมือในด้านบุคลากร ด้านวัสดุฝึก ด้านเทคโนโลยี มีการฝึกอบรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของครูฝึกในสถานประกอบการ ครูผู้สอนในสถานศึกษาร่วมกัน สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญมาร่วมให้ความรู้ผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา การพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะอาชีพ และทักษะที่จำเป็นในการทำงานเป็นการทำงานในปัจจุบัน และการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ (Best Performance) ให้กับผู้เรียน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยมีการทดสอบสมรรถนะอาชีพเฉพาะทาง การสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ กับกรมพัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบาย มีการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพตามคุณวุฒิวิชาชีพ ให้การสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอน ระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการดำเนินโครงการการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิกม ในปีการศึกษา 2563 ประกอบด้วย 6 กิจกรรม จึงอภิปรายดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า สถานศึกษากับสถานประกอบการได้ทำสมุดบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ครอบคลุม ทั้งสองฝ่าย 7 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาผู้เรียน ด้านพัฒนาครูผู้สอนและครูฝึก ในสถานประกอบการ ด้านการสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญและเทคโนโลยี ด้านสวัสดิการผู้เรียน และด้านออกใบรับรองทักษะการทำงาน ฝ่ายละ 1 ฉบับ ใช้ในการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนตลอดหลักสูตร ทำให้เกิดความร่วมมือและดำเนินการเป็นอย่างดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการทำความร่วมมือของทั้งสองฝ่าย ในรูปแบบการจัดทำข้อตกลงสมุดบันทึกความร่วมมือ MOU ที่ตรงกับภารกิจของสถานประกอบการ และสอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาทำให้การดำเนินการ ทั้งสองฝ่ายเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตลอดหลักสูตร และครอบคลุมในด้านวิชาการ ความรู้ใหม่ของสถานประกอบการ ถ่ายทอดให้ผู้เรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาถ่ายทอดความรู้ด้านการจัดการเรียนการสอน และการดูแลผู้เรียน โดยเฉพาะจิตวิทยาวัยรุ่นสำหรับผู้เรียนให้แก่ครูฝึกในสถานประกอบการ และผู้ดูแลผู้เรียนในสถานประกอบการที่ได้รับมอบหมาย สถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาและตรงกับภารกิจของสถานประกอบการทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะอาชีพ ตรงตามวิชาเอกที่เรียน สถานประกอบการมีแรงงานในการทำงานเพิ่มขึ้น สถานศึกษามีหลักสูตรสอดคล้องกับหลักสูตรส่วนกลาง ครูผู้สอนได้ฝึกอบรมทักษะการเป็นครูนิเทศตามระเบียบทวิภาคี และได้ฝึกทักษะอาชีพในสถานประกอบการในช่วงปิดภาคเรียน เรียนรู้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในสถานประกอบการ ได้ฝึกทักษะอาชีพเพื่อนำมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนต่อไป เป็นการพัฒนาคณากรร่วมกันอีกทางจากสมุดบันทึกความร่วมมือ ครูฝึกในสถานประกอบการเป็นผู้ดูแลผู้เรียนตลอดหลักสูตร มีความจำเป็นต้องเรียนรู้ และฝึกอบรมเกี่ยวกับระเบียบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี การให้คะแนนทักษะอาชีพ การดูแลพฤติกรรม โดยทั่วไปในขณะฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ ที่ต้องดูแลอย่างใกล้ชิดเปรียบเสมือนครูที่ปรึกษา

ประจำสถานประกอบการ ในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีช่วงฝึกประสบการณ์ ในสถานประกอบการ ยังมีบางรายวิชา หรือบางทักษะที่ผู้เรียนต้องเรียนหรือต้องฝึกทักษะเพิ่มเติม สถานประกอบการ จึงต้องจัดหาผู้เชี่ยวชาญมาดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ และถ่ายทอด เทคโนโลยีให้ผู้เรียน อีกทาง ในด้านสวัสดิการผู้เรียนได้รับสวัสดิการจากสถานประกอบการเทียบเท่ากับพนักงานของบริษัททุกประการทำให้ผู้เรียนได้รับสวัสดิการและมีขวัญกำลังใจในการทำงานและการฝึกประสบการณ์ หลังจากฝึกประสบการณ์ครบหลักสูตรสถานประกอบการออกใบรับรองการทำงานให้ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถนำไปเป็นใบผ่านงานเพื่อทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาได้ทั้ง สถานประกอบการเดิม หรือสถานประกอบการใหม่ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา (2560, น. 90) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จต่อการจัดการศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีทั้งสิ้น 7 ปัจจัย ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) พื้นที่ตั้งของสถานศึกษา อาชีวศึกษา (ใน/นอกเขตเมือง) 3) รูปแบบของทวิภาคี (โมเดล A/B/C) 4) ประเภทของสถานศึกษา อาชีวศึกษา (เทคนิค/สารพัดช่าง/การอาชีพ/เกษตร/อาชีวฯ/อื่น ๆ) 5) สาขาวิชา 6) มาตรการจูงใจ ภาครัฐและสิทธิประโยชน์ทางภาษี และ 7) การสนับสนุนเชิงนโยบาย และสอดคล้องกับ คู่มือ ปฏิบัติงานการดำเนินงานสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีสานพลังประชารัฐ Excellent Model School (2561, น. 4-15) ที่กล่าวไว้ว่า ปัจจัยสาเหตุที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ต่อการจัดการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ได้แก่ การทำความร่วมมือ MOU ทำครบถ้วนทุกมิติของภารกิจงาน สามารถปฏิบัติ ได้จริง สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ของผู้เรียนเท่ากับพนักงานของบริษัท ส่วนในเรื่องความร่วมมืออื่น ที่จะพัฒนาผู้เรียนที่สถานประกอบการเป็นผู้ดำเนินการเอง มี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านครูฝึก ด้านการประเมินผล ด้านออกใบรับรอง ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน ด้านพัฒนาหลักสูตร และ ด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญมาร่วมให้ความรู้ผู้เรียนทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน พบว่า สถานศึกษากับสถาน ประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตรการประกอบรถยนต์ ที่สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาและตรงกับกิจการของสถานประกอบการ จัดทำมีแผนการฝึก ตลอดหลักสูตร และมีการมอบรางวัล เชิดชูเกียรติให้กับสถานประกอบการเมื่อสิ้นปีการศึกษา ทำให้ ผู้เรียนได้เรียนและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และมีทักษะเฉพาะทาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการพัฒนา หลักสูตรตรงตามภารกิจของสถานประกอบการ กับเนื้อหาในหลักสูตรของสถานศึกษาทำให้ผู้เรียน เรียนได้พัฒนาความเป็นเลิศในด้านทักษะอาชีพเฉพาะทาง และสามารถทำงานได้ทันที เมื่อสำเร็จ การศึกษา การจัดแผนเรียน และแผนการฝึกเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีเพราะจำทำให้มีแบบแผนการเรียนการสอน การฝึกในแต่ละชั่วโมง แต่ละภาคเรียน และ ตลอดหลักสูตรทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะวิชาชีพ และเรียนรายวิชาครบหลักสูตร เมื่อสิ้นปีการศึกษา

ผู้เรียนสำเร็จการศึกษา สถานศึกษาจัดงานมอบรางวัล โล่รางวัลให้กับสถานประกอบการที่ร่วมโครงการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ และเป็นการขอบคุณสถานประกอบการอีกทาง ส่วนในเรื่องการจัดการเรียนการสอนเรียบได้จัดการเรียนการสอนจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” โดยบูรณาการสอนเป็นชิ้นงานเน้นสมรรถนะอาชีพแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก ผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ทำให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ นวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวซ์ ศรีแสงอ่อน (2563, น. 29-30) ที่กล่าวไว้ว่าการบริหารจัดการเรียนรู้แบบบล็อกคอร์ส (Block Course) วิทยาลัยเทคนิคพบุรี โดยมีผลการดำเนินการครุมีความพึงพอใจ ระดับมากที่สุด และผู้เรียน มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดเช่นกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับ ปวช.3 สาขาวิชาช่างยนต์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 กับภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของปีการศึกษา 2563 มากกว่าปีการศึกษา 2562 และสอดคล้องกับคู่มือปฏิบัติงานการดำเนินงานสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีสานพลังประชารัฐ Excellent Model School (2561, น. 26-28) ที่กล่าวไว้ว่าสถานศึกษาและสถานประกอบการต้องประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษาหลักสูตรที่ตกลงสู่ความเป็นเลิศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งทางด้านหลักสูตร เทคนิควิธี และการจัดการเรียนการสอน ให้มีความทันสมัย เสริมสร้างการคิดเชิงสร้างสรรค์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล

3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน พบว่า สถานประกอบการดำเนินการพัฒนาผู้เรียนและประเมินผู้เรียนด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะในการแก้ปัญหา ด้านทักษะในการตัดสินใจ และด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี ครบทุกคน ครูผู้สอนผ่านการฝึกอบรมครูนิเทศ 30 ชั่วโมง เป็นการเพิ่มทักษะการนิเทศ ติดตามผู้เรียน และได้ร่วมการฝึกทักษะวิชาชีพ และเทคโนโลยีสมัยใหม่ในสถานประกอบการในช่วงปิดภาคเรียนภาคเรียนละ 1 คน อย่างต่อเนื่อง และสถานศึกษาจัดอบรม 30 ชั่วโมงให้ครูฝึกในสถานประกอบการครบตามระเบียบ เพื่อให้ครูฝึกในสถานประกอบการมีทักษะในการดูแลและพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานประกอบการเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ประกอบด้วย ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การยอมรับความคิด ความแตกต่างระหว่างบุคคล ทำงานสำเร็จร่วมกับคนอื่นได้ ด้านทักษะการสื่อสารก็เช่นเดียวกันผู้เรียนทำงานกับคนหมู่มากหลายระดับ การพูด การสนทนา เป็นสิ่งสำคัญจำเป็นที่ผู้เรียนได้ฝึกในสถานประกอบการเช่นกัน ด้านทักษะในการแก้ปัญหาเมื่อผู้เรียนทำงานไป ย่อมต้องเจอปัญหาอุปสรรคเป็นเรื่องธรรมดา เมื่อผู้เรียนผ่าน

การแก้ปัญหา อุปสรรคนั้นไปได้ผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ มีทักษะการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง และถ้าแก้ปัญหาได้บ่อยครั้งขึ้นทำให้ผู้เรียน มีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านทักษะในการตัดสินใจผู้เรียนได้ฝึกทักษะนี้ในขณะที่ฝึกประสบการณ์อาชีพในสถานประกอบการ เพราะการทำงานบางอย่างต้องอาศัยการตัดสินใจดำเนินการ เมื่อผู้เรียนได้ฝึกทักษะนี้บ่อย ๆ จะทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้ในที่สุด และด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งผู้เรียนเรียน ทุกคนต้องได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่และนำทักษะการใช้เทคโนโลยีไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาจนกลายเป็นนิสิตอุตสาหกรรม และสามารถนำทักษะ ที่ได้จากการฝึกประสบการณ์อาชีพในครั้งนี้ไปประกอบอาชีพส่วนตัวได้ ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือปฏิบัติงานการดำเนินงานสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีสานพลังประชารัฐ Excellent Model School (2561, น. 32-33) ที่กล่าวไว้ว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จ คือทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) การติดตามแบบต่อเนื่องกัน ประกอบด้วย 1) ทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะในการแก้ปัญหา 4) ทักษะในการตัดสินใจ และ 5) ทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการกำหนด สถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันออกแบบประเมินทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) เพื่อใช้ทดสอบผู้เรียนทุกคนในสาขางานที่เรียน ผู้เรียนทุกคนผ่านการทดสอบด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) เมื่อเสร็จสิ้นการฝึกอาชีพและมีคะแนนไม่น้อยกว่าที่สถานประกอบการกำหนด และสถานประกอบการมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) โดยเป็นวุฒิบัตรต่างหากหรือระบุในวุฒิบัตรการฝึกอาชีพก็ได้ และสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560, น. ง) ที่กล่าวไว้ว่า สถานประกอบการมีความสนใจร่วมจัดระบบทวิภาคีเพราะสถานประกอบการแห่งนั้น ใช้ระบบทวิภาคีเป็นส่วนหนึ่งของกลยุทธ์ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กร กล่าวคือ สถานประกอบการต้องการได้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตนเอง จึงเห็นว่าการรอรับผู้ที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้น อาจไม่ได้ทรัพยากรที่ต้องการ และเห็นว่าสถานประกอบการจำเป็นต้องเข้าไปร่วมจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา รวมถึงร่วมพัฒนากับเรียนนักศึกษา ในลักษณะทวิภาคี ตั้งแต่กระบวนการคัดเลือกนักศึกษา การเรียนการสอนในห้องเรียน การเรียนการสอนในโรงงาน การฝึกอาชีพ ฯลฯ สถานประกอบการในกลุ่มนี้จะให้ความร่วมมือและทุ่มเททรัพยากรของตนเพื่อพัฒนาคน รวมถึงอาจจะรับเข้าเป็นพนักงานมีเงินเดือนให้ตั้งแต่ยังเป็นนักเรียนนักศึกษาอีกด้วย

4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ผู้เรียนได้ผ่านการทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ ตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ ครบทุกคนก่อนออกฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ และผู้เรียนสามารถ

ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอนได้ เช่น โปรแกรม Google classroom ระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Line Facebook (E-Learning) และโปรแกรมอื่น ๆ ครอบคลุม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการนำเอาภาษาอังกฤษที่จำเป็นต้องใช้ในสถานประกอบการ คำศัพท์ช่างเฉพาะสถานประกอบการนั้น คำศัพท์ภาษาอังกฤษที่ใช้ในสถานประกอบการทั่วไป ภาษาอังกฤษในคู่มือการทำงาน รวมทั้งการสนทนาเบื้องต้นมาประยุกต์ใช้ในหลักสูตรการเรียนการสอนของสถานศึกษาทำให้ผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในสถานประกอบการ ในขณะที่ฝึกประสบการณ์ และการที่ผู้เรียนได้ฝึกการใช้เทคโนโลยีที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนผ่านโปรแกรมสำเร็จรูป Google Classroom, Google Meet, Facebook, Line, YouTube และ Echo VE ซึ่งสามารถเรียนได้ทุกที่ทุกเวลา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนนันท์ ธนารัตตะภูมิ และคณะ (2562, น. 248-249) ที่กล่าวไว้ว่า เรื่องคุณภาพผู้สำเร็จการศึกษา ตามระดับการอาชีวศึกษา ด้านความรู้ทฤษฎีและเทคนิคเชิงลึกภายใต้ขอบเขตของการอาชีพ รวมทั้งความรู้ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในระดับที่เชื่อมโยงกับการทำงาน และทำการทดสอบผู้เรียนด้านเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนและการใช้ชีวิตประจำวัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชวิชัย พิมพ์โคตร (2562, น. 320 - 321) ที่กล่าวไว้ว่า การขับเคลื่อนเครือข่ายความร่วมมือ (Mobilization) มีประเด็นกลยุทธ์ จำนวน 6 กลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพผู้เรียนให้สอดคล้องกับอาชีพในสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ (SO) 2) พัฒนาแผนฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการที่สอดคล้องกับสาขาวิชาชีพของผู้เรียน (SO) 3) ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย มาสนับสนุนการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงสมรรถนะตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ (NQF) (WO) 4) ส่งเสริมการรับเข้าผู้เรียนที่มีความสามารถด้านวิชาชีพและมีความสามารถพิเศษ (ST) 5) พัฒนาระบบการเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อนเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ด้านทักษะชีวิต ทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศที่สอดคล้องกับสถานประกอบการที่ทำความร่วมมือ (ST) 6) พัฒนามาตรฐานการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีระดับสถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ (WT)

5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา พบว่า ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาคนดี และผ่านกิจกรรมด้านพัฒนาคนดีครบทุกคน ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมด้านพัฒนาคนเก่งครบทุกคน และผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมของสถานประกอบการ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ ต่อหน้าที่และวิชาชีพ ด้านไม่โกหก ด้านไม่ลักขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาผลประโยชน์ และด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และผ่านการประเมินครบทุกคน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ก่อนออกฝึกประสบการณ์ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะผู้เรียนที่ผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะสามารถปรับตัว และ

ทำงานร่วมกับคนอื่นได้ตลอดหลักสูตร ส่งผลให้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรในที่สุด สถานศึกษาใช้กิจกรรม 2 ด้าน ด้านที่ 1 ด้านคนดี มี 5 แผน ซึ่งเป็นแผนพัฒนาทางด้านจิตใจผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีจิตใจดี คิดในเชิงสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี ไม่กล่าว ให้อายใคร ด้านที่ 2 ด้านคนเก่งมี 5 แผน ซึ่งเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทางด้านสมอง การคิดวิเคราะห์ แยกแยะ คิดแก้ปัญหาที่ยากได้ คิดสร้างสรรค์ คิดค้น ประดิษฐ์นวัตกรรมใหม่ได้ โดยกิจกรรมทุกวันศุกร์ตลอดวัน เริ่มจากกิจกรรมสวดมนต์เข้าทำสมาธิ พัฒนาด้านจิตใจ เจริญสมาธิ และเพิ่มพูนปัญญา ช่วงบ่ายกิจกรรมพัฒนาด้านวิชาชีพ และกิจกรรมอาสา ซ่อม สร้าง โดยตั้งศูนย์รับบริการหน้าสถานศึกษา บริการทั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งภาคเรียนในส่วนสถานประกอบการได้ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในขณะฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการในเรื่อง ความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และวิชาชีพซึ่งเป็นคุณธรรมสำคัญในการทำงานไม่ทำเกินหน้าที่ ไม่หลีกเลียงหน้าที่จนงานเสียหาย และซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพโดยไม่เอาวิชาชีพไปคดโกงผู้อื่น หรือหาผลประโยชน์จากวิชาชีพตัวเอง คุณธรรมด้านไม่โกหกสำคัญต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่นและเจ้าของกิจการ และสำคัญยิ่งกับผู้มารับบริการ ด้านไม่ลักขโมยเป็นคุณธรรมที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนไม่เอาของของคนอื่นที่เจ้าของไม่อนุญาต ทำให้เพื่อนร่วมงานไว้วางใจ สบายใจเมื่อทำงานด้วยกัน ด้านไม่ทุจริตเป็นคุณธรรมที่ผู้เรียนต้องฝึกและให้มีกับตัวเองเพราะสามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่นเป็นการฝึกให้ผู้เรียน มีความคิดเป็นของตนเอง กล้าคิด กล้าทำ ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาสภาพประโยชน์เป็นการทำให้เจ้าของกิจการไว้วางใจ หัวหน้านงานชื่นชม ไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ และมอบหมายงานอย่างต่อเนื่อง และด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้องเป็นคุณธรรมที่ทุกคนต้องช่วยกันฝึกให้มีกับตัวเอง จะทำให้สังคมการทำงาน และสังคมโดยรวมเป็นสังคมที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับ คู่มือปฏิบัติงานการดำเนินงานสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีสานพลังประชารัฐ Excellent Model School (2561, หน้า 18-25) ตัวชี้วัดความสำเร็จ คือสถานศึกษาต้องจัดให้มีการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชา โดยกำหนดให้มีสัดส่วนการประเมินร้อยละสิบของแต่ละรายวิชา รวมทั้งบูรณาการในกิจกรรมอื่น ๆ ที่สถานศึกษาและสถานประกอบการจัด โดยมุ่งหวังให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคนเชิงคุณภาพในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมุ่งเน้นในการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณในการทำงาน ประสบความสำเร็จทั้งในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในฐานะพลเมืองที่ดีของสังคม ชุมชนและประเทศชาติ

6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า ผู้เรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานศึกษา และได้เลื่อนชั้นปี ครบทุกคน 100 เปอร์เซนต์ ผู้เรียนผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ ระดับสูงสุด Best Performance คิดเป็นร้อยละ 93.62 เปอร์เซนต์ผู้เรียนผ่านทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ครบทุกคน

คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์ และผู้เรียนร่วมจัดนิทรรศการ เพื่อนำเสนอผลงาน และร่วมประกวดสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซนต์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้เรียนได้นำเอาองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา และพัฒนามาตั้งแต่เริ่มต้นของหลักสูตร โดยมีการพัฒนาทักษะด้านวิชาชีพที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การฝึกทักษะประสบการณ์ทั้งทางด้านอาชีพ และทักษะชีวิตในการทำงานตลอดระยะเวลาครึ่งหลักสูตร ทำให้ผู้เรียนสามารถจัดทำผลงานสิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมก่อนสำเร็จการศึกษา และผ่านการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานศึกษา เพื่อเลื่อนชั้นปีจากชั้นปีที่ 1 เลื่อนเป็นชั้นปีที่ 2 เป็นการทดสอบ และวัดความรู้ ทักษะวิชาชีพผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงขีดความสามารถของตนเอง เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของตัวเองต่อไป การทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการเป็นการทดสอบความรู้และทักษะวิชาชีพของผู้เรียนขณะฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ สามารถนำไปเป็นใบผ่านงานในการทำงานกับสถานประกอบการเดิม หรือสถานประกอบการใหม่ได้ การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานสามารถนำไปผ่านการทดสอบในแต่ละระดับไปเป็นหลักฐานในการเพิ่มเงินเดือนได้ตามระดับที่สอบได้ เป็นการบ่งบอกถึงความรู้ ทักษะ และคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษา (2562, น. 22-23) เรื่องคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา ด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ด้านความรู้ ด้านทักษะวิชาชีพ และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้ และความรับผิดชอบ สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ หลักสูตรและแผนการเรียนรู้แบบใหม่ที่เน้นมาตรฐาน และสมรรถนะในรายวิชา โดยแยกเป็นในแต่ละระดับชั้นปี การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ เน้นการลงมือทำ Active Learning เรียนเป็นชิ้นงาน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ การทดสอบมาตรฐานสมรรถนะรายวิชา และมาตรฐานในแต่ละระดับชั้นปี การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพของสถานประกอบการ (Best Performance) ให้กับผู้เรียน ส่งผลให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรโครงการนี้ เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งของ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด เองหรือบริษัทอื่น ที่มีกิจการเป็นในลักษณะเดียวกัน ทั้งในกิจการประกอบรถยนต์ การซ่อมและบริการศูนย์บริการ และกิจการอื่น ๆ ทั่วประเทศก็ต้องการบุคลากรจากโครงการนี้ ดูจากผู้เรียนสำเร็จการศึกษาได้งานทำทั้งหมด ในบางช่วงเวลาที่ผ่านผู้สำเร็จการศึกษาด้านนี้ไม่เพียงพอต่อความต้องการตลาดแรงงาน ทำให้ประเทศขาดกำลังคนด้านอาชีพเป็นจำนวนมาก ฉะนั้น ในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงเป็นหลักสูตรและนวัตกรรมทางการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดควรทำความร่วมมือกับสถานประกอบการ ที่ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลาง และภารกิจของสถานประกอบการ อย่างละเอียดและเป็นธรรมให้กับทุกฝ่ายในเรื่องสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์ของผู้เรียนให้เปรียบเหมือนเป็นพนักงานของบริษัท หรือได้รับทุนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.2 สถานศึกษากับสถานประกอบการควรร่วมมือกันในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่ตรงตามหลักสูตรของสถานศึกษา และภารกิจของสถานประกอบการ

1.3 สถานศึกษาควรจัดรูปแบบการเรียนการสอนจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องเป็นรายวิชา “Block Course” เพื่อความต่อเนื่องในการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การจัดการเรียนการสอนด้านวิชาชีพควรถ่ายทอดความรู้แบบบูรณาการเรียนเป็นชิ้นงานเน้นสมรรถนะอาชีพแบบ PBL และเน้นการลงมือทำแบบ Active Learning

1.4 สถานประกอบการควรจัดทำรูปแบบการพัฒนาทักษะผู้เรียนด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ได้แก่ ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะในการแก้ปัญหา ด้านทักษะในการตัดสินใจ และด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยี ให้ชัดเจนและเป็นอีกหนึ่งเงื่อนไขในสัญญาความร่วมมือ และรูปแบบการพัฒนาผู้เรียน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ประจำสถานประกอบการ ได้แก่ ด้านความซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และวิชาชีพ ด้านไม่โกง ด้านไม่ลักขโมย ด้านไม่ทุจริต ด้านไม่แอบอ้างผลงานของผู้อื่น ด้านการปฏิบัติหน้าที่และรักษาผลประโยชน์ และด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ไม่ถูกต้อง

1.5 สถานศึกษากับสถานประกอบการควรจัดทำหลักสูตรภาษาอังกฤษร่วมกันตามภารกิจงานของสถานประกอบการที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางอาชีวศึกษา โดยเฉพาะควรมีโปรแกรมภาษาอังกฤษสำเร็จรูป เช่น Echo VE ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา

1.6 สถานศึกษากับสถานประกอบการควรพัฒนาผู้เรียนให้มีเป้าหมายเดียวกัน คือ ผู้เรียนขณะเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน มีทักษะวิชาชีพได้มาตรฐาน เช่น การทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ หรือสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ มีทักษะวิชาเอกเป็นเลิศ เช่น การทดสอบมาตรฐานสมรรถนะรายวิชา และมาตรฐานในแต่ละระดับชั้นปี มีความปลอดภัยทางร่างกายและจิตใจ เมื่อสำเร็จการศึกษาสามารถทำงานได้ทันที หรือประกอบอาชีพอิสระได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการอาชีวศึกษาระหว่างสถานศึกษา กับสถานประกอบการในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเฉพาะทาง โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2.2 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในศตวรรษที่ 21

2.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ

2.4 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จนถึงระดับปริญญาตรี แบบมีงานทำ

2422813965

NU iThesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมอาชีวศึกษา. (2538). รายละเอียดข้อมูลการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2538. กรุงเทพฯ: กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา.
- เกียรติสุตา กาศเกษม. (2557). การพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในท้องถิ่นของโรงเรียนเทศบาล ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จักรพันธ์ ปัญจะสุวรรณ. (2547). การแก้ปัญหาเชิงระบบของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนะ กสิภาร. (2548). การศึกษาระบบทวิภาคีหรือระบบฝึกหัด: กรณีศึกษาประเทศสหพันธสาธารณรัฐ เยอรมัน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภา การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชอบ เข้มกลัด, และโกวิทย์ พวงงาม. (2547). การวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเชิงประยุกต์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณัฐพัชร ทองคำ. (2549). การพัฒนาสื่อเพื่อการสร้างความตระหนักต่อการมุ่งสู่ตำบลแข็งแรง โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน: กรณีศึกษาดำบลมหาสวัสดิ์ จังหวัดนครปฐม (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- दनัยรัตน์ กาศเกษม. (2562). การพัฒนาครูสะเต็มในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เดชวิชัย พิมพ์โคตร. (2562). กลยุทธ์การบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ระบบทวิภาคีของสถานศึกษาอาชีวศึกษาของภาครัฐ (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธนันท์ ธนารัชตะภูมิ และคณะ. (2562). การอาชีวศึกษา: ทวิภาคี และทวิศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธานินทร์ ศรีชมภู. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ปริญญานิพนธ์ปริญญา คุชฎบัณฑิต). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- นิรุตต์ บุตรแสนลี. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่มุ่งเน้น
ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บรรจง พลจันทร์. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยการประยุกต์ใช้
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาวิทยาลัยสารพัดช่างมหาสารคาม
(ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บรรเลง ศรีนิล และคณะ. (2548). เส้นทางการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและเทคโนโลยี (รายงานผล
การวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.
- ประภาพรรณ อุ่นอบ. (2552). วิจัยการกระบวนการเงื่อนไขสำคัญของการถอดบทเรียน
แบบวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล. (2543). การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรรณี บุญประกอบ และคณะ. (2549). การวิจัยแบบมีส่วนร่วมของครูในการพัฒนาพลังปัญญา
ของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ: สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- พรสันต์ เลิศวิทยาวิน. (2550). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ของนักเรียน
อาชีวศึกษาเอกชน (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551. (2551). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125
(ตอนที่ 43 ก), น. 3.
- พิณฉिता โยคะนัตต์. (2553). ถอดบทเรียนการเรียนรู้สุขภาพชุมชน ตำบลหนองสาหร่าย
อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). นครปฐม:
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิศณุ ทองเลิศ. (2555). นวัตกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา
อาชีวศึกษา (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิสิฐ โอ่งเจริญ. (2560). ถอดบทเรียน: การบริหารโครงการภาครัฐ. กรุงเทพฯ: พูเกตเตอร์
เอ็ดดูเทนเนอร์.
- เพ็ชรภรณ์ ชัชวาลชาญนิกิจ. (2557). การศึกษาการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของสถานศึกษาเอกชนในประเทศไทย. ชุมพร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์.

- ภูสิทธิ์ ชันติกุล. (2552). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- มนตรี คงเจริญ. (2559). *การส่งเสริมนิสัยการรักการอ่านในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รสสุคนธ์ อินชัยเขา. (2561). *การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาพอเพียงแห่งนวัตกรรมด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต)*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- รัตนา ดวงแก้ว. (2553). *คู่มือการถอดบทเรียนโครงการพัฒนาชุมชน*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- เรวัช ศรีแสงอ่อน. (2564). *การบริหารการจัดการเรียนรู้แบบบล็อกคอร์ส (Block Course) วิทยาลัยเทคนิคลพบุรี*. กรุงเทพฯ: สถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร.
- วรวิทย์ ศรีตระกูล. (2556). *การพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยเทคนิคหนองคาย (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต)*. อุตรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- วรางคณา จันทรัง. (2557). การถอดบทเรียน ตอนที่ 1. *จุลสารสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ*, 1(1), 1-2.
- วิจารณ์ พานิช. (2548). *การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: ตลาดาพับลิเคชั่น.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). *กระบวนการทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศน์ต่อการศึกษาในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริพรรณ ชุมนุช. (2543). *การปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพประเทศอิสราเอล*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานปฏิรูปการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- ศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา. (2561). *รายงานการดำเนินการศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาทั่วประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี. (2557). *แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- ศูนย์อาชีวศึกษา. (2560). *รายงานการผลการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี. (2561). *คู่มือปฏิบัติงานการดำเนินงานสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี*
สถานพลังประชารัฐ Excellent Model School. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและกำลังคนด้านอาชีวศึกษา. (2561). *รายงานการความต้องการกำลังคน*
อาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมอาจ วงษ์ชมทอง. (2536). *แนวคิดการวิจัยเพื่อการปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมแบบดั้งเดิม*. ม.ป.ท.:
 วารสารสาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2546). *รายงานการสังเคราะห์ การศึกษาวิจัยเพื่อส่งเสริม*
การพัฒนา รูปแบบและวิธีการจัดการอาชีวศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
- การอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). *มาตรฐานการอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
- คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2557). *แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*
ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2562). *แนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี*
ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.
- สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและอาชีพ. (2555). *มาตรฐานการอาชีวศึกษาเพื่อการประกัน*
คุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
- กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *รายงานการติดตามและประเมินผล*
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สิทธิณัฐ ประพุทธินิติสาร. (2547). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม: แนวคิดและแนวปฏิบัติ*
 (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงใหม่: วินิตาเพรส.
- สุกัญญา อธิปอนันต์. (2542). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเกษตร*
โดยกระบวนการ A-I-C. กรุงเทพฯ: กองเกษตรสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สุดาวรรณ มีบัว. (2555). *เอกสารการถอดบทเรียนการบูรณาการงานบริการวิชาการแก่สังคม*
กับการเรียนการสอนและการวิจัยสาขาวัฒนธรรมศึกษาเพื่อการท่องเที่ยวเรื่องแนวทาง
การออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมผ้ามัดย้อมสีธรรมชาติ. นครศรีธรรมราช:
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- อนรรักษ์ ปัญญานววัฒน์. (2548). *การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม: การเรียนรู้ร่วมกับชุมชน*.
 กรุงเทพฯ: เครือข่ายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ.

- Green Wood, D., & Levin, M. (2002). *Introduction to action research for social change*. Thousand Oaks CA: Sage.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planer* (3rd ed.). Victoria: Deakin University.
- Laurent, F. (2011). *This article focuses on pedagogical aspects of initial vocational training in the context of the Swiss VET system*. Journal of Vocational Education and Training.
- Lewin, K. (1951). *Field theory in social science: Selected theoretical papers* (ed. Cartwright, D.). New York: Harper & Row.
- Munch, J. (1991). *Vocational education and training in Germany* (3rd ed.). U.S.A.: Assembly Drive, Landham.
- Stockmann, R. (1999). The implementation of dual vocational training structures in developing countries: An evaluation of “dual project” assisted by the German agency for technical cooperation. *International Journal of Sociology*, 29(2), 29-65.

ภาคผนวก

2422813965

NU iThesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1

แบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร

การศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแผนกวิชา
ช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัย
เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบบันทึกข้อมูลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัย
การอาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เอกสาร กฎ ระเบียบ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	แนวทางการพัฒนา การจัดกิจกรรม	โครงการ/กิจกรรม	สรุป
1. พรบ. การศึกษาแห่งชาติ (2542)			
2. พรบ. อาชีวศึกษา (2551)			
3. มาตรฐานระบบทวิภาคี (2563)			
4. แนวปฏิบัติระบบทวิภาคี (2557)			
5. สถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี DVE. (2562)			
6. บรรจง พลขันธ์			
7. นิรุจน์ บุตรแสนลี			
8. เฉลียวชัย พิมพ์โคตร			

ฉบับที่ 2 แบบบันทึกการประชุม

การประชุมเรื่อง.....

วันที่ เดือน ปี

ณ

ผู้เข้าร่วมประชุม

1.
2.
3.

ฯลฯ

ผู้ไม่เข้าร่วมประชุม

1.
2.
3.

ฯลฯ

เริ่มเวลาประชุม..... น.

ผู้วิจัยเริ่มการประชุม

(บันทึกรายละเอียดของการประชุมของผู้วิจัยและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในที่ประชุม ใครพูดหรือซักถาม หรือให้ข้อเสนอแนะอะไร ให้บันทึกไว้ว่าได้พูดอะไรบ้างก่อนในที่ประชุมจะดำเนินการประชุมไปตาม หัวข้อการประชุม อย่างละเอียด ครบคลุม ทุกประเด็น)

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในประเด็นต่าง ๆ อย่างไร)

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน

(ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางในการดำเนินการพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน (Excellence in Selected Profession) กับสถานประกอบการ ในประเด็นใดบ้าง และในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ไว้อย่างไร)

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน

(ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางในการดำเนินการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ในประเด็นต่าง ๆ อย่างไร)

ประเด็นที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

(ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ในประเด็นต่าง ๆ อย่างไร)

ประเด็นที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

(ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษาในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ไว้อย่างไร)

ประเด็นที่ 6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

(ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อเสนอแนะในเรื่องแนวทางในการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร)

เลิกประชุมเวลา น.)

ลงชื่อ.....ผู้จัดบันทึกการประชุม

(.....)

ตำแหน่ง

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(.....)

ตำแหน่ง

รายชื่อผู้เกี่ยวข้อง

รายชื่อผู้เกี่ยวข้องด้านการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย ที่ปรึกษา ศูนย์อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา ผู้อำนวยการศูนย์ อาชีวศึกษาทวิภาคี ตัวแทนสถานประกอบการที่ร่วมจัดการศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา สถานประกอบการ มีรายละเอียดดังนี้

1. นายสุรัตน์ จันแยม
ที่ปรึกษาศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เรืออากาศโท สมพร ปานดำ
ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
3. นางรุ่งนภา จิตต์ประสงค์
ผู้อำนวยการศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
4. นางสาววัลลภา อยู่ทอง
ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
5. นางสาวพรพรรณ วรรณนา
ผู้แทน บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
6. นางสาวเนรัญชลา สมบูรณ์ธนสิริ
ผู้แทน บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
7. นายนพดล ศรีบุญ
ผู้แทนบริษัท ชัมมิทไฮโดบอดี อินดัสตรี จำกัด
8. นางสาวภัณทิรา วงศ์มณีรัตน์
ผู้แทน บริษัทซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน)
9. นายอนุ เอื้อประเสริฐชัย
ผู้แทน บริษัทซีพีออลล์ จำกัด (มหาชน)

2422813965

NU :Thesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ฉบับที่ 3

แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview)

เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบบมีส่วนร่วม กับสถานศึกษาต้นแบบระบบทวิภาคี ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สัมภาษณ์สภาพแวดล้อมการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

2. ผู้ให้การสัมภาษณ์ มีจำนวน 2 กลุ่ม รวมจำนวน 39 คน ประกอบด้วย 1) กลุ่มสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคีในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 4 สถานศึกษา ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคปราจีนบุรี วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม และวิทยาลัยการอาชีพเกาะคา ซึ่งกลุ่มผู้ให้การสัมภาษณ์มีจำนวนรวม 9 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหรือผู้รับผิดชอบงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานความร่วมมือ หัวหน้างานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หัวหน้างานวัดผลและประเมินผล หัวหน้างานทะเบียน หัวหน้าแผนกวิชาหรือวิชาการแผนกวิชา ครูผู้สอนวิชาชีพในแผนกวิชา และ 2) กลุ่มสถานประกอบการที่ทำข้อตกลงร่วมมือกันในการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีร่วมกับสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี จำนวน 1 แห่ง คือ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด โดยให้สัมภาษณ์ มีจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้จัดการหรือผู้แทนสถานประกอบการ หัวหน้างานผู้รับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี และครูฝึกในสถานประกอบการ

3. การดำเนินการสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจงตามภารกิจงานที่รับผิดชอบ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่จัดเตรียมไว้ ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเองและแจ้งวัตถุประสงค์ในการสัมภาษณ์ แล้วเริ่มการสัมภาษณ์และบันทึกเทป 2) ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้ใช้คำถามทั้ง 2 ตอน โดยการถามแบบรวม ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นกลุ่มช่วยกันตอบตามภารกิจหน้าที่ที่รับผิดชอบและเป็นผู้ดำเนินการในเรื่องนั้น ส่วนที่เหลือให้ช่วยกันตอบเพิ่มเติม และตรวจสอบข้อมูล ความถูกต้องในเรื่องนั้น ๆ ไปพร้อมกัน และ 3) ผู้สัมภาษณ์สรุปการสัมภาษณ์เป็น ด้าน ๆ เพื่อตรวจสอบและทบทวนว่าข้อมูลถูกต้องตามที่ให้สัมภาษณ์หรือไม่ หรือมีอะไรเพิ่มเติมอีกหรือไม่ และสุดท้ายกล่าวขอบคุณ แล้วจบการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview)

สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School-DVE

.....

ชื่อสถานศึกษา.....

สัมภาษณ์เมื่อ วันที่ เดือน พ.ศ.เวลา..... น. ถึงเวลา..... น.

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน

1. สภาพแวดล้อมภายใน

1.1 สถานศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์ในพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร

.....
.....

1.2 สถานศึกษาได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้อย่างไร

.....
.....

1.3 สถานศึกษาใช้ระบบการบริหารจัดการระบบใดในการดำเนินงานพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างไร

.....
.....

1.4 สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร

.....
.....

1.5 สถานศึกษามีการกำหนดคุณค่าร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาไว้อย่างไร

1.6 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางในการบริหารงานบุคคลของการดำเนินงานพัฒนา การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้อย่างไร

1.7 สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบในการดำเนินงานของการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้อย่างไร

2. สภาพแวดล้อมภายนอก

2.1 ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้เรียน มีความคาดหวังกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร

2.2 สถานศึกษาท่านมีการขับเคลื่อนนโยบาย แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษา อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา อย่างไร

2.3 สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ชุมชน ในพื้นที่ที่ตั้งของสถานศึกษา มีผลต่อการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างไร

2.4 สภาพแวดล้อมที่ตั้งระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบที่มีผลต่อการจัดการ การจัด กิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างไร

2.5 สภาพ ชุมชน สังคม แวดล้อมที่อยู่อาศัย และความเป็นอยู่ของผู้เรียนในขณะฝึกงาน
 ในสถานประกอบการมีผลต่อการฝึกประสบการณ์การทำงานอย่างไร

ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี
 ของสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School – DVE ประเด็น การสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ท่านมีแนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในประเด็นต่าง ๆ อย่างไร

1.1 แนวทางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์และการสร้างความร่วมมือกัน ทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มสถานศึกษา 2) กลุ่มสถานประกอบการ 3) กลุ่มบุคลากรในสถานศึกษา 4) กลุ่มกรรมการ
 สถานศึกษา 5) กลุ่มผู้เรียน และ 6) กลุ่มผู้ปกครอง อย่างไร

1.2 สถานศึกษามีกระบวนการในการคัดเลือกสถานประกอบการที่มาร่วมในการจัดการศึกษา
 ระบบทวิภาคีร่วมกันอย่างไร

1.3 สถานศึกษาได้มีการจัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการในด้านใดบ้าง

1.4 สถานศึกษากับสถานประกอบการ มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการในการจัดทำหลักสูตร
 สาขาวิชาที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน เช่น แผนการจัดการ แผนการฝึกประสบการณ์
 ร่วมกัน อย่างไร

1.5 สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการได้จัดให้มี “ครูฝึกในสถานประกอบการ”
 ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และได้จัด
 การอบรมการเป็นครูฝึก ตามมาตรฐานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานอาเซียนอย่างไร

1.6 ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารของสถานประกอบการมีแนวทางในการกำหนดนโยบายให้การสนับสนุนและผลักดันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีไว้อย่างไร

.....

.....

1.7 สถานศึกษามีวิธีการ ขั้นตอนในการพัฒนาครูผู้สอนของสถานศึกษาให้เป็นผู้ที่มีทักษะสมรรถนะ ประสิทธิภาพเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ หรือได้รับการพัฒนาวิชาชีพเฉพาะสาขา ไว้อย่างไร

.....

.....

1.8 สถานศึกษาได้กำหนดช่องทางในการชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีของผู้เรียน ผู้ปกครอง อย่างไร และในแต่ละช่องทางดำเนินการอย่างไร

.....

.....

1.9 กรรมการบริหารสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษามีบทบาท หน้าที่ และมีส่วนร่วมในการกำหนด กำกับ ติดตาม สนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างไร

.....

.....

1.10 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

1.11 ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?

.....

.....

ประเด็นที่ 2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน

ท่านมีแนวทางในการดำเนินการพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน (Excellence in Selected Profession) กับสถานประกอบการ ในประเด็นใดบ้าง และในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ไว้อย่างไร

2.1 สถานศึกษาและสถานประกอบการ ได้มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการร่วมกันจัดทำ หลักสูตรใหม่ ๆ หรือพัฒนาหลักสูตรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับการความต้องการของสถานประกอบการ ในการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด ในปัจจุบันไว้อย่างไร

2.2 สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ การใช้ช่องทางการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ช่องทางเช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่, Website, IT, media ฯลฯ เพื่อเสริมการเรียนรู้ผู้เรียนไว้อย่างไร

2.3 สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีแนวทางการจัดการเรียนการสอน ขั้นตอน วิธีการ ในการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นวิธีการหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน การเรียนโดยใช้โครงงานเป็นฐาน และมีผลงาน/ชิ้นงาน เชิงนวัตกรรม หรือสร้างสรรค์ ไว้อย่างไร

2.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2.5 ในการดำเนินงานด้านความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน (Excellence in Selected Profession) มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?

ประเด็นที่ 3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน

ท่านมีแนวทางในการดำเนินการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ในประเด็นต่าง ๆ อย่างไร

3.1 สถานศึกษาและสถานประกอบได้มีแนวทาง วิธีการ ในการกำหนดและออกแบบ กระบวนการ แนวทาง กิจกรรม โครงการ ในการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) และร่วมกันและดำเนินการประเมิน ทดสอบผู้เรียนทุกคนในสาขางานที่เรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ และ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการกำหนด โดยมี ขั้นตอนในการดำเนินไว้อย่างไร

3.2 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง วิธีการ ในการดำเนินการมอบวุฒิบัตร ให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) โดยมีขั้นตอนดำเนินการอย่างไร

3.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3.4 ในการดำเนินงานด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง

ประเด็นที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน

ท่านมีแนวทางในการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน ให้มีผลสัมฤทธิ์ ในประเด็นต่าง ๆ อย่างไร

4.1 สถานศึกษามีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดในสาขางานที่ร่วมกันจัดการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นการนำไปใช้ในการฝึกในสถานประกอบการและการปฏิบัติงานจริง อย่างไร

4.2 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกของภาษาต่างประเทศที่ผสมผสานวิธีการและเทคโนโลยี รวมทั้งการเรียนการสอนแบบออนไลน์ไว้อย่างไร

4.3 มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการทดสอบผู้เรียนด้านภาษาต่างประเทศ ตามที่สถานศึกษา และสถานประกอบการกำหนดก่อนเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ ดำเนินการอย่างไร

4.4 ได้มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินการให้ผู้เรียนทุกคนทดสอบภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยี ตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดเมื่อสิ้นสุดการฝึกในสถานประกอบการ โดยให้มีการทดสอบอย่างไร

4.5 สถานประกอบการได้มีแนวทาง ขั้นตอน การมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยี โดยเป็นวุฒิบัตร หรือระบุในวุฒิบัตรการฝึกอาชีพ โดยมอบวิธีใด

4.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4.7 ในการดำเนินงานด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านสมรรถนะภาษาต่างประเทศของผู้เรียนสำหรับ
สาขาวิชา สาขางานมีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?

.....

.....

ประเด็นที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา

ท่านมีแนวทางในการดำเนินการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา
ในประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้อย่างไร

5.1 สถานศึกษามีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการ การพัฒนาคุณธรรมและ
จริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน และ
มีการสอดแทรกการเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้เรียนที่ในการจัดการเรียน
การสอนตามหลักสูตรไว้อย่างไร

.....

.....

5.2 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ และข้อตกลงความร่วมมือกัน
ในการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ของผู้เรียนให้มีพฤติกรรมทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่
1) ด้านการประพฤติกรรมซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อวิชาชีพ 2) ด้านไม่โกหก 3) ด้านไม่ลักขโมย 4) ด้าน
ไม่ทุจริต 5) ด้านไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเองทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ 6) ปฏิบัติ
หน้าที่และรักษาประโยชน์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการ รวมถึงการไม่เปิดเผยข้อมูลของ
สถานประกอบการและลูกค้า และ 7) ด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ได้รับรู้ และการกระทำที่ไม่ถูกต้องอย่างไร

.....

.....

5.3 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการประเมินผู้เรียน
แต่ละคน ทั้ง 7 ด้าน และมีการรายงานผลให้กับสถานศึกษาดำเนินการยกย่องชมเชย ตักเตือน หรือ
ลงโทษ อย่างไร

.....

.....

5.4 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนให้เป็นผู้มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปลูกฝังจิตอาสา จิตสาธารณะ 2) ด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสา จิตอาสาสาธารณะ 3) ด้านมีการประเมินการมีส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา และจิตสาธารณะของผู้เรียน และ4) ด้านผลการประเมินผู้เรียน ในแต่ละด้านไว้อย่างไร

.....

.....

5.5 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงและประเมินพฤติกรรมผู้เรียนในการมีระเบียบ วินัย การปฏิบัติตามขั้นตอนและข้อบังคับของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ไว้อย่างไร

.....

.....

5.6 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

5.7 ในการดำเนินงานด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษามีปัญหา อุปสรรคอะไรบ้าง ?

.....

.....

ประเด็นที่ 6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ท่านมีแนวทางในการส่งเสริมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร

6.1 สถานศึกษามีขั้นตอน วิธีการดำเนินการให้ผู้เรียนทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ หรือมาตรฐานวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติหรือมาตรฐานของสถานประกอบการ จัดสอบในมาตรฐานใด จัดสอบอย่างไร

.....

.....

6.2 ผู้เรียนมีผลการสอบประเมินมาตรฐานวิชาชีพของสำนักงานคณะกรรมการการหรือมาตรฐานวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติเป็นอย่างไร

.....

.....

6.3 สถานศึกษาใช้แนวทาง ขั้นตอน วิธีการในการพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหน้าที่
สมรรถนะวิชาชีพที่ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการไว้อย่างไร

.....

6.4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

6.5 ในการดำเนินงานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (Learning outcome)
มีปัญหาอุปสรรค อะไรบ้าง

.....

ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ

.....

ลงชื่อ..... ผู้สัมภาษณ์

(.....)

...../...../.....

ตารางแสดงผลการศึกษา IOC ของแบบสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview) การศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ตอนที่ 1 สภาพแวดล้อมการดำเนินงาน

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
สภาพแวดล้อมภายใน					
1. สถานศึกษาได้กำหนดยุทธศาสตร์ในพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษาได้กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. สถานศึกษาใช้ระบบการบริหารจัดการระบบใดในการดำเนินงานพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. สถานศึกษามีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
5. สถานศึกษามีการกำหนดคุณค่าร่วมในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
6. สถานศึกษามีการกำหนดแนวทางในการบริหารงานบุคคลของการดำเนินงานพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
7. สถานศึกษามีการกำหนดรูปแบบในการดำเนินงานของการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
สภาพแวดล้อมภายนอก					
1. ชุมชน ผู้ปกครอง ผู้เรียน มีความคาดหวังกับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษาท่านมีการขับเคลื่อนนโยบาย แนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
3. สภาพเศรษฐกิจของหมู่บ้าน ชุมชน ในพื้นที่ที่ตั้งของสถานศึกษา มีผลต่อการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. สภาพแวดล้อมที่ตั้งระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบ ที่มีผลต่อการจัดการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
5. สภาพ ชุมชน สังคม แวดล้อมที่อยู่อาศัย และความเป็นอยู่ของผู้เรียนในขณะฝึกงานในสถานประกอบการมีผลต่อการฝึกประสบการณ์การทำงานอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

**ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถานศึกษาด้านแบบทวิภาคี Excellent Model School – DVE ประเด็นการสัมภาษณ์**

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
ประเด็นที่ 1 การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
1. แนวทางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์และการสร้างความร่วมมือกันทั้ง 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มสถานศึกษา 2) กลุ่มสถานประกอบการ 3) กลุ่มบุคลากรในสถานศึกษา 4)กลุ่มกรรมการสถานศึกษา 5) กลุ่มผู้เรียน และ 6) กลุ่มผู้ปกครอง อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษามีกระบวนการในการคัดเลือกสถานประกอบการ ที่มาร่วมในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกันอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. สถานศึกษาได้มีการจัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการ ในด้านใดบ้าง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. สถานศึกษากับสถานประกอบการ มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการจัดทำหลักสูตรสาขาวิชาที่จัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน เช่น แผนการจัดการ แผนการฝึกประสบการณ์ร่วมกัน อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
5. สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการได้จัดให้มี “ครูฝึกในสถานประกอบการ” ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และได้จัดการอบรมการเป็นครูฝึก ตามมาตรฐานกรมพัฒนาฝีมือแรงงานอาเซียนอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารของสถานประกอบการ มีแนวทางในการกำหนดนโยบาย ให้การสนับสนุนและผลักดัน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
7. สถานศึกษามีวิธีการ ขั้นตอนในการพัฒนาครูผู้สอนของสถานศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีทักษะสมรรถนะ ประสบการณ์เชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ หรือ ได้รับการพัฒนาวิชาชีพเฉพาะสาขา ไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
8. สถานศึกษาได้กำหนดช่องทางในการชี้แจงและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีของผู้เรียน ผู้ปกครอง อย่างไร และในแต่ละช่องทางดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
9. กรรมการบริหารสถานศึกษา และกรรมการสถานศึกษามิบทบาท หน้าที่ และมีส่วนร่วมในการกำหนด กำกับ ติดตาม สนับสนุนให้มี การจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคีของสถานศึกษาให้บรรลุ เป้าหมายอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
10. ในการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ประเด็นที่ 2 การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน					
1. สถานศึกษาและสถานประกอบการ ได้มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการร่วมกันจัดทำหลักสูตรใหม่ ๆ หรือพัฒนาหลักสูตร ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ ในการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดในปัจจุบันไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ใช้ช่องทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายช่องทาง เช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ Website IT media ฯลฯ เพื่อเสริม การเรียนรู้ผู้เรียนไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. สถานศึกษาและสถานประกอบการ มีแนวทางการจัดการเรียน การสอน ขั้นตอน วิธีการ ในการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นวิธีการ หรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานเป็นฐาน และมีผลงาน/ชิ้นงาน เชิงนวัตกรรม หรือ สร้างสรรค์ ไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. ในการดำเนินงานด้านความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน (Excellence in Selected Profession) มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
ประเด็นที่ 3 การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน					
1. สถานศึกษาและสถานประกอบได้มีแนวทาง วิธีการ ในการกำหนด และออกแบบกระบวนการ แนวทาง กิจกรรม โครงการ ในการพัฒนาทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) และร่วมกัน และดำเนินการประเมิน ทดสอบผู้เรียนทุกคนในสาขางานที่เรียน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะ การสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการ ตัดสินใจ และ5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการ กำหนด โดยมีขั้นตอนในการดำเนินไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง วิธีการ ในการ ดำเนินการมอบผู้ฝึกสอนให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) โดยมี ขั้นตอน ดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. ในการดำเนินงานด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) มีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ประเด็นที่ 4 การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน					
1. สถานศึกษามีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการออกแบบแผนการ จัดการเรียนรู้อาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีตามที่สถานศึกษาและ สถานประกอบการกำหนดในสาขางานที่ร่วมกันจัดการเรียนรู้ โดย มุ่งเน้นการนำไปใช้ในการฝึกในสถานประกอบการและการปฏิบัติงาน จริง อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกของภาษาต่างประเทศ ที่ผสมผสานวิธีการและเทคโนโลยี รวมทั้งการเรียนการสอน แบบออนไลน์ไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการทดสอบผู้เรียนด้านภาษา ต่างประเทศ ตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด ก่อนเข้ารับการฝึกในสถานประกอบการ ดำเนินการอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. ได้มีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินการให้ผู้เรียน ทุกคน ทดสอบภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยี ตามที่สถานศึกษาและ สถานประกอบการกำหนดเมื่อสิ้นสุดการ ฝึกในสถานประกอบการ โดยให้มีการทดสอบอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
5. สถานประกอบการได้มีแนวทาง ขั้นตอน การมอบวุฒิบัตร ให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ด้านภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยี โดยเป็นวุฒิบัตร หรือระบุในวุฒิบัตรการฝึกอาชีพ โดยมอบวิธีใด	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
6. ในการดำเนินงานด้านผลสัมฤทธิ์ ด้านสมรรถนะภาษาต่างประเทศ ของผู้เรียนสำหรับสาขาวิชา สาขางานมีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ประเด็นที่ 5 การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา					
1. สถานศึกษามีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการในการดำเนินการ การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา และการจัด กิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของผู้เรียน และมีการสอดแทรก การเรียนรู้เพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมของผู้เรียน ที่ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ และข้อตกลงความร่วมมือกันในการดำเนินการพัฒนาพฤติกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ของผู้เรียนให้มีพฤติกรรมทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการประพฤติธรรมซื่อสัตย์ต่อหน้าที่และต่อวิชาชีพ 2) ด้านไม่โกหก 3) ด้านไม่ลักขโมย 4) ด้านไม่ทุจริต 5) ด้านไม่นำ ผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นของตนเองทั้งด้านวิชาการและ วิชาชีพ 6) ปฏิบัติหน้าที่ และรักษาประโยชน์ของสถานศึกษา และสถานประกอบการ รวมถึงการไม่เปิดเผยข้อมูลของสถาน ประกอบการและลูกค้า และ 7) ด้านไม่เพิกเฉยต่อสิ่งที่ได้รับรู้ และการกระทำที่ไม่ถูกต้อง อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการประเมินผู้เรียนแต่ละคน ทั้ง 7 ด้าน และมีการ รายงานผลให้กับสถานศึกษาดำเนินการยกย่องชมเชย ตักเตือน หรือ ลงโทษ อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียนให้เป็นผู้มีจิตอาสา และจิตสาธารณะ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการปลูกฝังจิตอาสา จิตสาธารณะ 2) ด้านการจัดกิจกรรมจิตอาสา จิตอาสาสาธารณะ 3) ด้านมีการประเมินการมี ส่วนร่วมในกิจกรรมจิตอาสา และจิตสาธารณะของผู้เรียน และ 4) ด้านผลการประเมินผู้เรียน ในแต่ละด้านไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

รายการความคิดเห็น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่			IOC	สรุป
	1	2	3		
5. สถานศึกษาและสถานประกอบการมีแนวทาง ขั้นตอน วิธีการ ในการดำเนินการพัฒนาปรับปรุงและประเมินพฤติกรรมผู้เรียน ในการมีระเบียบ วินัย การปฏิบัติตามขั้นตอนและข้อบังคับ ของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
6. ในการดำเนินงานด้านคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน อาชีวศึกษามีปัญหา อุปสรรค อะไรบ้าง ?	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
ประเด็นที่ 6 การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน					
1. สถานศึกษามีขั้นตอน วิธีการดำเนินการให้ผู้เรียนทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติหรือมาตรฐานวิชาชีพตามกรอบ คุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติหรือมาตรฐานของสถานประกอบการ จัดสอบในมาตรฐานใด จัดสอบอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
2. ผู้เรียนมีผลการสอบประเมินมาตรฐานวิชาชีพของสำนักงาน คณะกรรมการการหรือมาตรฐานวิชาชีพตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษา แห่งชาติเป็นอย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
3. สถานศึกษาใช้แนวทาง ขั้นตอน วิธีการในการพัฒนาผู้เรียน ให้มีสมรรถนะตามหน้าที่,สมรรถนะวิชาชีพที่ตรงตามความต้องการ ของสถานประกอบการไว้อย่างไร	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้
4. ในการดำเนินงานด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา (Learning outcome) มีปัญหาอุปสรรค อะไรบ้าง	+1	+1	+1	1	นำไปใช้ได้

ต่างยอมรับ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใ้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ที่ศึกษา	วท.ปราชญ์บุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วก.เกาะคา	บ.ฮอนด้า	สรุป
1. สภาพแวดล้อมภายใน	- ได้กำหนดการจัดการศึกษาในระบบ ทวิภาคีเป็นแนวทางดำเนินงานของสถานศึกษา ตามนโยบาย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา - ประชุมผู้ปกครองชี้แจงประโยชน์ของการขึ้นทะเบียนระบบวิชาชีพสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนและผู้ปกครอง	- ผู้บริหารสถานศึกษาไปดูสถานประกอบการจริง - จัดทำ MOU กับสถานประกอบการ - สถานศึกษาใช้ความตระหนัก กำหนดเป็นนโยบายหลักให้บุคลากรทุกคนร่วมปฏิบัติ - มอบรองฝ่ายวิชาการ หัวหน้าแผนกวิชาตามสาขาวิชาเอก - ส่งเสริม สนับสนุนอำนวยความสะดวกให้	- สถานศึกษาใช้ความตระหนัก กำหนดเป็นนโยบายให้ทุกแผนกวิชาดำเนินการจัดการเรียนการสอนระบบระดับ ปวส. - ผู้บริหารสถานศึกษาได้ 100 % - ผู้บริหารสถานศึกษาเข้าดูสถานประกอบการจริงด้วยตนเอง - โครงสร้างตามระเบียบบริหารสถานศึกษาอาชีพศึกษา 2552 - ส่งเสริม สนับสนุน	- นโยบายภาครัฐ - ดูความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบัน - ดูที่สถานประกอบการ ยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาวิชาชีพคือการมีงานทำ - โครงสร้างตามระบบงานของ สอศ. - ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ, รองฝ่ายวิชาการ, หัวหน้างานทวิภาคี, เจ้าหน้าที่งานทวิภาคี	- ผู้บริหารสูงสุดของบริษัท ให้เห็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษา ระบบทวิภาคี และส่งเสริมผู้ประกอบการ ศึกษา ผู้เรียน ผู้ปกครองศึกษา ดูงาน สถานประกอบการจัดทำ MOU กับสถานศึกษาในทุกด้าน - ทุกมิติของการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี - จัดทำหน่วยงานภายใต้กระทรวงศึกษาธิการ - อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	1. นโยบายภาครัฐบาลให้การสนับสนุนด้านนี้ 2. จุดเน้นของนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3. ศึกษาความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันมีทิศทางไปทางใด 4. สถานประกอบกิจการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาติ Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปรจันบุรี	วช.พชรภูม	วท.วชิระ	วท.วชิระ	สรุป
		เสดก	อำนวดยความเสดกให้ผู้ปฏิบัติได้รับความเสดก	- เทคนิคการติดตามงานคือประชุมติดตามงานทุกเช้า วันอังคารของแต่ละสัปดาห์	5. การจัดทำ MOU กับสถานศึกษาในทักด้านทักมิตของการจัดการเรียนการสอนระบบทักมิต 6.การจัดทำหลักสูตรแผนการเรียน - แผนการฝึกกร่วมกับสถานประกอบการ
	- ใช้หลักกรมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเสดกในการจัดการเรียนการสอนระบบทักมิต - ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ - จัดให้มีการจัดการศึกษา ระบบทักมิต - จัดให้มีการจัดการศึกษา ระบบทักมิต	- ใช้หลักกรมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเสดกในการจัดการเรียนการสอนระบบทักมิต - ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ - จัดให้มีการจัดการศึกษา ระบบทักมิต - จัดให้มีการจัดการศึกษา ระบบทักมิต	- ใช้หลักกรมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเสดกในการจัดการเรียนการสอนระบบทักมิต - ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ - จัดให้มีการจัดการศึกษา ระบบทักมิต - จัดให้มีการจัดการศึกษา ระบบทักมิต	- ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ - ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ - ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ - ส่งเสริมให้ครูฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานประกอบการ	7. ใช้หลักกรเป็นส่วนหนึ่งของสถานประกอบการโดยให้สถานประกอบการนำวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือมาติดตั้งในสถานศึกษาเพื่อฝึกกรบรมาติดตั้งในสถานศึกษา - ก่อนออกฝึก - ประสบการณ์ - ประสบการณ์ - ประสบการณ์ - ประสบการณ์

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE					
	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า	สรุป
ประเด็นที่ศึกษา	แผนกวิชา	ประกอบการ 30 ชั่วโมง ทุกสถานประกอบการที่มีผู้เรียนเข้าไปฝึกวิชาชีพ	แผนการเรียน แผนการฝึกหลังจบหลักสูตรแต่ละรุ่น อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง	- การส่งครูเข้าไปฝึกในสถานประกอบการ - การส่งครู บุคลากรไปศึกษาดูงานด้านวิภาคีทั้งในประเทศและต่างประเทศ	วิชาชีพกับสถานประกอบการที่เดียวกัน กับผู้เรียนไปฝึกมากขึ้น	Door คือระบบใกล้ชิดกัน ติดต่อประสานงานกัน ตลอดเวลา 9. ส่งเสริมให้ครูฝึกในสถานประกอบการได้ฝึกอบรมหลักสูตรครูฝึกในสถานประกอบการร่วมกับสถานศึกษาตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการ
	- ผู้เรียนได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพตรงสาขาวิชาเอก ได้พัฒนาทักษะอาชีพ มีรายได้ระหว่างเรียน สำเร็จการศึกษาแล้ว มีงานทำ - มีการจัดทำแผนการ	- สถานศึกษาสอนคุณธรรม จริยธรรม ส่วนสถานประกอบการสอนเทคโนโลยี - มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกของสถานประกอบการ - ร่วมกันพัฒนาคุณธรรม - สถานศึกษาสอนคุณธรรม จริยธรรม	- มีการจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกของสถานประกอบการ - ร่วมกันพัฒนาคุณธรรม - สถานศึกษาสอนคุณธรรม จริยธรรม	- ด้านทักษะผู้เรียน โดยการเข้าร่วมประเมินคัดเลือกก่อนเข้าร่วมโครงการ - ผู้เรียนมีปัญหามาส่งกลับทันทีเพราะจะขาดความเชื่อมั่นในตัวสถานศึกษา ในายภาค	- สถานศึกษาควรสร้างกระบวนการฝึกคุณธรรม จริยธรรม ในส่วนของสถานศึกษา - สถานประกอบการทำหน้าที่สอนเทคโนโลยีและทักษะอาชีพเฉพาะด้าน	10. จัดการฝึกอบรมครูในสถานประกอบการ 30 ชั่วโมงตามกฎหมายระเบียบวิภาคี 11. สถานประกอบการให้การสนับสนุนให้ฝึกอบรมครูฝึกในสถานประกอบการได้เข้า

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาติ Excellent Model School – DVE						
ประเด็น ที่ศึกษา	วท.ปรจันบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.วชิรวิทย์	วท.วชิรวิทย์	สรุป
เรียน แผนการศึกษาของ แผนกวิชา ร่วมกับสถาน ประกอบการ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ
	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ
ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ
	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ	ประกอบอาชีพที่ มีความรู้เพิ่มเติม อย่างพอเหมาะ

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE						
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปรจันบุรี	วท.เงาะเงาะ	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า	สรุป
	- สถานศึกษาอยู่ในพื้นที่ตั้งกับสถานประกอบการ - ผู้ปกครองยังมีรายได้น้อย - ผู้ปกครองอาชีพทำไร่ เป็นจำนวนมาก	- สถานศึกษาอยู่ไม่อยู่ในพื้นที่ตั้งกับสถานประกอบการ - ผู้ปกครองยังไม่มีรายได้น้อย - ผู้ปกครองอาชีพทำไร่ เป็นจำนวนมาก	- สถานศึกษาอยู่ไม่อยู่ในพื้นที่ตั้งกับสถานประกอบการ - ผู้ปกครองยังไม่มีรายได้น้อย - ผู้ปกครองอาชีพทำไร่ เป็นจำนวนมาก	- สถานประกอบการที่ตรงตามสาขาวิชาเอก - พื้นที่ของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ห่างไกล - สถานศึกษาทำให้ยากลำบากในการจัดการศึกษา - ผู้ปกครองประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา	- สถานประกอบการในพื้นที่ไม่มีสถานประกอบการที่สามารถจัดระบบวิภาคีได้ - เศรษฐกิจมีผลต่อการเรียน ด้านค่าใช้จ่าย - ชุมชนมีบุคลากรที่มีคุณภาพ กลับมาพัฒนาชุมชน	8. ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตร ทำไร่ เลี้ยงวัว จักรสาน ทอผ้า ส่วนมากยังมีรายได้น้อย รายได้น้อย 9. การศึกษาอาชีพศึกษาแบบวิภาคีให้เป็น Vocational Based โดยเน้นทักษะวิชาชีพ ตรงกับสมรรถนะวิชาเอก ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ 10. จัดทำข้อตกลงกับสถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตามและให้กำลังใจ
	- ชุมชนเข้มแข็งเยาวชนในวัยชั่งนี้ได้มีการเรียน ไม่มีเวลาสร้าง	- ชุมชนนิยมให้ลูกไปเรียนต่อในต่างถิ่นในเมือง โดยหวังเป็น	- การนิเทศติดตาม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยครูผู้สอนประจำวิชา	- ที่ตั้งสถานศึกษาอยู่ห่างไกลกับสถานประกอบการที่ร่วมกัน	- การเดินไม่ทางสะดวก - การนิเทศติดตาม การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	11. การนิเทศติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยครูผู้สอน

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE					
วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า	สรุป	
ความมุ่งมั่นในชุมชน - การเดินทางสะดวก เพราะสถานศึกษาตั้งอยู่ใกล้บริเวณสถานประกอบการ - สถานที่อยู่ใกล้ทำให้การนิเทศติดตาม การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ - สถานประกอบการมีที่พักให้ การเข้าออกเป็นไปตามเวลา - มีการกระจ่ายผู้เรียนออกไปฝึกตามพื้นที่อำเภอ อย่างมีระบบ	กำลังหลักในการพัฒนาชุมชนในอนาคต - การนิเทศติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยครูผู้สอนประจำวิชาเป็นหลัก - สถานประกอบการมีที่พักให้ การเข้าออกเป็นไปตามเวลา - มีการกระจ่ายผู้เรียนออกไปฝึกตามศูนย์บริการตัวแทนของสถานประกอบการ	เป็นหลัก - ใช้เครื่องมือหรือเทคโนโลยีมาช่วยในการนิเทศติดตาม - อยู่ใกล้ทำให้ยากในการประสานงาน - มีการกระจ่ายผู้เรียนออกไปฝึกตามศูนย์บริการตัวแทนของสถานประกอบการ - มีการกระจ่ายผู้เรียนออกไปฝึกตามพื้นที่อำเภอและจังหวัดที่ตั้งของสถานประกอบการ	จัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทำให้การเดินทางไกล และลำบากในการติดต่อประสานงาน - กำหนดข้อตกลงเงื่อนไขในเรื่องความปลอดภัย - มีแผนการฝึก และแผนการนิเทศติดตาม	โดยครูฝึกในสถานประกอบการกับครูผู้สอนประจำวิชาเป็นหลัก - สนับสนุนในการนิเทศผู้เรียน - อยู่ใกล้ทำให้การติดต่อประสานงานลำบาก - มีการกระจ่ายผู้เรียนออกไปฝึกตามศูนย์บริการตัวแทนของสถานประกอบการ	สรุป 12. สถานประกอบการให้การสนับสนุนการนิเทศ 13. มีการกระจายผู้เรียนออกไปฝึกตามศูนย์บริการตัวแทนของสถานประกอบการตามพื้นที่อำเภอและจังหวัดที่ตั้งของสถานประกอบการ	

แบบสรุปลักษณะกลุ่มเจาะจง (Group Interview) เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทาง การดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคิ Excellent Model School – DVE				
	วท.ปราชินบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรปุณ	วท.เกาะคา	บ.ฮอนต้า
1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	- สถานศึกษา สถานประกอบการ กำหนดเป็นนโยบาย ในการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน - ผู้เรียน มีความเข้าใจเรื่องความรู้ ทักษะ สติปัญญา - ผู้เรียน ที่ควรได้รับ และบอกรุ่นต่อรุ่นทำให้มีปริมาณผู้เรียนเพิ่มขึ้น - ผู้ปกครอง มีความตระหนัก รักรับในการส่งลูกหลานมาเรียนในระบบวิภาคิ	- จัดการศึกษาอาชีพศึกษา ระบบวิภาคิดำเนินการทุกแผนกวิชา - บุคลากร ได้ฝึกประสบการณ์ตรงในสถานประกอบการ และศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ - ผู้ปกครอง ให้ความสนใจ เอาใจใส่ผู้เรียน - ผู้เรียน ได้ฝึกอาชีพตามสมรรถนะของ สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน	- สถานศึกษา นำต้นแบบของแผนกวิชาที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการศึกษา ระบบวิภาคิที่ปริมาณและคุณภาพมาดำเนินการกับแผนกวิชาอื่นต่อไป - บุคลากร ร่วมกันครูฝึกในสถานประกอบการ จัดแผนการฝึกตลอดหลักสูตร - ผู้ปกครอง มีกลุ่ม Line กลุ่ม Facebook ระเบียบิดสำหรับในการร่วมพัฒนาผู้เรียน	- บุคลากร ได้ฝึกประสบการณ์ตรงในสาขาวิชาเอก ได้พัฒนาตัวเองในการศึกษาทั้งไทยและต่างประเทศ - กรรมการสถานศึกษา นำแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการดำเนินการระบบวิภาคิผ่าน การเห็นชอบทุกครั้ง - ผู้ปกครอง จัดตั้งกลุ่มสมาคมผู้ปกครองเพื่อเป็นตัวแทนในการร่วมพัฒนาผู้เรียนระบบวิภาคิ	- บุคลากร ทั้งของบริษัท และสถานศึกษาจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนบุคลากร ฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการ ศึกษาการประกอบ การสามารถจ้างงานต่อไป - ไม่ต้องเสียเวลาฝึกประสบการณ์ใหม่ - สถาบันประกอบการจัดกิจกรรมเชิญผู้ประกอบการเข้าเยี่ยมชมกิจการเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครอง

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาวดี Excellent Model School – DVE			
	วท.ปรจันบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาแก้ว
ประเด็นที่ศึกษา - สถานศึกษามีการคัดเลือกสถานประกอบการที่มีความร่วมมือเพื่อจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - สถานศึกษาได้จัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการ 4 ด้าน หลัก ได้แก่ การบรรยายความรู้, การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน - สถานศึกษาได้จัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการในด้านสวัสดิการตามสิทธิเสมือนพนักงาน และตามกฎหมายแรงงาน ตามแบบฟอร์มความร่วมมือของ สอศ.กับสถานประกอบการ 4 ด้าน	- สถานศึกษาได้จัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการ 4 ด้าน หลัก ได้แก่ การบรรยายความรู้, การพัฒนาหลักสูตรร่วมกัน - สถานศึกษาได้จัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ, ด้านครูฝึก, ด้านการประเมินผล, ด้านการรับรอง, ด้านสวัสดิการ ค่าตอบแทน, ด้านพัฒนาหลักสูตร, และด้านสนับสนุนผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้ผู้เรียน	- สถานศึกษามีกระบวนการคัดเลือกสถานประกอบการในภาคทวิภาคีโดยยึดความสมัครใจทั้งสองฝ่ายเป็นหลัก มีเป้าหมายเดียวกันคือพัฒนาผู้เรียนในทักษะตามวิชาเอกที่เรียน สถานประกอบการสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขได้ - สถานศึกษาได้จัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการตามแบบฟอร์มของ สอศ. เป็นหลัก เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรร่วมกัน ประโยชน์หลักสำเร็จการศึกษาในการคัดเลือกเข้าเป็นพนักงานของบริษัทต่อไป	- สถานศึกษาดำเนินการสรุปผลการดำเนินการในระดับแผนกวิชาเพื่อพัฒนาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - สถานศึกษาได้จัดทำข้อตกลง MOU กับสถานประกอบการในด้านความปลอดภัยในชีวิตมีประกันอุบัติเหตุ, ด้านสวัสดิการเรื่องเครื่องแต่งกาย ที่พัก รถรับส่ง การรักษาพยาบาล, ด้านผลการตอบแทน, ด้านการเรียนรู้อื่นๆ อุปกรณ์ห้องสำหรับการจัดการเรียนรู้ภายในบริษัท	บ.ฮอนต้า - ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทลงนามความร่วมมือระดับนโยบายกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา - บริษัทต้องเดินเข้าหาสถานศึกษา ครู ผู้เรียน และผู้ประกอบการ ต้องทำงานเชิงรุก - สถานศึกษาต้องเป็นตัวกลางในการเชื่อมต่อกันผู้เกี่ยวข้อง - สถานประกอบการจัดทำข้อตกลงกับสถานศึกษาเพื่อผู้เรียน ผู้ปกครองอย่างแท้จริงในด้านสวัสดิการต่าง ๆ

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School – DVE				
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	บ.ฮอนด้า
	- ผู้บริหารทั้งสองมีความสัมพันธ์ และความร่วมมือเป็นอย่างดี - สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการจัดทำข้อตกลงในการพัฒนาครูตรงตามวิชาที่สอน ด้านสมรรถนะวิชาชีพ เทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างต่อเนื่อง - มีการแลกเปลี่ยนครูบุคลากร ในการให้ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งในสถานศึกษา และสถานประกอบการ - มีกิจกรรมศึกษาดูงานที่สถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง	- ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้ง 2 ฝ่าย ร่วมกันกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ - ครูฝึกอบรมเพิ่มความรู้อาทิ ทักษะด้านวิชาชีพที่สอนกับสถานประกอบการทั้งในเวลาปกติ และช่วงเวลาปิดภาคเรียน - ศึกษาดูงาน กิจกรรมของสถานประกอบการ	- ผู้บริหาร ประชุมชี้แจง ทำความเข้าใจกับครู บุคลากร ในการดำเนินนโยบาย - สถานศึกษาติดต่อประสานงานเป็นคณะ เพื่อให้ ทุกคนมีความเข้าใจที่เหมือนกันในการดำเนินงานในเรื่องนี้ - กำหนดให้ครูผู้สอนได้ฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการให้มีประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ - ส่งเสริมสนับสนุนครูเข้าศึกษาดูงานภายในและต่างประเทศอีกด้วย	- ผู้บริหารระดับสูงของบริษัทเห็นด้วยกับแนวมงานนี้ - เป็นการช่วยเหลือสังคม - พัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ - พัฒนาประเทศ - จัดทำข้อตกลงในการพัฒนาครูตรงตามวิชาที่สอน ด้านสมรรถนะวิชาชีพ เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเข้าศึกษาดูงาน - ครูฝึกอบรมเพิ่มความรู้อาทิ ทักษะด้านวิชาชีพที่สอนกับสถานประกอบการ

แนวทาง การดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิถีชีวิต Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราณินบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ออนด้า
	- ปฐมนิเทศก่อนออกฝึกประสบการณ์ เน้นเรื่องเป้าหมายการฝึก ประสบการณ์ การประพฤติปฏิบัติในห้วงการฝึก ประสบการณ์ การเตรียมตัวทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ กับสถาบันประกอบการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน - กรรมการสถานศึกษาและกรรมการบริหาร สถานศึกษาร่วมกัน การศึกษาระบบวิทยา	- จัดทำภารกิจอบรมปฐมนิเทศก่อนออกฝึกประสบการณ์ในด้านหลักสูตรฝึกอบรม อบรมหลักสูตรฝึกอบรม การเรียนการสอน (E-Learning) หลักสูตรฝึกอบรมช่างเทคนิคบริการ - ใช้หลักการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการศึกษาพัฒนาการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบ วิทยาลัย เพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาต้นแบบวิทยา Excellent Model School – DVE	- จัดทำการเรียนการสอนแบบ Online โดยใช้ Google classroom - ติดต่อประสานงาน นิเทศติดตามผ่านทางกับ ผู้ปกครอง และผู้เรียนผ่านช่องทางดิจิทัล - กรรมการสถานศึกษา ทำหน้าที่ร่วมพิจารณาเห็นชอบแนวทางการกิจกรรม ในการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียน พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาต้นแบบวิทยา	- ครูที่ปรึกษาไปเยี่ยมบ้านเด็ก - การแก้ปัญหาผู้เรียนให้ดำเนินการเรียนรู้ที่บ้าน โดยให้ครูไปพบที่บ้าน - แก้ปัญหาที่บ้าน - ใช้กลยุทธ์ วิธีการประชุมทุกวันอังคาร ทุกแนวทางต้องผ่านความเห็นชอบก่อนทุกครั้ง ผู้บริหารเป็นผู้ถืออำนาจในการดำเนินการ เคลียร์ปัญหาระหว่างทาง บุคลากรเป็นผู้เดินทางไปสู่เป้าหมายคือผู้เรียนเป็นสำคัญ เอาคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ	- ปฐมนิเทศก่อนเข้าฝึกประสบการณ์ในเรื่องการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานประกอบการ - จัดทำกรรณียกเรียนการสอนในหลักสูตรในสถานประกอบการ - ให้สนับสนุนในเรื่องเป็นพิเศษ และทำความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง ในการพัฒนากำลังคนด้านอาชีพ ผ่านการจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบวิทยา
	- ผู้เรียนระบบวิทยาคีตวรเรียนรู้รักชาติดินแดนทุกคน เพราะมีผลในการยกเว้น	- มีการทดสอบวัดมาตรฐานวิชาชีพร่วมกันและออกไปผ่านมาตรฐานสามารถภาคการศึกษาได้	- การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของผู้เรียนระบบวิทยาคีตวรจัดอยู่ในห้วงภาคการศึกษา	- สถานศึกษาต้องเป็นตัวแทนหน่วยงานไม่ให้สถานประกอบการเอา	- สถานศึกษาควรจัดให้ผู้เรียนระบบวิทยาคีตวรเรียนนักศึกษาวิชาด้านแผน

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
ประเด็นที่ศึกษา	อาชีพศึกษา มาจัดทำเป็นหลักสูตรเฉพาะกับสถานประกอบการเน้นตามความต้องการของสถานประกอบการเป็นหลักเน้นประกอบอาชีพเป็นหลักเน้นสมรรถนะตามภาระงานของสถานประกอบการ เช่น หลักสูตรประกอบรถยนต์ , หลักสูตรตัวถังและสี , หลักสูตรบริการยานยนต์	ประกอบบริการ และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาจัดการศึกษานำเน้นการมีงานทำ	การอาชีพศึกษา ร่วมกับวิเคราะห์ภารกิจของสถานประกอบการ	- หลักสูตรบริการยานยนต์ กับ บริษัทแม่	เทคโนโลยีสมัยใหม่มาจัดทำหลักสูตรร่วมกัน
		- จัดอบรมหลักสูตร อบรม การเรียนการสอน (E-Learning) หลักสูตรฝึกอบรมช่างเทคนิคบริการ (Maintenance Technician) ให้กับผู้เรียนผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น Line, Facebook , (E-Learning) เพื่อให้ไม่กระทบต่อเวลาการศึกษา อาชีพของนักศึกษา	- ร่วมกันจัดการเรียนการสอนแบบเรียนได้ทุกที่ทุกเวลาผ่าน เว็บไซต์ของสถานศึกษาและสถานประกอบการให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา และถ้าไม่เข้าใจหรือทำแบบทดสอบไม่ได้ให้กลับไปทำใหม่ได้	- สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนแบบ Online โดยใช้โปรแกรม Google classroom ในการจัดการเรียนการสอนในขณะออกฝึกประสบการณ์	- จัดทำแผนการฝึกร่วมกันก่อนออก ฝึกประสบการณ์ฝึกอบรม ออกอบรม อบรมการเรียนการสอน (E-Learning) หลักสูตรฝึกอบรมช่างเทคนิคบริการ
	- กำหนดให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงการ สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม หลังจากฝึก	- จัดการเรียนการสอนแบบ Vocational Based โดยการนำเอาสมรรถนะ	- ผู้เรียน นำองค์ความรู้จากสถานศึกษาและสถานประกอบการมาจัดทำ	- กำหนดให้ผู้เรียนได้จัดทำโครงการ สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรม หลังจากฝึก	

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School – DVE			
	บริบท	ทรัพยากร	วัตถุประสงค์	บทบาท
ประเด็นที่ศึกษา	ประสบการณ์วิชาชีพสำเร็จ โดยการทำหน้าที่ได้จาก สถานประกอบการมา ประยุกต์ใช้ และจัดทำตรงตามสาขาของตนเอง - มีกระบวนการนำเสนอหัว, นำเสนอแนวทาง รูปแบบในการทำ, ลงมือทำ โดยมีครู เป็นผู้ให้คำแนะนำ - สถานศึกษานำเสนอการจัด การศึกษาแบบพัฒนาทักษะ อาชีพเป็นหลัก โดย การหลักสูตรสมรรถนะอาชีพ มาจัดทำหลักสูตรแบบฐาน สมรรถนะใช้ทักษะวิชาชีพ เป็นฐาน	เป็น จัดการเรียนการสอนแบบ ให้ผู้เรียนเป็นคนคิด ลงมือ ทำ แลกเปลี่ยนกันในการ ทำ แก้ปัญหาด้วยตัวเอง แคร่และเรียนรู้กับเพื่อให้อ่ ห้องเรียน นำคำแนะนำไป ปรับปรุงงานต่อไป	โครงการ สิ่งประดิษฐ์ และ นวัตกรรม หลังจากฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ - ครูให้ผู้เรียนจัดทำ โครงงานหรือนวัตกรรม ร่วมกับสถานประกอบการ ในขณะฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษา นำ ความรู้มาจัดทำ ได้ ตรงตาม สาขาวิชาชีพ โดยโครงการ หรือนวัตกรรมที่ทำมาจาก สมรรถนะในรายวิชา และ สมรรถนะอาชีพตาม หลักสูตร	บ.ฮอนต้า ประสบการณ์วิชาชีพสำเร็จ โดยการทำหน้าที่ได้จาก สถานประกอบการมา ประยุกต์ใช้ และจัดทำตรงตามสาขาของตนเอง - ครูให้ผู้เรียนจัดทำ โครงงานหรือนวัตกรรม ร่วมกับสถานประกอบการ ในขณะฝึกประสบการณ์ วิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษา นำ ความรู้มาจัดทำ ได้ ตรงตาม สาขาวิชาชีพ
	- สถานศึกษา ควรร่วมกับ สถานประกอบการ, สถาบัน คุรุวิชาชีพ, และกรม	- ควรมีการยกเว้นทบท รสำหรับผู้เรียนระบบทวิภาคี เพราะจะทำให้ระบบทวิ	- การทำงานเป็นกะหรือ เป็นช่วงเวลา ก่อให้เกิด ปัญหา อุปสรรคต่อการ	- การสื่อสาร และความ ร่วมมือยังต้องเพิ่มการ ทำงาน บริษัทด้วยกันเอง

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาติ Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
ประเด็นที่ศึกษา	พัฒนาฝีมือแรงงาน จัดทำหลักสูตรแบบฐาน หลักสูตรใช้ทักษะวิชาชีพ สมรรถนะใช้ทักษะวิชาชีพ เป็นฐาน - ครอบคลุมผู้เรียน ฝีมือ, ทักษะของผู้เรียน กับสถาบันต่าง ๆ ได้แก่ กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ และมีการทดสอบเพื่อ นำไปปรับขึ้นเงินเดือนก็ได้	ภาคีมีปริมาณเพิ่มขึ้น - สถานศึกษาความร่วมมือกับสถานประกอบการ, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ ในการจัดการทดสอบสมรรถนะด้านอาชีพ และออกใบรับรองให้ผู้ผ่าน และสามารถนำเกียรติบัตรที่ได้ไปทำงานที่ไหนก็ได้	นิเทศติดตามผู้เรียน โดยไม่สามารถพบนักเรียนที่ศึกษาพร้อมกันได้ทุกคน - การจัดหลักสูตรถูกจำกัดในด้านการเกิดและผู้เรียน ไม่ควรเรียนรู้เฉพาะทฤษฎี ควรเน้นปฏิบัติ	เรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา - สถานประกอบการควรจัดทำศูนย์ฝึกวิชาชีพเฉพาะด้าน ก่อนผู้เรียนเข้าฝึกในสถานประกอบการ - สถานศึกษา ควรร่วมกับสถานประกอบการ, สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ, และกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จัดทำหลักสูตรแบบฐานสมรรถนะใช้ทักษะวิชาชีพเป็นฐาน - สถานศึกษาตั้งอยู่ไกลจากสถานประกอบการทำให้การเดินทางไม่สะดวก	ต้องค้นหาสถานศึกษา สถานศึกษาจะจัดการศึกษาเฉพาะในสถานศึกษาไม่ได้ ต้องแสวงหาความร่วมมือ
	3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน	- สถานศึกษาได้จัดอบรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะ ทั้ง 5 ด้าน ก่อนที่ผู้เรียนจะออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดย	- สถานศึกษามีการมอบวุฒิบัตร หลังจากสถานประกอบการดำเนินการฝึกและประเมินทักษะที่เอื้อในการทำงาน	- สถานศึกษาให้ผู้เรียนในการตระหนัก ในแต่ละด้าน ดังนี้ 1.ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ให้ผู้เรียนปรับตัว หลอม	- สถานประกอบการได้จัดให้มีการฝึกผู้เรียนในด้านทักษะ ทั้ง 5 ด้าน โดยผ่านครูฝึก หัวหน้าประจำแผนกงาน มีการประเมินและ

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิวกิตี Excellent Model School – DVE				
	วท.ปรจันบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาะคา	บ.สอนต้า
ประเด็นที่ศึกษา	เชิญหน่วยงานภายนอกได้แก่สภาอุตสาหกรรมมาอบรมให้ความรู้ในด้านทักษะทั้ง 5 ด้าน หลังจากนั้นสถานประกอบการจะเป็นผู้มาดำเนินการประเมินและวัดผลผู้เรียนก่อนไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถานประกอบการต่อไป	(Employability skills) แล้ว โดยจัดฝึกอบรมในวันสำเร็จการศึกษา โดยเชิญผู้ประกอบการที่ได้รับมาร่วมด้วย และมอบรางวัลพิเศษให้สำหรับผู้ที่ผ่านระดับดีเยี่ยม และมีผลการเรียนในระดับเพชร และระดับทอง	ในการตัดสินใจผ่านการเรียนแบบบูรณาการ เป็นกลุ่ม เรียนเป็นชิ้นงาน ด้านทักษะการสื่อสาร ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการกำหนด ทาง Line, Facebook , Website	เข้ากับวัฒนธรรมองค์กรนั้น ๆ 2.ด้านทักษะการสื่อสาร ทาง Line, Facebook , Website 3. ด้านทักษะในการแก้ปัญหา และ 4.ด้านทักษะในการตัดสินใจผ่าน การเรียนเป็นชิ้นงาน 5. ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการกำหนด ฝึก ก่อนออกและหลังการฝึกประสบการณ์	ทดสอบ - สถานประกอบการมีการมอบมอบวุฒิบัตรให้ผู้เรียนทุกคนที่ผ่านการทดสอบตามเกณฑ์ ด้านทักษะที่เอื้อในการเข้าทำงาน (Employability skills) ของสถานประกอบการส่วนกระบวนการวัดและประเมินผลนั้น สถานประกอบการเป็นผู้นำดำเนินการเองทั้งหมด
	- ควรพัฒนาความรู้ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการ	- สถานศึกษากับสถานประกอบการควรกำหนดหลักสูตร ทั้ง 2 หลักสูตร ทั้งหลักสูตรซ่อม และหลักสูตรสร้าง และ	- สถานประกอบการเป็นผู้มอบความรู้ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะ	- ผู้เรียนที่ผ่านการประเมินด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills และได้รับ ใบประกาศรับรองจากสถาน	- สถานประกอบการกับสถานศึกษามีการเป็นผู้อบรมให้ความรู้ด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills (Employability skills

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
	เอกสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ และ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานร่วมกับสถานประกอบการ, กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน, สถานบันคุณวุฒิวิชาชีพ หรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ และมอบใบวุฒิบัตรระบุ รับรองสมรรถนะของผู้เรียนที่ผ่านการประเมิน	กำหนดการฝึกอบรมทักษะที่เอื้อในการทำงาน ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ และ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการกำหนด	การทำงานเป็นทีม 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะในการแก้ปัญหา 4) ด้านทักษะในการตัดสินใจ และ 5) ด้านทักษะการใช้ IT เทคโนโลยีที่สถานประกอบการกำหนด	ประกอบบริการและจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องแล้วทางสถานศึกษาจะพิจารณาเรื่องทุกและได้รับการพิจารณาในการส่งไปทำงานในสถานประกอบการ เพื่อเป็นขวัญกำลังใจให้คนทำงาน	- สถานประกอบการกำหนดให้มีสมุดบันทึกการปฏิบัติงาน และในแบบฟอร์มสามารถวัดประเมินสมรรถนะด้านวิชาชีพผู้เรียน
	วุฒิบัตรระบุ รับรองสมรรถนะของผู้เรียนที่ผ่านการประเมิน	ประกอบบริการกำหนด	- ควรมีการประเมินในด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) และออกใบวุฒิบัตรในเรื่องด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน	- ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ และชัดเจนในเรื่องกระบวนการ 4 M ร่วมกับทีมบริหารสถานศึกษา และสื่อสาร	- ในการออกใบวุฒิบัตรในเรื่องด้านทักษะที่เอื้อในการทำงาน (Employability skills) มีใบวุฒิบัตรระบุรับรองสมรรถนะ
4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศและเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน	- สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา	- สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา	- สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา	- สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและ	- สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบพหุวิชา Excellent Model School – DVE				
	ผู้รับผิดชอบ	หน่วยงาน	วัตถุประสงค์ก่อนการประเมิน	วัตถุประสงค์ก่อนการประเมิน	บ.สอนค่า
ประเด็นที่ศึกษา	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริม - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริม - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม)
	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริม - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริมในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม	และสถานประกอบการในด้านการส่งเสริม - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการในการส่งเสริม)

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School – DVE				
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราชญ์	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาแก้ว
ประเด็นที่ 1: การจัดการเรียนการสอน	การแจ้งความประสงค์ก่อนการประเมิน - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา)	ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา และการแจ้งความประสงค์ก่อนการประเมิน)	การแจ้งความประสงค์ก่อนการประเมิน - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา และการแจ้งความประสงค์ก่อนการประเมิน)	การแจ้งความประสงค์ก่อนการประเมิน - สถานประกอบการไม่ได้ประเมินในด้านนี้ (โดยเงื่อนไขการประเมินในด้านที่ 5 ประเมินหรือไม่ประเมินก็ได้ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษา และการแจ้งความประสงค์ก่อนการประเมิน)
ประเด็นที่ 2: การวัดผลและประเมินผล	- สถานศึกษาควรมีการจัดทำหลักสูตรด้านภาษาต่างประเทศ ร่วมกับสถานประกอบการ โดยการประเมินผลเป็นรายวิชา สถานประกอบการ โดยครูสอนภาษาต่างประเทศ เป็นรายวิชา สถานศึกษาควรประเมินผลเป็นรายวิชา สถานศึกษาควรจัดทำแผนการเรียน แล้วจัดทำเป็นโปรแกรมภาษาอังกฤษให้ตรงตามความต้องการ	- สถานศึกษาควรสอนภาษาจากเจ้าของภาษา - ควรมีโปรแกรมสำเร็จรูปในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา - สถานศึกษาควรแนะนำ	- สถานศึกษาควรจัดทำหลักสูตรการเรียนภาษาอังกฤษ และการเรียนภาษาจากเจ้าของภาษา - สถานศึกษาควรจัดให้มีการเรียนแบบ MEP (Mini English Program) คือ ภาษาอังกฤษ จากเจ้าของภาษา - They give me a book and then I will	- สถานศึกษาควรเน้นภาษาอังกฤษ และควรเรียนจากเจ้าของภาษา - สถานศึกษาควรจัดให้มีการเรียนการสอนภาษาเงิน การเรียนการสอนภาษาเงินจากครูจีน เพราะในอนาคตจีนจะเป็นมหาอำนาจใหม่ในโลกนี้ เรื่องเทคโนโลยี

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาวดี Excellent Model School – DVE				
	วท.ปรจันบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาแก้ว	บ.สอนคำ
	ของสถานประกอบการ โดย ใช้ครูต่างชาติเจ้าของภาษา เป็นผู้สอน	เสาะหาเว็บไซต์เกี่ยวกับ การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ หรือการ เรียนการสอนจากคู่มือ Online	translate to English, after a teacher teach in Thai I want to teaching in English. For the example someone is glass, it's use for drinking coffee. By Leenard, from Filippines,	- สถานศึกษาควรจัด เน้นภาษาที่สาขาที่จำเป็น ก่อน เช่นสาขาการโรงแรม และ โปรแกรมระบบราง ใช้ ภาษาจีน เป็นต้น	วิชาชีพ - สถานประกอบการและ สถานศึกษาควรจัดทำ หลักสูตรภาษาอังกฤษ ร่วมกัน และแบ่งหน้าที่ จัดการเรียนการสอน ให้ ผู้เรียน
5. การพัฒนา คุณธรรมและ จริยธรรม ของผู้เรียน อาชีวศึกษา	- สถานศึกษาได้จัดทำ กิจกรรม โครงการตาม ภารกิจที่สำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ทั้ง 7 ด้าน ผ่าน กิจกรรมของสถานศึกษาใน ระดับรายวิชา เช่นคะแนน คุณธรรม จริยธรรม 30 คะแนนต่อรายวิชา , แผนก วิชา ให้ผู้เรียนมีจิตบริการ	- สถานประกอบการ กำหนด กฎ ระเบียบ กิจกรรมของสถาน ประกอบการ มีการวัด ประเมิน - สถานศึกษาได้จัดทำ กิจกรรม โครงการตาม ภารกิจที่สำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษาผ่านกิจกรรม	- สถานศึกษาใช้กิจกรรม 5 แผนก 5 แผนก - สถานประกอบการ กำหนด กฎ ระเบียบ กิจกรรมของสถาน ประกอบการ มีการวัด ประเมิน - สถานศึกษาจัดทำ กิจกรรม โครงการตาม ภารกิจที่สำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษาผ่านกิจกรรม	- จัดทำโครงการให้ผู้เรียนมี จิตอาสา - จัดให้มีกิจกรรมคุณธรรม ด้านจิตอาสาภายในและ ภายนอก เช่นบริการแผนก วิชา สถานศึกษา - มีการอบรมด้านจิตใจ โดย การ เช่นสวดมนต์ยาว นั่ง สมาธิ ประจำสัปดาห์ และ กิจกรรมต่าง ๆ	- สถานประกอบการ มีการ วัดประเมิน ด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อประเมินการ สำเร็จการศึกษาต่อไป - สถานประกอบการได้ จัดทำกิจกรรมในสถาน ประกอบการ และ ดำเนินการวัดผล ประเมินผลทั้ง 7 ด้าน ประสาน ส่งผลถึงผู้ปกครอง

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาวดี Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ฮอนต้า
ภายในและภายนอกแผนกวิชา,และสถานศึกษา จัดทำโครงการ จิตอาสาบริการสังคมภายนอก	ภายในและภายนอกแผนกวิชา,และสถานศึกษา จัดทำโครงการ จิตอาสาบริการสังคมภายนอก	องค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ระดับสถานศึกษา โดยมีการดำเนินการใน 5 แผนก 5 แผนกทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา	ปวส.1 ใช้กิจกรรม องค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย (อวท.) 5 แผนก 3, ปวส.2 ใช้กิจกรรมด้านภาษาอังกฤษ และโครงการ เป็นกิจกรรมในการพัฒนา	- สถานศึกษาร่วมกับสถานประกอบการในการพัฒนาคุณธรรมทั้ง 7 ด้าน โดยเริ่มจากสถานศึกษาในการปฐมนิเทศ ชี้แจง ทำความเข้าใจ พัฒนาคุณธรรมโดยใช้กิจกรรมจิตอาสา โดยมอบหมาย ให้แผนกวิชา เป็นผู้ดำเนินการ	- มีสมุดบันทึกพฤติกรรมความดี รายงานกิจกรรมและ 10 บาท เพื่อเป็นรางวัลให้ผู้เรียน
	- ประสานงาน ติดตาม พฤติกรรมผู้เรียนกับผู้รับผิดชอบในสถานประกอบการ ทาง Facebook, Line และหลากหลายช่องทางเพื่อให้แก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง	- สถานศึกษานำผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรม จากในแต่ละรายวิชาที่ผู้เรียนเข้าเรียน ประเมินจากครูที่ปรึกษา แผนกวิชา สถานศึกษา และสถานประกอบการรวมผลและตัดสินด้านคุณธรรม จริยธรรม 7 ด้านนั้น	- สถานประกอบการ วัด และประเมินผลผู้เรียน แล้วส่งผลการประเมินให้สถานศึกษา	- สถานประกอบการ วัด และประเมินผลผู้เรียน แล้วส่งผลการประเมินให้สถานศึกษา	- ในขณะฝึกถ้ามีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ผู้บริหารจะลงไปแก้ปัญหาเป็นอันดับแรก และถ้าผิดร้ายแรงให้ส่งกลับสถานศึกษาทันที
	- สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมของสถานศึกษา เช่น	- สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4ด้าน พฤติกรรมผู้เรียนทั้ง 4ด้าน	- สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4ด้าน พฤติกรรมผู้เรียนทั้ง 4ด้าน	- สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4ด้าน พฤติกรรมผู้เรียนทั้ง 4ด้าน	- สถานศึกษาพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4ด้าน พฤติกรรมผู้เรียนทั้ง 4ด้าน

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรชุมพร	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรม อวท. 5 แผนปี 5 แผนแ่ง กิจกรรม Fix it center ร่วมด้วยช่วยประชาชนช่วงสงกรานต์ ปีใหม่ เป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียนทั้ง 4 ด้าน	โดย เริ่มจากกิจกรรม บริการสถานศึกษา - ดำเนินกิจกรรมจิตอาสา โดยผ่านกิจกรรม Fix it center ร่วมด้วยช่วยประชาชนช่วงสงกรานต์ ปีใหม่	เช่น การบริการวิชาชีพในการซ่อมบำรุง ฟรีค่าแรงแก่ชุมชน ทุกแผนกวิชา ในสถานที่ราชการ สถานที่เอกชน รัฐวิสาหกิจ วัด บ้านผู้ปกครอง	- เน้นกิจกรรมบริการอาชีพสู่ชุมชนทุก ๆ ด้าน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะอาชีพ และมีจิตอาสา	ผู้เรียนมีพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน ผ่านกิจกรรมของสถานประกอบการ และปลูกฝัง ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรม เจ้าของกิจการ
	- สถานศึกษาดำเนินการตามแผนพัฒนาผู้เรียนด้านระเบียบ วินัย เน้น กระบวนการของสถานศึกษา กระบวนการของแผนกวิชา กระบวนการของรายวิชา การแต่งกาย การตรงต่อเวลาเข้ากิจกรรม เข้าเรียนในรายวิชา - มีกิจกรรม นักศึกษาอาสา รักษาดินแดน เพื่อฝึกระเบียบวินัย	- สถานศึกษาดำเนินการตามแผนพัฒนาผู้เรียน 5 แผนปี 5 แผนแ่ง ของ องค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ภายในสถานศึกษา กิจกรรมย่อยของชมรม และแผนกวิชา - สถานประกอบการ ดำเนินการตาม กฎ ระเบียบปฏิบัติของสถานประกอบการอย่าง	- สถานศึกษาดำเนินการตามแผนพัฒนาผู้เรียนด้านระเบียบวินัยตนเอง ได้แก่ การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของสถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมตอนเช้าหน้าเสาธง กิจกรรมชมรม กิจกรรมกลางของสถานศึกษา - พวช.1 เข้าร่วมฝึกกิจกรรมปลูกเสื่อ - มีกิจกรรม นักศึกษาอาสา	- วินัยเรื่องการแต่งกาย - การเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง - กิจกรรมองค์การนักวิชาชีพในอนาคตแห่งประเทศไทย ระดับสถานศึกษา 5 แผนปี 5 แผนแ่ง - กิจกรรมชมรมวิชาชีพ, กิจกรรมปลูกเสื่อ, กิจกรรม นักศึกษาอาสา รักษาดินแดน, ด้านดนตรี และกีฬา	- สถานประกอบการ ดำเนินการตามกฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติของสถานประกอบการ ผู้เรียนคนใดฝ่าฝืนและไม่ปฏิบัติตามที่ส่งกลับสถานศึกษาทันที - การขึ้นรถรับส่ง การเข้าตอกบัตรทำงาน การบำรุงรักษาเครื่องมือก่อนเลิกปฏิบัติงาน - สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมกัน

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราชญ์บุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
	ประเด็นที่ศึกษา	เด็ขาดไม่แยกตัว - สถานศึกษาและสถานประกอบการควรร่วมกันกำหนด แนวทาง ขั้นตอนวิธีการ ในการดำเนินการพัฒนา และประเมินผู้เรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ตรงตามที่ต้องการสถานประกอบการหรือสถานศึกษาต้องการ	รักษาดีดินแดน เพื่อฝึกระเบียบวินัย	- สังคมการทำงานจะหล่อหลอมให้ผู้เรียนเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น - วัฒนธรรมองค์กรจะเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อ	กำหนด แนวทาง ขั้นตอนวิธีการ ในการดำเนินการพัฒนา
	- สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันกำหนด แนวทาง ขั้นตอนวิธีการ ในการดำเนินการพัฒนา และประเมินผู้เรียนในด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ตรงตามที่ต้องการสถานประกอบการหรือสถานศึกษาต้องการ	- ครอบคลุมผู้เรียนไปฝึกในสถานประกอบการจริงเป็น การส่งไปฝึกทั้งวิชาการ วิชาชีพ และทักษะการใช้ชีวิตไปด้วยในตัว- ผู้เรียนไปอยู่ในสังคมการทำงานที่มีรุ่นพี่ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ - ผู้เรียนมีเรื่องการทะเลาะ	- สถานศึกษาไปฝึกในสถานประกอบการจริงเป็น การส่งไปฝึกทั้งวิชาการ วิชาชีพ และทักษะการใช้ชีวิตไปด้วยในตัว- ผู้เรียนไปอยู่ในสังคมการทำงานที่มีรุ่นพี่ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ - ผู้เรียนมีเรื่องการทะเลาะ	- สถานศึกษาไปฝึกในสถานประกอบการจริงเป็น การส่งไปฝึกทั้งวิชาการ วิชาชีพ และทักษะการใช้ชีวิตไปด้วยในตัว- ผู้เรียนไปอยู่ในสังคมการทำงานที่มีรุ่นพี่ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ - ผู้เรียนมีเรื่องการทะเลาะ	- สถานศึกษาไปฝึกในสถานประกอบการจริงเป็น การส่งไปฝึกทั้งวิชาการ วิชาชีพ และทักษะการใช้ชีวิตไปด้วยในตัว- ผู้เรียนไปอยู่ในสังคมการทำงานที่มีรุ่นพี่ มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ - ผู้เรียนมีเรื่องการทะเลาะ

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เอกะดา	
	- เกณฑ์การประเมินในด้านนี้ไม่ครอบคลุมกับผู้เรียนทั้งหมด ควรมีการตกลงกำหนด ร่วมกันก่อนดำเนินการดำเนินการทำความเข้าใจและความร่วมมือ และส่งผู้เรียนไปยังสถานประกอบการ	นี้ไม่ครอบคลุมกับผู้เรียนทั้งหมด ควรมีการตกลงกำหนด ร่วมกันก่อนดำเนินการดำเนินการ	ส่งออกเพราะจะมีผลระยะยาว และหลังจากกลับจากฝึกประสบการณ์- ผู้เรียนเกิดการคิดถึงบ้าน ยากกลับบ้านในขณะฝึกปฏิบัติงาน บางคนหนีกลับไม่แจ้งสถานศึกษา สถานประกอบการก็จะไม่รับรุ่นน้องรุ่นต่อไป ทำให้รุ่นหลังเสียโอกาส - ในแต่ละตัวแทนจำหน่าย (Dealer) มีมาตรฐานไม่เท่ากัน	วิภาคี ยาเสพติด สถานประกอบการจะส่งกลับทันทีที่เป็นทั้งผลดีและผลเสีย ผลดีคือผู้เรียนได้เรียนรู้ในชีวิตจริง สังคมการทำงานภายนอกไม่มีที่ได้โอกาสเท่าสถานศึกษา	บ.ฮอนด้า
6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน	- ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ตามคุณวุฒิวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของภาคเรียนสุดท้ายของ	- ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ตามคุณวุฒิวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ	- จัดให้มีการทดสอบมาตรฐานวิชาชีพตามคุณวุฒิวิชาชีพ ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	- จัดให้มีการทดสอบมาตรฐานสมรรถนะของสถานประกอบการ	- สถานประกอบการได้ทดสอบมาตรฐานของสถานประกอบการทุกคนก่อนสำเร็จการศึกษา - ควรให้ผู้เรียนได้รับการทดสอบมาตรฐานฝีมือ

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาคี Excellent Model School – DVE				
	วท.ปร.เงินบุรี	วท.พร.บุรี	วท.ว.ปิยะ	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
ประเด็นที่ศึกษา	ภาคเรียน - ดำเนินการทดสอบ มาตรฐานวิชาชีพตาม คุณวุฒิวิชาชีพของ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษาสอบเข้า สอบทุกคน ผ่าน 100 % - ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานประกอบการ และได้มาตรฐานทุกคน	ฝีมือแรงงานแห่งชาติ - จากการแข่งขันฝีมือ มาตรฐานวิชาชีพของ สำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา ทุกคนผ่าน 100 % - ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานประกอบการ และได้มาตรฐานทุกคน	ให้ผู้เรียนมีการทดสอบ มาตรฐานฝีมือแรงงานตาม เกณฑ์ของสถาน ประกอบการ - ผ่านประเมินมาตรฐาน วิชาชีพของสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา 100 % - ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานประกอบการ และได้มาตรฐานทุกคน ผ่าน 95 %	วิชาชีพของสำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษา - ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพ ของสถานประกอบการและ ได้มาตรฐานทุกคน ได้รับ Best Performance จำนวน 3 คน	แรงงานแห่งชาติ - ทุกคนได้ทดสอบ มาตรฐานวิชาชีพกับ บริษัท และสถาบันอื่นที่ จัดทำและรับผิดชอบด้าน การทดสอบมาตรฐาน วิชาชีพให้ครบทุกคน และ ได้มาตรฐานทุกคน
	- แผนกวิชาพัฒนาทักษะ สมรรถนะที่สถาน ประกอบการไม่มี และ ไม่ได้ฝึก เพื่อเตรียมทดสอบ สมรรถนะวิชาชีพ - ควรมีการกำหนดพัฒนา ทดสอบ มาตรฐานวิชาชีพ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา	- สถานศึกษาจัดอบรมการ เรียนการสอน (E- Learning) หลักสูตร ฝึกอบรมช่างเทคนิคบริการ - ควรมีการจัดการฝึกทักษะ วิชาชีพร่วมกับสถาน ประกอบการในเรื่อง หลักสูตรช่างเทคนิคบริการ	- สถานศึกษาจัดอบรมการ เรียนการวัดและสี รถยนต์ทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ - ฝึกอบรมด้านสายการผลิต ที่บริษัทย้อนต้นก่อนเข้าฝึก จริง - สถานศึกษาร่วมกับสถาน	- สถานศึกษาจัดทำ หลักสูตรวิชาชีพเป็นฐาน โดยการนำหลักสูตรของ สอ ร่วมกับ สคช. ถอดออกมา เป็นสมรรถนะวิชาชีพ แล้ว ดำเนินการจัดการเรียนการ สอนและวัดสมรรถนะ วิชาชีพ โดย สคช.เป็นผู้	- สถานควรมีการทดสอบ สมรรถนะเป็นของ สถานศึกษาก่อนออกฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ - สถานศึกษาควรจัดให้มี การทดสอบสมรรถนะ วิชาชีพจากกรมพัฒนาฝีมือ แรงงาน และสถาบันคุณวุฒิ

แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาต้นแบบวิภาติ Excellent Model School – DVE					
ประเด็นที่ศึกษา	วท.ปราจีนบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรวิทย์	วท.เกาะคา	บ.ฮอนด้า
	กับสถานประกอบการในสาขาวิชาชีพนั้น ๆ	(Maintenance Technician) ร่วมกับบริษัทผู้จำหน่ายรถยนต์ (Dealer)ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ก่อนออกไปฝึกทักษะวิชาชีพเฉพาะด้านในสถานประกอบการจริง	ประกอบอาชีพที่มีรายวิชาเรียนในสถานประกอบการตรงตามสมรรถนะที่สถานประกอบการกำหนด - ควรมีการจัดทำโครงการยกระดับผู้เรียนด้านสมรรถนะวิชาชีพที่ตรงตามความต้องการร่วมกับสถานประกอบการ	รับรอง - จัดการศึกษาต้นทักษะอาชีพเฉพาะร่วมกับสถานประกอบการและประเมินสถานประกอบการมีหน้าที่ต่อยอดเทคโนโลยี - ควรจัดการศึกษาให้ผู้เรียนสามารถเอาไปใช้ได้ 100 %	วิชาชีพ - ควรมีทดสอบผู้เรียนก่อนเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพและหลังการฝึกประสบการณ์วิชาชีพทุกคนเพื่อเป็นฐานในการประกอบอาชีพ
	- เนื่องด้วยสถานศึกษาอยู่ใกล้สถานประกอบการทำให้ผู้เรียนกลับบ้านบ่อย ไม่มีความรับผิดชอบในงานในหน้าที่ ทำให้มีผลเสียต่อบางบริษัท	- ในบางบริษัทผู้จำหน่ายรถยนต์ (Dealer) ไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานบางอย่างเท่ากับ บริษัทหลัก - ควรมีการคัดเลือกผู้เรียนตั้งแต่รับสมัครว่าเขาจะเรียนในหลักสูตรอะไรฝึกประสบการณ์ที่บริษัทใด	- ควรมีการคัดเลือกผู้เรียนตั้งแต่รับสมัครว่าเขาจะเรียนในหลักสูตรอะไรฝึกประสบการณ์ที่บริษัทใด - ควรจัดการฝึกสูตรตั้งแต่วิธีจริงหรือเอาไปประกอบอาชีพได้จริง- ควรเรียนเป็นรายสมรรถนะ เรียงลำดับความสามารถทำงานได้ นำไปประกอบอาชีพได้ ทำรายได้ เลี้ยงชีพได้	เรียนมา ปัจจุบันเรียนมา 100 แต่ใช้จริงไม่ถึง 20 % ฉะนั้นไม่ควรสอนในเรื่องที่เขาไม่ได้เอาไปใช้ในชีวิตจริงหรือเอาไปประกอบอาชีพได้จริง- ควรเรียนเป็นรายสมรรถนะ เรียงลำดับความสามารถทำงานได้ นำไปประกอบอาชีพได้ ทำรายได้ เลี้ยงชีพได้	- ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาสายสามัญ ม.6 มีทักษะด้านวิชาชีพน้อยทำให้ประสิทธิภาพของงานลดลงและไม่สามารถทำงานบริการได้เท่าผู้สำเร็จด้านวิชาชีพโดยตรง - สถานศึกษาควรฝึกคุณธรรมในเรื่อง รับผิดชอบต่อ ชื้อสัตย์ ส่วนเรื่อง

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านแบบบพิภาคี Excellent Model School – DVE				
	วท.ปรกึณบุรี	วท.เพชรบูรณ์	วท.วชิรพุม	วท.เกศา	บ.ฮอนต้า
			- การเรียนเป็นรายวิชาไม่ สามารถนำไปประกอบ อาชีพได้ ควรจัดการเรียน การสอนเพื่อประกอบ อาชีพได้	- ไม่สามารถปรับหลักสูตร ของสำนักงาน คณะกรรมการการ อาชีวศึกษาได้ ปรับลด หน่วยกิตไม่ได้ ทำให้เป็น อุปสรรคต่อการเรียนวิชาชีพ เพื่อไปประกอบอาชีพ เรียนรู้ทฤษฎีหลากหลาย แต่ไม่สามารถนำไปประกอบ อาชีพเลี้ยงชีพได้ทำให้ เสียเวลาเรียน เสียทรัพยากร โดยเปล่าประโยชน์	ทักษะวิชาชีพเป็นหน้าที่ ของสถานประกอบการ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการสัมภาษณ์กลุ่มเจาะจง (Group Interview) เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา
ระบบวิชาชีพ แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยได้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาด้านแบบวิถีการศึกษา Excellent Model School – DVE				
	วท.ปริญญ์	วท.เพชรบูรณ์	วท.วาปีปทุม	วท.เกาะคา	บ.ยอนต้า
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	- ควรวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการก่อนว่าตรงตามสาขาวิชาเอกของผู้เรียนก่อนที่จะส่งผู้เรียนเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ - ควรมีประสานงานหรือหน่วยงานกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อลดขั้นตอนในการประสานงาน และเพื่อความสะดวกของสถานศึกษาที่อยู่ห่างไกลสถานประกอบการ	- การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของสถานประกอบการที่มีประกอบกิจการที่มีเดียว การจ้างงานหน้าเดียว ตลอดหลักสูตร สถานประกอบการควรจัดทำหลักสูตรอื่น ๆ เพื่อเพิ่มเติมและพัฒนาทักษะ สมรรถนะในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด	- ควรเปิดหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ เช่น หลักสูตรรับรอง (SA), หลักสูตรรับรถยนต์ (SA), หลักสูตรงาน ตัวถังและสี เป็นต้น - สถานศึกษาควรทำข้อตกลงกับสถานประกอบการในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนระบบวิชาตลอดหลักสูตร สถานศึกษาควรสอนเฉพาะพื้นฐานวิชาชีพ ควรเน้นด้านพัฒนาคุณธรรมให้เขาเป็นคนดี คิดเป็น	- สถานศึกษาร่วมกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง มากำหนดนโยบายให้การจัดการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นแบบ “Vocational Based” โดยยึดทักษะวิชาชีพเป็นหลัก เรียนทักษะอาชีพที่จำเป็นเพื่อการมีงานโดยเฉพาะ - ผู้บริหารใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม ผ่านคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา โดยการประชุมทุกวันอังคารเพื่อติดตาม และพัฒนางาน	- ควรครูฝึกในสถานประกอบการที่มีทักษะสามารถสอนภาษาอังกฤษให้ผู้เรียนได้โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการสอนอย่างชัดเจน - สถานประกอบการต้องมีความชัดเจนในด้านการเรียนการสอนด้านเทคนิคโดยเป็นหลักการเรียนการสอนประกอบการศึกษา หลักตามภารกิจของสถานประกอบการและพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมในด้านที่ผู้เรียนต้อง แต่ไม่มีในการกิจของสถานประกอบการ - ผู้บริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ควรเป็นผู้บริหารแบบ “Director Marketing”

ฉบับที่ 4

แบบบันทึกผลการประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) การจัดทำแผนปฏิบัติการ การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม ในปีการศึกษา 2563

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบบันทึกนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์สถานศึกษาในด้านการพัฒนา การจัดการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อสร้างแผนงาน กิจกรรม โครงการ การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม ในปีการศึกษา 2563 ด้วยเทคนิคการวางแผนแบบมีส่วนร่วม AIC (Appreciation Influence Control) โดยการบันทึกข้อมูลตามขั้นตอนกิจกรรมทุกกิจกรรมลงในเอกสารเอกสารฉบับนี้ แบบบันทึกนี้มี 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 รายละเอียดแสดงผลการดำเนินการ ขั้นที่ 1 ขั้นยอมรับชื่นชม (Appreciation)

ส่วนที่ 2 รายละเอียดขั้นแสดงพลังร่วมวางแผน (Influence)

ส่วนที่ 3 รายละเอียดขั้นกำหนดยุทธศาสตร์ควบคุม (Control)

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้น A1 เข้าใจ สถานการณ์สภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน (Reality) (ต่อ)		ระบบวิภาคี ของสถานศึกษาที่มีผล การดำเนินการเป็นสถานศึกษาดั้งแบบ 4 สถานศึกษา และ 1 สถานประกอบการที่ร่วม - ให้ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาของแต่ละกลุ่มช่วยกัน วิพากษ์ ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสรุป นำเสนอแนวทางการจัดการศึกษาอาชีพศึกษา ระบบวิภาคีของสถานศึกษาดั้งแบบและ สถานประกอบการที่ร่วม - และให้วาดภาพในอนาคตอยากให้การ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษา ระบบวิภาคี เป็นไปอย่างไร	8. การจัดการเรียนการสอนในช่วงฝึกประสบการณ์มีความลำบาก ยากในการจัดการเรียนรู้จากทางวิทยาลัย ผู้เรียนมีเวลา พักผ่อนน้อย ไม่สามารถทำงานด้านการเรียนส่งครูได้ 9. ผู้ปกครองมีความกังวล ไม่มั่นใจว่าลูกจะสำเร็จการศึกษา เนื่องจากอยู่ห่างไกล 9.1 ยากให้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาเป็นวิภาคี 100 % ทั้งใน ระดับ ปวช. และระดับ ปวส. 9.2 ยากให้ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วมีงานทำทุกคน หรือ สามารถประกอบอาชีพอิสระ เป็นเจ้าของกิจการได้ 9.3 ยากให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ เชื้อมั้น ในการจัดการศึกษา แบบ DVE 9.4 ยากให้สถานประกอบการให้ความร่วมมือด้านการจัดการเรียน การสอน แบบ DVE อย่างจริงจัง
		เมื่อทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้นำเสนอการจัด การเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบวิภาคี ที่ประสบผลสำเร็จ และ ไม่ประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยแล้ว จากนั้นให้ช่วยกันรวบรวม แนวทางจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษา ระบบวิภาคี ที่ดี มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับ ของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียควรเป็นอย่างไร	ภาพรวมการเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบวิภาคีที่สเปผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จ 1. ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนวิภาคี ทั้งในสถานศึกษาและ สถานประกอบการ 2. อุปกรณ์ เครื่องมือ ครุภัณฑ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และงบประมาณ ทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการ 3. ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจ มีรายได้ระหว่างเรียน จบแน่นอน
ขั้น A2 สร้าง วิสัยทัศน์ร่วม สภาพคาดหวังในอนาคต (Ideal vision scenario)			

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	ขั้น A2 สร้าง วิสัยทัศน์ร่วม สภาพ คาดหวังในอนาคต (Ideal vision scenario) (ต่อ)		4. สถานประกอบการที่ฝึกงานตรงตามสาขาวิชาของผู้เรียน 5. จำนวนสถานประกอบการ และความร่วมมือ ให้มากขึ้น ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ 6. จัดทำแผนการฝึกที่ชัดเจน สามารถปฏิบัติได้จริง ในที่ผู้เรียน ฝึกประสบการณ์ในไลน์ผลิตไม่มีประสบการณ์อย่างอื่น 7. เพิ่มโควตาผู้เรียนได้รับการบรรจุ แต่งตั้งเข้าทำงานให้เป็นพนักงาน ในบริษัท น้อยกว่าเกินไป ควรเพิ่มให้มากกว่านี้ 8. ควรมีสถาบันงาน และเจ้าหน้าที่ที่วิภาคิ ที่เป็นรูปธรรม มีหน้าที่ รับผิดชอบด้านนี้โดยตรง ครอบคลุมทุกด้านในการทำงาน
		- ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ร่วม ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเป้าหมาย เป็นสถานศึกษาที่มืผลลการดำเนินการ การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี	วิสัยทัศน์ร่วมในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี 1. สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี 100 เปอร์เซนต์ ทุกแผนกวิชาทั้งในระดับชั้น ปวช. และปวส. 2. ผู้เรียนได้ฝึกอุปกรณ์ เครื่องมือ ครุภัณฑ์ เทคโนโลยีที่ทันสมัยได้รับ ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จริง ได้ฝึกประสบการณ์ที่หลากหลายและ ครบถ้วนมีทักษะการทำงานและการใช้ชีวิต 3. มีสถานประกอบการที่ฝึกงานตรงตามสาขาวิชาของผู้เรียนครบทุก แผนกวิชา ผู้ฝึกประสบการณ์ไม่ตรงสาขาสถาสามารถเรียนเพิ่มเติมในทักษะ องค์ความรู้ที่ขาดหายไป 4. ผู้เรียนมีรายได้ระหว่างเรียน แบ่งเบารภาระของครอบครัว หลังสำเร็จ

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้นที่ 2 ขั้นแสดงพลัง ร่วมวางแผน (Influence)	ขั้น I1 คิดหากลวิธี (Solution design)	- ให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นและเล่าประสบการณ์ในการดำเนินการเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบ วิทยาลัยที่ผ่านมาอย่างอิสระ ไม่ตัดสินถูกผิด - ช่วยกันสรุปความคิดเห็นของแต่ละคน จัดเป็นหมวด ประเภท ชนิดปัญหาแล้วช่วยกันเพิ่มเติมในข้อมูลประเด็นที่ขาดหาย จนสมบูรณ์แล้วสรุปเป็นภาพรวมของกลุ่มย่อย	การศึกษาดูเรียนรู้ดำเนินงาน ทำ มีทักษะสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ และเป็นเจ้าของกิจการในอนาคตต่อไป 1. มีข้อตกลง MOU ในการจัดการเรียนการสอนระบบวิชาชีพทั้งสองฝ่าย ที่ชัดเจน ครอบคลุม 2. จัดให้มีกิจกรรมการเรียนรู้หลัก แผนฝึก และภาษาต่างประเทศ เพื่อ เพิ่มความรู้แก่ครู และผู้เรียน 3. กำหนดชั่วโมงออนไลน์ในตารางเรียน ให้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน มีการอบรมและประกวดผลงาน สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรม 4. สถานประกอบการควรจัดสวัสดิการ ที่พักที่ปลอดภัย สะอาด ถูกสุขลักษณะ 5. ในการจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบวิชาชีพ ที่ประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จสามารถสรุป จำแนก หมวด ประเภท ชนิดปัญหา ได้ดังนี้ 1) ด้านสถานศึกษา 2) ด้านผู้เรียน 3) ด้านครูผู้สอน และ 4) ด้านผู้ประกอบการและชุมชน
	ขั้น I2 จัดเรียง ความสำคัญ จำแนก กิจกรรม (Priority)	- สรุปเรียงเป็นลำดับความสำคัญ ของแผนงานโครงการ กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบวิชาชีพ	ด้านสถานศึกษา 1. จัดทำหลักสูตร แผนการฝึก ไทย-อังกฤษ อบรมครู ช่างเทคนิค บริการ ผ่านอีเลิร์นนิ่ง 2. เพิ่มหลักสูตรฐานสมรรถนะในรายวิชาเฉพาะ 3. เพิ่มสมรรถนะอาชีพแก่ผู้เรียน และอบรมเตรียมความพร้อมก่อนทดสอบสมรรถนะ

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	ขั้น 12 จัดเรียง ความสำคัญ จำแนก กิจกรรม (Priority) (ต่อ)		4. พัฒนาสาขางาน หลักสูตร อบรมทั้งครู ผู้เรียน 5. จัดทำกลุ่มไลน์ ของผู้ปกครอง และสถานประกอบการ 6. จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ โดยการอบรมให้ครูผู้สอน และนักเรียน นักศึกษา 7. จัดอบรมสัมมนาแบบเข้ม เข้าค่ายอบรมทักษะวิชาชีพ ทักษะภาษาต่างประเทศ และ ทดสอบทักษะวิชาชีพ ทักษะภาษาต่างประเทศ แล้วออกใบรับรองก่อนออก และหลังฝึกประสบการณ์ 8. ดำเนินโครงการ กิจกรรมของสถานศึกษาด้านคุณธรรม 9. ดำเนินโครงการ กิจกรรมของสถานศึกษาด้านทำสะอาด พัฒนาวิทยาลัย 10. ดำเนินการแบบประเมินความพึงพอใจ ทุกด้านที่เกี่ยวข้อง
		- สรุปเรียงเป็นลำดับความสำคัญ ของแผนงาน โครงการ กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี Excellent Model School	ด้านผู้เรียน 1. จัดทำแผนงานการฝึกอบรมแบบเข้ม มีการเข้าค่ายภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษประเทศ โดยการจำลองสถานการณ์จริงในสถานประกอบการ ก่อนออกฝึกประสบการณ์ 2. ดำเนินการแผนงาน โครงการ กิจกรรมเสริมทักษะทักษะการตัดสินใจ แก้ปัญหา และทักษะชีวิตที่จำเป็นอื่น ๆ โดยผ่านกิจกรรมองค์การนักเรียน นักศึกษา 3. โครงการ กิจกรรมการออกค่ายจิตอาสา อาสาพัฒนา ด้านวิชาชีพ 4. แนวทาง แผนงาน โครงการในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณวุฒิวิชาชีพ

กระบวนกร AIC	ขั้นตอนิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
			และผ่านทดสอบสมรรถนะอาชีพ วิชาชีพ ที่ตรงความต้องการของสถานประกอบการ
			4. ผู้เรียนออกฝึกประสบการณ์ได้รับค่าตอบแทนที่คุ้มค่า เหมาะสม
	ขั้น 12 จัดเรียงความสำคัญ จำแนกกิจกรรม (Priority) (ต่อ)	- สรุปเรียงเป็นลำดับความสำคัญ ของแผนงานโครงการ กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี Excellent Model School	ด้านครูผู้สอน 1. สำรวจความพร้อม ประสิทธิภาพการของสถานประกอบการ ก่อนทำความร่วมมือและส่งผลผู้เรียนเข้าฝึกประสบการณ์ 2. มีกระบวนการกลั่นกรอง คัดเลือกสถานประกอบการที่มีคุณภาพ ได้มาตรฐาน ตรงกับสมรรถนะวิชาชีพของสาขาวิชา มีที่พัก สวัสดิการ เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน 3. มีการศึกษาดูงานด้านวิชาชีพ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ
		- สรุปเรียงเป็นลำดับความสำคัญ ของแผนงานโครงการ กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี Excellent Model School	ด้านผู้ประกอบการและชุมชน 1. ผู้ประกอบการได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ง่ายต่อการตัดสินใจ ให้บุตรหลานเข้าเรียน 2. การส่งบุตร หลานเข้าเรียนสถานศึกษาใกล้บ้านเพราะง่ายต่อการดูแลบุตร หลาน 3. เพิ่มช่องทาง การประชาสัมพันธ์ การแนะแนวอาชีพและการเรียน ต่อด้านอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เน้นการมีรายได้ระหว่างเรียน จบแล้วมีงานทำ 4. เพิ่มความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ประกอบการในการดูแลผู้เรียน

กระบวนการ AIC	ขั้นตอนปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
ขั้น C1 หาผู้รับผิดชอบ (Responsibility)		- ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกันทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของงานดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	ให้ทั่วถึง โดยไม่คาดหวังหรือผลภาระให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบ 5. ชุมชนมีความสงบ ไม่มีปัญหาด้านเยาวชนภายในสังคม ทุกคนสามารถลดรายจ่าย แบ่งเบารายผู้ปกครองในชุมชน
		1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 1. นิทรรศการ โอเพ่นเฮาส์ ทั้งในและนอกสถานศึกษา 2. คัดเลือกสถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาทวิภาคี 3. ลงนามความร่วมมือ MOU 4. จัดทำแผนการฝึกวิชาชีพ กับสถานประกอบการ 5. ปฐมนิเทศด้านทวิภาคี แก่ผู้เรียน และผู้ปกครอง 6. กิจกรรมประชาสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และ สถานประกอบการ หลากหลายช่องทาง 7. อบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการฝึกวิชาชีพ 8. ดำเนินการจัดทำสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี 9. จัดอบรมทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครองด้านทวิภาคี ทั้งสถานศึกษา และสถานประกอบการ 10. สัมมนาและปัจฉิมนิเทศ ผู้เรียนหลังฝึกอาชีพ	1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 1. นิทรรศการ โอเพ่นเฮาส์ ทั้งในและนอกสถานศึกษา 2. คัดเลือกสถานประกอบการ ในการจัดการศึกษาทวิภาคี 3. ลงนามความร่วมมือ MOU 4. จัดทำแผนการฝึกวิชาชีพ กับสถานประกอบการ 5. ปฐมนิเทศด้านทวิภาคี แก่ผู้เรียน และผู้ปกครอง 6. กิจกรรมประชาสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง และ สถานประกอบการ หลากหลายช่องทาง 7. อบรมหลักสูตรการจัดทำแผนการฝึกวิชาชีพ 8. ดำเนินการจัดทำสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี 9. จัดอบรมทำความเข้าใจแก่ผู้ปกครองด้านทวิภาคี ทั้งสถานศึกษา และสถานประกอบการ 10. สัมมนาและปัจฉิมนิเทศ ผู้เรียนหลังฝึกอาชีพ
		- ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกันทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของงานดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน 1. จัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะวิชาชีพร่วมกับสถานประกอบการ เพื่อถอดรหัสทักษะอาชีพในสาขาวิชาเอก เป็นรายวิชา รายสมรรถนะ 2. อบรมการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ วิชาตัวงัด และสัรยยนต์

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	ขั้น C1 หาผู้รับผิดชอบ (Responsibility) (ต่อ)	- ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกันทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3. อบรมการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ผ่านโปรแกรมกูเกิล คลาสรูม 4. จัดห้องเรียนในสถานประกอบการ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ระหว่างฝึกประสบการณ์ 5. จัดประกวด แข่งขัน โครงการ สิ่งประดิษฐ์ และนวัตกรรมผู้เรียนก่อนสำเร็จการศึกษา 7. สถานประกอบการร่วมกิจกรรม คัดกรองความพร้อมก่อนออกฝึกประสบการณ์
		- ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี - ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกันทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของการดำเนินการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน 1. ฝึกอบรมทักษะด้านวิชาชีพแบบเข้ม ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 2. กิจกรรมพัฒนาบุคลิกภาพ และทดสอบก่อนสำเร็จการศึกษา 3. กิจกรรมพัฒนาทักษะที่จำเป็นด้านเทคโนโลยี และทดสอบ 3. ทดสอบสมรรถนะวิชาชีพ ร่วมกับกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ
		- ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการ ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน 1. เข้าค่ายภาษาอย่างเข้มข้น ด้านภาษาต่างประเทศก่อนออกฝึก

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	ขั้น C1 หาผู้รับผิดชอบ (Responsibility) (ต่อ)	อาชีพศึกษาระบบทวิภาคี - ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกัน ทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของงานดำเนินการจัดการ การเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี	ประสบการณ์วิชาชีพ 2. จัดอบรมสัมมนาเรื่องการจัดทำสื่อการเรียนออนไลน์ ทุกระดับวิชา 3. มีการทดสอบทักษะด้านภาษาต่างประเทศก่อนออก ฝึกประสบการณ์ 4. มีการทดสอบทักษะด้านภาษาต่างประเทศหลังฝึกงาน
		- ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการในการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอน อาชีพศึกษาระบบทวิภาคี - ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกัน ทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของงานดำเนินการจัดการ การเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี	5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา 1. โครงการกิจกรรม สถานศึกษาคุณธรรม 2. โครงการกิจกรรมต่อต้านการทุจริต 3. โครงการเลือกตั้งนายกองค์การ ศึกษานวมรมวิชาชีพ 4. โครงการ กิจกรรม ออกค่ายจิตอาสา วิชาชีพ ตลอดจนการศึกษา 5. โครงการน้องใหม่พี่พี่ พี่ไปให้น้อง 6. โครงการสวดมนต์ยาวเข้าวันพุธ
		- ร่วมกันวิเคราะห์ภารกิจงานของสถานศึกษา วิเคราะห์ภารกิจงานของสถานประกอบการในการ ดำเนินการจัดการเรียนการสอน อาชีพศึกษาระบบทวิภาคี - ร่วมกันกำหนดภารกิจงานในส่วนที่ต้องร่วมกัน ทำทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้ใน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของงานดำเนินการจัดการ การเรียนการสอนอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี	6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 1. เติบโตความรู้ก่อนการทดสอบ สมรรถนะวิชาชีพของผู้เรียน 2. ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ 3. ทดสอบมาตรฐานวิชาชีพจากสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ 4. ฝึกงาน และศึกษาดูงานในสถานประกอบการ

กระบวนการ AIC	ขั้นปฏิบัติการ	กิจกรรม	ผลที่ได้รับ
	ขั้น C2 จัดทำเป็น แนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรม (Action Plan)	ร่วมกันกำหนดสถานศึกษาและสถานประกอบการ - ระบุผู้รับผิดชอบไว้เน แผนงาน โครงการ กิจกรรมในแต่ละด้านของการดำเนินการจัดการ การเรียนรู้การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อ เป็นสถานศึกษาด้านแบบทวิภาคี	
		- รวบรวม เรียบเรียงแนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการดำเนินการ การจัด กิจกรรมการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคี - แนวทาง แผนงาน โครงการ กิจกรรม ในการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชา ช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม ประจำปีการศึกษา 2563	1. โครงการพัฒนาการจัดการกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม ประจำปีการศึกษา 2563

ฉบับที่ 5

แบบบันทึกผลการถอดบทเรียน เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ของโครงการ การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชา ช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม ในปีการศึกษา 2563

งานวิจัยเรื่อง: การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

คำชี้แจง แบบบันทึกนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อถอดบทเรียนผลของการดำเนินงานโครงการ การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม ในปีการศึกษา 2563 มี 6 กิจกรรม

1. การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. การพัฒนาความเป็นเลิศในสาขางานที่ตกลงร่วมกัน
3. การพัฒนาทักษะที่เอื้อในการทำงาน
4. การพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยีที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
5. การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียนอาชีวศึกษา
6. การส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ตำแหน่ง/หน้าที่.....

กิจกรรม	ก่อนดำเนินการ	ระหว่างดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	ปัจจัยแห่งความสำเร็จสำเร็จ	สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

ขอเสนอแนะเพิ่มเติม

การถอดแบบเรขาคณิต
ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการพัฒนาทักษะที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน
แผนกวิชาเกษตรศาสตร์ วิทยาลัยการศึกษาศาสตร์และเทคโนโลยี
ชื่อ.....ตำแหน่ง/หน้าที่.....นามสกุล.....

กิจกรรม	ก่อนดำเนินการ	ระหว่างดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

ข้อเสนอเพิ่มเติม

.....
.....

การถอดบทเรียน เรื่อง กบฏพัฒนาการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพวิชาชีพ แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะภาษาต่างประเทศ และเทคโนโลยี
ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน
ชื่อ.....นามสกุล.....ตำแหน่ง/หน้าที่.....

กิจกรรม	ก่อนดำเนินการ	ระบบใหม่แต่ละ	ผลการดำเนินงาน	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

การถอดบทเรียน เรื่อง การพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีพการระบบวิภาติ แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรม การพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมของผู้เรียน
อาชีวศึกษา
ชื่อ.....นามสกุล.....ตำแหน่ง/หน้าที่.....

กิจกรรม	ก่อนดำเนินการ	ระหว่างดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	ปัจจัยแห่งความสำเร็จสำเร็จ	สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

การถอดบทเรียน เรื่อง การพัฒนาระบบการศึกษาศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อส่งเสริมการจ้างงานบัณฑิตศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ (ปวส.) โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน
ชื่อ.....ตำแหน่ง/หน้าที่.....นามสกุล.....

กิจกรรม	ก่อนดำเนินการ	ระหว่างดำเนินการ	ผลการดำเนินการ	ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	สิ่งที่ได้เรียนรู้ใหม่

ขอเสนอเพิ่มเติม

.....
.....

พิธีลงนามความร่วมมือ

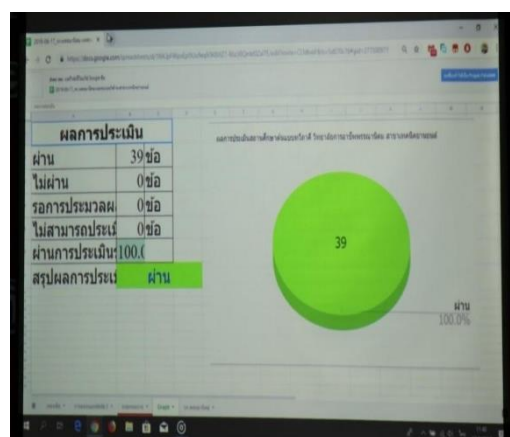
การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปี 2563

ณ บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด

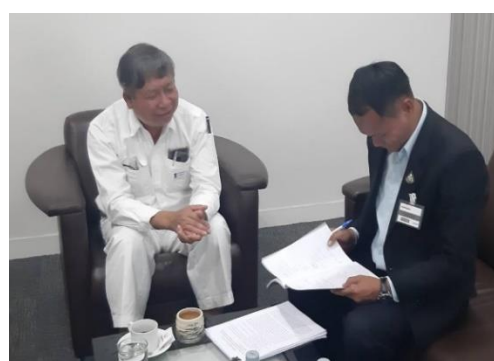
ภาพ 7 พิธีลงนามความร่วมมือการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปี 2563 ณ บริษัท
ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด

การประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ในเรื่อง ข้อเสนอแนะแนวทาง และกิจกรรมของแต่ละด้าน
ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาระบบทวิภาคี

ภาพ 8 การประชุมแบบไม่เป็นทางการกับผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในเรื่อง ข้อเสนอแนะแนวทาง และกิจกรรมของแต่ละด้านในการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาระบบทวิภาคี

ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรม
เพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการ
บริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด

ภาพ 9 ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานประกอบการบริษัทฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด

ศึกษาริบท ปัจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรม
ในการส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบ
ด้านระบบทวิภาคี Excellent Model School ณ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์
จังหวัดเพชรบูรณ์

ภาพ 10 ศึกษาริบท ปัจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรม ในการส่งเสริม
นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี Excellent
Model School ณ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์จังหวัดเพชรบูรณ์

ศึกษาริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม
 นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี
 Excellent Model School ณ วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ภาพ 11 ศึกษาริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม
 นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี Excellent
 Model School ณ วิทยาลัยเทคนิควาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม

ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม
 นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี
 Excellent Model School ณ วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา จังหวัดลำปาง

ภาพ 12 ศึกษาบริบท ปัจจัย และแนวทางในการดำเนินการการจัดกิจกรรมในการส่งเสริม
 นักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษาต้นแบบด้านระบบทวิภาคี Excellent
 Model School ณ วิทยาลัยการอาชีพเกาะคา จังหวัดลำปาง

การจัดทำแนวทางแผนงานกิจกรรมโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิค AIC กับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “ขั้นการทำเสนอผลการศึกษาริบท ปัจจัย และแนวทางของสถานศึกษาต้นแบบด้าน Excellent Model School”

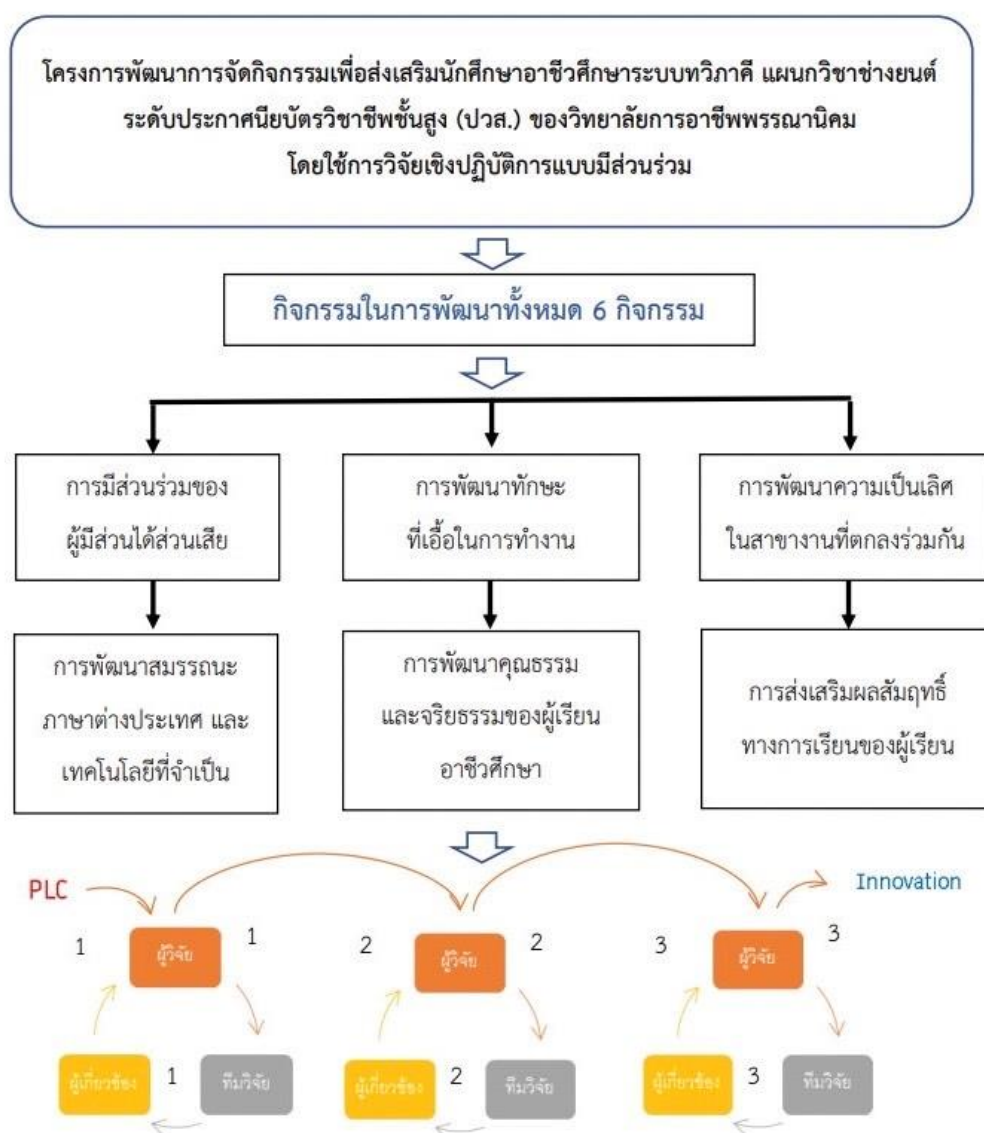
ภาพ 13 การจัดทำแนวทางแผนงานกิจกรรมโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิค AIC กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “ขั้นการทำเสนอผลการศึกษาริบท ปัจจัย และแนวทางของสถานศึกษาต้นแบบด้าน Excellent Model School”

การจัดทำแนวทางแผนงานกิจกรรมโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิค AIC กับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “ขั้นการทำแนวทางกิจกรรมโครงการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม”

ภาพ 14 การจัดทำแนวทางแผนงานกิจกรรมโครงการโดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้วยเทคนิค AIC กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง “ขั้นการทำแนวทางกิจกรรมโครงการการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพพรหมานิคม”

ผลจากการวิจัย ได้รูปแบบ กระบวนการ แนวทาง วิธีการใหม่ของการพัฒนาการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมผู้เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี แผนกวิชาช่างยนต์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยการอาชีพ โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ ดังนี้

ภาพ 15 องค์ความรู้ใหม่

ภาพ 16 รูปแบบการดำเนินการสังเกต ปัจจัยที่สนับสนุน เป็นอุปสรรค และสิ่งที่ได้เรียนรู้ โดยใช้กระบวนการ PLC ด้วยเทคนิควิธีการ BAR, DAR

AAR

ภาพ 17 รูปแบบการดำเนินการสะท้อนผลกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการ PLC ด้วยเทคนิควิธีการ AAR

ภาพ 18 รูปแบบการดำเนินการถอดบทเรียนกับผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการ PLC ในด้าน
ปัจจัยภายใน และปัจจัยภายนอก

ผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีของวิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคม
สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภาพ 19 ผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ
วิทยาลัยการอาชีพพรหมนิคมสังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

2422813965

NU iThesis 59030619 thesis / recv: 18062565 10:42:46 / seq: 30

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-นามสกุล	ทองสุข พามี
วัน เดือน ปี เกิด	6 มีนาคม 2514
ที่อยู่ปัจจุบัน	84 หมู่ 7 ตำบลด่านซ้าย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย 42120
ที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2562 ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 ผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพเนินขาม จังหวัดชัยนาท สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 รองผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีวด่านซ้าย จังหวัดเลย สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2538 อาจารย์ 1 ระดับ 3 วิทยาลัยเทคนิคหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2551 ป.บัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม พ.ศ. 2548 ค.บ. (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พ.ศ. 2547 คอ.บ. (วิศวกรรมเครื่องกล) สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ. 2538 ปวส. (เทคนิคช่างยนต์) สถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน